

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

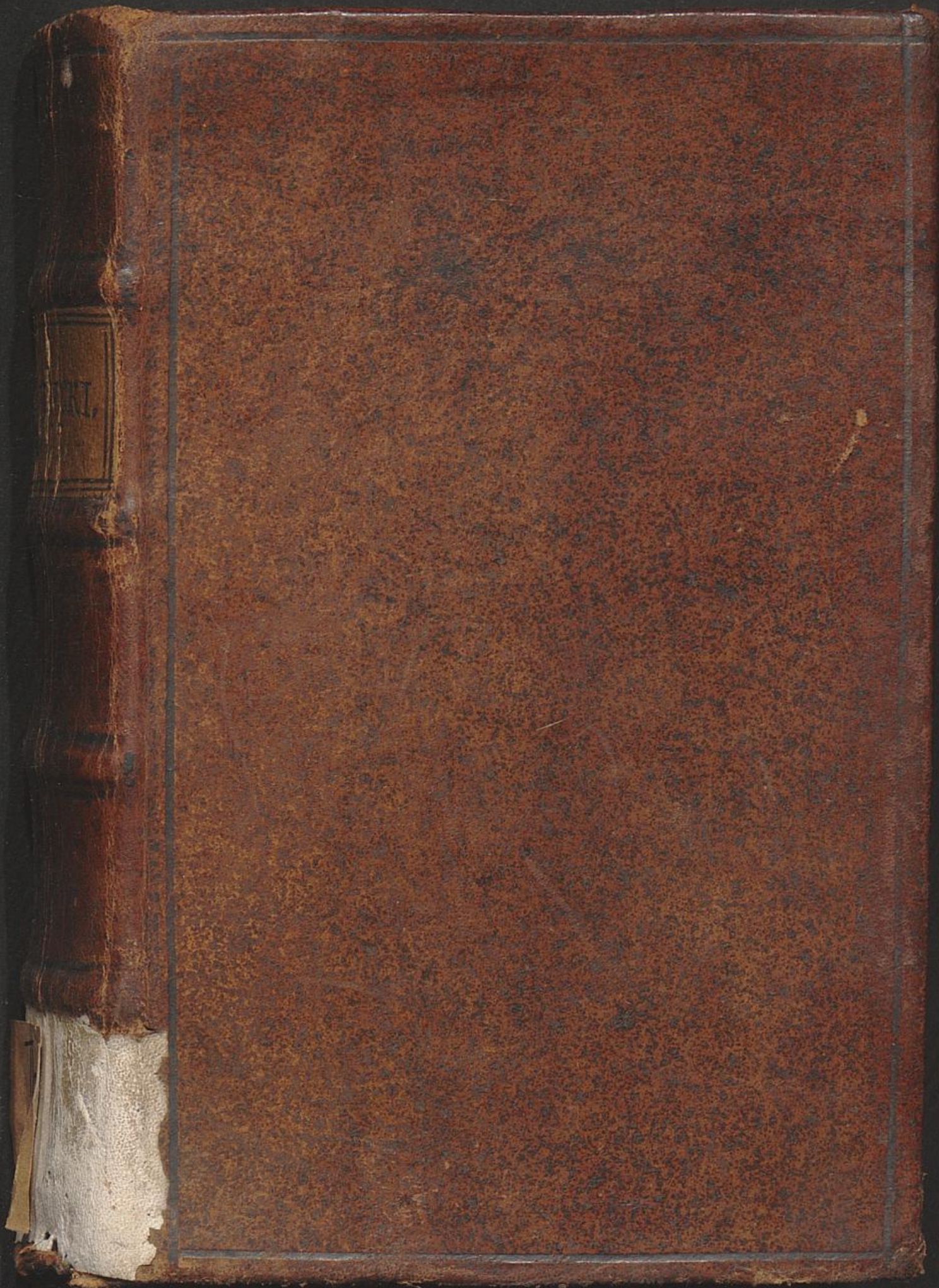
V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Provisiones Senectutis, Per Tres
Partes Distributæ - In quibus raræ ac penenecessariæ Veritates, cum
omnibus Christi fidelibus, tum potissimùm Gratiarum Cœlestium,
lucrorumque æternorum avidibus, quâ theoreticè, quâ practicè
proponuntur

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066391

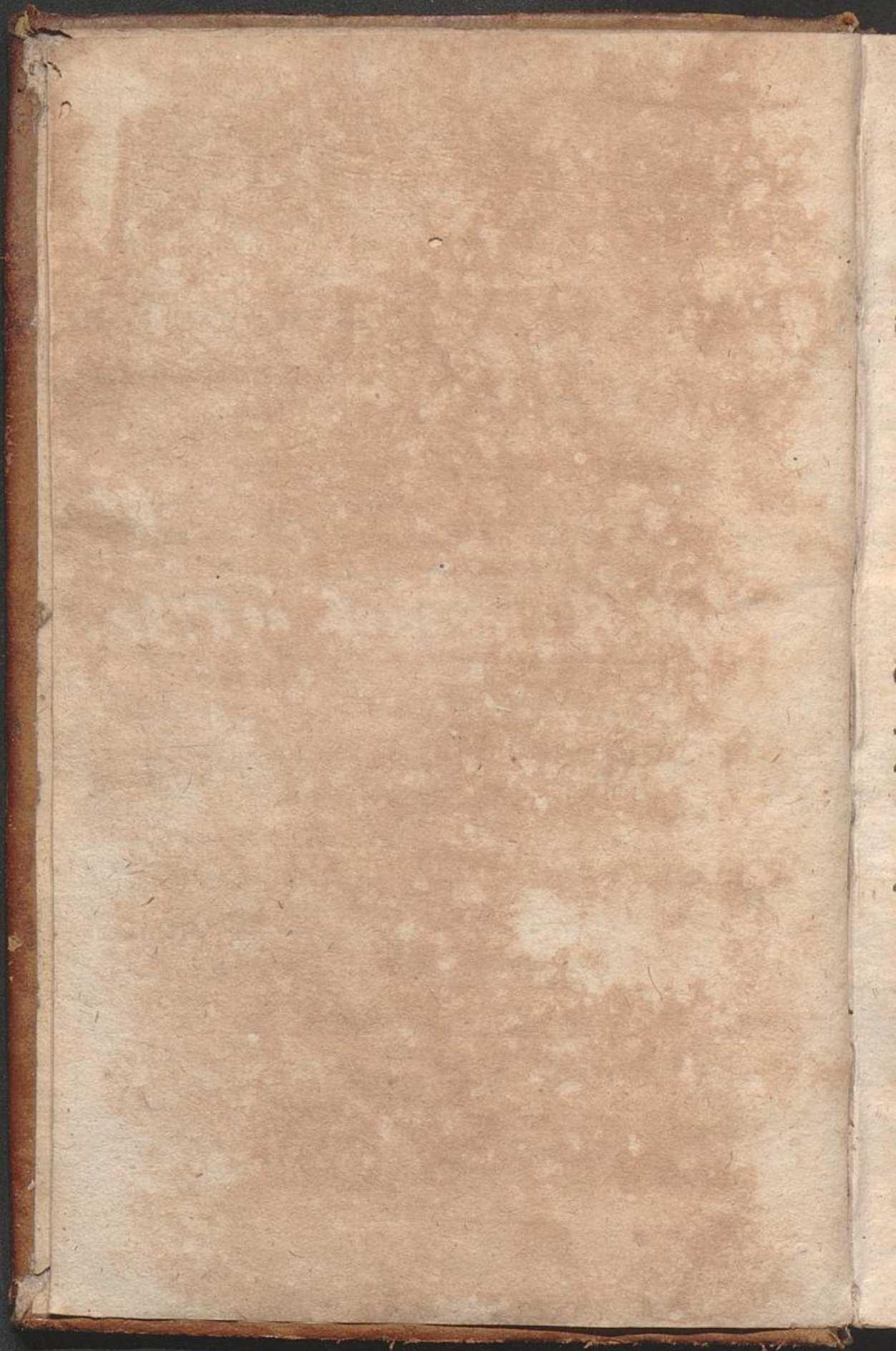
urn:nbn:de:hbz:466:1-45462

Th. 2573

J. VII

27

V. P.

**GASPARIS
DRUZHICKI,**

SOCIETATIS JESU,

**PROVISIONES
SENECTUTIS**

Per tres Partes distributæ.

In quibus rare ac pene necessarie Veritates,

Cum omnibus Christi fide-
libus, tum potissimum Gratiarum
Cælestium, lucrorumque æternorum avi-
dioribus, quæ theoreticè, quæ practicè
proponuntur.

V. P. Druzh. Op. VII.

A

INDEX

INDEX CAPITUM.

Provisionum Senectutis

PARS I.

- Provisio 1. *Per Satisfactionem obligationi quã tenemur ad omnem perfectionem curandam.*
- Provisio 2. *Per suppletionem paucitatis perfectorum operum, meritorumque hactenus partorum.*
- Provisio 3. *Per nostram Cooperationis quam Divinae Gratia atque Gloriae summè debemus expletionem.*
- Provisio 4. *Per adaequationem (quantum fas) liberalitatis Christi in nos merita sua influentis.*
- Provisio 5. *Per Imitationem & Supergressionem Electorum Dei.*
- Provisio 6. *Per Imitationem Pretiosissimæ Dei Matris quam perfectissimam.*
- Provisio 7. *Per Imitationem & fruitionem Domini Nostri Jesu Christi Crucifixi.*
- Provisio 8. *Per Imitationem & fruitionem Domini Dei nostri quàm familiarissimam.*
- Provisio 9. *Per debitorum, quibus plurimis obstriti sumus plenam exsolutionem.*
- Provisio 10. *Per adaequationem bonorum, potissimum verò Gratiarum quibus respondere adaequate obligamur.*

Pro-

Provisio II. Per profusam Charitatem ac miserationem super proximos, peccatores, justos & in Purgatorio existentes.

Provisionum Senectutis

PARS II.

Provisio I. Ad omnium peccatorum pœnarumque expiationem.

Provisio 2. Ad Justiciarum imperfectarum perfectionem.

Provisio 3. Ad fecunditatem perfectionis & meritorum in operibus.

Provisio 4. De multiplicatione meritoriarum Actionum, etiamsi una tantum actio agi videatur.

Provisio 5. Ad thesaurizationem meritorum vite, Passionis Mortis Jesu Christi, itemque Pretiosissime ejus Parentis & denique omnium Justorum.

Provisio 6. Per Intentionum multiplicationem ad unum etiam opus.

Provisio 7. Per Intentionis simplicitatem unitatemque.

Provisio 8. Per tuarum omnium actionum, passionum intentionum rerum cum omnibus Creaturis communicationem.

Provisio 9. Per Communicationem omnium creaturarum tecum.

Provisio 10. Per Communicationem cum Deo & ejus divitiis atque operibus ad extra.

Provisio 11. Per Communicationem cum Deo ejusque operibus ad intra.

Provisionum Senectutis
PARS III.

Classis Primæ.

- Stimulus 1. *Conscientia Obligationis.*
Stimulus 2. *Conscientia Peccatorum.*
Stimulus 3. *Conscientia exigua Penitentia.*
Stimulus 4. *Conscientia Dubia Remissionis.*
Stimulus 5. *Conscientia timenda remissionis.*
Stimulus 6. *Conscientia peccatorum venialium.*
Stimulus 7. *Conscientia Mortis advenientis.*
Stimulus 8. *Conscientia reddenda Deo rationis.*
Stimulus 9. *Conscientia pro meritarum penarum.*
Stimulus 10. *Conscientia damnorum spiritualium.*
Stimulus 11. *Conscientia Purgatorii.*
Stimulus 12. *Conscientia paucorum bonorum Operum ac Meritorum.*
Stimulus 13. *Conscientia bonorum imperfectorum.*
Stimulus 14. *Conscientia elapsi temporis.*
Stimulus 15. *Conscientia Confusionis & Insultationis.*

Classis Secundæ.

- Stimulus 1. *Ipsa ingruens vel urgens Senectus.*
Stimulus 2. *Damna præterita.*
Stimulus 3. *Præmium bonorum spiritualium.*
Stimulus 4. *Occasionum & mediorum plurima oportunitas.*
Stimulus 5. *Perfectio virtutis bonum desiderabile.*
Stimulus 6. *Exemplum celestium omnium.*
Stimulus 7. *Desiderium Sanctorum.*
Stimulus 8. *Tempus præsens suppletioni indultum.*
Stimulus 9. *In fine proficiendum ad meliora.*

Stimulo

Index Capitum.

§

- Stimulus 10. *Sancti ad finem vite fervere quasi de novo soliti.*
Stimulus 11. *Vocatio Religiosa.*
Stimulus 12. *Status Sacerdotalis.*
Stimulus 13. *Vocatio Societatis Jesu.*

Classis Tertix.

- Stimulus 1. *Dei Sanctissima Voluntas.*
Stimulus 2. *Eminentissima Dei Dignitas.*
Stimulus 3. *Dei nostri super omnia Boni dilectio.*
Stimulus 4. *Dei nostri erga nos Dilectio.*
Stimulus 5. *Divini Cordis gustus & expletio.*
Stimulus 6. *Dei gloria atque gloriatio.*
Stimulus 7. *Christi meritorum præmium.*
Stimulus 8. *Sanctorum Angelorum merces.*
Stimulus 9. *Sanctorum in cælo consolatio.*
Stimulus 10. *Ædificatio Conviventium.*
Stimulus 11. *Senectutis ipsius profectus.*
Stimulus 12. *Confusio Adversantis Inimici.*
Sententiæ Sacræ Scripturæ.

PROVISIO I.

Per Satisfactionem Obligationi, quâ tenemur ad omnem perfectionem curandam.

CONsidera te obligari ad fervens, perfectum, accuratum, avarum famelicumque Dei obsequium, ad salutisque & perfectionis tuæ curam incessabilem, ad conquisitionem divitiarum spiritualium (quæ sunt bona perfecta que opera, merita gratiæ & gloriæ æternæ, omnium virtutum Theologicarum, Cardinalium Moraliumque in gradibus

bus perfectis conquisitio, denique consummata per omnem modum, quantum hæc vita patitur sanctitas atque perfectio) quam maximam, quamque copiosissimam; ita, ut tibi nihil desit, in ullâ gratiâ.

1. Cor. 1. 7.

Confidera, te ad prædicta in tantum obligari, ut nullus tibi relictus sit locus, sive recusandi, sive tergiversandi, sive negligendi, aut negligentius oscitantiusve agendi, ac nec cessandi quidem vel ad momentum (quatenus hæc vita permittit) ab hac jam prædictâ occupatione. Etenim, si teste veritate, *de omni verbo otioso quodcunque locuti fuerint homines, reddent rationem in die iudicii Divini*: Utique etiam & de omnitempore, momentoque temporis ac vitæ, quodcunque homines, sine congruo ad æternitatem fructu, transmiserint; in illo eodem iudicii Divini die, reddent consimilem, hoc est, rigorosam rationem. Atqui si de omni momento vitæ temporisque ratio erit reddenda in iudicio, sine dubitatione sequitur, nullum non vitæ momentum esse impendendum obsequio Divino, cæterisque æternis bonis; & quidem impendendum eo cum industriæ conatu, qui sit & Deo dignus, & æternitati idoneus: dicente Domino nostro.

Matt. 12. 36.

Operamini, non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. Et rursus. Ego elegi vos, ut eatis. & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Cui consonat Sapiens, dum ait; *Quidquid potest manus tua operari, instanter operare.* Non ait simpliciter, *operare*, sed addit *instanter operare*, totâ nimiriû animi instantia & liberalitate sese inter operandum exerente & exercente. atque hoc non in uno vel altero solum operationis genere,

Joan. 6. 27.

Joan. 15. 16.

Eccl. 9. 10.

sed

fed in omni penitus, ait enim; *quidquid potest manus tua operari, instanter operare*, veluti præocupans omne instans evolantis temporis operando destinati. Ut juxta ejusdem Sapientis monitum, *ante mortem, cum jam tempus non erit ultra, benefacias amico tuo*, tibi scilicet ipsi, & secundum vires tuas, exporrigens des pauperi, item ipse tibi, quo nemo à bonis Spiritualibus pauperior, *nec defrauderis à die bono*, & *particula boni domi*, (atque diei) *non te praterat*. Ubi non obiter temet inspice, quomodo te usque hodie habueris in hac instantaneâ, omnisque momenti & particulae occupativâ æternaturi cibi operatione? quot momenta amisisti, sine fructu æternitatis? quot impendisti, non tantum particulas dierum, sed ipsos dies, atque adedò annos fructibus vanitatis, mortis, perditionis? Et quæso te quamdiu sic erit? quousque durabit ista profusio & perditio temporis atque vitæ sine fructu, & utinam tantum sine fructu beatæ æternitatis. quo tamen, quid detrimentosius? & non etiam cum damno duræ castigationis.

Eccl. 14. 13.

Considera, quod si omnibus hominibus prædicta cura incumbit, certè longè magis incumbit iis, quos jam senectus salutatur, & occupat, declarat enim iis, quod jam modicum tempus habeant, ad tantum opus officiumque suum peragendum, & explendum: ac proinde monet & urget illos, nunc demum non esse cessandum, nunc demum instandum atque perurgendum esse, omne laboris ad æternitatem beatam proficientis genus. Et certè si non tantum hanc obligationem omnibus communem, sed etiam tum vitæ suæ brevitatem (senibus enim longa esse

non potest) tum ejusdem omni velocitate velociorem fugam, tum nullam alterius deinceps temporis ad operandum meritorie idonei spem, tum rerum, fructuum, merciumque comparandarum, hoc solo residuo, simulque brevi & volatico tempore dignitatem, pretium, necessitatem, tum denique cessationis & negligentia irreparabilem per totam aeternitatem compensationem, desperatamque penitus jacturam, quispiam hominum inspexerit & expendit, mirum & plus quam mirum erit, si videns se in hac breviati jam vitae suae temporis circumstantia positum atque conclusum, poterit de ullâ aliâ re hujus vitae ad momentum etiam cogitare, & non hac unâ & solâ curâ incessanter morderi, ut non defraudetur à die bono, ut particula boni diei donique non eum prætereat, ut quam avarissimè merita gratiae gloriaeque accumulet, ut quam plenissima plurimaque virtutum opera exerceat, ut quam contentissimo cursu *viam voluntatum Divinarum decurrat*, ut per singulos gradus suos cum Job, per *omnia quaecunque intra se sunt* cum David pronuntiet, majorem ac majorem gloriam DEO. Atque tu qui hæc sive legis, sive expendis, siquidem forte in senectutis statu, qui est mortis confinium, jam positus es, ex nunc accuratam tecum ini deliberationem, atque firmissimam facito conclusionem, & designato statuitoque rationem vivendi & operandi, talem, in qua te nullum omninò momentum vitae residuae defraudet, nullum tibi sine aeternitatis fructu, nullum sine ulteriori in perfectione virtutum, maximè verò charitatis consummatione elabatur progressu.

PRO-

Job. 31. 35.
Ps. 102. 1.

Dr.
Birk.
1781
II
V
57

PROVISIO II.

Per suppletionem paucitatis perfectorum operum, meritorumque hactenus partorum.

Considera omnes annos præteritos vitæ tuæ, usque ad præsentem, in eisque omnibus diligenter attende, quantum tibi ex eis perditum sit, partim nihil agendo, partim non agenda agendo, partim agenda non agendo, partim inutilia tibi agendo, partim nociva & noxia agendo, partim bona quidem, sed non benè agendo, partim benè quidem fortasse, sed non perfectè, neque consummatè agendo, partim extra gratiam atque amicitiam DEI, partim extra intentionem rectam, perfectam, suplimem, defactamque agendo, partim non cum eo, quo & par fuit, & fieri potuit conatu, fervore, industria, liberalitate in Deum studioque agendo. Infantia & primæ pueritiæ annos, in solidum perdidisti sine fructu, reliquas ætates, jam scilicet rationis compotes, maximam partem ita impendisse te reperies, ut rationis usum accepisse ad hoc solum videri possis, ut pejus, quàm ante rationis usum, hoc est, cum peccato operari posses. Quod si etiam in provectiorem, ac si Superis placet, in perfectiorem vitam tuam, intendere oculum considerationis placet: ibi quidem forsitan minùs vitæ in perniciosa & criminosa opera impensum reperies: attamen etiam inibi reperies, quod in DEI lumine ipsemet reprehendas, erubescas, defleas, vel in ipsemet bonis & perfectis tuis.

Considera seu meliorem conscientia tuæ portionem ac recessum, seu Cælestium deposti-

A 5

torum

torum veluti locum, in eoque bona cum Divinitatis indulgentiâ, omnes bonorum tuorum operum, omnes meritorum, omnes donorum, omnes gratiarum, omnes beatitudinum in futuro possidendarum, jam autem in præsentem merendo acquiratarum thesauros diligenter inspicere, pondera, dinumera. Utinam non fallar, nec fallaris tu ipse, si non ibi omnia scrinia tuis opibus destinata conservandis, vacua magis, quàm nunc autumas, comperies: idque idè: quia bona tua, in oculis quidem tuis bona, at in oculis Divinæ Majestatis minime bona, exigua valde bona, æternitatis præmio, vel prorsus nullo, vel admodum exiguo digna reputantur. Itaque thesauri illi tui, thesauri sunt demeritorum magis, quàm meritorum, aut si meritorum, parvorum certe atque paucorum. Atque ut exemplo res illustretur vel unico. Sacerdos es, plurimum, etiam annorum, diebus singulis Officium Divinum recitasti: hæc tot tanti officii recitationes, in scrinio beatitudinis depositas vide, recense, aude né tibi ex mente conscientie tuæ polliceri, totidem eas à te inveniri conservatas in celo, quot eas recitando decurristi in vita præsentem? putasne, tale earum ibi esse pretium, quale esse par foret, si diligentia recitandi tanto pretio apud DEUM ponderatorem dignas fecisset? Pari ratione expendas licet cætera tua opera virtutum atque perfectionum, uti sunt Missæ, Confessiones, communiones, examina, Coronæ, Mortificationes, labores &c. Expendas quoque similiter opera, quæ naturâ suâ indifferentia sunt, & non nisi ex modo motivoque agendi, pretium habent. Eheu quantis tu olim ventris & vacuitatibus

tatibus impletos reperies thesauros tuos scrinia-
 que tua in cælo, quæ nunc putas plenissima esse
 auro, argento, lapidibusque pretiosis. Nimi-
 rum *Egestatem operatur manus remissa*, nimirum
maledictus qui facit opera Dei negligenter. Vide *Prov. 10. 4.*
Jer. 48. 10.
 itaque, vide ô homo, hac jam ætate declinante,
 ne, centum annorum licet, puer tamen moria-
 ris, ne, qui modo tuâ, aut etiam fortè alienâ
 opinione Vir divitiarum Cælestium existimaris,
 in die immutationis tuæ nihil omninò, aut parum
 quidpiam invenias in manibus tuis, *invenies in-*
quam ligna, ferrum, stipulas fuisse, quæ tu in *1. Cor. 3. 12.*
 præsentis existimas aurum, argentum, lapides
 pretiosos, à te super ædificata & congregata, fi-
 dei, vocationi, operationique exstitisse.

Nunc igitur, mi homo, si sapis: ini confi-
 lium, fac deliberationem, fac & conclusionem,
 atque præscribe vitæ tuæ subsecuturæ rationem,
 quâ hisce omnibus deceptionibus tuis occurras,
 & thesauros tuos revera perfectis consummatis-
 que virtutum operibus repleas. Ut cum Judicis
 æterni districtio advenerit, cum iudex *Christus*
ventilabrum in manu suâ acceperit, cum aræ suæ,
 vitæ scilicet tuæ perpurgationem & ventilatio-
 nem inchoarit: nihil palearum, plenum autem
 granorum purgatissimorum, in vitâ tuâ se repe-
 risse gaudeat, totumque in horreum congreget
 & inferat.

PRO-

PROVISIO III.

Per nostræ cooperationis, quàm Divina Gratiæ atque Gloriæ summæ, debemus ex-pletionem.

Considera; quod omnia opera tua sint quidem tua: quia à te liberâ voluntate tuâ fiunt, sint tamen etiam & quidem magis ac prius, opera & bona & dona ipsius Dei, tum quia ab ejus gratia sumunt initium, à quâ etiam prodeunt in actum ipsum cum tua voluntate, gratiæ cooperante: tum quia sunt DEI propria, utpotè cujus proprietatis & possessio est, omnis ubique reperibilis bonitas: siquidem *Omne datum optimum & omne donum perfectum desursùm est descendens à Patre luminum.* Cùm ergo omnia tua bona opera DEI sint, & propter possessionem & propter operationem eorum ab ipso, juxta illud Isaia.

Jac. 1. 17.

Isa. 26. 12.

Deut. 32. 4.

Domine omnia opera nostra, operatus es nobis, sequitur, hæc eadem omnia tua opera, debere esse omni ex parte perfectæ, & absolutæ bonitatis. Etenim *Dei perfectæ sunt opera.* Quo si talia non sunt, quæ tua sunt, sed inveniuntur imperfecta & sordida, id necessè est à tua culpa provenire: provenire autem in DEI injuriam, & quidem non levem, inò nec unam. Quod enim à Deo, quantum ex parte illius, perfectissimè peragitur, & valdè bonum esse debet; hoc ex tua parte & culpâ, quatenus negligenter & sordidè cooperaris Deo, imperfectum invenitur, & sordidum tanquam pannus menstruatae reputatur. Atque ita impeditur à te, & per te, Divina in tuis operibus bonitas & perfectio, supponitur autem in ejus locum tua imperfectio, remanetque bonum

Divi-

Divinum, quantum ex te sordidum, vile & ingratum. Ex quo colligere debes, quanta tibi cura incumbat opera tua bona, bene, imò optimè operandi, sciens & videns eum modum, quo tu bona tua operaris, adjungi illi modo, quo DEUS eadem tua opera bona tecum operatur, & ita adjungi, ut non ex Divino, sed ex tuo operandi modo, pretium omne, bonitas, perfectio, dignitasque operibus imputetur. Quo fit, ut si tuus operandi bona modus egregius excellensque sit, etiam Dei opus tale sit, taleque ab ipsomet Deo reputetur. Si autem tuus operandi modus sit miser, languidus, tepore & imperfectionibus scatens, id quoque totum Divino operi, ab ipsomet Deo imputetur, nihilque profit ad meritum vel laudem operis, illud à Deo perfectissimè factum esse. Quod sitne Deo injuriosum? tu ipse judex esto.

Considera; ex omnibus operibus bonis tuis, Deo deberi gloriam & quidem maximam, & planè omnem. Non ex illo solùm capite, quia tu quidquid agis, totum in Dei bonum, scilicet gloriam honoremque & obsequium agere debes, quandoquidem quantus quantus es, in substantia & entitate, in partibus & potentiis, in efficientia & actionibus operationibusque totaliter Dei possessio es, perinde ut qui agri, vel arboris Dominus est, is etiam omnium quæ ager & arbor germinat possessor est: verum etiam ex illo jam proximo proposito capite: quia DEUS omnia tua opera tecum operatur, operatur autem in suam ipsius gloriam, dicente ipso. *Propter me, propter me faciam.* Et quia Deus non potest gloriam suam quærere minorem, nisi quantâ

Isa. 48. 11.

quantâ ipse dignus est, inde fit, ut in omnibus suis operibus (etiam illis quæ tecum operatur, & in quibus tibi cooperatur) Deus maximam, atque ad eò omnem gloriam intendat & quærat. Inde etiam consequenter fit, quod tu (idemque sensus esse debet de omni creatura) in omni opere tuo tenearis intendere & quærere gloriam Dei, & quidem maximam, atque omnem, fit quoque inde, quod modus tuus opera tua operandi (Divinæ præsertim cooperationi sociatus, ad Dei que gloriam institutus) is esse debeat, qui & cooperationem Divinam non dedecet neque dedecoret, & gloriam Deo non tantum qualem qualem, sed maximam, sed omninò omnem quantum ex se proferat & producat. Hoc verò non tantum in gravissimis aliquibus, quæ à te fiunt operibus servandum venit, sed in omnibus omninò singulisque operibus tuis, etiam minutulis, & specie sua abjectissimis (coram Deo enim nihil est abjectum, excepto solo peccato, siquidem DEUS omnium est Author & Pater atque fons) procurandum est, quoniam etiam talium operum, nihil non ad gloriam Dei maximam, & omnem factitandum est. Quod si ita se habet, uti omninò habet, jam hinc videre evidenter potes, cum quàm accurata contentione, cum quàm liberali conatu omnia opera tua facere, quanta vigilantia omnem imperfectionem, imperfectionisque umbram ab omnibus tuis operibus & operationibus submovere debeas, quandoquidem quantum addes de perfectione operandi, tantum addes de gloriæ Divinæ summitate, quantum verò admiscebis de imperfectione, imò verò, si quid admiscebis de
 umbra

umbra imperfectionis in operando & in opere, fortè quidem parum aliquid gloriæ Divinæ servies, aut addes, infinitum autem erit illud quod detrahes: quoniam Divina gloria illa maxima, illa omnis est, quæ infinita est.

Quod an sine injuria Dei esse possit, tibi judicandum sume. Cùm verò rectè & sobriè judicaveris, retorque oculos mentis tuæ ad præteritos vitæ tuæ annos, & ad opera eorum, & ad operationis modos. Et non obtrude tibi nunc peccaminosa opera: sed ipsa opera tua, ipsa obsequii Divini operatua expende, & ex supra dictis eorum qualitatem recognosce: nimirum ex tot (& fac esse quàm plurima) quàm multa sint indigna & injuriosa DEO gloriæque ipsius; quàm verò pauca, si tamen vel pauca sint, Deo condignè digna, Deo condignè gloriosa. Post hæc verò eosdem mentis oculos dirige ad sequentes residuosque vitæ tuæ annos: & tecum ipse deliberationem conclusionemque facito, an tibi deinceps, juxta præteritæ vitæ normam operandum Deoque serviendum sit? an omnem omnino aliam, novam, per omnia perfectiorem perfectissimamque operandi rationem, DEO condignam, Dei gloriæ maximæ, omnisque fœcundam, ineundam, tenendam, exercendamque in omnibus & singulis operibus & operationibus, in omnibus & singulis residuæ vitæ particulis? quoniam exiguæ, breves, evolantesque sunt, neque aliarum præter has sive post has, ulla spes, ulla expectatio est.

PRO-

PROVISIO IV.

Per adaequationem (quantum fas) liberalitatis CHRISTI in nos merita sua influentis.

1. Thes. 4. 3.

2. Pet. 1. 10.

2. Pet. 3. 14.

Rom. 6. 15.

Considera obligationem curamque tibi hanc unicam, maximam, totamque incumbere, ut salvus fias, æternamque beatitudinem, post hanc vitam consequaris. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, ait Apostolus. Ad hujus salutis consecutionem Deus te vult pervenire per tua ipsius opera meritoria vitæque æternæ digna. Satagite, ait per Apostolum, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. & iterum Satagite immaculati & inviolati inveniri Deo in pace. Opera vitæ æternæ meritoria tibi nulla esse possunt, nisi facta à te fuerint, & ex gratia Dei. Ex gratia quidem tanquam auxilio Divino supernaturali, quo hominem Deus excitat ad bonum operandum, adjuvat ut operetur, & cum operatur, denique subsequitur postquam operatus est. Juxta illam Ecclesiæ orationem. *Tua nos quæsumus Domine Gratia semper præveniat, comitetur & sequatur. Itemque illam. Actiones nostras quæsumus Domine aspirando præveni & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio & operatio, à te semper incipiat, & per te cepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum.* In gratia verò, nimirum in amicitia Dei & consortio illius naturæ, atque filiationis adoptivæ, quæ quidem est vita animæ, à qua sola habet, ut opera vitæ, opera meritoria facere possit. Inde illud Apostoli. *Gratia Dei, vita æterna, & quidem*

dem in Christo Jesu Domino nostro. ut ibidem addit
 Apostolus. addit autem ideo: quia neque auxi-
 lians, sive actualis, neque sanctificans sive habi-
 tualis gratia haberi potest à nobis nisi per Chri-
 stum, nisi, inquam, per merita & ex meritis Jesu
 Christi: de quo infra. Igitur hic est ordo salu-
 tis humanæ, & hi passus ad illam. Salvari debe-
 mus, non possumus autem sine operibus & me-
 ritis (& loquendo de adultis) Merita salutis ha-
 bere non possumus sine gratia Dei, gratia nobis
 non datur, nisi ex meritis Christi, Christi merita
 nobis non suffragantur, nisi credamus in Chri-
 stum. juxta illud. Quotquot receperunt eum (sci-
 licet Christum credendo in ipsum) dedit eis pote-
 statem filios Dei fieri. Et, de plenitudine ejus accepi-
 mus nos omnes, & gratiam pro gratia, quia lex per
 Moysen data est, Gratia & veritas per Jesum Chri-
 stum facta est. Quocirca universa structura salu-
 tis nostræ æternæ super fidem in Christum ædifi-
 cata consistit. super fidem dico illam, quæ per
 dilectionem operatur, ut ait Apostolus, de qua re
 idem alibi sic loquitur. Ut sapiens architectus po-
 sui fundamentum: alius autem superædificat, unus-
 quisque autem videat quomodo superædificet. Fun-
 damentum enim aliud nemo potest ponere, præter id
 quod positum est, quod est Christus Jesus.

Considera ex prædictis indigentiam tuam, quâ
 Christo Domino opus habes. Indulgentiam
 Christi, quâ ille sese tibi profusissimè indulget.
 Obligationem tuam, quâ tu Christo vicissim ob-
 ligatus remanes. Indigentia tua, quâ Christo,
 ejusque meritorum indigus es, tanta est, quanta
 & ipsa salutis æternæ. eam enim sine Christo (ut
 visum supra) nullatenus assequi potes, sed omne

V. P. Druz. Op. VII.

B

tuum

Joan. 1. 12.

Ibid. v. 16.

Gal. 5. 6.

1. Cor. 3. 10.

Joan. 15. 4.

tuum opus, si vitæ æternæ meritorium esse vis, necessario debes ex Christo & ex ejus meritis desumere, dignificare, aliàs omninò inutile & indignum erit æternæ vitæ. Declaravit hanc veritatem atque indigentiam simul nostram ipse Dominus præclarâ similitudine. *Manete in me, & ego in vobis, sicut palmæ non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites, qui manet in me & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arefcet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet.* Nihil expressius ad nostram sine Christo insufficientiam declarandam dici potuit. Jam quoad Christi, quâ sese tibi & omnibus quantum ex ipso est, profundit Indulgentiam: ea quidem tanta est, ut major nec desiderari, nec cogitari possit. Nam ad omne prorsus meritorium salutis æternæ tuum opus, sua tibi merita suppeditat, & non ad opus tantum, verùm etiam ad ipsam voluntatem, quin & ad ipsam primam cogitationem operis. Luculenter dicente Christo: quia (inquit) *sine me nihil potestis facere*, proinde neque velle, neque cogitare, quoniam & hoc est aliquid facere. Cui consonat ejus Apostolus cùm ait. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid (salutare) à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Et alio loco idem loquitur. *Deus est enim qui operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate.* Hanc porrò profusionem meritorum suorum in nos exercet Dominus omni prorsus momento, partim conservando nos in gratia & unione secum, partim assistendo vultui DEI Patris pro nobis,

2. Cor. 3. 5.

Philipp. 2. 13.

nobis, & intuitu meritorum suorum, omnes & singulas gratias, omniaque auxilia, ad bonum five cogitandum, five volendum, five inchoandum, five operandum, five perficiendum, nobis obtinendo; impetrando, exigendo, tanquam mercedem suam, sibi que à Patre caelesti debitam in nostrum utique bonum salutis. Quocirca nullum est assignare momentum in nostra vita, quo Dominus JESUS meritis suis non obtineat nobis quantum in ipso est Gratiam salutariter operandi à Patre æterno. Nullum etiam licet assignare opus nostrum bonum, in quod non influat, imò præinfluat meritis suis Christus, quemadmodum nullum est momentum, in quo vitis in palmites (in se manentes & non recisos) non influat virtutem, vigorem, efficaciam, vitam, profectum; nec influat solum, sed etiam præinfluat, ex se habens præbensque principium influendi, non ex palmite.

Est autem ista profusissima Christi in nos indulgentia non tantum inde, quia est ipsi naturalis, propter nimiam ejus in nos dilectionem & charitatem, quæ illi naturaliter insita est, sicut Deo erga creaturas, sicut Patri erga filios, sicut capiti erga membra, sicut viti erga palmites: sed etiam quia est ipsi acquisita & empta, & quidem non auro, neque argento, neque corruptibilibus pretiis, sed pretioso sanguine suo proprio, quo profuso, & meruit & emit sibi à Patre hanc mercedem, hocque officium, ut in nos, tanquam in membra sua, influeret efficaciâ meritorum suorum, utque mercedis loco sibi debitæ à Patre daretur nobis omnis gratia ad salutem operandam necessaria.

Quocirca omnis Dei gratia, quæ nobis datur, merces est laborum & passionum mortisque Christi, & cui gratia aliqua datur, pretium sanguinis & merces laboris atque mortis Christi datur. Et qui gratia DEI quapiam bene utitur, per eamque ad salutem proficit, ex merito Christi proficit, mercede Christi proficit, mercedem Christi adauget; qui verò gratiam Dei abjicit, aut non juxta ejus gradum operatur, mercedem Christi abjicit atque evacuat. Maximâ quidem cum Christi offensa: quia & cum maxima ejusdem injuriâ, cum maxima ejusdem contristatione, cum maxima ejusdem inhonoratione, cum maxima erga bonitatem, charitatem, liberalitatem ejus ingratitude, cujus enormitas patet ex obligatione.

Ex tanta enim nostrâ, quâ Christi meritis indigemus indigentia, & ex tanta ejusdem Christi, qua ille nobis merita sua profundit Indulgentia, non potest non consurgere in nobis immanis quædam & nullatenus persolubilis à nobis ad Christum obligatio. Obligatio, dico, gratitudinis & gratiarum actionis, tanto, tamque profuso, & tam nulla nostra vilitate & indignitate, & insuperque etiam ingratitude vincibili & ætabili in negotio tanti momenti, quanti est nostra æterna salus largitori. Quæ gratitudo, esse potest fieri & exhiberi Christo Domino per intimas cordium nostrorum gratiarum actiones & confessiones; & si potest etiam exhiberi devotissimis orationibus & confessionibus, & laudationibus, etsi fieri potest insuper etiam aliquibus in Christi laudem atque gratiarum actionem operationibus; nullum tamen est genus gratiarum actionis in præsentis negotio, seu Christo desideratum.

lius atque honorificentius consequenterque gratius & acceptius, seu nobis utilius, atque ad gratiam meritaque Christi in nos amplius derivanda accommodatiùs; quam ipsismet gratiis ac meritis Christi diligentissimè, accuratissimè, devotissimè in operatione salutis perfectionisque nostræ uti, uti autem ad eorum efficaciam adæquatissimè.

Hæc est enim unica & pretiosa Christi glorificatio, hæc mercedis laboribus meritisque ejus debitæ augmentatio, hæc efficaciam meritorum ejus ultima completio atque consummatio. Quo quidem Christo gratiùs esse nihil posse, res ipsa, quia loquitur per se, ulteriori exaggeratione non eget.

At cum hæc ita sint, tibi quidem ô homo jam incumbit ista cognoscenti & consideranti, primum quidem inspicere elapsam vitam tuam, atque quantum per omnem illam in Christi profusissimam hanc super te liberalitatem & indulgentiam peccatum abs te sit tandem advertere, æstimare, redarguere, deslere, punire & expiare. Deinde verò etiam atque etiam acerrimâ mentis contentione, tum cognoscere, tum decernere, qualem te esse in hac declivi & ad occasum vergente vitâ tuâ, deinceps oporteat, quàm profuso & circumspecto sinu cordis profusissimam ad eò Christi Domini largitatem, non tantum excipere, sed etiam etiamque provocare. Id quidem præstabis ad mentem planè Christi Domini, si nullam gratiam Dei, ex meritis ejus tibi indultam in vacuum acceperis. Si nullam non avidissimo animi studio occupaveris; si nullam non plenissimo cooperationis conatu exæquare

contenderis, si denique per nulla residui tibi temporis momenta ad gratias actuales, juxta & habitales, temet amplius ampliusque disponere earumque capaciorum te reddere juxta earum mensuram obsequio Divino æternæque vitæ congruis operationibus te fatigare, te saginare, te explere in gloriam maximam Dei, in mercedem meritorum Christi superabundantissimam destiteris.

PROVISIO V.

Per Imitationem & Supergressionem Electorum DEI.

CONsidera vocatum te esse à Deo ad æmulationem, imitationem supergressionemque Sanctorum Dei in obsequio ejus. Et Sanctorum quidem si non omnium, plurimorum certe, tam ex Angelorum, quam ex hominum Ordinibus. Id hoc ita esse, potes ex eo convinci; quia Dominus Deus familiare habet, nos ad amorem, cultum obsequiumque provocare, propositis exemplis Sanctorum suorum, quod non ob aliud facit, nisi ut nos eorum conversationem intuentes, imitemur & æmulemur fidem, atque fidelitatem ipsorum cum Deo. Hoc sensu Dominus dicit per Prophetam filiis Israel: *Attendite ad Abraham Patrem vestrum: & ad Saram, quæ peperit vos.* Non solum autem Deus homines vocat, ut per imitationem Sanctorum ejus eidem dignè famulentur, securamque viam & Sanctorum vestigiis tritam incedant, verum etiam ut eosdem in via Dei supergrediantur, superareque connantur, hoc enim nisi fieri Deus vellet, ac

Isa. 51. 1.

nisi fieri posset: defacto que fieret: nequaquam nobis proponeret in Evangelio suo negotiantes suos servos, lucrantes alios quidem decem mnas. alios autem quinque, est singulas tantum mnas à Domino ad negotiandum accepissent. Non etiam profiteretur de seipso Paulus. *Plus omnibus laboravi & iterum, Ministri Christi sunt (ut minus Sapiens dico) plus ego.* Et rursum. *1. Cor. 15. 10.*
Nihil enim minus fui ab iis, qui sunt supra modum Apostoli, tamen nihil sum. Ad hoc etiam facit, *2. Cor. 11. 23.*
quòd sicut differt stella à stella in claritate, & sic resurrectio mortuorum Sanctorum in sanctitate. *2. Cor. 12. 11.*
1. Cor. 15. 41.

Adde quod non aliam ob causam Dominus voluit Sanctorum cætus, in Religiosis præsertim Ordinibus, in unum institutum, professionem, domicilium cogi, nisi ut æmulatione imitationeque mutuâ sese invicem provocantes, unusque alterum supergredi in obsequii Divini ardore & cursu contendentes, serviant Deo alius quidem sic, alius autem sic, juxta mensuram gratiæ sibi cælitus indultæ, quæ non est una ac eadem, sed omninò diversa valdè: juxta quam servi Dei ascensiones disponunt in corde suo, donec videant Deum in Sion, & multi consummati in brevi expleant tempora multa. Neque enim alligatum est Domini Verbum, neque virtus, neque gratia, sed dividit singulis prout vult: præcipitque ex terra sua bona, à se seminatâ, fructum trigesimum, sexagesimum, centesimum, secundum multiformem gratiam suam.

Age jam ô homo à Deo in terra Sanctorum posite & plantate, ad ordinem cætumque Sanctorum de terra Babylonis translate. computa

annos vocationis conversionisque tuæ, numerus
 dies conversationis tuæ cum Dei Sanctis, & his
 qui in terra sunt ejus. Obi omnes Sanctorum
 ordines, omnesque etiam in particulari Sanctos
 in cælo, equem unum ex his reperies, cuius
 imitator sedulus exstiteris; quem in sanctitate &
 meritis æmulatus, quem prætergressus sis? Quem
 Apostolum in zelo & charitate æquasti, quem Pa-
 triarcham in spe, quem Prophetam in spe timore-
 que Dei, quem Martyrem in fortitudine & con-
 stantia, quem confessorem in devotione, oratio-
 ne, mortificatione, vigiliis, victoriâ de dæmoni-
 bus, vigore & assiduitate pœnitentiæ, quem
 aut quam Virginem castitate, continentiaque
 vel affectus vel prætergressus es! O quan-
 tum chaos inter te & Sanctorum quemlibet!
 Revoca etiam in memoriam viventes homines
 perfectos atque Sanctos, quos nosti quibus
 cum vivis, aut vixisti, & confer tuas virtutes
 cum illorum virtutibus, labores cum labo-
 ribus, austeritatem in seipsum illorum, cum
 tuâ: nosti illius personæ ad omnes humilita-
 tem, illius mansuetudinem, illius simplicem &
 innocuum candorem, illius verborum parci-
 tem & in loquendo cautelam cultumque silentii,
 illius in agendo fervorem, illius in minimis regu-
 lis observandis, in minimis perfectionibus con-
 sectandis, in minimis labeculis imperfectioni-
 busque evitandis & castigandis sedulitatem!
 Quàm ille punctualis in obedientia, quàm ille
 rebus creatis, affectu, & re ipsâ spoliatissimus!
 quàm ille ad omnia placita Divina & majorum
 suorum resignatus paratusque? ille verò quan-
 tus in fraternæ charitatis cura? quàm portat alle-

na onera? quàm supplet ab aliis prætermiffa?
 quàm irasci nescius & ulcisci? quàm lædit nemi-
 nem, quàm vincit in bono malum? quàm nulli
 invidet? quàm ex animo compatitur & sustinet
 sublevatque infirmos? Ille verò quàm in Ora-
 tionem & Devotionem profusus? quàm in oran-
 do, contemplando, cum Deo agendo infatiga-
 bilis simulque Majestatis Divinæ reverentiffi-
 mus? quàm in omnibus & subditus Deo, & in
 ejus Providentiam securiffimè projectus? Quàm
 sapè quamque multorum tu pœnitentium tuo-
 rum admiratus es virtutem, confususque es de
 tanta animi puritate, innocentia, diligentia, pla-
 cendi Deo curâ, inter licet negotia mundana,
 minimè tamen mundanas mentes? quoties ab
 eorum lumine ipse illuminatus? ab eorum quæ-
 sitis ipse instructus? ab eorum fervore ipse in-
 flammatus? ab eorum denique fervore ipse præ-
 tergressus & superatus es? Nonnè & hic magnum
 chaos inter te & istos, inter horum & tuas virtu-
 tes? inter horum & tuam perfectionem? Et ta-
 men tu per ætatem perque opinionem, Magister
 in Israel videbaris, & videris esse? Qui tibi pu-
 dor erit, putas in Judicii die, quando tuam igna-
 viam, tam multi multorum ferient oculi, dicen-
 tes. Ecce homo & opera ejus? En quàm erra-
 vimus, quàmque imposuimus tibi, putan-
 tibus summam in isto fuisse perfectionem, sum-
 mum perfectionis studium, summam cum Chri-
 sti virtutibus similitudinem, summam cum Deo
 unionem. Ecce autem ille, quàm in imis ser-
 psit, quanta pigritia tepuit? O medice, quare
 te non ipsum curasti? O Magister, qui alios do-
 cuisti, cur te ipsum non docuisti? Dux aliorum,

B 5

quare

quare ipse non pervenisti? inflammator aliorum, cur ipse tepore obtorpuisti? Quis tibi pudor? quæ labræ, quæ excusationes tunc suffragabuntur?

Ergo inveterate dierum tepidorum & ignavia consecratorum, vel nunc in effluentibus istis vitæ annis te respice, & saltem fac, ut eos assequare, quos longissimè præire atque post te relinquare & putabaris, & potuisti & debuisti, inter tanta, inter tot auxilia Divina, Sanctorum exempla, status tui media annorumque curricula. Quibus omnibus, si ad usque hæcenus, non ex æquo debitoque respondisti, in hoc quidem vitæ residuo, non tantum respondere, verum etiam præteritas jacturas compensare, sed etiam superare, toto animi conatu, elabora.

PROVISIO VI.

*Per Imitationem Pretiosissime Dei Matris
quàm perfectissimam.*

CONSIDERA vocationem quoque tuam & fuisse & adhuc esse, ut Pretiosissimam DEI tuamque Parentem quantum mortali fas esset, id est, quàm maximè & quàm perfectissimè imitareris. Sicut enim ad hoc Deus rerum conditor sapientissimus juxta ac providentissimus, solem in alto loco posuit, quem luminosissimum & in omnia inferiora beneficentissimum esse voluit, ut omnium in eum oculi intenderent, ex eo virtutes omnes haurirent, ita idem Dominus Gratiaë dator profusissimus, Pretiosissimam suam Matrem, sole hoc visibili longè illustriorem, quippè suæ perfectionis atque dignitatis & Majestatis sole
vesti-

vestitam, in altissimo præclarissimoque Regni sui cælestis loco & statu collocavit: ut ad eam omnium servorum suorum oculi, mentes, corda converterentur, sublevarenturque; & ab ejus efficacissima beneficentia, omnes, omnem plenitudinem bonorum, hoc est, maximam cum ea similitudinem morum, veluti molles ceræ à sigillo, veluti in nitida specula ab opposita specie exeiperent, eaque in suo beato Regno præfulgerent.

Et tuæ igitur partes fuerunt, operam omnem dare, ut totus fieres mulieri huic sole amictæ, solique justitiæ amicissimæ, quàm simillimus, quàm vicinissimus, quàm familiarissimus. Tuæ partes fuerunt, operam omnem dare, ut totus in MARIAM transires, totus in affectum erga MARIAM migrares, totus MARLÆ laudes spirares, totus Mariæ honor esses, honoresque ubique plantares, totus Mariæ peculium, patrimonium, possessio, hæreditas, hæreditatisque proventus fieres, perinde uti etiam hæc omnia, infinitesque plura & majora tibi est Maria, tibi sunt in Maria, tibi sunt per Mariam, sunt tibi propter Mariam.

Considera enim Amorem Mariæ erga te, qui tantus est, ut & si tu vilissimus, peccaminosissimus, ingratisissimusque sis, & causa autorque passionis unigenti ejus, ipsa nihilominus, & amaverit te, dederitque Filium suum in mortem crucis pro te, & amet te, ut etiam peccatis ipse tuis trahatur ad amandum te miserendumque tui. Memor & gnara, unigenitum quoque suum, miserabilitate peccatorum tuorum, in visceribus misericordiæ suæ fuisse commotum ad amandum

dum

Jer. 24. 3.

dum te, vitamque suam pretiosam ponendum pro te; quod ipse fatetur Prophetæ dicenti. Longè Dominus apparuit mihi. Cui respondet: Et in charitate perpetuâ dilexi te, & attraxi te miserans tui. Quod ipsum fufius enarrat de feipfo apud alium Prophetam, inter cætera dicens Animâ cuilibet peccatrici. Transiens per te, vidi te conculcari in sanguine tuo, & dixi tibi cum effes in sanguine tuo vive; dixi inquam tibi, in sanguine tuo vive. In hunc ergo modum Mater imitatur filii fui charitatem, & amavit & amare pergit te, quamvis revera indigniffimum elicientibus ejus in te charitatem, tum Filii fui labore pro te, tum miseriam peccatorum tuorum, quæ hæret in te.

Ezech. 16. 6.

Est enim Maria æmulatrix Samaritani illius veri, & illius exemplo miseretur faucium, spoliatum, semivivum, & ab omnibus derelictum te. Hic porrò amor Mariæ nequaquam sterilis fuit aut est in te, sed profusus est profunditurque in omnia momenta, per liberaliffimam beneficentiam super te. Infinitum effet recensere omnia beneficia ejus. Unum recole beneficium Vocationis Religiofæ, (quo utique illa te ornavit & ditavit) haustum de thesauris Divinæ Prædestinationis & providentiæ circa te. Quanta fint in vocationis Religiofæ beneficio bona, nulli hoc tibi calami describere, nulli discursus explicare tam præclarè poffunt, quàm tua ipfius tot annorum experientia. Vide & numera, quot malorum generibus, speciebus fimulque myriadibus expeditus es per vocationem Religiofam? vide item & numera, quot bonorum generibus, speciebus fimulque myriadibus per eandem ditatus, vallatus es jam nunc, & adhuc vallandus

dus

dum dum vives, maximè verò dum beatam æternitatem possidere incipies? Atqui omnes hæ myriades, Mariana imprimis post Deum beneficia sunt & erunt. Et quomodo respondisti, quomodo respondes, quomodo non minor, ac planè minimus minutulusque es, in tua erga ipsam gratitudine?

Confidera etiam (ut saltem obiter attingam, minimè licet obiter considerandas) Mariæ virtutes. Mariæ gratias. Mariæ dignitates. Mariæ officia. Mariæ honores. Mariæ potestates. Mariæ merita & apud Deum, & apud omnem creaturam, quibus solo tantum Deo Filio suo inferior est, omnem autem & inferiorem & superiorem mundum immensè excedit. Ad quæ condignè æstimanda, Dei Filii solius & sola mens quæ contulit capax est, cæteræ creaturæ omnes, & singulæ, tam ad æstimandum impares sunt, quàm ad exæquandum insufficientes. Atque his tu omnibus, quantum tibi fas consideratis æstimatisque, intellige quænam fuerint tuæ partes ad Mariam diligendam, æstimandam, colendam, prædicandam, imitandam? Quàm parum ac planè nihil effecisses, etiamsi tota vita tua aliud omninò nihil egisses, nisi quod te officio tuo obligationique erga Mariam, omni possibili tibi conatu, studio, fervore incessabiliter impendisses! Cum verò conscius tibi sis, te planè hoc in officii erga illam genere, negligentem atque perfunctorium fuisse, jam cogita & conclude, quàm ingratus, quàm injurius, quàm morosus erga tantæ Eminentia personam, quantæ MARIA Dei Mater est, extiteris?

Accedit ad ista omnia, quòd hæc Dei Pre-
tiosissima

tiosissima Dignissimaque Parens, tua facta sit, ex tua quidem voluntate atque electione (nam alios fontes nunc prætereo) facta sit, inquam, tua Domina & hera, tu verò ejus Mancipium: tua Mater, tu verò ejus Filius, tua Hæres, tu verò ejus possessio & Hæreditas, tua vicissim possessio atque Hæreditas, tu verò ejus hæres, tua Sponsa, tu verò ejusdem Sponsus, charitate mutua illi desponsatus. Ex quibus omnibus tuis cum Dei Matre connexionibus, maxima ac propemodum infinita tibi confurgit obligatio, immò obligationum seges, quibus omnibus ad amorem, exaltationem, appretiationem, venerationem, semper semperque majorem, atque nulla efficacitate exhauribilem, huic tuæ Dominæ, tuæ Matri, tuæ Hæredi, tuæ Hæreditati, tuæ Sponsæ, obnoxius es & eris.

I nunc & vide quomodo hætenus Mancipii, Filii, Hæreditatis, Hæredis, Sponsi Mariani partes expleveris, & quia sine dubio multam sterilitatem, ignaviam tuam, deprehendis, nunc ergo saltem, hoc quodcunque residuum est annorum & vitæ, hisce partibus quàm plenissimè explendis impende: sciens, tantum te placiturum Deo, quantum placebis Dei Matri, sciens etiam tantum te accessurum ad Deum, in gloria; quantum accedes ad Mariam in Amore & gratia; sciens contra, tantum defecturum apud Deum in merito, quantum deficies erga MARIAM in devoto obsequio.

PRO.

PROVISIO VII.

*Per Imitationem & fruitionem Domini No-
stri Jesu Christi Crucifixi.*

CONSIDERA vocationem etiam tuam esse, fuisse
semperque fore, ut Christum Jesum Do-
minum tuum imiteris. Non enim ille de cælis
ac sinu Æterni Patris in terras descendit carnem-
que nostram induit, idèd solum; ut nos sanguine
suo redimeret, aut ut nobis legem vitæ & disci-
plinæ præscriberet, aut ut Rex noster etiam secun-
dum hominem fieret, aut ut nobis Patrem recon-
ciliaret, cælos aperiret, peccata condonaret; ve-
rùm etiam idèd; ut nobis seipsum, vitamque su-
am & mores suos, actusque omnes, in exemplum,
in speculum, in regulam, in amissim exhiberet.
Cui nos veluti regulæ exemplarique consumma-
tissimo inhærentes, indubitatè sancti, recti, iusti,
perfecti, vitæ æternæ idonei, coram iudice Deo
Patre inveniremur, inventique vitæ æternæ hære-
ditate donaremur, ex gratia quidem Dei Patris,
ex meritis autem ipsius Christi, & ex bonis operi-
bus nostris in Christo, & ad exemplar operum
Christi factis.

Hinc est illud toties repetitum à Christo Do-
mino. *Sequere me. Discite à me. Exemplum
dedi vobis. Venite ad me omnes. Tollite jugum
meum super vos. Non est servus major Domino Joan. 10. 11.
suo. Ego sum via, veritas & vita. Ego sum pa- Ibid. 4.
stor bonus: pastor ante oves vadit, & oves eum
sequuntur: quia sciunt vocem ejus. Qui non se-
quitur me, non potest meus esse discipulus. Non est
me dignus. Quibus omnibus suis dictis, Domi-
nus, & necessitatem & obligationem declarat,
quæ*

quæ nobis incumbit, ut eum in moribus virtutibusque ejus imitemur. Cùm verò hoc ad omnes homines, præsertim qui in Baptismo Christum induerunt pertineat, speciali tamen ratione, hoc opus eorum est, qui Christi Domini etiam consilia amplexi, simul etiam obligationem plenæ & perfectæ Christi imitationis in sese receperunt, atque induerunt. Tales autem Religiosi omnes sunt. De quorum numero cùm & tu miseratione Divinâ existas, nihil tibi suffragatur, quo Christi imitationis obligationem recusare possis.

Considera autem mores, opera & virtutes Christi Domini triplici modo, seu fine nobis proponi & à nobis cognosci posse (quod idem etiam de Sanctorum virtutibus dici potest.) Primus est; idcirco cognoscere virtutes, moresque Christi, ut virtutum natura, species, partes, gradus, dignitas, perfectio agnoscat. Secundus est, ut ob virtutes & earum opera, excellentiam, exemplaue Christus laudetur. Tertius. Ut agnita in Christi operibus exemplisque virtutes, à nobis imitatione sedulâ supparique, ex desiderio Christi similitudinis atque perfectionis & gratiæ effingantur in nobis, & in vita, moribus, operibusque nostris.

Primus modus & finis, non est ille quidem malus, magis tamen est Philosophicus, quam Christianus, si ulterius non procedat, quin potest esse aliquando meræ curiositatis. Secundus finis atque modus, est quidem ille bonus cum Christum, & ejus virtutes laudare, bonum proculdubio sit, parum tamen utilitatis ex eo percipit laudator, qui si non ultra se porrigat, Politicum magis, quam Christianum redolebit. Tertius denique

modus

Modus ac finis optimus, & ex mente Christi est, propriusque Christianorum Religiosorum, perfectorum, & tum salutem, tum perfectionem completam continens atque conferens suo exercitatori. *Sicut enim discipulus non est supra Magistrum: sic sufficit illi si sit sicut Magister ejus.* *Matt. 10. 24.* Iste ergo tertius modus, circa Christi Domini virtutes, ab omnibus veris Christianis, Religiosis, Perfectisque curandus, exercendus, & toto mentis conatu laboreque perficiendus est, ac in ejus perfectionem consummatam, totius vitæ nostræ cursus indefinenter impendendus est. Alioqui quidquid agitur à nobis aliud, si non per viam vitæ virtutumque Christi currituri, totum frustra est, & ludificatio est: sicut frustra cucurrit, quisquis quanquam contentissimè, sed non ad metam cucurrit. Christus autem noster, est via in exemplo, sicuti veritas est in verbo, & est vita in præmio.

Confidera insuper, quid in Christo imitandum sit? quænam scilicet opera & quæ virtutes? Neque enim omnia quæ in Christo Domino sunt ad imitationem nostram, hac præsertim in vita, assumenda sunt. Quædam enim sunt inimitabilia, ut sunt Divinæ potestatis miraculosa opera, quæ imitari præsumere, & superbi, & insani sit. neque hæc Dominus nobis proposuit in se imitanda. Et quanquam dedit servis suis aliquando potestatem ejiciendi dæmonia, & super omnem virtutem inimici, infirmosque curandi & similia patrandi; docuit tamen illos, quomodo se in talium patratione gererent, dicens. *Nolite gaudere in hoc, quod dæmonia subjiciuntur vobis, sed in hoc gaudete, quia nomina vestra scripta sunt in celo.* *Luc. 10. 26.* Et cum

aliquando dixisset illis; *Discite à me*: non adje-
Matt. 11. 29. cit, *Mundum fabricare, morbos curare, demonia*
ejicere, mirabilia facere sed addidit: *quia mitis sum*
 & *humilis corde*. Atque hæc sunt alia opera Chri-
 sti imitabilia & imitanda quam studiosissimè, ope-
 ra nimirùm humilitatis, modestiæ, mansuetudinis,
 patientiæ, obedientiæ, castitatis, paupertatis,
 mundi & sui contemptûs, atque abnegationis,
 observationis mandatorum, condonationis inju-
 riarum, Dei & proximi dilectionis.

Hæc sunt quæ in Christo securè imitamur,
 hæc sunt, per quæ, ad interiora JESU ingredimur,
 per quæ æmulamur charismata meliora, cum sci-
 licet pauperem, nudum, contemptum, stultifica-
 tum, patientem, laborantem, egentem, passum,
 crucifixum, Patri per omnia subditum, propter
 obedientiam & reverentiam Patris eidem suppli-
 cem, atque formam servi indutum insuperque ex-
 inanitum, amore honoris Paterni & salutis nostræ
 mortuum. cum inquam talem Christum ama-
 mus, ac in ipsis nobis effingimus, in eumque talem
 propter nos factum, vicissim propter illum trans-
 formamur, tunc transcendimus forinseca JESU,
 & ut dixi interiorum ejus participes reddimur,
 ipsumque Christum propriissimè induimus.

Hisce consideratis, tu te ipsum jam respice, &
 quantum sit chaos inter te & Christum, inter vir-
 tutes tuas & virtutes Christi, inter mores tuos &
 mores Christi, inter interiora tua & interiora
 Christi animadvertè, attende quòd hæc de Imita-
 tione Christi lingua, si apud te ignotum sonet, ac si
 quidpiam de novi orbis idiomatibus audires; &
 tamen hæc sunt exordia atque prima elementa
 sermonum doctrinarumque Christi dicentis acce-
 denti-

dentibus ad se. *Sequere me* &c. Ergo tu per tot decades annorum Christi discipulus tantum in schola imitationis ejus profecisti, quantum profecisse te unius diei aut horæ discipulum, erubescere quàm maximè opus esset. Nec dum triennio discipuli Christi apud ipsum perdurarant, & tamen Dominus exprobrat illis. *Adhuc & vos sine intellectu estis?* & alibi etiam gravius. *O generatio incredula & perversa, quousque ero vobiscum? usquequo patiar vos?* tu tot annorum decadibus ad Christi latus hærens, cælestibus ejus doctrinis exemplisque operum saginatus, & nihilominus adèd morum Christi rudis, adèd ab ejus imitatione nudus quid quæsu tu reprehensionis exprobrationisque audies? quid castigationis suppliciique referes? Arbor triennio in horto sine fructu tolerata excindi nec terram occupare frustra jubetur; alia ficulnea fructibus cassa, licet non esset tempus ficorum, tamen maledicitur à Domino, & æterna sterilitate plectitur. *Quid te putas manet, non trium, sed triginta trium, & eo amplius annorum Religiosum, in fertilissimo, si quis alius, Ecclesiæ Christi agro, infructuosum?*

Age igitur, te, resque tuas tandem circumspice, & seriam rationem ini atque institue quâ ad exactissimam Christi in moribus virtutibusque similitudinem studiosissimâ & resolutissimâ imprecatione pertingere elaboras. Et licet quantumcunque te dejeceris humilior Christo non eris; quantumcunque te nudaveris, pauper major Christo, non eris, quantumcunq; toleraveris, patientior Christo non eris, nihilominus quàm maximam similitudinem vicinitatemque desidera, procura, elabora. Nulla sit dies, nulla hora, nullum quoad

fas momentum, nulla actio tua, quâ non ducas lineam similitudinis ad Christum. Scito nullam esse Christo gratiorem & gloriosiore tuam circa Christum occupationem, & cum Christo tractationem, & Christi laudationem; quàm ejus abs te imitationem, quàm tuam cum ipso perpetuam assimilationem, quàm tuam cum ipso quàm maxime genuinam similitudinem. Hoc enim unum & solum, instar omnium est obsequiorum & encomiorum, quæ Christo impendi debent & possunt à te. Hoc est Christum amare, Christum induere, Christum efformare, Christo uti, Christo uniri, Christo configi, Christo consepeliri, Christum manducare, Christum bibere, denique cum Christo esse, cum Christo vivere, cum Christo regnare, Christum esse.

PROVISIO VIII.

Per Imitationem & fruitionem Domini nostri quàm familiarissimam.

Considera incumbere etiam tibi imitationem Domini Dei tui, imitationem autem non qualem qualem, sed imitationem in perfectione, in sanctitate, in rectitudine, in justitia, in veritate, in pietate, in misericordia, in charitate, in Dei glorificatione. Imitantur quidem omnes creatura Deum tanquam conditorem suum, tanquam opera artificem à quo sunt, & habent, & possunt, & operantur ac idè ad modum sui fontis, suique Idealis Esse, artisque ipsas efficientis, & in esse operationeque conservantis, necessariò semper operantur: neque unquam ab hoc genere imitationis creaturæ possunt exerrare, cum natura & essen-

tia earum sit, sic se habere. Sed est alia DEUM imitandi ratio, per liberi arbitrii motum, scilicet juxta Rationem, & legem, & voluntatem, & ideam, & exemplum Dei.

Hæc omnia Deus impressit nobis, primum quidem in creatione, condens nos creaturas Rationales, liberas, actionumque nostrarum potentes & dominantes. Quod non minus expressè, quàm copiosè affirmat Spiritus Sanctus per Sapientem dicens. *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui:* adjecit mandata & præcepta sua. Si volueris mandata servare, conservabunt te, & in perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi. Deinde verò præter arbitrium liberum & legem, partim in naturali ratione impressam, partim etiam exteriori intimatione præceptam: adjecit lumen supernaturalis fidei per Christum revelatæ, simulque donum gratiæ ad observationem necessariæ, quâ de re Joannes Baptista testatus est dicens. *Quia lex per Moysen data est, Gratia & veritas per Jesum Christum facta est.*

Ex his ergo liberæ rationis & revelatæ veritatis, quarum priorem cum natura, posteriorem cum gratia, priorem nascendo, posteriorem renascendo sortimur, ex his inquam Rationis & veritatis fontibus; confurgit in nobis, & facultas & necessitas Deum imitandi. De qua re luculenter Apostolus sic loquitur. *Estote ergo imitatores Dei, sicut Filii charissimi, & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum*

pro nobis, oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Quod ipsum à Christo Domino non vulgatum solum, verum & præceptum habemus. Nam cum inter alia præciperet nobis dilectionem inimicorum, atque calumniatorum, adjecit causam præcepti, dicens. *Ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est, qui solem oriri facit super bonos & malos.* Neque hoc dixisse contentus, iterum *subdidit. Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est.* Quæ Domini gravissima sententia atque præceptio, non solum qualemcunque imitationem, sed etiam perfectam, sed in ipsa perfectione Patris caelestis, à nobis exigit, eamque in eo fundat: quia nos quidem filii, ille autem Pater est.

Est autem sine dubio omni rationi consonum, ut filii Patrem moribus referant, ejusque actiones & virtutes, suis actibus & virtutibus imitando repræsentent. Quod opus, sicut est super omnia opera nobis incumbentia ad peragendum gravissimum, sic est etiam super omnia nobis, & fructuosissimum, & simul honorificentissimum. Quid enim potest cogitari, tum gravius, tum fructuosius, tum dignius, quàm esse nos perfectos, sicut & Pater noster caelestis perfectus est? Certè sicut nihil est perfectius Deo: ipsius enim perfectio, est mensura & fons omnium aliarum perfectionum; ita ille est in moribus & actionibus suis perfectior, & major, & dignior, qui est Deo, in ejus morum & perfectionum expressione vicinior. Quod si præclarum est, tam ad fructum quàm ad laudem Sanctorum, DEI perfectiones expendere & æmulari: quanto erit fructuosius & laudabilius, Divinas perfectiones sic scrutari, ut

Matt. 5. 44.

Ibid. v. 48.

ut etiam eas assequaris, etiam induas, etiam in eas imitatione transformeris. Utile est, ex rivulis aquam petere, sed longè præstantiùs, ex fonte, aut mari ipso haurire.

His adde, quod quantitati assimilationis nostræ cum Dei perfectionibus moribusque in hac vita, responsura sit assimilatio item nostra cum Divinis beatitudinibus, beatificisque perfectionibus in illa altera. Juxta cujus assimilationis in cælo gradum, erit etiam gradus nostræ beatitudinis, nostræ beatificæ in Deum transformationis, nostræ in Divinas beatificas laudes effusionis, nostræ denique & totius universi per nos, ac propter nos perfectionis & exornationis atque exhilarationis. Unde colligi potest, quàm infatigabilem infatigabilemque curam nostram esse oporteat in Deo, per hoc vitæ tempus, in suis moribus imitando, & quàm maximè per nos & in nobis assimilando.

Confidera autem in quonam præcipuè ac ultimè consistat, quidque requirat hæc Divinarum perfectionum & morum à nobis imitatio, ut congruè, cum profectu fieri possit. Primò igitur. Opus est habere notitiam morum & perfectionum Divinarum, quas quidem nobis manifestat creatura: dicente Psalmo. *Cæli enarrant gloriam Dei.* & Apostolo. *Invisibilia Dei à creaturâ mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur:* sempiterna quoque ejus virtus & Divinitas. Manifestat deinde Sacra Scriptura & fidei revelatâ doctrina. Utriusque hujus rei, scilicet creaturæ & Scripturæ consideratio, ducit nos in cognitionem perfectionum & morum Dei, inibi que luculenter & luculentissimè in Christi Domini

Psal. 1. 18.

Rom. 10.

nitum persona, tum doctrina, tum operibus
elucescentium.

Secundo cognitioni & considerationi morum
ac perfectionum Dei, addenda est reflexiva qua-
dam ad nostros mores & ad operationes nostras
applicatio. Quamvis etiam nuda consideratio
morum Dei, arcana quadam & sibi propria vir-
tute eosdem mores effingit, in moribus ipsius
considerantis, si hoc diligenter assidueque fa-
ciat. Nihilominus hæc efformatio longè effica-
cior redditur, quando, ut dixi, reflexivè & pra-
cticè, moribus nostris consideratio ipsa applica-
tur. Sicut enim pictor solo intuitu Regiæ Per-
sonæ, non effingit imaginem ejus in tabula, sed
manu coloribusque opus est, sic mores Divini,
solâ consideratione sui, in cordibus moribusque
nostris non efformantur, nisi accedat practica
eorum in nobis delineatio.

Tertio. Hæc practica delineatio morum Dei
in tabella cordium & morum nostrorum, exigat
conversationem cum Deo commorationemque,
idque sive ita, ut nos apud DEUM, sive ita, ut
Deus apud nos (esto hæc in idem recidant) com-
moretur: ad quod non est opus, neque alta ca-
lorum à nobis conscendi, neque Deum, ad nos
inde descendere, neque eundem apud alias alias-
que creaturas venari, sed cum immensus sit, &
tum ubique, tum etiam in propriis intimisque
nostris cordibus, velut in cælis sibi gratissimis
(anima enim justî, sedes est sapientiæ) conver-
setur, assuescendum omninò est nobis, ut ibi
intra nos & cum Deo conversemur, & Deum
nobiscum conversantem agnoscamus habea-
musque. Inde enim confurget.

Greg. Hom.
30. n. Evan.
tribuit Salo-
moni. Et Au-
gust. in Psal.
121. sup. 7. 27.
juxta LXX.
Aug. iterum

Conc. 1. in
Psal. 88.

Quarto

Quarto amicitia familiaritasque & convictus cum Deo mutuus, quin & assuetudo quaedam intima ad mores mutuos. Hoc autem negotium, optimè suavissimè efficacissimèque perficitur charitate, præsentia Dei memoriâ, orationis usu, quàm maximè fieri potest sine intermissione, quàm impinguet simplicissima fiducia & devotissima reverentia. Ab hisce manabit.

Quinto. Fruitio Dei utrinque valde grata, familiaris, cordialis, sapida, confidentia plena, pene dixerim assidua, certè creberrima, satians, nec tamen famem adimens, sed explendo acuens, acuendo explens. Quod ne quis miretur, aut ne etiam suspectum habeat, observo, multorum justorum errorem esse, quod semper Deum quærant & invenire laborent, ad se invitent, desiderent; neque tamen votis suis potiantur: ut ipsis videtur etiam experimento constare. Quæ res multum justos ejusmodi angit, & à profectu distrahit: Non advertentes practicè, Deum frustra & erroneè à se quæri absentem desiderarique, cum sit revera intimè illis præsens per gratiam & charitatem; cujus est evidens signum, illa ipso in desiderando, quærendo, invitando anxietas: hæc enim non esset, si ille absens esset. Est ergo intimè & amicissimè præsens, sed esse, practice ut dixi ignoratur, nec eum Anima ut sibi intimum agnoscit, neque ut præsentem tractat, amat, amplectitur, gaudet, gratias agit, oblectat; verum nihil, ut cum præsentem agit, sed tanquam de absente semper cogitat, velut longè positum requirit.

Qui error exuendus est justis, & sæpè agnoscendus, habendus, tractandusque Deus, ut

C 5

quàm

quàm maximè, intimissimè, familiarissimèque præsens, nec tantum præsens, sed etiam præsentia fructus exhibens; quorum primus præcipuusque est. Fruitio ipsa, qua & Deus fruitur Animâ, & hæc vicissim Deo. Quod fit contemplatione, hoc est de Deo, cum, & coram Deo cogitatione, deque ejus perfectionibus & attributis, moribus, operibus, beneficentiis, Essentiâ Unitrinâ. Desigendo obtutum devotum in Dei ejusdem pulchritudinem, sapientiam, admirabilitatem, majestatem, dignitatem, laudabilitatem, potentiam, justitiam, misericordiam, immensitatem, simplicitatem, veritatem. Gustando etiam ejus dulcedinem, suavitatem, appetibilitatem, familiaritatem, communicabilitatem, providentiam, præsentium. Exaltando, prædicando, laudando ejus excellentiam in operibus, in beneficiis, in perfectionibus, in Essentia, in Personis. Invitando omnium corda ad vacandum, ad gustandum, ad videndum, ad fruendum, ad inhabitandum, ad vivendum Deo, de Deo, in Deo, propter Deum, &c. Deficiendo etiam & tabescendo atque sibi pereundo, in Deum autem transmigrando, & sese (secundum voluntatem, voluntatisque cum Divina similitudinem ac unionem, non verò secundum substantiam & entitatem quæ nequit fieri) in eum transformando. Ab hac fruitione Dei existet.

Sextò: Imitatio, & assimilatio, & assumptio morum perfectionumque Dei in Anima justa & perfecta; existet autem panè sine labore connaturaliter & quidem modo perfectissimo pro statu istius vitæ. Si enim Anima Deo fruens modo prædicto in Deum transformatur, quomodo
non

non etiam in minoribus eidem assimilatur? Sicut lumini nihil similius, quàm aër illuminatus, nihil igni similius, quàm ferrum aut carbo igne candens, ita Deo nulla anima in proprietatibus moribusque similior, quàm ea, quæ in Deum transformata fruitione voluntatumque unione & confermentatione reperitur. Quapropter audeo dicere, seu quod dixi commutare, non tam à fruitione Divina existit perfecta morum DEI imitatio in Anima, quàm potius ipsa Dei fruitio, est ipsissima eaque perfectissima & consummatissima ejusdem imitatio, & assimilatio, & assimilationis flos, est fructus, est medulla.

His consideratis, tu jam tandem te circumspice & adverte, quantum sit chaos inter te, & Deum, quantum ad similitudinem & imitationem ejus morum & perfectionum desit! Et quidem attentâ conversionis tuæ ad Deum antiquitate, mediorumque & auxiliorum Divinorum abundantia, jam te omninò pridem, consummatum esse oportebat in Dei imitatione, possessoremque, domesticum, veteranum in Divina fruitione. At quia tepor, incitiam, incuriam, inconstantiamque tua, te ab hac felicitate dejecit, non absque innumeris & tui profectus, & Dei, totiusque cæli & universi hujus gloriæ detrimentis, ex nunc saltem, dum adhuc vita decurrit, antequam penitus excurrat, totum te huic, imitandi Dei, fruendique Deo labori infatigabiliter ac incessabiliter impende, totum te Divinâ, & imitatione, & fruitione imbue, occupa, fermenta, penetra, omnia vitæ tuæ (quoad fas) momenta, omnia, & singula opera tua, Divinarum perfectionum & morum similitudine intinge, perfice, infor-

informa. Totus hoc age unicum atque præcipuum (tale enim revera hoc est; & est illud *Luc. 10. 41.* Christi unum necessarium. est illa Optima pars, quam elegit Maria) ut totâ mentis acie, toto voluntatis libertatisque pondere, totâ cordis affectione, semper & ubique, totâ tui, totiusque Universi substantiâ, atque Personâ, Deum & quæras & habeas & agnoscas & imiteris & fruaris. Hunc semper & ubique oculus purissimæ intentionis intueatur, hunc auris simplicissimæ obedientiæ audiat, hunc gustus devotissimæ sapientiæ degustet, hunc odoratus profusissimæ charitatis investiget, hunc tractus vividissimæ resignationis comprehendat, hunc totus tu, vicissim totum possideas, ab eoque toto, totus possidearis & tu.

PROVISIO IX.

Per debitorum, quibus plurimis obstricti sumus plenam exsolutionem.

CONSIDERA necessitari te quàm maximè ad obsequium Dei, non tantum fervens & perfectum, verùm etiam liberaliter supererogatorieque perfectum & fervens, tum alias semper, tum præsertim sub extremum vitæ, ex multitudine debitorum, quibus oneratus es, atque adeò oneratissimus, super capillos capitis tui, imò super stellas cæli & arenam maris. Decurre indicem capitum debitorum istorum, & ex eo saltem aliquam notitiam ipsorum colligere numerumque conjicere poteris, qui indiculus atque numerus, etsi aliis quoque hominibus tecum est communis, non ideò tamen te minùs solum, quàm

quàm omnes gravat, neque minùs te ad exolvendum, quàm omnes stimulare debet.

Primò igitur quibusdam rebus sumus debitores, naturâ & necessitate inatâ. Ita debitores sumus Deo creatori nostro, & post Deum causis omnibus secundis, tam universalibus quàm particularibus, à quibus & ex quibus, nostrum naturale Esse conflatum est. à quibus vitam & conservationem vitæ, totiusque esse nostri habemus, in operando juvamus &c. Ex hoc ergo capite debemus cælis omnibus, Soli, lunæ, stellis elementis, & quæ in his: tum parentibus, & parentum etiam majoribus &c. numera homo si potes, tam creditores tuos istos, quàm debita tua respectu illorum.

Secundò, sumus debitores, ex morali quadam obligatione: quomodo debemus post parentes cæteris nostris præsidibus atque majoribus, magistratibus, præceptoribus, & quocumque modo curam nostri gerentibus, in nostramque eruditionem aliquatenus ad laborantibus. Hoc caput debitorum afficit nos tam in ratione morali naturali, quàm in ratione morali supernaturali: in qua ratione, & Deus, & Christus, & Mater ejus, & Sancti Angeli, & omnes Beati & infiniti alii continentur.

Tertiò, sumus debitores, etiam inferioribus nostris, quicunque ad nostram alicujus generis curam pertinuerunt & pertinent.

Quartò, sumus debitores, ob Naturæ communionem, eamque majorem aut minorem; omnibus autem rebus ob aliquam saltem: ideò, quia creatæ sunt, vel quia sunt aliquid & existunt, immò & quia possibiles sunt.

Quintò.

Quintò, sumus debitores ob gratiæ communionem, necnon ob omnis boni Spiritualis consortium, adjunctâ etiam æternâ, quam speramus Beatitudine.

Sextò, sumus debitores, ratione beneficiorum, obsequiorum & commodorum, quæ ab aliis, vel ex aliis percepimus, percipimusque: debemus namque his amorem congruum, beneficia, & obsequia, commodaque supparia, & cujusque naturæ & gradui consentanea.

Septimò, sumus debitores ratione malorum & molestiarum, quæ ab aliis perpeffi sumus, vel perpeti potuimus: istaque occasione multa mala animi & corporis vitavimus, correximus, cognovimus. Hoc nomine etiam ipsi inferno sumus debitores: quem dum timemus, devitamus, & ut devitemus, à peccatis partim cavemus, partim cessamus: pœnitentiam agimus, & ad meliora proficimus, salutemque lucratur. Quod ipsum de dæmonibus dici potest, quibus debitores vigilantix, pro salute nostra, invocationis Divinæ, & Sanctorum opis. Humilitatis, Prudentiæ, & multorum aliorum commodorum sumus.

Octavò sumus debitores, ratione ommissionum, incuriarum, negligentiarum, quibus res tractando, eas privamus, debito iis commodo, profectu, perfectione, ornamento, usu obsequio. Sic debitores sunt Domini subditis, servis, famulis. Parentes liberis. Magistratus subiectis, quin & proximi proximis, amici amicis, quos ad virtutem, sanctitatem, prudentiam promovere potuerant, exemplo bono, monito salubri, oratione, solatio, auxilio, consilio, sup-

por-

portatione. Hac etiam ratione ipsismet nobis sumus debitores, ratione similibus bonorum, quibus nos nostrâ incuriâ, incitiâ, malitiâ privamus, tam quoad bona fortunæ, quàm quoad corporis, quàm quoad animi, & maximè in bonis salutis æternæ, quibus eo ipso, quòd ea non curavimus, spoliavimus nos, nec nos tantum, sed etiam Deum, Christum, Ecclesiam triumphantem, militantemque quibus ex nostro profectu, labore, charitate, virtute, partim gloria, partim ædificatio provenire potuit. Hinc etiam sumus debitores, tot mediis, auxiliis, occasionibus, circumstantiis, horis, momentis, diebus, annis, locis, exemplis, monitis, inspirationibus, cæterisque incitamentis ad bonum aut profectum, quibus tamen obsequi negleximus, & frustra fluere permisimus.

Nonò sumus etiam debitores ratione non impensæ exsolutionis debitorum, ut v. g. cum non restituimus, quod invito rationabiliter Domino injuriosè retinebamus, sive illud fuit debita Deo gloria, subjectio, laus, honor, devotio, gratitudo: sive fuit honor & bonum nomen alicujus proximi, quo iniquè læsimus detrahendo, quocunque detractiois modo, sive obsequium indebitè denegatum, sive gratitudo, sive res quæpiam alieni juris.

Decimò sumus debitores ratione dignitatis & potestatis eminentiæque aliquorum, quomodo post Deum nostrum, sumus debitores Angelis, & universis Sanctis in celo & in terra; item Principibus & Potestatibus. Item Sapientibus. & Doctis, item Sacerdotibus, Religiosis & Deo
sacris

facris personis, quibus omnibus honorem & re- fugar
putationem reverentiamque debemus. nam.

Undecimò sumus debitores aliquibus, ra- lasus
tione eorum miseræ, abjectionis, afflictionis, mov
insufficientiæ ad sese juvandos, hoc modo de- tioc
bitores sumus, pauperibus, mendicis, infir- On
mis. Ita etiam debemus auxilium animabus fita su
purgatorii: Item vinctis in carcere, captivis, diner
peregrinis. Item ignorantibus errantibusque dum
Item etiam bestiis ac jumentis sauciis, sub onere dico,
vel in præceps prolapsis. ligen

Duodecimò, sumus debitores ratione con- fabili
positionis & consociationis physicæ ac moralis. I
Ita quisque sibi, personæ suæ, vitæ suæ, mem- & sin
bris suis, sensibus, potentiis quibus constat, de- que c
bitor est. Ita etiam sumus debitores Univerfo rem f
Orbi, Humano generi, Christiano populo, Re- bilis
gno, Urbi, Religioni, Domicilio, Familia, in eo
Congregationi, consanguinitati, Cætui deni- velut
que, cujus aliquo modo compartes sumus. est D

Decimo tertio sumus debitores ratione par- factu
ticularium & cuique propriarum sive obligatio- credi
num, sive necessitatum, sive factorum. Si- tiâ, t
debemus Deo ratione specialium & nobis solis terim
propriorum beneficiorum, sic & Christo. Pre- metu
tiosissimæ Parenti. Sanctis Custodibus Patro- tiaru
nisvè, ob specialia beneficia debemus. Sic qui super
busdam Dei attributis, fidei Mysteriis, Scripto omni
ræ sententiis & exemplis, Sanctorum item factu creat
quorum nos devotione singulariùs affici & per- Deus
fici experimur, qui salutis nostræ media sunt & dem
ratione eorum malitiæ. Ita Damonibus, dama- usum
tis, peccatoribus, peccatisque debemus, odiu- Clion
fugam V.

fugam, detestationem, impeditionem, pœnam, pœnæ desiderium, ut justitia Dei fiat, ut læsus honor Divinus sarciatur, ut scandala submoveantur, ut cessent injuriæ Dei, conculcatioque Sanguinis & Meritorum Christi &c.

Omitto alia debitorum capita: hæc quæ recensita sunt, satis ostendunt immensitatem infinitudinemque debitorum nostrorum: Ad satisfaciendum quibus per omnia, quantis opus sit viribus, dico, divinis auxiliis, quanto animi conatu, diligentia, quantâ executionis assiduitate & incessabilitate, fateor id explicari à me non posse.

Dico tantùm, quoniam debita hæc omnia & singula persolvi non possunt omnibus singulisque creditoribus adæqualitatem, solvantur saltem secundum voluntatis (si ejus effectus possibilis effet) promptitudinem, solvantur saltem in eo, qui est omnium Dominus, & in quem velut in centrum omnia debita confluunt, qui est DEUS, cui si soli satis fiat pro omnibus, satis factum erit omnibus, tam obligationibus quàm creditoribus, quod tamen dixerim, salvâ Justitiâ, si quæ cui debetur, & præstari potest. Interim autem: Primò quidem Deus ametur, æstimetur, appetietur, laudetur, exaltetur, gratiarum actione honoretur, oratione flectatur, sic qui super omnia amentur in Deo & propter Deum omnia, ametur Deus, pro omnibus & singulis creaturis, præcipuè ratione carentibus: quarum & per Deum hanc esse instituit conditionem, ut illæ quibusdam nobis hominibus serviant per omnia ad usum omnem, etiam cum sui dispendio & destructione: nos autem illis obligati simus ad laudandum, amandum, prædicandum, honore & gratiis

V. P. Druzb. Op. VI.

D

tuis

tiis & obsequiis æternis prosequendum Deum pro omnibus illis, ita ut illæ quidem suo modo Deo serviant, serviendo nobis usque ad sui perditionem: nos verò rationali jam modo, servamus ipsis, exhibendo servitium & honorem & amorem laudemque pro ipsis, nostro & illarum Deo.

Ex dictis tu jam disce, quantum debitum Dei laudis servitutisque tibi incumbat, ex tot capitibus debitorum, tum ex tot debitis, tum ex tanto numero eorum, quibus debitor es. Quia jam præterita doleri tantum possunt, corrigi autem non possunt; saltem ergo in præsentibus quod tibi superest temporis & vitæ, hoc age & satage, ut omnibus residuis vitæ momentis, totus in laudem & obsequium te effundas, adeo profusè liberaliterque, ut omnibus obligationibus, pro omnibus creaturis apud Deum te exsolvas ac eliberes. Toto mundo, & pro toto mundo, Deum laudando, amando, æstimando, honorando, & omnes ejus voluntates faciundo, sicque semper, ad finem vitæ perseverando,

PROVISIO X.

Per adæquationem Bonorum, potissimum vero Gratiarum, quibus respondere adæquatè obligamur.

Considera Bonorum quæ à Deo accepisti copiam, compelli te, & omnino necessitariam insignem tum sanctitatem ac perfectionem, tum sanctitatis perfectionisque zelum, studium, cupiditatem, qua in re ut magnitudinem obligati-

tionis tuæ cognoscas, debes immensitatem bonorum cognoscere, quæ tanta est, ut abs te nullo modo naturali ingenio dinumerari possit. Neque solum immensitatem quoad numerum & multitudinem, sed etiam quoad varietatem, excellentiam, efficacitatem, quantum ex illis est eratque, intensionem atque perfectionem cognoscere te oportet, quæ etiam sub naturalem tuam cognitionem non cadunt aut vix cadunt, neque tamen ob hoc, tibi obligationem non augent, neque non etiam tuam ignaviam ingratitude non accusant, neque denique non te tuamque industriam, ad insigniter in studio perfectionis coram Deo, & propter Deum, conandum & laborandum excitant.

Considera classes Bonorum Divinorum in te, & iis inspectis, tum numerum tum magnitudinem, tum varietatem eorum, tum demum obligationem tuam aliquantis per dispice. Data sunt igitur tibi à DEO.

1. Bona Naturalia & Supernaturalia.
2. Bona Animæ, Animi, Corporis, Fortunæ.
3. Bona Honestæ. Incundæ. Utilia.
4. Bona Naturæ. Gratia Actualis habitualesque, Gloria.
5. Bona communia cum omnibus, cum multis, cum paucis, propria tibi soli.
6. Bona Essentiæ seu Substantiæ, Potentialium, Operationum.
7. Bona data tibi sine te.
8. Bona data tibi tecum, seu cooperante te.
9. Bona data tibi propter alios.
10. Bona data tibi per alios.

D a

i i. Bona

11. Bona data tibi supra alios.
12. Bona data aliis, propter te.
13. Bona data aliis, per te.
14. Bona præterita, præsentia, futura, terna, temporalia.

In eas bonorum istorum numerum, pretium, varietatem, efficaciam, si potes, & inde metum obligationis tuæ. Neque enim dubitare poteris his & pro his omnibus debitorem te constitutum esse Donatori eorum Deo, debitorem autem obsequii, laudis, honoris, Amoris, non quævis, sed eximii, sed summi, sed simpliciter juxta possibilitatem tuam omnis. Ad magis clarioram distinctamque cognitionem & penetrationem hujus tuæ obligationis ad perfectissimum Dei famulatum ex bonis ejus in te collatis pullulantem.

Considera unius tantum generis bona Divina tibi data, bona, inquam, mediolorum atque auxiliorum, seu gratiarum tam habitualium quam (& potissimum) actualium in ordine ad salutem; perfectionemque curandam, vitamque æternam consequendam. In quo ipso bonorum Dei genere, nolo te omnia, quæ in se considerare, sed solum considera hoc unum. Testatur Dominus noster JESUS Christus, quod si ille suæ prædicationis gratiam Judæis tunc impensam, impendisset Tyriis, Sydoniis, Sidoniarum, ejusque sociabus civitatibus, illæ in contritione & cilicio poenitentiam de peccatis egissent, Christumque, & Deum, ac ejus fidem & legem agnovissent. Hoc posito.

Sequitur; Judæis tunc à Christo, tantam gratiam, tantaque media ad salutem fuisse obsec-

data, quanta non tantum sufficientia, sed etiam
efficacia fuissent ad conversionem tot aliarum
gentium.

Sequitur amplius ex dictis; posse, quin &
solere Deum uni alicui personæ, (Sanctæ non
sanctæ, nihil refert, loquamur tamen nunc de
sanctæ & iusta) posse, & re ipsâ illi Deum dare
uni soli, tot ad salutem media, tot gratias, quæ
si Deo placuisset, poterant plurimis personis da-
ri, & data, in eis habuissent efficaciam tantam,
quantam in una illa persona habere & potuerunt
& debuerunt, & nihilominus, (quod ut pluri-
mum fit) non habuerunt. Uti videmus in Mnis
Evangelicis, quarum una apud unum servum
deposita, acquisivit decem mnas, alia apud alium
acquisivit solum quinque mnas, tertia apud tor-
tium nihil acquisivit: non vitio quidem suo, sed
ejus qui acceperat ignaviâ.

Jam nunc te ad teipsum ô homo converte.
Es Religiosus, talis religionis; quod cum dico,
dico te accepisse gratias & media salutis atque
perfectionis, tot, & tanta, quot & quanta in
centum in mille & amplius etiam homines divisa
si à Deo fuissent, multo que magis si integra data
essent; omnes illi centum & mille & plures ho-
mines servivissent & servirent hodie Deo, tam
perfectè sicut tu, immò longè & longè perfe-
ctius, exactius, ad suum statum plenius, quàm
tu & servivisti & servis hactenus. Ex quo con-
vinco (utinum me ipsum) te unum solum Reli-
& legiosum, attentis gratiis mediisque tibi à Deo da-
tis, factum esse per eas, & propter eas, Deo tuo
debitorem tantæ sanctitatis & perfectionis in Dei
obsequio, quæ æquivalent centum & mille &

pluribus perfectionibus sanctitatibusque. Cum autem conscientiam teste non adæquaveris vel unicam sanctitatem, non, inquam, efficaciam gratiarum mediiorumque tibi collatorum, effectu unius condignæ sanctitatis & perfectionis, inde cognosce, quantus tu sis debitor apud Deum, ob gratias tibi ad salutem perfectionemque concessas constitus? Inde etiam cognosce, quantus debitor sis coram eodem Domino, ob alia & alia innumera beneficia tibi collata. Equidem, si bonum sanitatis oculorum, quo tu polles, pluribus cæcis conferretur à Deo, ii essent hujus beneficii longe quàm tu gratiores. Tanto ergo tu gratitudinis Deo debitor es ob sanitatem visus, quantæ plures, imò omnes cæci essent exhibitores, si visum reciperent.

Quod autem supra exemplificavi in Religiosæ vocationis gratiis & mediis: fateor me amplum nimis adduxisse gratiarum exemplum. Nam idem omninò asserere potest debetque etiam, de unica quapiam gratiâ Dei, de unico instinctu ad bonum, de unico lumine ac dictamine salutari, quo unus aliquis justus donatur (& donatur sæpissimè aliis, aliisque etiam in diem, etiam in horam) quod si datum esset alicui alteri, vel etiam pluribus, plurimisque aliis; ii omnes usi lumine fuissent meliùs, & in majorem suum profectum, inque majus Dei obsequium, quàm is, cui de facto tale quid est à Deo collatum. Unde patet quantopere aggregetur debitum talis Hominiis coram Deo? patet quantæ sit reus sanctitatis, quia illam non præstitit, patet quantæ debitor fuerit ut præstaret? patet insuper quantæ debitor sit, ut adhuc præstet?

Ex his autem luculenter constat, quid hac in parte faciendum sit illi, qui per tot annorum vitæ suæ decades, tantis gratiis Dei abundavit, & eis non utique satis respondit hætenus. Hoc utique restat, ut invocato Dei adiutorio, totum se ad hoc convertat, simulque aliquam rationem ineat, hoc est, talem ad acquisitionem perfectionis in Dei obsequio conatum assumat & adhibeat, per hoc, quod adhuc residuum habet vitæ ac temporis, ut præteritarum & præsentium gratiarum beneficentiarumque Dei, vastitatem capacitemque exæquet.

Quod quidem etsi forsitan re ipsa minus præstabit, non parum tamen coram bono Domino suo faciet, si totum, quod in se est, exclusâ omni negligentia & cessatione, adhibito omni quo prævalet conatu & instantia faciet. Sed ad hoc ipsum præstandum, exuere omnem præteritum in consideratiùs, & negligentius, inordinatiùsque vivendi modum, induere autem & exercere ordinatum, accuratum, præmeditatum, sollicitum & fatigari cessareque nescium oportet. Exstimulante ad id semper semperque, tum brevitate remanentis adhuc ad laborandum vitæ, tum obligationis & debitorum jam explicatâ immani & immensâ mole atque magnitudine.

PROVISIO XI.

*Per profusam Charitatem ac Miserationem
super proximos, peccatores, justos, & in
Purgatorio existentes.*

CONsidera inter innumera charitatis Proximi bona atque officia, hoc etiam esse, quòd

fit compendiosissima, fructuosissima, facillima & inexcusabiliter irrefragabiliterque & omnino necessaria ratio, nostrarum omnium sive cum Deo transactionum, sive in via virtutis perfectionisque promotionum. Usque adeo ut Deus videatur magis & appetere & exigere & aestimare & remunerari charitatem nostram erga proximos, quam erga ipsam se Nihil attinet istud hoc loco fufius probare. Satis indicant hoc, illa Apostoli verba. *Qui diligit proximum, legem implevit.* Et illa: *Charitas operit multitudinem peccatorum.* *i. Petr. 4. 8.* Et illa: *Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis* (quasi diceret superimplebitis) *legem Christi.* Neque aliud dixit Dominus ipse noster, quando proximi dilectionem vocavit *mandatum suum. Mandatum novum.* unicum discipulatus sui signum. His ad acuendam famem desideriumque charitatis proximi adductis & confideratis.

Confidera classes proximorum ad quos charitas Christiana extendi debeat quam maxime. Sunt autem tres. Una peccatorum seu in statu peccati degentium, sive fidelium sive etiam infidelium quorumcunque: Horum cum sit extremè deplorandus status, quippe qui quantum ex ipsis sunt victimæ atque holocausta aeternæ damnationis. in omni sincere Deum & proximum diligente homine, maximus debet esse Amor, & quoad fieri potest efficacissimus atque laboriosissimus, ut ab infelici peccatorum suorum emancipentur Tyrannide. Ad quod præstandu, cum innumera possint, quin & sæpe propter statuum nostrorum obligationem seu

Rom. 3. 8.

i. Petr. 4. 8.

Rom. 13. 8.

Gal. 6. 2.

Joan. 15. 12.

conditionem, debeant esse industriae. quibus hic exponendis locus non est, & peti possunt satis ex cujusque conditione vivendi: universalem hanc industriam afferre sufficiat, conandum esse unicuique in dilectione proximorum, statui peccati implicitorum, excellere volenti, ut omnem vitam suam cum omnibus actionibus & passionibus suis, offerat Deo in auxilium spirituale & efficax huiusmodi proximorum, secundum Divinum beneplacitum; ita ut omnis actio, omnisque passio, ex intentione applicationeque liberae voluntatis nostrae, fiat ante Deum (propter Deum, unitim ad Jesu Christi merita) & oratio atque postulatio, & sacrificium & exolutio & vadimonium pro peccatoribus, proque ipsorum peccatis omnibus & singulis. Involvens in hanc intentionem atque applicationem, non suas tantummodo proprias personalesque actiones & perpeffiones, sed etiam totius universi, creaturarumque omnium & singularum, omnes pariter & singulas, atque mutationes sibi appropriatas modo inferius explicando. Quo fiet, quantum quidem ex charitate nostra ejusdemque intensione ac extensione, ut tam nos, quam omnes creaturae reliquae, exundent charitate supra peccatores, & faciant veluti universalem perpetuumque planctum super eos coram Deo, protegantque illos ab ira Divina ipsis debita & parata, & postulent eis à Bono Deo, gratias congruas, opportunas, efficaces, ac etiam finales, ad poenitentiam condignam requisitas, juxta Divinum placitum. Quod Divino cordi, impensissimè salutem & conversionem fructusque poenitentiae dignos semper desideranti atque

expectanti, auxiliaque ad id pronissimo affectu offerenti, non potest non esse gratissimum: totique curiæ cælesti, ac imprimis Domino nostro Jesu Christo, peccatorum omnium sumptuosissimo Redemptori, ejusdemque Pretiosissimæ Parenti, peccatorum unico refugio, jucundissimum & exoptatissimum acceptissimumque: ac demum unicuique taliter apud Deum pro peccatoribus peccatisque satagenti, coram DEO fructuosissimum, & tam in hac, quam in altera vita maximè meritorium: priorumque peccatorum omnium (quæ etiam istiusmodi pro aliis peccatoribus eorumque peccatis charitativæ applicationi adjungere fas, imò opus erit) expurgationi efficacissimum. Quandoquidem

1. Petr. 4. 8. charitas operit multitudinem peccatorum.

Altera proximorum blasfis in quos se nostra charitas extendere debet. Est justorum omnium viatorum, incipientium, Proficientium, Perfectorum; Quorum omnium cùm status sit Deo gratisimus, & in eorum unoquoque Sanguis Christi fructum suum desiderabilem habeat: quisquis pro suo posse adlaboraverit, ut hi omnes proximi in suo quisque statu ad meliora & perfectiora proficiant proficiendique studio & conatu, semper amplius, & amplius, vigeant, ad idque auxiliis Divinis quam copiosissimis cumulentur, iisdem illi promptissimè & efficacissimè obediendo, ad ampliora Dei & auxilia & dona, & præmia invalescant, inque bono & optimo ac Deo gratisimo statu permaneant: quisquis inquam in hoc pro suæ charitatis posse adlaboraverit, is utique pergratam Deo, & Christo, & universo cælo, rem præstabit. is de

omni-

omnibus justis, quàm optime merebitur. is in suam propriam perfectionem (nempè charitatem) optimum se diligentissimumque exhibebit. is denique innumeris semetipsum tam Gratiæ, quàm Gloriæ meritis locupletabit: siquidem indubitatè, *particeps omnium timentium Deum, & Psal. 118. 63. custodientium mandata ejus erit.*

Ad hoc autem præstandum, illa eadem industria, quæ supra est, cum de charitate super proximos peccatores ageretur, explicata, percommodè subserviet, si nimirum quis charitatem suam ad omnes similiter justos extenderit, eorumque, & justitiæ, seu gratiæ statum, & omnes singulasque quibus Deo ipsi Justis placent actiones, passiones, & virtutes, amaverit ut Dei dona, Deo placita, ex Christi meritis desumpta, iisque ornata & vegetata, eademque durare, proficere, augeri, perseverare, consummari coronarique omni æterno præmio desideraverit, petierit, gratulatus fuerit, & omni charitati suæ industriâ, intensione, extensione, intentione seu applicatione juxta Dei placitum, necnon unitim ad Christi merita elaboraverit. impendendo in eum effectum atque finem, omnes & singulas suas tam personales, quam ex omnibus reliquis existentibus & possibilibus creaturis, in se derivatas appropriatasque sibi actiones & passiones.

Tertia classis proximorum super quos charitas nostra sese profundere atque extendere debet. Est Animarum in Purgatorio degentium & inibi justas Divinæ Justitiæ rigori pœnas dependentium. Imperfecta esset atque plurimum manca charitas nostra: si in hac solum vita perdurans, ad
pro-

I. Cor. 13. 3.

proximorum illorum in purgatorii pœnis habitantium auxilium solatiumque sese non desponderet; neque extenderet. Quomodo staret illud charitati datum ab Apostolo elogium. *Charitas nunquam excidit?* Quomodo charitas vitæ, continuato tractu, in charitatem Patriæ transire solet aut posset, si se usque ad indigentiam proximorum in altera vita, quasi in intermedio ad Patriam cursu, non porrigeret? Itané proximi illi, desinerent esse proximi nostri: extorres ab auxilio, cura, dilectione nostra? Et quomodo charitas nostra pertingeret ad Deum, quæ proximos illos nostros in medio itineris cursûsque nostri positos, ad Deum, vel non posset, vel non vellet attingere, aut amplecti? quomodo charitas nostra Deum diligeret, seu quod idem est, ac optimè Deo ejusque Gloriæ vellet, quæ creaturas illas in purgatorio detentas, & à Dei conspectu fruitioneque, hoc est à Supremo, ultimato, Dei que gloriæ gratissimo, laudandi & exaltandi & diligendi genere ac modo impeditas, ab hoc ipso impedimento expedire non posset, aut si posset, tamen pro posse non curaret? Absit hoc à charitatis indole: nunquam illa excidere, nunquam cessare, nunquam interrumpi amat. Ejus vestis tanta est semper, ut omnem latitudinem, altitudinem, sublimitatem, profunditatem, multitudinem, durationem comprehendat, quin & excedat, si quid esset, quo procedere fas illi esset; Extendat ergo sese ad illos quoque miserimos, inque miseris desolatissimos, soli rigorosæ justitiæ Divinæ derelictos proximos nostros. quibus ea sola portio Divinæ miserationis est residua, quod nostræ charitatis suffragiis adjuvari, calamitatibusque purgantibus eripi, ac

calo

cælo inferi possint. Quod quantâ charitatis nostræ liberalitate præstari possit, subjectum paradigma docebit quod tamen viribus voluntatis charitatisque suæ accommodare & attemperare cui libet licebit. Igitur anima quæpiam, poterit se tributariam facere animabus purgatorii propter Deum, & Deo vicissim propter animas, huiusmodi tributo.

Dignissima Trinitas unus Deus meus: puro Tui Amore, ut Tu exalteris quantum per me potes, debes, scis, & vis & das, quantum etiam ex Te dignus es; ut Jesu Christo merita sua compensentur: ut Pretiosissima Parens Maria, & Tota quater sancta quaternitas exhilaretur: ut Animabus Tibi dilectis, sed nec dum purgatis Tuoque Beato conspectu nec dum dignis, bene sit: ut earum Sancti Angeli Custodes, cæterique Patroni Sancti fructu curarum suarum, citò & finaliter gaudeant.

Ego N. totius residuæ mortalis vitæ meæ operationibus atque passionibus quibuscunque Animas illas juvare cupiens & statuens; omnes & singulas actiones & passiones meas, usque ad mortem, ipsumque etiam mortis opus, Tuæ Divinæ Majestati offero, applico & dono, & voveo, in omni earum applicabilitate, quâ pro illis applicari illisque prodesse possunt. Exceptum solum iis, quæ quia aliis ob alienam potestatem debeo, non est mei arbitrii Animabus illis donare: quam tamen ipsam exceptionem pro iisdem in auxilium offero, secundum gustum tuum Domine DEUS meus. Nullum omnino fructum omnium operationum perpeffionumque mearum mihi reservans,

vans,

vans, quicumque aliquo modo Animabus prodesse possit coram Te.

2. Præter hoc Domine eodem affectu & voto, promitto ac permitto tibi, illa omnia quæcunque post meam mortem pro me quomodocunque futura sunt suffragia in subsidium animæ meæ (quantum hoc à me fieri congruè tuæ voluntati potest) pro iisdem Animabus Purgatorii, juxta gustum tuum.

3. Insuper & hoc, quod ego ipse post meam mortem, miserante Te, justè passurus sum in Purgatorio, totum propter Te, nunc acceptans, & quoad licèt mihi meritorium satisfactoriumve faciens, quantum possum, & quatenus prodesse Animabus Purgatorii hoc etiam nunc potest, aut tunc forsan poterit, iisdem Animabus, jam nunc dono atque applico.

4. Insuper offero Tibi Deo meo, omnes totius Ecclesiæ tuæ Sanctæ, omniumque Tibi gratiarum satisfactiones, quin etiam omnes omnium creaturarum actiones atque passionis, mihi quoquo modo nunc jam appropriatas, & communicatas, & Animabus juxta Sapientiam tuam prodesse idoneas, & nunc jam per me ad hoc applicatas. Meas item satisfactiones, nec non creaturarum omnium mutationes, toti Sanctæ Ecclesiæ ab ejus origine, ad usque mundi finem duratura impersonatas: uniendo omnes tam has quàm illas quascunque Domini nostri Jesu Christi omniumque Electorum meritis, juxta gustum Tuum, Animarumque illarum indigentiam.

5. Insuper Domine Tibi offero, promitto, permittoque in subsidium Animarum Purgatorii, totum quodcunque satisfactoriè offertur, & fit, &

fiet
uni
ve à
sive
cur
circ
hoc
Chr
gust
nor

Purg
in v
sive
scien
tunc
nis e
tion
que
furu
end
ritis
ad
Tua
ex d
ego
talit
in A
dent
mea
Jesu
lequ
do,
fiet

fiet unquam à quocunque & ubicunque sive in univēsa Ecclesia, sive in tota nostra Societate, sive à quacunque confraternitate, qui ego participo, sive à quacunque particulari persona, sive in quacunque alia Tibi Domino meo nota placitaque circumstantia pro me vivente uniendo totum hoc, quantum ex me Sanguini meritisque JESU Christi omniumque Electorum Tuorum, juxta gustum & ad gustum placitumque tuum, & Honorem omni Maximo Majorem.

6. Insuper Domine offero Tibi in Animarum Purgatorii subsidium, totum hoc, quod ego tam in vita mea præsenti, quàm post mortem meam, sive in ipso me, sive in quocunque mei, sciens, nesciens, volens, nolens; jam tamen ex nunc pro tunc totaliter volens ac libens, sive in anima & bonis ejus, sive in corpore, sive in fama, commendatione, memoriavé mea, sive denique in quacunque alia re, concernente & attingente me perpeffurus sum, usque ad extremi Judicii diem. Uniendo jam nunc omnem illam perpeffionem meritis & passionibus Domini nostri JESU Christi, ad fructum animarum illarum ampliozem, ad Tuam vero gloriam omni Maximâ Majorem.

Insuper Domine, omnem si quem apud Te ex dono Tuo & ex Christi merito pauperculus ego habeo satisfactionum Thesaurum: Tibi totaliter offero, atque permitto, ut eum dispenses in Animas Purgatorii, usque ad exinanitionem & denudationem mei, quoad omnes satisfactiones meas, meritis, satisfactionibusque Domini mei JESU Christi unitas; Solas mihi satisfactiones, solaque Domini mei JESU Christi merita reservando, sine quibus Tibi gratus esse salutemque æternam

nam

nam consequi, neque valeo, neque volo, quæque adeò infinitæ efficacitatis sunt, ut earum virtus & valor, nullis ad alios applicationibus, ab ipsis applicantibus, (modo aliunde etiam capaces sint) avocari possint. Reservans etiam mihi satisfactiones & intercessiones, omnium Electorum Dei, tanquam fratrum meorum, specialissimè autem Pretiosissimæ Parentis ac Virginis Mariæ, tanquam Hæreditatis meæ.

Hæc porro omnia superius insinuata, & à me Tuæ DEUS meus majestati in suffragium Animarum Purgatorii oblata: oblata esse volo, absque ullo meo (quatenus meo) præmio, mihi inde apud te secuturo, sed in Animas easdem satisfactoriè redundaturo. præmii loco, illud solum cupiens à Te, ut Tu in Tuis, & à Tuis creaturis amplius & amplius glorificeris: ut quam plurimis Ecclesiæ Tuæ filiis, gratiam & spiritum, efficaciter tenerum, compassionem, studiosum, liberalem, constantem, erga animas purgatorii juvandas, unâ mecum largiaris: utque per meam hanc, quam ex dono tuo concepi voluntatem, & depauperationem, Tuæ quidem gloriæ, animarum Beatitudini, aliquid, sive plenitudinis, sive saltem accelerationis accrescat.

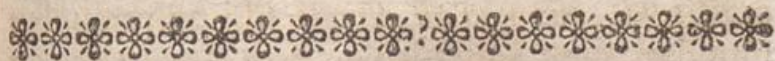
Id ita totum Tuæ Divinæ voluntati, charitati, Majestati ac Dignitati voveo, promitto, juro, & dono, Sanguinisque JESU CHRISTI Domini nostri, omniumque Electorum meritis, configno. Nunquam ut scienter prudenterque ac deliberatè, quantum ad me, sim retractaturus, neque in toto, neque in parte, usque ad Mortem. Ad quam usque esse volo, & ero servus, operarius, man-

cipitur

cipium, Tuum propter animas illas, Animarum
verò propter Te.

Tibi Deo meo omnis & semper major Glo-
riam in sæcula sæculorum. Et Fidelium Animæ
per misericordiam Tuam, requiescant in pace.
Amen.

Ethæc de profusione charitatis & miseratio-
nis super proximos, deque Provisione per eam
dixisse sufficiat. quod ad omnes quidem fideles
spectat, præcipuè tamen incumbit iis, quorum
vita in proximo finem habet: his enim quàm
maximè ipsa brevitæ vitæ residua incumbere fa-
cit, illud monitum Apostoli. *Animas vestras
castificantes in Obedientia charitatis, in fraternitatis
amore, simplici ex corde invicem diligite atten-
tius,*

PROVISIONUM SENECTUTIS

PARS SECUNDA.

A Dductis aliquibus Provisionibus Senectutis
speculativis, etsi nihilominus exhortativis
ad fervens instansque studium perfectionis in
obsequio Divino. in hac altera parte Provisiones
præcticas tradere aggredimur. Præctices nempe,
quibus præteritæ vitæ omnia delicta, quantum

V. P. Druzb. Op. VII.

E

ad

ad pœnas eorum omnes, præsertim verò spirituales expiari, errata corrigi, neglecta suppleri, copiosa lucra cumulari possint, adjuvante Divina gratiâ, in cuius conspectu facilè est ditare pauperem, & dare virtutem, ut quis in brevi, expleat tempora multa.

PROVISIO I.

Ad omnium peccatorum pœnarumque expiationem.

QUoniam nemo mundus à forde: ne quidem infans, cujus vita est unius diei super terram: quoniam item in multis offendimus omnes: quoniam etiam *justus species in die cadit: quoniam delicta nemo intelligit, & ab occultis suis, nec non ab alienis sibi adhærentibus mundari petit Sanctus nec non ignorantias suas oblivioni tradi: quoniam de propitiatio peccato, prohibet nos Sapiens sine metu esse. quoniam nemo scit, utrum odio an amore dignus sit: imò quoniam nemo non scit, quòd non amore sed odio dignus sit: quoniam mensuram suppliciorum peccato cuique debitorum assignare solus Deus, & alius nemo potest, constat verò, tum Sacræ Scripturæ, tum probatæ fidei exemplis, longe aliter, id est, longe magis peccata nostra in Divino iudicio examinari & graviora censer, quam à nobis. quoniam de cursu ordinario scire nemo nostrum potest, an condignam & plenam satisfactionem pro aliquibus saltem (qui dicam de omnibus) peccatis suis DEO fecerit. indeque rationabiliter præsumere quisque potest, at-*

Jac. 3. 2.

Prov. 24. 16.

Psal. 18. 13.

Psal. 14. 7.

Eccl. 5. 5.

Eccl. 9. 1.

tento rigore divini Examinis, mollitiæ nostrâ in
 poenitendo, vivacitate affectionis in peccando,
 crebritate relabendi in eadem & habitatione,
 scandalis præbitis etiam ignoranter aliis mala
 nostra imitantibus, aliisque similibus nobis oc-
 cultis, sed nos gravantibus circumstantiis, apud
 Deum autem ponderari solitis. potest, dico,
 quisque præsumere ingentem sibi adhuc coram
 Deo iudice superesse poenarum exsolvendarum
 congeriem, quâ necesse sit, vel in hac vita volun-
 tariis, vel in altera Purgatoriis poenis aboleri: sit
 verò rationabilius hic potius satisfacere, quam
 sese in purgatorio Divinæ justitiæ manibus, in
 quas incidere horrendum est, expiandum refer-
 vare.

Hebr.

Planè sequitur, ut quisquis sapit, quod fi-
 delem sapere decet (decet autem ita sapere ma-
 ximè veteranum in scientia Spiritus obsequioque
 Dei, eundemque simul jam vitæ modicum tem-
 pus habentem) sequitur inquam, ut quisquis
 talis est, dum tempus habet, consulat sibi, ratio-
 nes expungendorum debitorum secum ineat,
 easque servet exactè, & assiduè exerceat, donec
 cum Divina gratia, & omnes præteritas planè
 expungat, & novas in præsentis, quàm minimas
 paucissimasque contrahat, contractas, quotidia-
 nis poenitendi & expiandi praxibus aboleat, det-
 que operam, ut quoad potest fieri, cum Deo sine
 omni tam culpæ, quàm poenæ obligatione ut
 plurimum vivat. Cujus rei hæ praxes sint.

Prima; assuescere vitæ Ordinatæ per omnia
 quoad fieri fas erit, ut nullus fiat à me actus eli-
 citus, imperatus, internus, externus, sensus ra-
 tionis, humanus, & si fieri potest etiam hominis,

E 2

qui

qui non sit ex ordine & prævisione, ex fiducia & ratione, ex intentione pura & sublimi, intense attentè, devotè applicatè, juxtas suas regulas & circumstantias] perfectus. Sic fiet, ut rarè rarissimèque peccetur, leviter, cum celeri advertentia & retractatione, atque expiatione, & emendatione facili expeditaque.

Secunda. Examinum frequentia, super omnia quotidiana & non quotidiana opera facta facienda: Notus est Sancti Patris nostri mos, horas singulas sese recolligendi, actionesque inspiciendi. Estque hæc cura commodissima & evitanda expiandaque simul delicta.

Tertia. Habere & servare præscriptas praxim & consuetudinesque, quibus quotidie, quavis hebdomada, quovis mense, quovis anno, omnibus & singula totius vitæ peccata ex intentione propositoque expientur.

Quarta. Omnibus & singulis operibus quæ quandoque aguntur, itemque passionibus quæ incidunt: (incidunt autem, cum omnis actio habeat respondentem passionem) adjuvare intentionem satisfactionis, seu applicationem ad satisfaciendum, quoniam hominis gratia positi omne opus satisfactorium est, si præsertim applicetur, & maximè in personis religiosis, quarum status pænitentia cum sit, omnis eorum actio & passio, erit ex vi status satisfactoria.

Quinta. Actus charitatis Divinae, contritionis item. Condonationis injuriarum sincerè orandi etiam pro inimicis eisque benefaciendi. Misericordiæ in pauperes corporales vel spirituales actu

uales. Resignationis in omnem Dei voluntatem. Abstirendi ab aliorum censuris, iudiciis, damnationibus. item Abstinenti à vindicatione sui, eam etiam apud Deum deprecando. Hi inquam actus tales, testimonio Scripturæ expiant pœnas peccatorum: si ergo crebrò accuratè, ferventerque fiant, inducent immunitatem à multis, aut etiam ab omnibus pœnis.

Sexta. Zelus Animarum tam in hac vita existentium, quàm in purgatorio patientium, qui quanto est insatiabilior, quantoque liberalior, tanto ad hominem à pœnis priorum peccatorum eximendum efficacior. *Si eduxeris pretiosum è vili, quasi os meum eris* ait Dominus. Et iterum. *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.*

Jerem.

Psal.

Septima. Vita religiosa, quæ religiosè ducitur, cum observatione omnium exacta, juxta vitam communem debitam, spiritu & devotione religiosâ, nec relinquit spacium peccandi, & ex substantia naturaque sua abolet peccata per modum pœnitentiæ & quidem gravis atque diuturnæ. Quodsi ingressus Religionis primus, aut votorum nuncupatio, sunt homini vice Baptismi. cur non etiam, imò & magis, ejusdem vitæ executio quotidiana, eaque diuturna, assidua, pari primæ devotione & liberalitate animi in Deum facta?

Octava. Creber usus idemque devotus & diligens Sacrificiorum Sacramentorumque Eucharistiæ & Pœnitentiæ; idque saltem spiritua-liter (qui creberrimè exerceri potest) per actus.

E 3

Nona

Nona. Usus Indulgentiarum familiaris. de votis, diligens: quarum indiculum & praxim, se applicationem ad operationes nostras faciendam, expedit habere.

Decima. Fervens, devota, crebra recogitatio Passionis Domini nostri, itemque Dolorum Matris ejus compassæ ipsi, cum studio experientia dolores amborum in ipsis nobis tam in animo & corde quàm etiam in corpore. jungendo etiam opera nostra, sanguini, dolori, meritisque Christi. Itemque in balneo sanguinis & meritorum ejusdem, nostram præteritam vitam & operam vitæ, balneando, lavando, expurgando: nec præteritam solùm, sed & præsentem, omnemque absolutè vitam nostram & opera ejusdem; quæ fuit praxis Sancti Francisci Minorum Patriarchæ.

Undecima. Usus mortificationum tam cordis quàm corporis, adjunctarum meritis & passionis Christi & Matris ejus & Sanctorum, præsertim cum prævio examine instar Judicii Divini & censoriæ severitatis. Mortificationis item, instar Extremæ unctionis, qua omnes potentia sensusque in specie affligantur, & expientur peccatis iis commissa.

Duodecima. Conferet plurimum ad propositum effectum expiandi omnia & singula peccata à pœnis debitis, singulis diebus, vel aliis stans temporibus, indicere universalem planctum pœnitentiæ toti tibi. Personæ scilicet & substantiæ tuæ. Corpori & Animæ, potentis & viribus, membris & partibus, particulis atque atomis, functionibus & capacitatibus, circumstantiis & denique possibilitatibus tuis, ut omni-

bus his singulisque, elicias exerasque intentione tuâ, planctum ut dixi & luctum universalem, contritionem, confusionem, confessionem, detestationem, odium, execrationem, retractationem, erubescenciam, tædium, propositum, emendationem. Ita ut nulla particula tua non laboret conferatque de suo totum in expectationem abolitionemque peccatorum, in postulationem & emendationem veniæ totalis, in voluntatem, propositum, desideriumque emendationis, emundationisque quàm plenissimæ coram Deo. Totus peccasti, dignum est ut totus de peccatis doleas & lugeas. Dole ergo ex intima apprehensione, simulque nunc pro semper apprehensione, & æstimatione, ac dilectione actuali, læsæ à te Dignitatis, Majestatis, Bonitatis, Benignitatis, Charitatis Divinæ. Etiam dole ex profunda penetratione abjectionis, indignitatis, malitiositatis, ingratitude tuæ, qui læsisti, & contempsisti, & odio habuisti tantum Deum, & tam in te, inque omnia, & in se bonum. Dole autem, eâ serietate ac plenitudine, devotæ & amantis amaritudinis, qua doleres, si intuitivè (seclusa beatitudine) intuereris Deum in omni Majestate Amabilitate, Bonitate, Charitate suâ quâ doluit Christus, tum aliàs, tum in horto sanguinem sudans, tum in cruce agonizans, quâ doleres in articulo mortis judicii que extremi, particularis ac universalis. Dole digne Deo, adæquatè tuis peccatis tuæque vilitati; dole totâ omnipossibili proportione fervoris dolendi, & amandi; dole toto Te.

Decima-tertia. Ad hoc etiam propositum conferet, quoties Sacramentaliter confiteris,

ita confiteri, ut in animo intentoque habeas omnium totius vitæ peccatorum odium & dolorem item retractationem, & emendationis propositum desideriumque, saltem conditionatum, possunt, scilicet, præterita, & in quantum possunt retractari. Item confiteri quantum satis debetur omnia quoque totius prægressæ vitæ peccata, per quæ quomodocunque Sanctissimæ Trinitati disciplicuisti: tum etiam, per actâ confessione, satisfactionem facere, intuitu omnium totius vitæ peccatorum expiandorum, ut hæc confessione omnis particularis Confessio, fiat quæ Generalis.

Decima-quarta. Habere institutum quoddam Purgatorium Spirituale, ex variis classibus Exercitiorum compositum, in quo statis temporibus expurgatio fiat peccatorum & pænarum debitarum. Qua de re alibi.

Decima-quinta. Semper habere aliquam molestiam seu cordis seu corporis: sponte vel aliunde oblatam, acceptatam tamen in eum neminem, ut ejus libenti toleratione cum unione Sanguinis Christi meritorumque Pretiosissimi Parentis & omnium Electorum, satis fiat Divinæ Majestati, Justitiæque pro tuis omnibus peccatis.

Decima-sexta. Habere in more ut quoties aliquem cognoscis defectum tuum, eum pluribus actibus, oppositis, aut aliis virtuosis compenses, nec non (si licet) pœnalibus: adjunctis vel præviâ retractatione, & emendationis proposito.

PRO

P R O V I S I O II.

Ad Justitiarum imperfectarum perfectionem.

CONSIDERA hanc esse miseriam nostram, quam diu in hoc pulvere gradimur vitæ fragilis & mortalis, quòd non tantum multa passim peccemus, sed etiam ipsas nostras perfectiones imperfectè, diligentias negligenter, fervores tepidè, bonitates minus benè, Divino oculo iudice operemur, fallentes non rarò, neque parùm nosmetipsos. Hoc nisi ita esset, ut quid Dominus minaretur, se accepto tempore Justitias iudicaturum? ut quid Apostolus diceret: *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum: etenim qui iudicat me Dominus est?* ut quid diceret alius Apostolus, in Iudicio Dei, iustum vix esse salvandum? ut quid diceret deprecans Deum David. *Non intres in Iudicium cum servo tuo Domine, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens, etiam scilicet Justus?* ut quid Sanctus Job dicit. *Si justus fuero non elevabo caput, & peti- tit, in inferno potiùs abscondi, quàm in Iudicium ejusdem adduci?* Ut quid denique Isaias affirmaret: *Facti sumus ut immundus omnes nos: & quasi pannus menstruat & omnes justitiæ nostræ.* Quocirca Job justissimè simulque humillimè confitetur de se. *Quantus sum ego, ut respondeam Deo, & lo- quar verbis meis cum eo? Qui etiam si habuero quid- piam justum, non respondebo, sed iudicem meum de- precabor.* Et dat rationem subdens. *Si fortitu- do queritur, robustissimus est: si æquitas Iudicii, nemo audet pro me testimonium dicere. Si iustificare me voluero, os meum condemnabit me. Si innocen- tem ostendero, pravum me comprobabit.* Ergo ex

Job. 10. 15.

Isa. 64. 6.

Job. 9. 14.

Ibid. v. 19.

mente tantorum Sanctorum, si ad rigorem Examinis districti Judicis veniant justitiæ nostræ, nec fidere iis possumus, & timere iis debemus. Si eas vel à Christi meritis atque gratia, vel à miseratione Divina separaverimus.

Quo posito benè prudentis consilii est, justitias suas benè suspectas habere, & timere, ne iis dicat Christus Dominus illud. *Non invenio opera tua plena coram Deo meo*, semper autem & inquirere & habere adhibereque rationes, quibus suæ plenitudini reddantur, seu quibus ad perfectionem justitiæ perducantur. Tales enim Dominus & desiderat, & commendat fervos, cum ait. *Beati qui esuriunt & sitiunt justitiam*: nempe completam & perfectam: quoniam ipsi saturabuntur ejus plenitudine, quando dabit eis Dominus, *ut dies pleni inveniantur in eis*.

Hoc verò omnibus quidem Dei servis curare consultum est: at consultissimum iis, cui jam vident propter ætatem & elapsam & devexam, non posse non esse sibi Tempus breve & reliquum, non posse Dominum longè abesse, sed potius prope esse, talibus enim, nisi de numero factuarum Virginum sint, incumbit promptè, & vel de nocte media consurgere, lampadesque non solum ornare, nec solum accendere, verum etiam & in primis quidem oleo implere. Cujus rei præstandæ antequam aliquas ponam praxes, præmittam aliquas utiles necessariasque observationes.

Prima eaque fundamentalis observatio desumpta ex D. Thoma. *Perfectionis & perfectorum proprium esse, omnia perfectè elaborare, quod nisi fiat à perfectionis sectatoribus professoribusque*

eorum opera, quantumlibet ex substantia sua sint, videanturve perfecta, non erunt revera perfecta.

Ex hoc proinde surgit.

Secunda Observatio. Vulgatissimum esse, eorum qui perfectionem quærunt & amant, errorem in eo: quòd ambitiosissimè, magna, grandia, atque ut illi vocant Heroica & perfecta, mirabilia, & oculos mentesque omnium rapiencia, operari queant & gaudeant, in eoque & summam, & praxim perfectionis ponant, nihil de eo, parumvé aliquid solliciti, ut quidquid laborant, perfectè elaborent. Cùm tamen juxta sapientes, & juxta ipsissimam veritatem, proprium sit perfectorum & perfectionis, perfectè operari. Alibi hoc argumentum fusiùs tractatum est, hic ejus locus non est. Sit interim.

Tertia Observatio. Alterius erroris, quem etiam perfectionis cupidi sæpè errant: nimirum, quia magis volunt multa operari, quàm benè: malunt numerum, quàm valorem operum, quod perinde est, ac si quis mallet multos obolos, quàm unum aureum, multa vasa testea, quàm solido ex auro unum factum habere. Atqui certò certius est, apud omnes rectè æstimantes, maximèque apud ipsum Deum: Minimum, & Naturâ specieque suâ licet vile opus, perfectè elaboratum, esse præstantius atque pretiosius, pluribus operibus bonis, at non benè, non, inquam, perfectè elaboratis. Hic perfectorum error, à spirituali quadam evaritia profluit, quâ volunt citò & multùm coram Deo ditari, sed in modo ditescendi errant, nam uti dixi, coacervare multa testea vasa seu opera meritaque volunt potiùs, quàm unum auro solido gemmisque factum

ctum

Prov. 13. 12.

Etum, obliti illius proverbii. *Substantia festi-
nata minuetur: quæ autem paulatim colligitur ma-
nu, multiplicabitur.* Quocirca, qui hoc inter
detrimenta vitæ suæ ponunt, si pauca & lentè, sed
perctè elaborant, hi hunc errorem depoant opus
est magisque credant Divino, quàm suo sensui.
Deo enim non placet multitudo filiorum (ope-
rum) inutilium, plusque ipsa Sapientia æstima-
vit ac probavit duo minuta à paupere vidua missa
in gazophylacium, quam multorum profusam
pecuniam, affirmans, eam plùs omnibus de-
disse, non plus numero, sed plus animi dantis
pretio, quoniam Deus devotione pascitur & de-
lectatur, non numero, & non attendit ad quan-
tum, sed ex quanto, neque acceptat verba, sed
adverbia.

Quarta observatio. Opera nostra alias bo-
na & præclara de se, infici tamen solere potissi-
mum. 1. Vel quia ipse operans, non satis est
gratus Deo, eo quòd non satis etiam sit purga-
tus coram ipso. 2. Vel quia intentione non sa-
tis purâ defecataque operatur. 3. Vel quia an-
gusto, ignavo, illiberali animo affectuque) quod
sine devotione dicimus) operatur. 4. Vel quia
non secundum debitas operior circumstantias
operatur. 5. Vel denique quia non usque ad
consummationem operatur.

Quamobrem qui vult perfectionem in fru-
moribus operibusque & consequenter in se, vi-
taque sua obtinere, opposita quinque adhibet
in operando media. 1. Nitorem & munditiem
cordis. 2. Puram & ab omni creatæ portione
intuitu liberam, in solumque Deum proprie
Deum directam Intentionem. 3. Diligentissimam

mum, ferventissimum, liberalissimum animi in agendo conatum & affectum. 4. Debitarum circumstantiarum omnium nexum. 5. Et denique ultimam finalemque operationi & operi manum, quandoquidem in suo sacrificio quod Holocaustum vocant, neque unguam, neque caudam, neque pilos deesse vult Deus noster.

Quinta observatio est, unicam tantum rem agere, non autem plures simul. Nam pluribus intentus, minor est, neque sufficit ad singula sensus. Et experientia novimus, quod dum aliquid primum agimus, & interim etiam aliquid aliud esto leve expedire veluti obiter volumus, ab illo primario opere nostram attentionem abduci, in hac autem levicula actione defigi: estque hæc illusio non infrequens, insipiens, & perfectioni operum nociva proinde vitanda.

Sexta observatio. Etsi unica solum agenda res & actio sit, agat tamen eam totus homo, & non unicam vel alteram parte potentiæque sui. Sic enim unum opus bonum, poterit simul & semel pluries agere, quod alioqui semel tantum egisset Exempli gratiâ. Orat quis horas canonicas flectendo, aut stando, aut sedendo, aut ambulando, si ad orandum tantum applicat mentem, seu rationum & voluntatem, & linguam, solam mente & linguam orabit, at si etiam ad orandum sua intentione, applicabit oculos quibus legit, aures quibus audit, manus quibus tenet aut volvit librum, pedes quibus vel stat, vel flectit, vel ambulat, os & pectus quibus respirat, reliquasque sui partes, quibus inter actionem orationis illius utitur, toties iste horas suas orabit, quot erunt

erunt variorum membrorum ab eo simul exercitæ actiones inter orandum, mente vel lingua. Hæc enim ab intentione & applicatione dependent volentis, & vim habent. Quod melius patebit ex observationibus sequentibus.

Ad hanc autem adhuc addo alium sensum, usumque hujus observationis præsentis: etenim hac observatione, qua totus homo agit quando agit, non tantum possumus unum opus pluries simul agere, modo explicato: sed etiam possumus plura simul opera disparata & distincta agere, absque detrimento actionis principalis & per se ad agendum assumptæ. Exempli gratiâ. Orat quis canonicas horas modo dicto. ad hanc actionem expediendam, sufficit mentem & linguam cum cæteris suis modis adhibere. ambulatio, flexio, libri tentio aut volutatio, respiratio, aliarumque partium & potentiæ exercitatio, ad horarum recitationem est de se impertinens: ergo ista omnium concomitantium actionum varietas, potest ad alios aliosque fines juxta arbitriumque voluntatis humanæ applicari, atque ad eos exerceri: sicut potuit ad horarum canonicarum recitationem intentione simili dirigi. Quare ore & mente horas dicet, ut satisfaciat obligationi, standi vel flexendi; laborem, dabit animæ purgatorii; respiratio aspirabit ad Deum ut dilectum, & sic ad alios. Neque opus est, inter recitationem horarum, has omnes applicationes in memoria actualiter volvere, id enim esset contra quintam observationem, sed eas sufficit semel initio fecisse, neque mutatione interrupisse. censebuntur enim virtualiter durare, dum durabunt actiones ipsæ applicatæ.

Septim

Septima observatio est Augustini de operibus nostris, quòd & illa loqui possint, nosque per illa loqui possumus. Habent enim & illa linguam suam, & possunt à nobis adhiberi, pro lingua aut cordis animique motu. Sic quærenti ex nobis alicui homini, ubi sit veniale vinum? possumus hoc narrare voce, possumus intenta in locum manu, possumus ostensa hedera, potest hoc ipsa met exposita præstare hedera. Sic iram internam, non sola voce, sed etiam contracta fronte, aspectu torvo, minitante manu, possumus eloqui, seu manifestare. Sic ipsi, imò verò maximè Deo ipsi, non sola lingua, nec sola mens, nec solum cor loquitur, loquuntur etiam genua flexa, oculi elevati, tensa brachia sublata junctæque palmæ. Quemadmodum etiam Deus ad nos non tantum voce loquitur, loquitur etiam rebus & operibus, adeoque omnis res, omne opus Dei, lingua est Dei. Mugiant tonitrua in aère, nonne loquitur nobis se esse terribilem & timendum? dat beneficia? nonne ait nobis, dilige me: quoniam bonus sum? &c. Ita tot sunt linguæ Dei, quot creaturæ, quot opera manuum ejus. Pari ratione & nos sumus instructi infinitis instrumentis loquendi cum Deo, eique sensus mentis nostræ explicandi. dummodo non desit intentio & applicatio, voluntatis nostræ liberæ. quæ una potest omnem rem, omnemque actionem suam animare, ut loquatur DEO quidquid vult, laudem, amorem, timorem, adorationem, subjectionem, gloriam, gratiarum actionem; pœnitentiam, admirationem, desiderium, fidem, spem, sustentiam, resignationem, obedientiam, humilitatem, orationem, postulationem &c. Sicut enim oro Deum pro sanitate

Habet similem sensum etiam Ambrosius lib. 1. in Offic. C. 41. Habet & sanguis vocem suam, quæ clamat ad Deum.

corporis, quando illi verbaliter dico. Sana me Domine ab infirmitate mea. ita quoque id ipsum ab eo peto, quando pauperi stipem do hac, imperandi intentione, aut quando injuriam condono.

Sic, quando ambulationis, aut scriptionis, aut externæ laborationis meæ gressus, motusve manus, calami, instrumenti facio, ut me coram Deo tot vicibus humilem, quot gressus faciam, tot sine dubio erunt humiliationis actus, quot pedum gressus, quot manus calamique motus. non minus, quàm si vel corde solo, vel etiam ore repetere sapitùs sapitùsque. Domine propter te, vilifico me. Dómine vilis & vilitas sum &c. Habent enim opera linguam suam, seu possunt nos, nostrá voluntate, operibus nostris dare linguam suam.

Sic pro beneficio accepto à Deo, possunt agere gratias, non corde tantum aut linguá, verum etiam victoriá aliquá nostri, in finem gratias agendi Deo. si verbi gratia, non obsequar curiositati oculorum vel aurium, si non obedientiæ ad Prælatum aut regulam faciam. enim omnia opera loquentur Deo gratias, melius etiam, quàm si lingua tantum, aut cor diceret ipsum.

Addo; hac eadem ratione posse nos omni creaturam etiam brutam & inanimatam, omni que ejus actiones, vires, partes, circumstantiæ facere loquentes, Deo gloriam & honorem gratiarum actionem, postulationem, adoracionem, obedientiam, humiliationem, & omnis generis affectiones dignas Deo, tam pro nobis quàm aliis, quàm pro seipsis. Cujus rei luculenta

um exemplum est, Canticum trium puerorum
Benedicite omnia opera Domini Domino. Et Davi-
 dis Psalmi plures, nominatim *Laudate Dominum*
de calis. Adhuc addo: hac eadem ratione, posse
 nos omni actione nostra, (imò & aliena per nos
 ad id directâ, quantum ex nobis) disponi ad gra-
 tias Dei actuales & habituales, disponi item ad
 Sacrificium Missæ Sacramentumque, dummodo
 animentur ista intentione, & ad gloriam Dei fiant,
 diriganturque ea intentione, ut insuper dispona-
 mur per eas ad fines prædictos gratiarum, com-
 munionum, contritionis, satisfactionis pro pec-
 catis aut Animabus purgatorii &c. &c.

Octava observatio. præcedentes illustrans &
 fundans est, tenendam esse naturam, potestatem,
 vastitatem comprehensionemque nostræ liberæ
 voluntatis, ejusque usum & praxim simul, sci-
 endam & exerendam exercendamque. Volun-
 tatis ergo nostræ tanta est vastitas, & capacitas, &
 natura, & potestas, ut quantumcunque & quo-
 cunque voluntate nostrâ liberâ intendimus, eo
 etiam ejusdem activitate & actione pertingamus.
 idem enim & unum ista in voluntate nostra sunt,
 aliquid vel aliquo intendere, & eodem actione
 pertingere. Itaque si voluntas libera extendit se
 intentione sua tantum ad tres verbi gratiâ ulnas,
 actio ejus etiam tantum trium ulnarum & ad tres
 ulnas erit. at si intenderit & porrexerit se ad cen-
 tum milliaria, etiam actione centum milliaria com-
 plectetur: quia voluntatis intendere, est actione
 pertingere. ita ut non ulterius actione pertingat,
 quam intendat, nec ulterius intendat quam per-
 tingat. Estque hoc soli voluntati nostræ liberæ
 proprium: aliæ enim potentix nostræ id non ha-
 bent.

V. P. Druzb. Op. VII.

F

bent.

Dan. 3.
 Psal. 148.

bent. Non enim possumus auditui vel visui nostro præscribere, ut non nisi ad tantum spatium audiat, videatvé. sed sæpè citra, sæpè ultra extenditur, quàm volueramus. At voluntatis intentio & ejusdem actio adeò commensurantur invicem, ut altera alterum nihil excedat. Hac voluntatis nostræ proprietate in intendendo scire uti in spiritali negotiatione, & vitâ & acquisitione perfectionis atque augmento, singularis artis est, maximi fructus, modici laboris. Solus enim est hic labor, Intendere. Sit in hoc liberaliter assiduus, assiduèque liberalis, imò avarissimè avarus lucrorum spiritualium conquisitor: & sine dubio tantum lucrabitur atque ditescet, quantum intendet.

Deut. 11. 24. juxta illud Domini dictum ad populum suum,
Josu. 1. 3. quemcunque locum calcaverit pes vester, vester erit, quousque enim sese pedes voluntatis nostræ intentione extendent, eodem efficacitate & lucro profectuque pertingent.

Nona observatio. In via & vita & negotiatione spiritali (tam verbi gratiâ in expiandis peccatis, quàm in supplendis imperfectionibus, quàm in compensandis omissis, quàm in conquiendis magnis meritorum & profectuum lucris) sciendas & adhibendas esse artes quasdam compendiosas seu breves, quoad laborem, amplas autem & vastas quoad fructum. Sunt enim in vita spiritali etiam viæ compendii, per quas qui currunt præveniunt sæpe multos, & consummatæ in brevi explent tempora multa. eoque perveniunt in perfectione, & meritorum, atque virtutum, & gratiarum Dei opulentiâ, quo plerique per multos & annos & labores, vel nunquam, vel vix perveniunt. Tractavi hoc argumentum aliàs: nunc locus

2. Reg. 18. 23.

consummatæ in brevi explent tempora multa. eoque perveniunt in perfectione, & meritorum, atque virtutum, & gratiarum Dei opulentiâ, quo plerique per multos & annos & labores, vel nunquam, vel vix perveniunt. Tractavi hoc argumentum aliàs: nunc locus

locus non est, tantum attexo istas compendii vias aliquas, seu dictamina ampla & vasta.

Tale ergo est. 1. Continuum suimet abnegationem & perditionem quærere & exercere. Suimet dico, nempe Amoris, sensus, honoris, excellentiæ ac libertatis iudicii que proprii. Ut homo in nulla re seipsum quærat, sibi vè faveat, maximè in puncto honoris & famæ contra cuius amorem, curam, tutelam, quanto animosius depugnârit, tantò celerius proficiet copiosiusque. Qui hoc punctum in ultimos annos vitæ spiritualis rejiciunt, valde tam se, quàm alios seducunt. puniuntur à Deo tarditate & parcitate profectus: tepiditate spiritûs, aliisque incommodis, quorum fontes alibi deteguntur. Ab hoc certe ordiri nos conversionem nostram docet Dominus toties dicens. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum. Qui amat animam suam perdet eam.* Proinde qui hoc studium differendum putant, Christi doctrinam corrigunt, suam ignaviam nutriunt.

*Luc. 9. 23.
Matt. 16. 25.*

2. Præsentia Dei studium assiduum & accuratum. Efficacissimum verò ad profectum divitiarumque spirituales instrumentum, quod quia vulgò est laudatum & explicatum, & melius experimento discitur, quàm verbosa commendatione, sit satis hoc de eo dixisse: Dei amati & dignè appetiati jugem memoriam, esse acceleratæ & supremæ sanctitatis, perfectionisque fodinam.

3. Vitæ communis & Observationis regularum omnium ad literam, inverecundum (liceat ita loqui) & cæcum ad respectus humanos studium. Hac via incedere tutissimum Religioso præsertim. Neque est ad juvenes amandum, sed à senioribus quàm maximè observandum: eos

enim maximè decet, quorum vita veluti viva regula omnibus esse debet. Et omninò absurdum est, ut veterani ab Junioribus indignentur aliqui agi, præter communem disciplinam, ipsi autem permittant sibi, & velint permitti, ut possint impune esse, supra, extra, contra disciplinam. Quod est per omnia subjectus Regulis (scriptis aut vivis nihil refert) & communi disciplinæ ad mortem hic sine judicio ad beatam vitam admittetur. Non enim in ejus quidquam reperietur actionibus quod jam ab ipso DEO non sit canonizatum per regulas.

4. Dictamen amplum & vastum simulque compendiosum est. Ordinaria opera, sed non ordinario modo, non perfunctorio, non ex officio, non ad oculum, non ad præmium, verum exactissimo modo & dignè Deo facere. Grande dictamen & præcedenti consimile.

5. Est Obedientia & dependentia in omnibus etiam minimis animi designationibus & motibus à directione Superiorum Patrumque Spirituum: instar simplicissimorum parvulorum. Ita ut Majoribus anima conscientiaque sic pateat quomodo vasa crystallina in lucem adducta, transparentibus. Quantum sit sanctitatis compendium & perfectionis in hoc dictamine nosse qui cupit, experiri velit.

6. Est Resignatio in Dei omnem secundum quascunque condiciones voluntatem, tam circa nos, quam circa quascunque creaturas, pro beneplacito suo ordinantis. Ita sine nostra voluntate in omnibus simus, præter quàm in hoc uno, omnia juxta Dei voluntatem, propter ipsam Dei voluntatem velimus. De hoc pluribus alibi.

nec semel dictum à me. Nihil attinet repetere. Plura etiam dictamina non addo, longior enim est hæc provisio, quàm voluissem, quanquam hæc una, etiam sequenti, imò fors & sequentibus subserviet.

Ex dictis colliget quisquis justitiarum imperfectarum perfectionem supplere desiderat, quibus cum praxibus, quibusque artibus & observationibus ad hoc tendere oporteat. 1. Dabit enim operam, ut omnia perfectissimè elaboret. 2. Ut opera sua, sive maxima, sive minima ex se sint, maxima modo operandi faciat. 3. Ut si fortè multa perfectè elaborare non possit, elaboret pauca, elaboret vel unum. certus, plus Deo & gloriæ & gustus, itemque sibi meriti & profectus esse ab uno perfectè elaborato opusculo, quàm à multis, sed non perfectis. 4. Ut puro corde, pura intentione, pleno studio & affectu, pleno omnium debitarum circumstantiarum comitatu, adusque finem, seu vitæ, seu operandi cum perfectione modi peragat. 5. Ut in agendo nec multiplex, nec festinus sit: neque restuet ad hoc, ut multa in arcto tempore perficiat, sed omnia tempus habeant, neque alia aliis obstrepant. Optimè tempus collocat, quisquis illud in singulis operibus suis perfectè consummandis collocat, perdit autem non lucratur tempus, qui non quam benè, sed quàm multa faciat attendit. Res tibi serviant, non tu rebus. itemque tempus est (& sit) propter res atque actiones, non contra. Vulgo dicitur & benè. Quod citò fit, malè fit, seu citò perit. Et quid duos lepores uno cane, captat simul, neutrum capit. 6. Dabit etiam operam, ut totus agat. Sic enim

F 3

mul-

multiplicabit opera & lucra, labore vel nihil vel penè omninò nihil multiplicato. 7. Animo etiam non tantum seipsum, nec tantum opera sua, sed res omninò omnes, earumque operationes in suum Spiritualem fructum Deique obsequium, & gloriam. Idque voluntatis & intentionum ejus usu quàm vastissimo & capacissimo. Ad hæc autem sectetur vias compendii. Denique per hæc omnia illud intendat, ut (præter alias intentiones) justitiarum suarum imperfectio perficiatur, & sua plenitudo in quantum ab ea deficiunt, impleatur & etiam super impleatur.

PROVISIO III.

Ad fecunditatem perfectionis & meritorum in operibus.

Considera; quod si quid ad Provisionem Senectutis pertinet, hoc certe pertinet, ut qui se in declivi ætatis videt, in hanc se præcipuè curam effundat, ut quæcunque interea operatur, operetur quàm perfectissimè, ac per hoc etiam, quàm fecundissimè, Et quidem ad hoc propositum non deest nobis Divina incredibilis ac faciendum nobis bene liberalitas, dummodo nos in eâ acceptandâ nobis, & Deo non desimus. Præterquam enim, quod unis iisdemque operibus & operationibus, tum præterita expiare peccata, tum præteritas bonorum imperfectiones supplere, insuper etiam nova lucra, hoc est novos profectus facere, nova merita comparare possumus, & quidem in ea excellentia atque copia, in quantam sese nostræ voluntatis extendere studuerit intentio. Quocirca, quæcunque in

duabus

duabus provisionibus prædicta sunt, quæ prax-
es inibi intimatæ, eæ omnes ad hoc quoque
servire nobis possunt, quod hac provisione in-
tendimus: scilicet ad locupletandum nos meri-
tis, gratiis, virtutibus, perfectione in operibus
nostris. Et nihilominus possunt aliæ prax-
es ad eundem finem inveniri & adhiberi, quæ similiter
duabus primis provisionibus perinde poterunt
deservire. Et verò jam ante explicatum est,
quosnam fructus operum nostrorum nos habere
possumus, tamen & hic proderit eorum memo-
riam revocare, & indiculum forsitan plenior-
em, quam ante retexere.

Igitur omni opere suo bono, benè facto,
justus quis, & in gratia Dei positus, potest 1.
Deum laudare, adorare, venerari, diligere. 2.
Potest ejusdem voluntatem sive præcepti, sive
consilii, sive beneplaciti ac supererogationis, si-
ve quasi talis adimplere, quòd addo ideò: quia
etiam præceptum opus, potest impleri superero-
gativâ voluntate, & ac si, aut etiam si præceptum
non esset. 3. Potest eidem Domino pro bene-
ficiis sibi, totique universo impensis, naturali-
bus, Supernaturalibusvé gratias agere. 4. Po-
test coram eodem Domino suo, plurimos vir-
tutum actus Theologicarum & Cardinalium, in
hisque specificè contentarum peragere, vel tan-
quam pro iis actibus vice illorum sua (quin &
omnium aliarum creaturarum) opera substitue-
re. 5. Potest iisdem operibus suis tanquam ora-
tionibus postulare & impetrare à Deo, sibi, aliis-
ve gratias naturales, Spirituales, Supernaturales,
temporales. 6. Potest adhuc iisdem suis ope-
ribus satisfacere pro peccatorum suorum vel

etiam alienorum pœnis, nisi quid obstet & juxta applicationem suam. 7. Potest supplere partim ommissiones, partim imperfectiones, partim alia debita, ac etiam non debita, sed solum si fuissent peracta, nobis profutura Deoque placitura. 8. Potest etiam iisdem suis operibus homo justus mereri apud Deum sibi. 1. Gratiarum actuales auxiliaque opportuna ad omnis generis bona spiritualia (gratias primas & finales excipio) 2. Potest deinde mereri gratiarum habituum & sanctificantium, nosque amicos Dei facientium gradus, & incrementa majora & majora, pro perfectione operum. 3. Potest adhuc mereri augmentum charitatis Dei & proximi, quoad habitum ejus sive charitas ista sit quid diversum in substantia sua ab Habitu Gratiarum, sive non. 4. Potest quoque mereri augmentum ceterarum omnium virtutum Theologicarum & Moralium, quæ ad augmentum Gratiarum Sanctificantis & charitatis in nobis augentur, simul cum donis & fructibus Spiritûs Sancti. Potest præterea mereri alia quoque bona juxta intentum suum & Dei placitum, etiam temporalia ac naturalia. Denique potest mereri incrementum Gloriæ in Cælo, quæ secundum gradus amicitie Dei, sive gratiæ habitualis, proportionaliter, & quidem excessivè nobis hic quidem debetur, in altera vita exhibetur. 9. Iisdem suis operibus bonis justus potest se disponere ad plurima bona, secundum intentionem suam, aut secundum Dei placitum, sive fuerint illa ordinis Naturæ, sive etiam gratiæ.

Hi verò fructus panè omnes operum nostrorum, post Dei placitum, ex ejusdem ordinatione

natione pendet potissimum, à voluntatis nostræ in talibus fructibus intendendis appetendisque extensione, liberalitate, capacitate, ut aliàs dictum est.

Quocirca hæc sit Prima ad coacervationem fructuum id est meritorum & perfectionum quàm maximam ex nostris operationibus praxis, Voluntatis nostræ quàm maximè dilatare intentionem atque tendentiam. Cujus extensionis dilatationisque expedit formulam habere confectam, quàm etsi quisque perfectorum melius atque plenius pro suo gustu parabit, eam tamen hic subtexam:

Sanctissima Trinitas DEUS Pater. Fili, Spiritus Sancte, ego N. volo & intendo, esse & mutari, agere & pati, ex, & cum gratia tua, sine qua nihil sum, ex voluntate & electione mea deliberata, omnem voluntatem tuam, ad voluntatem tuam, omnes & singulas actiones meas, passionesque quocunque modo meas, affectu, gustu, corde tuo Divino, nec non ad Tuas Divinas ad intra & ad extra, ad JESU Christi quoque Domini nostri erga Te, erga se, erga nos, item ad Pretiosissimæ Parentis omniumque electorum intentiones, intentionumque sublimitates, ad æquate obligationi capacitative meæ, impersonate etiam ad omnes & singulas creaturas, pro, & cum omnibus illis, actionibusque earum omnibus & singulis, mihi appropriatis, ac veluti meis & à me factis, Sacrificando & Holocaustum de me Tibi per omnes eas faciendo, Heroicè & quoad fas super Habitum, omni intentione, extensione, intensione, liberalitate, attentione, mentis, affectus, actus, excessus, ignitionis, capacitatis, omni proportione, omni circumstantia atomice, abyssaliter, insatiabiliter

tiabiliter, incessabiliter, omni possibiliter cunctis
 creatè, cunctibeatè, cunctiseraphicè, Marianè, Jesu
 Christiformiter, Divinè: Sine ullo mereri, certe
 non propter ullum mereri, sine nidulo quietis, sine
 portu voluntatis, sine spe & interesse Amoris pro-
 prii. Desperative prorsus de me, sperative in Solo
 Te. Cum expectatione & acceptatione & aviditate
 & postulatione (secluso proximi peccato) censura,
 lingue, ingratitude, contemptus, sterilitatis,
 impedimenti. Ad confusionem mei, ad spem & amo-
 rem Crucis, ad mensuram Dignitatis tuæ, debiti que
 ad Te mei. Ad mensuram amabilitatis tuæ.

In finem confessionis, dilectionis, adorationis,
 laudationis, desiderationis, gratiarum actionis ti-
 bi, imitationisque tui. In finem impetrationis, me-
 riti, satisfactionis, suppletionis damni & debiti om-
 nis. In fine balnei & expiationis macule omnis, si-
 cut tu potes, scis & vis. Tanquam primum & ulti-
 mum salutis meæ, Laudis Tuæ, exaltationisque me-
 dium. Semel pro semper. In omne bonum Univer-
 si, cum abyssali præsentia Tuæ amore & reverentia,
 Digne Te, Digne JESU Christo, digne Pretiosissi-
 ma Parente, digne Electis omnibus. Dignè mer-
 cede JESU Christi & Pretiosissimæ Parentis opera-
 riorum meorum. Ut Tibi placeam: quia mihi pla-
 ces, ut mihi placeas, & omnibus placeas, ut Tibi
 omnes placeant, amplius & amplius. Ut demque
 sis id quod es in æternum & ultra, & quamdiu Tu es.
 Sanctissima Trinitas unus Deus. Amen, Amen, Al-
 leluja, Alleluja. Fiat, Fiat. Alleluja, &c.

Huic praxi, quod quisque vult addat, vel
 subducatur pro suo sensu. Hæc tamen praxis in-
 struere potest, aut saltem intimare complures
 alias praxes, quibus fæcundatio operum nostro-

rum

rum aggerari potest accumularique fructus eorum: ferè enim singulæ voces hanc fæcundationem redolent, insinuant, extenduntque. Adde tamen insuper aliquas praxes, ad idem propositum facientes. Sit igitur

Secunda praxis, valens tum ad fæcunditatem fructuum, tum ad conservationem praxis, tam præteritæ, quàm omnis alterius, per ratificationem & innovationem illius frequentem, hac vel simili formâ.

Volo & intendo, ut omnis motus meus (sive propriæ personæ meæ, sive personatè ad omnes creaturas earumque motus) sit renovatio intentionis (prædictæ) atque approbatio illius æterna. Vel certè hæc paulò plenior.

Sanctissima Trinitas Unus Deus, Tuas Divinas, necnon JESU Christi, Pretiosissimæ Parentis, omniumque Electorum, & meas intentiones intentionumque sublimitates, omnes & singulas, & quæ unquam bona bene volui, volo & rata habeo, quæ verò unquam mala, malè volui, nolo & irrita habeo, semel pro semper, in omnimoda proportionem formalitatis & fervoris, ad gustum Tuum in me & meum in Te saginandum, devotionemque meam & voluntatem tuam explendam, in Æternitatem, &c.

Tertia praxis uno atque eodem actu, licet sensu & intellectu dispari, affici erga Sanctissimam Trinitatem, erga Deum Hominem, erga Pretiosissimam Dei-Hominis Matrem, erga omnes Electos & Sanctos Dei. Comprehendendo has quatuor classes Sanctorum unâ congruâ appellatione atque affectione, habendo & intendendo sensum congruum cuilibet prædictæ classi. Sanctissimæ quidem Trinitati Latreuticum
simpli-

simpliciter. Deo-Homini Latreuticum etiam propter unionem Hypostaticam. Pretiosissimæ Parenti Hyperdulicum, propter ejus excellentiam. Electis & Sanctis Dulicum. Et appellatio quidem seu titulus his omnibus classibus Sanctorum communis esse potest, hic verbi gratiâ. *Quater-Sancta quaternitas*: vel *Quater-Sanctus quaternio*: propter quatruplicem numerum atque etiam gradum & modum sanctitatis. Affectio autem, & actus pius quicumque esse potest sensu mentis & intentione voluntatis attemperatus cuique gradui, verbi gratia Amoris, Adorationis, Benedictionis, Dignificationis, exaltationis, postulationis, laudationis, Desiderationis, gratiarum actionis &c. Ita ut una quidem vox sit v.g. Amandi; sed diversus sensus erga Sanctissimam Trinitatem; scilicet Latreutici amoris, itemque erga Christum, propter eandem rationem: erga verò Pretiosissimam Parentem, sit amoris Hyperdulici, erga Sanctos autem & Electos Dei, sit Amoris Dulici.

Paradigma esse potest hujusmodi.

Quater-Sancte quaternio Toto te, toto me. Amo, Beatifico. Laudo, glorifico, exalto, adoro, &c. Te, & volo Tibi, omnia Digna Te. Digne Te.

Quater-Sancte quaternitati Toto me gloriam do, vanitatem do diabolo, mihi nihil, confusionem, & infernum reservo, omnia ad Sacrificium, ad Sacramentum, ad gratiam, ad gloriam, ad gratiarum actionem, ad adorationem, ad meritum, ad impetrationem, ad satisfactionem perfectissimè & ferventissimè agere & pati volo, in clibano ignis Seraphici, Mariani, Theandrici, in Christi sanguine

guine. *Adjuva me o quater-sancta quaternitas, adjuva me: nihil enim mihi sum sine Te.*

In his paradigmatis (atque pari ratione in aliis ferè omnibus) notet Lector plures, variasque & grandes latere praxes, quibus fecundantur, tam perfectiones quàm merita, quàm etiam intentiones operum, indico eas quàm possum brevissimè: non enim est hoc præsentis propositi.

1. Quid intelligatur Nomine *Quater-Sancti quaternionis*, aut *Quater-Sanctæ quaternitatis*, jam suprà dixi: Intelligitur enim (consequenter collitur.) 1. Sanctissima Trinitas Pater, Filius & Spiritus Sanctus. 2. Humanitas Christi Theandrica seu Verbum Incarnatum DEUS-Homo. 3. Intelligitur Beata Christi Mater. 4. Intelliguntur omnes & singuli Electi Sanctique Dei, tam Angeli, quàm Homines.

2. *Toto te.* vel *Tota te.* Intelligitur idem Quater Sanctus quaternio, assumiturque totus quantus quantus est, in sua latitudine, capacitate, perfectione, dignitate, effectuositate seu efficacitate, meritis, multitudine, plenitudine, æternitate, assumitur inquam, & ab Homine hunc actum agente sibi appropriatur, & in eundem quaternionem dirigitur refunditurque, tanquam si eo vel actu tota se quaternitas amaret in seque ferretur, vel agens homo sit tota quaternitas sancta, in seque ut talem afficeretur. Quo insensu quanta sit & sublimitas & latitudo & extensio & intensio & perfectio & duratio actus, cogitari quidem potest, an autem ad plenum possit cogitari, equidem ambigo.

3. *Toto*

3. *Toto me* intelligitur. 1. Totus Homo agens actumque exercens. Totus inquam secundum personam, animam, corpus, potentias, membra, operationes omnes externas, internas, etiam possibiles. præteritas, præsentis, futuras, omnium membrorum partiumque suarum, omnium instantium ac momentorum, omnium atomorum secundum omnes gradus, circumstantias, extensiones, intensiones, respectus, adjuncta, conexiones &c. &c. durationes, æternitates, & quidquid omninò quovis modo ad hominem attingit, seu ad quodcumque homo ipse, qui agit, patitur alteraturvè hoc affectu pertingit, ita ut omnibus istis prædictis, censeatur, velit, intendatque & re ipsa actualiter amet quater sanctam quaternitatem. 2. Intelligitur universus creaturarum populus atque cumulus: in numero individuoque in specie, genere, ordine naturali, supernaturali, possibili cum omnibus suis conditionibus, modo in ipsomet homine adductis, omnibusque atomis rerum universarum, iisque universalis seu quasi totum universum hoc quantum quantum est, omnis creatura, omnisque atomus creaturæ esset, ita reputatis & intentione constitutis. Hic ergo populus creaturarum universus taliter acceptus, quasi in hominem ab ipsius hominis intentione transformatus & impersonatus esset: ita toto illo sibi appropriato, impersonato insubstantiatoque, Homo Quater sanctam quaternitatem amat Toto se. Fundamentum hujus sensus est. Quia Deus est omnium creaturarum author, pater, fons, cui omnes creaturæ dicunt. Pater noster qui es in cælis Ipse fecit nos. &c. & per hoc omnes creaturæ, in ipso

ipso omnes unum sunt, & inter sese quasi fratres
 atque Sorores sunt: & omnes creaturæ, quasi
 una creatura sunt: specialiterque Homo cum
 omnibus creaturis, veluti unum quid est: quia
 omnium creaturarum compendium est: idcirco
 habet fundamentum homo rationabile, ob quod
 se omnibus, & in se omnes creaturas unire im-
 personareque potest, omnibus illarum omnium
 substantiis, partibus, actibus, passionibus, ato-
 mis, conditionibus, veluti suis, veluti in se trans-
 latis, transsubstantiatisque intentione suæ volun-
 tatis. Maximè cum etiam homo universi finis
 sit, & princeps, & caput: eique incumbet pro
 omnibus præcipuè irrationalibus creaturis Deo
 laudem, amorem, obsequium præstare Electos-
 que Dei venerari &c. 3. Intelligitur etiam sub
 voce *Toto me*, ipsa quater- sancta Quaternitas,
 potissimum autem Sanctissima Trinitas, unus
 Deus, in quo, & omnis creatura, & Homo, est
 unum quiddam: & quidem idealiter ipsemet
 Deus est. efficienter autem, ab ipso, & ex ipso,
 & per ipsum est. Finaliter verò, propter ipsum,
 & in ipsum est. proinde meritò se unitum DEO,
 & unum quid cum ipso existimare, atque agen-
 tem se Deum, agentem in se, atque per se existi-
 mare imò facere potest. Ut omittam alias uni-
 onis unitatisque rationes ac modos Hominis
 cum Deo, Deique cum Homine. Atque hic et-
 iam desidero vel obiter à lectore animadverti,
 quanta, quàm exaggerata & quàm immensa sit in
 hoc istius etiam voculæ *Toto me*, sensu fœcundi-
 tas ad merendum, quam cuilibet discutiendam
 relinquo.

4. *Volo*

4. *Volotibi*: quibus voculis, intelligitur omne genus volitionum, intentionum, affectionumque, quarum homo totus, totalitate jam modo explicatâ capax etiam est, possibiliter atque æternaliter.

5. *Volo Tibi*. Omnia Digna Te. quidquid nimirum dignum est Sanctissimâ Trinitate, Deo-Homine, Pretiosissima Parente, omnibus & singulis Dei electis: per quidquid honorari idoneum possunt, sive internum, sive externum, sive præteritum, sive præsens, sive futurum, sive possibile: sive à Deo, sive à Christo, sive ab omnibus Sanctis Electisque, sive à quibuscunque creaturis pro nunc, & pro omni æternitate. sive sit actus notitiæ naturalis, sive sit actus notitiæ fidei supernaturalis, sive actus visionis Beatificæ, sive actus affectusque amoris, sive adorationis, sive Dignificationis, sive gratitudinis, sive laudis, sive timoris, sive reverentiæ, sive spei, sive charitatis, sive invocationis, sive fiduciæ, sive cujuscunque possibilis, actuve existentis, in omni differentia durationis, dummodo digna sit referri voluntate in Deum Trinitatem, in Deum Hominem, in ejus Matrem, in Electos ejus.

6. *Volo tibi omnia digna te, Dignè te*. Quod additur ideò: quia nos creaturæ, & præcipue homines, multa volumus agimusque, quæ sunt quidem Deo digna & ejus Sanctis, ex seipsis non semper tamen sunt digna ex modo operante di tepido, remisso, negligentis, de quo supra factis. Ergo apponitur *Digne Te*, ut huic obvietur malo, apponatur autem & includatur omnis perfectio agendi, possibilis adhiberi ab Homine ipso ab omni creatura, ab omnibus Electis & Beatis

à Be
V. E

à Beatissima Dei Matre, à Christo Domino, & ab ipsa Sanctissima Trinitate. Dignum est enim omnia Digna, ita Dignè agere atque velle, Quater-sancto Quaternioni.

7. Quæ in secundo paradi-gmate posita sunt, ex dictis intelliguntur, illud solum advertendum; in eo paradi-gmate intendi quovis opere hæc.

1. Dispositionem condignam (meritumque ejus apud Deum) ad celebrandum Sanctissimum Missæ Sacrificium, itemque ad recipiendum, tam pœnitentiæ, quàm Eucharistiæ, quàm omne aliud cujus sit homo capax, & in specie, Extremæ Unctionis Sacramentum.
2. Dispositionem ad Gratias potissimum actuales opportunas, assiduas, efficaces, finales.
3. Ad gloriam beatificam merendam augendamque.
4. Ad adorationem, laudem, exaltationemque Trinitatis, Dei-Hominis, Pretiosissimæ Parentis, Electorum.
5. Ad gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, in me, in omnem creaturam, totius Quaternitatis quater-sanctæ.
6. Ad merendum augmentum Gratiæ Sanctificantis, charitatis, donorum, fructuumque Spiritus Sancti, virtutum & earum perfectionis. Remissionem peccatorum tam quoad culpam, quàm quoad pœnam omnem, in specie spiritualem.
7. Ad impetrandum omnia bona naturæ, gratiæ, gloriæ, mihi, omnique creaturæ prout congruit illi, prout quater-sancta quaternitas scit, potest, vult.
8. Ad satisfaciendum pro pœnis peccatorum tam meorum quàm aliorum, quàm animarum in purgatorio, ac in specie ad expiandas avertendasque pœnas spirituales, quibus in hac vita nullæ formidabiliiores, Animæ piæ, esse debent.

V.P. Druzb. Op. VII.

G

Expli.

Explicatis hunc in modum prædictis paradigmatibus, non solum explicatæ manent superiores praxēs, atque etiam (si fortè addentur) sequentes: verum etiam evidenter elucescit compendiositatis hujus immensa fæcunditas. Quare et si omnibus Dei servis, Deo quàm maxime quamque citissimè placere, in ejusque laude, gratia & gloria copiosissimè proficere volentibus, usus praxium harum commendatus esse debet. Senibus tamen atque senescentibus, aut quomodolibet aliter ad metam finemque vitæ properantibus, debet esse quàm commendatissimus; ita, ut qui salvis eorum viribus externis sit in omni sua actione, passione, commotione, in omni rerum circa se positarum mutatione, adjunctione respectuque, velint & intendam elici actum aliquem ex prædictis: ut omnium momentorum, atomorum, mutationum ab ipsis & circa ipsos evenientium sit hæc vox ex ipsorum intentione. Quater-sancte quaternio, toto te, toto me, amo te, &c. Quater-sanctæ quaternitati, toto me gloriam do, &c. aliudvè quatenus in eum modum. enitendo & intendendo hoc conatu, tum supplere præteritæ vitæ negligentias & omissiones, tum præsentium suarum operationum fæcundare efficacias, merendique condignitates, Deum verò, Sanctos omnes laudandi ac demerendi diligentias, & frequentationes. &c.

Advertendum hoc ipso modo posse Litanias dici. v. g. Sanctissima Trinitas unus Deus, volo tibi dignate, dignè te. Sancta Maria. Volo tibi dignate, dignè te. Sancte Petre. Volo tibi dignate, dignè tibi. Item posse proprias frequen-

hum
tem, c
me, di
P
De M
P
p
dinem
stiter
fitione
rem,
So
ces ef
utrisq
pure
auditi
Locu
Et ha
na,
mine
fiunt.
fiunt
scien
tum
S
vix il
vel p
v. g.
intell
teria
sum

humiliationes, propter avaritiam meam, brutitatem, carnalitatem, &c. Volo mihi omnia digna me, dignè me &c.

PROVISIO IV.

De Multiplicatione Meritoriarum Actionum, etiamsi una tantum actio agi videatur.

Proterat quidem hæc Provisio quarta subnecti præcedenti, verùm ne in multam longitudinem excrescat, consultius videtur per eam constituere separatam Provisionem, ad cuius expositionem, intellectionem & usum commodiorem, commodum erit quædam præmittere.

Sciendum igitur 1. Hominis actiones triplices esse. 1. Purè internas. 2. Purè externas. 3. Ex utrisque compositas. v. g. Intellectio, Volitio pure interna est, imò & immaterialis ex se. Visio, auditio, ambulatio, est pure externa etiam ex se. Locutio est composita ex verbis Mentis & oris. Et harum triplicium actionum, aliæ sunt Humanæ, aliæ Hominis. Humanæ sunt, quæ ab Homine & à sciente volenteque & in finem directæ fiunt. Hominis tantum sunt, quæ ab homine fiunt, sed non humano modo, hoc est, non à sciente voluntate prudente, nec in finem intentum ab eo aguntur.

Sciendum 2. Homines ordinariè loquendo, vix illas operari operationes vel purè internas, vel pure externas, sed ut plurimum compositas. v. g. Intellectio hominis, nunquam fit purè à solo intellectu, sed necesse est cum phantasmata materialia speculari, eaque à sensibus externis desumpta. pariter & externa actio, vix unquam

solitariè externa est, sed habet adjunctam interiorum, minimum phantasiæ operationem.

Sciendum 3. Homines non solere, imò, forte nec posse operari unam tantum operationem, sed per unius solius partis aut potentiaè usum, sed semper per plures, sive cooperantes, sive concomitantes in operando, v. g. quando Homo cum homine loquitur, operatur mente conceptus seu verba mentis, operatur & phantasmatum quæ speculatur mente, operatur ore, lingua, faucibus, gutture verba articulata sonumque, quibus exterius conceptus internos, mentisque verba manifestat, operatur visceribus, lateribus, pectore, arteriâ quæ vocatur aspera, quibus omnibus halitus seu spiritus ad os loquens trahitur, & per linguam ad fauces dentesque alliditur; operatur salivâ seu humore faucium, operatur motu labrorum, labiorum maxillarum, menti. Insuper, loquendo, concomitanter ridet aut flet, dolet, gemit, singultit, gaudet, irascitur, fremit, minatur, blanditur, ambulat pedibus, movet brachia, manus, manibusque aliquid rei, sedet, stat, aspicit hæc & illa, huc atque illuc, audit, odoratur &c. quo fit, ut cum homo unam per actionem agit, plurimas simul peragat concomitanter, & fermè præter intentionem, voluntatem, advertentiam, & finem; ideoque etiam passim sine merito supernaturali, otiosè, cum jactura, & damno meriti, gratiæ, gloriæ, & aliorum bonorum.

Bonus negotiator, & avarus spiritualis mercator, qui compendia cælestium thesaurorum unde quaque corradit, hæc sibi damna minime permittet, sed potiùs ex eis lucrum spiritualium divitiarum

divitiarum quam maximè multiplex magnum-
que corradet, quod quidem faciet, multiplici ra-
tione, ac inter cæteras tali.

1. Quoniam, ut vidimus, ferè semper homo
nam actionem per se, alias autem interim simul,
vel illius gratiâ, utpote comministras, & poten-
tiam cooperatricum operâ, vel concomitanter
& incidenter operatur. 2. Idcirco, si nullam
notiosam, omnem verò sibi fructuosam esse vo-
let, Actioni quidem, quam per se facit, adjun-
get etiam finem per se, illi ipsi actioni debitum,
nam etiam finem ab extra advenientem, quoad
supernaturalem mensuram, ordinemque ac me-
ritum elevetur. v. g. Si Horas canonicas dicet,
dicendo intendat Deum laudare, officio suo sa-
tisfacere, impetrare aliquid Ecclesiæ, sibi, aliis;
etiam facere pro suis vel aliorum peccatis.
Actiones vero reliquas adjunctas recitationi
officii, puta standi, inambulandi, flectendi, aspi-
cendi, respirandi, audiendi, tangendi, manus,
aliave membra movendi, per eademque senti-
endi, vestitas, aëris, rerumque aliarum circum-
stantium agitandi, insuperque etiam aliquid
fortè patiendi, &c. offeret intentione voluntatis
præviâ vel conjunctâ, ad alios fines, perinde bo-
nos, supernaturales Deo gratos, laudis, & ado-
rationis, & amoris, & gratitudinis Dei, &c. pro
bona sua voluntate. Quo fiet, ut non sola illi
recitatio Horarum canonicarum fructuosa mul-
tipliciter fiat, verum etiam ex omnibus adjun-
ctis, recensitisque actionibus, fructum, lucrum-
que bonum ac Deo gratum decerpatur, quanto Spi-
ritualium divitiarum incremento? res ipsa lo-
quitur.

Pari ratione, si cibum corporalem sumet
sumptionem ejus in finem intrinsecum, reparan-
di vires corporis, & extrinsecum, ad Dei glori-
am obsequiumque, ad sustinendos peragendos-
que labores ex officio, vel charitate in bonum
animæ propriæ aut alienæ sibi incumbentes offe-
ret; porro actiones adjunctas commestioni;
v. g. gustandi, saporandi, mandendi, videndi,
audiendi; manus, os, labia, palatum, fauces,
guttur, viscera movendi, instrumentis come-
stionis utendi, aliisque seu potentiis ac membris,
seu rebus adjacentibus utendi, peragere inten-
det, reque ipsa peraget ad alios pariter honestos
& sanctos fines, pro libitu suo, omnes aut sin-
gulas, haud dubiè cum ingenti suo spirituali
commodo.

Quæ ratio agendi & vivendi, omnibus qui-
dem hominibus commendata & usitata esse de-
bet: at specialiter iis, qui ad metas vivendi se po-
sitos vident, & in decursu vitæ, sive præteritas
negligentias supplere, sive copiosa lucra spiri-
tualia conquirere, æternæque beatitudini sese
quàm maximè aptare, ac demum Divinis oculis
acceptissimos præbere concupiscunt. Ejus rei
paradigma hujusmodi esto.

Quater - Sancta quaternitas, propter tuam
Gratiam & gloriam, ego intendo omnibus actio-
nibus meis, principalibus, & per se à me factitan-
dis, juxta statum meum vel officium, vel oblatum
eventum, intendere & sectari finem earum innata-
tum, insuperque supernaturalem, atque ita sem-
per manere iis integrum. Actiones autem acces-
sorias & comitantes omnes & singulas applico
imò

imò per eas elicere intendo, actum qui sequitur,
vel omnem vel aliquem.

Quater-Sancte quaternio Toto Te, toto me, toto
universo, totis atomis universi universalisatis, amo,
estimo, exalto te, volo tibi omnia digna Te, digne
te, mihi autem volo omnia abjectissima & vilissima
digna me, digne me. Vel,

Quater-Sancte quaternio &c. toto te, toto me,
amo te, tibi gloriam do, vanitatem do diabolo, mihi
nihil, confusionem, & infernum reservo: omnia
ad gratiam, ad gloriam, ad adorationem, ad gra-
tiarum actionem, ad imperationem, ad satisfactio-
nem, ad meritum, ad sacrificium, ad Sacramentum
perfectissimè & ferventissimè agere & pati volo. In
clibano ignis Seraphici, Mariani Theandrici, in
Jesu Christi Sanguine. Adjuva me, adjuva. Ni-
hil enim mihi sum sine Te. Vel,

Toto me semper & ubique sit Laudatum Sanctis-
simum Sacramentum, quod ego semper & ubique
Latreutice adoro, desidero, recipio toto me: deque
ejus dignitate & dignatione exulto toto me, atque
ad ejus consecrationem & sumptionem disponi, per
omnes actiones & passiones meas, meritis & sangui-
ni JESU Christi unitas, desidero, peto, propono,
Toto me. Vel,

Quater-Sancta quaternitas, toto me, amo te, &c.
adjuva animas in purgatorio, & me in N. N. officio,
actione, occasione, negotio, vel hunc illumve pro-
ximum, &c. Vel,

Sanctissima Trinitas unus DEUS, tuas Divinas
ad intra & extra, JESU Christi erga te, erga se, erga
nos, Pretiosissimæ Parentis, omniumque Electorum
tuorum intentiones, intentionumque sublimitates
omnes, & quæ ego unquam bona bene volui, volo

nunc, *Et* rata habeo: quæ vero unquam mala malivolui, nolo, irrita habeo. Toto me, semel pro semper, in omnimoda proportione formalitatis *Et* fervoris: ad gustum Quater-sanctæ & Quaternitatis in me *Et* meum in Eâ, saginandum, devotionemque explendam, usque *Et* usque in aeternitatem.

Hæ similesque praxes & paradigmata jam ex dictis nota sunt, possunt verò in memoria facile defigi, si crebrius usurpentur, quomodo si memoriâ teneantur non difficulter, intentione, & proposito voluntatis, ratificari, intendi, reaffirmi repetique & exerceri possunt, quibuslibet actionibus, ad eas repetendas exercendasvè, intentione applicatis.

Potest etiam actionum illarum omnium, tam per se quàm concomitanter exercitarum, talis esse usus; ut per omnes singulasque illarum, actio aliqua, toties totiesque repetatur seu peragatur, quot actiones jam dictæ aguntur repetunturvè. Exempli gratia.

Sacrum quis facit (sive audit) præter actionem illam, quæ propriè sacrum perficit, omnibus quoque reliquis actionibus comitantibus, per intentionem & applicationem voluntatis nostræ, Sacrum quoque fieri & repeti toties potest, quot ipsæ actiones esse invenientur. Item;

Recitat quis hymnum v. g. Te Deum laudamus, potest eum non tantum ore, memoria, corde, voluntate recitare, verùm etiam ambulatione, aut flexione, aut sessione, expansione brachiorum, aut mortificatione externa interim susceptâ, aut omnibus actionibus eidem insertis, aut oculorum visu, manuum motu, vestitium, totius corporis, omniumque membro-

rum

rum & partium, & potentiaram & circumstan-
tiarum mutatione &c. &c. ita ut quot numero
ejusmodi actiones sunt, totidem numero vici-
bus Te Deum laudamus recitatum, Deusque
laudatus sit. Item;

Confert se aliquis ad dormiendum: si dormi-
tionem suam ita prævia intentione formet, ut
Deum laudare (aliumvé actum erga Deum exer-
cere) intendas tum dormitione sua, tum omni-
bus corporis & animæ actionibus inter dormien-
dum agendis, in Dei laudem ferri, aut Te Deum
laudamus hymnum repetere, toties coram Deo
hymnum dictum repetet, Deumque laudabit,
quot actus erunt dormientis. Imò si hoc inten-
derit agere Toto se, in latitudine verborum isto-
rum aliàs explicata, tot vicibus laudabit Deum,
hymnumque repetet, quot seu res, seu actio-
nes rerum existent, juxta jam aliàs sensum enar-
ratum, & alibi in industriis fusiùs enucleatum.

Ex quibus dictis elucescit, primo quidem
fœcunditas & facilitas Provisionis hujus, dein-
de, quantum ea esse debeat commendata, & in
usum assiduam deducta, iis præsertim, quibus
ob ætatem, & vitæ brevitatem, redimere tem-
pus incumbit,

PROVISIO V.

*Ad thesaurizationem Meritorum, vitæ, Passio-
nis, Mortis JESU Christi, itemque Pretiosissimæ
ejus Parentis, & denique omnium
Justorum.*

EXpendens Sapientissimus David, suam & cu-
juslibet hominis coram Domino Deo suo,

G 5

& con-

Psal. 88. 5.
& sequ.

& consequenter in veritate rei, opulentiam hunc in modum tandem de illa pronuntiavit. *Lacutus sum in lingua mea. Notum fac mihi Domine nem meum, & numerum dierum meorum, quis est ut sciam quid desit mihi, Ecce mensurabiles posuisti dies meos: & substantia mea, tanquam nihilum ante te: Veruntamen universa vanitas, omnis Homo vivens: veruntamen in imagine pertransit homo, sed & frustra conturbatur: thesaurizat, & ignorat cui congregabit ea.* Gravissima & exaggeratissima exaggeratio, descriptio miseræ, mendicitatis, vanitatis, vilitatis, stultitiæ & ignorantia humanæ. Nam quid miserabilius, quàm dies mensurabiles & eos quidem incognitos habere? quid vanius, quàm universam vanitatem esse? quid mendicius, & egentius, quàm nihili ipsius substantiam, quam nihilum substantiæ possidere? quid vilius, quàm in imagine, in umbrae similitudine, non stare, sed pertransire? quid stultius, quàm frustra conturbari? quid ignorantius, quàm thesaurizare vanitatem, umbram, nihilum, & insuper ignorare, cui frustra labores & sudores?

Psal. 38. 8. Ea propter optimè sapientissimèque ibidem idem David subjungit, cum ait; *Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Dominus? Et substantia mea apud te est.* Hoc quippe secundum omnem rationem consultissimum est: cum ipse ex te, sis vilissimus, vanissimus, atque adè *universa vanitas*, tuaque tota substantia, tanquam nihilum sit coram ipsomet Deo, qui falli fallereque in iudicio & decreto suo non potest: à semet quidem ipso prorsus abscedere, & omnem spem avelle- re, transferre autem illam omnem ad unum Deum,

Deum, & apud ipsum, imò in illo ipso substantiam suam omnem collocare, apud ipsum thesauros omnes reperire, ex illo ipso eosdem coacervare, illum ipsum, substantiam suam omnem reputare, invenire, facere, habere? Tunc enim revera definit homo nihilum esse, tunc universam exuit vanitatem, tunc annos æternos possidet, tunc thesaurizat, tunc congregat, & non ignorat cui congreget ea, sed est in Deum dives, sed est in Deo dives, sed est Deo dives, sine quo omnis dives est miser & pauper, quo uno & solo, omnis (esto cætera pauperrimus) est supra omnem modum dives, neque est finis thesaurorum ejus.

Et hoc quidem quod præmissi, extra omnem dubietatem est: in his verò fundata explicanda sunt aliqua, ut demum id quod in titulo propositum est provisionis hujus enarretur.

Sciendum igitur 1. est. quinam sint thesauri Dei? & hos enumerasse satis est. Primus ergo omnium thesaurus Dei, est ipse Deus, quo thesauro certius, verius, plenius, ditius, sincerius, nihil est, nihil esse, nihil cogitari, nihil desiderari potest. 2. Thesaurus Dei sunt (loquendo juxta modum nostrum, quo de Divinis & Deo, cogitare loquique possumus ac solemus) sunt, inquam, omnes perfectiones, omniaque attributa Dei: quorum cognitio & comprehensio plena, est omni creaturæ impossibilis, aliquorum autem est ambienda, & desideranda, curandaque participatio & possessio, aliquorum veneratio nobis incumbit, sed usurpatio aut possessio participatiove, in hac præsertim vita, nequaquam: charitatem, miserationem, mansuetudinem, patientiam, longani-

Matt. 5. 48.
Ibid. v. 44.

ganimitatem, mansuetudinem, justitiam, veritatem ac veracitatem, benignitatem, rectitudinem, aliaque hujusmodi, possumus & debemus, quàm studiosissimè amare, conquirere, æmulari, coacervare: dicente Filio ipso Dei. *Estote perfecti sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Et eodem Dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, &c. ut sitis Filii Patris vestri qui in celis est, qui facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos. Hos thesauros Dei, quanto avarius & copiosius conquirimus, corradimusque, tanto Deo ditiores & simul gratiores sumus. Hæc porro thesaurizatio, peragitur assiduo & heroico virtutum exercitio, de quo in præsentia non plura. quemadmodum etiam de aliorum Dei attributorum & perfectionum thesaurizatione, non tendanda à nobis, hæc, & pro hac saltem vita, nihil etiam addendum videtur: quia & per se res nota est, & scriptura monet. *Altiora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris. Qui scrutator est Majestatis, opprimetur à gloria, & denique vel solius Luciferi de cælo casus, satis superque ad deterrendum est.*

Eccl. 3. 22.
Prov. 25. 27.

3. Sunt thesauri Dei omnia creata & omnis creatura, sed erudiente nos Evangelio, novimus, ejusmodi thesauros tunc optimè thesaurizari à nobis, quando maximè negliguntur dissipanturque à nobis propter Dei placitum, & propter Filii Dei exemplum dicente ipsomet Domino. *Si vis perfectus esse, vade vende omnia quæ habes & da pauperibus, & veni sequere me, & habebis thesaurum in cælo.*

4. Ad thesauros etiam Dei pertinent omnia bona spiritualia, quæ bona quidem nostra sunt, & bonos

bonos nos coram Deo faciunt, Dei tamen propriissima dona sunt, nosque debitores coram ipso constituunt, tanto obligatiores, quanto ex talibus donis videmur locupletiores. Atque hic jam quaritur, inter ejusmodi possessores, vel potius, ut loquitur Apostolus, inter dispensatores, *ut fidelis quis inveniatur.* Tales thesauri sunt. Gratia Dei sanctificans, & filium, amicum hæredemque Dei ex quo visum ostrum, si eâ potimur constituens. Virtutes omnes principi & animatrici suæ charitati copulatæ. Dona Spiritus Sancti, & fructus ejusdem, aliæque divisiones gratiarum: tum etiam gratiæ actuales omnis generis, at imprimis efficaces & finales. Beatitudo denique ipsa, quanta est cælestis, æternæque vitæ Hæreditas, quæ promittitur nobis, & ad quam omnibus Dei gratiis providentiisque disponimur. Juxta illud. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum,* Rom. 8.28. salutis nempe, perfectionis & beatitudinis. At de horum thesaurorum Divinorum coacervatione, in præsentia aliquid dicere, neque libet, neque necesse est. Constat siquidem omnibus Dei famulis, ad hujusmodi thesauros congregandos totâ vitâ, totis viribus, toto corde, totâ mente connitendum esse, non ergo hic morandum sed ad alia procedendum nobis est.

Deus inter suos thesauros connumerat Animas omnes, præsertim verò lustrorum. De omnibus promiscuè dictum illud accipe Divinum: *Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.* Jer. 15.19. Quanti hunc Animarum thesaurum æstimet, quantum desiderat sibi perpetuò crescere: nimirum satis declarat, beneficium Redemptionis, totaque Oeconomia Incarnationis Dominicæ: quam

- quam quidem rem Christus ineffabilem vel ipsi sibi visus est declarasse, quando Nicodemo dixit: *Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret* &c. Lucas hoc ipsum Mysterium vocavit *Excessum*. Consensit & Paulus eidem, vocans illud. *Nimiam charitatem*. Petrus autem id ipsum exaggeratè volens explicare Animabus omnium hominum: *omne aurum, omne argentum, omneque pretiosum* rejecit. Neque minus est exaggeratum illud Domini nostri dictum de pretio Animæ vel unicæ. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur, aut quam commutationem dabit homo pro anima sua?* Est ergo supra modum pretiosus thesaurus Dei, Animarum salus, & perfectio; quem à Justis coacervari, inque Dei tabernacula & officinas comportari, quemadmodum est Deo gratissimum, ita justis ipsis ejus thesauri comportatoribus, est summè proficuum, & ad Spirituales cælestesque divitias cumulandas & constituendas, maximè idoneum, secundum illud Prophetæ: *Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates*. A quo sensu non recedit etiam Christus Dominus cum dicit, quod *qui servaverit vel unum de mandatis Dei minimis, & docuerit etiam sic homines, hic magnus vocabitur in regno cælorum*: nec tantum in regno cælorum, Beatorum domicilio æterno: in quo eruditores ac zelatores Animarum, speciali fulgent laureolâ, sed etiam in hoc regno cælorum, quod est militans Ecclesia Christi, in qua unusquisque ad justitiam erudiens animas hominum, vas electionis est Christo Domino ad portandum

nomen

nomen ejus prædicandumque, sicut de uno talium dixit Dominus.

Actor. 9. 15.

Quamvis autem hæc ita se habeant, in præfenti tamen provisione, non istam thesaurizationem, sed aliam quandam suadere intendimus. Superest itaque apud Deum nostrum, unum quoddam genus Theauri, Meritorum scilicet Christi Domini Nostri, quos ille, tanquam Deus Homo acquisivit totâ suâ vitâ, Passione & morte, acquisivit autem in suam quidem & Patris æterni gloriam, in Nostrum autem omnium salutem, opulentiam & beatitudinem. Qui meritorum Christi thesaurus, est per omnia infinitus, inexhaustus, immensus, sufficiens non ad unius tantum mundi, sed ad omnium possibilium Deo mundorum, salvationem, ditationem, beneficacionem. Qui thesaurus, non in hoc tantum est mirabilis, quod in se infinitus sit, quodque nostra omnia bona spiritûs & gratiæ & beatitudinis ex eo sint: quodque æternum Patrem, Beatificatorem, & æternam vitam, Hæreditatem, Mercedemque faciant: sed præterea hoc insuper nobis præstant, ut nostra opera quæcunque (in Christo duntaxat facta) valorem etiam meritorium, vimque & præmium merendi obtineant coram Deo, ex Justitia, ob nostrorum operum cum Christo ejusque gratiâ ac meritis conjunctionem, ita ut operibus nostris quibuscunque legitimè factis, debeatur cõrona justitiæ, merces gratiæ, præmiumque vitæ æternæ.

Præterea, hoc etiam Christi Domini merita, valore & dignitate sua, meritis nostris conferunt valoris, & efficaciam dignitatisque, ut non tantum ipsis nobis, quorum propriè sunt personaliter,
merita,

merita, operaque meritoria profint, sed aliis etiam proximis nostris, tam in hac, quam in illâ alterâ vitâ, (modo capaces sint) proficua sint, sive impetratoriè, sive satisfactoriè. Ex quo fit, ut ad Christi Domini thesaurum meritorum, adjungantur, & suo, & magis etiam Christi ipsiusmet jure, merita etiam omnium Sanctorum & Electorum ejus, puta, Pretiosissimæ Christi Matris Virginisque MARIÆ, & reliquorum Beatorum, imò &

Psal. 118. 63. viventium Justorum, dicente Davide: *Participo ego sum omnium timentium te Domine & custodientium mandata tua*, reliquaue scripturâ passim attestante. Meritis & precibus & justitiis Sanctorum protegi & juvari homines coram Deo, tum ad obtinenda beneficia, tum ad elevanda iræ flagella omnis generis.

Hoc ergo thesauro meritorum Christi & Sanctorum ejus, apud Deum nostrum invento & comperto, ad omnes quidem homines opum caelestium indigos, pertinet, totâ possibili diligentia, & (ut sic loquar) avaritiâ, thesaurum hunc ad suam possessionem usumque derivare, eoque sese quàm copiosissimè ditare, sine dubio tamen hæc cura, atque avaritia inexplebilis, quàm propriissimè pertinet ad eos, quorum vita declinat, & ad exitum (in quo omnis diligentia velit non cessabit) appropinquat, monente Apostolo, ut

Hebr. 10. 25. *non deseramus collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis quanto videritis appropinquantem diem mortis.*

Quis porrò modus esse possit hauriendi ex hoc Christi Electorumque ejus meritorio thesauro, eumque in divitias suas & possessionem, quàm copiosissimè, ac simul compendiosissimè, deri-

vandi, jam hoc loco explicandum est. cùm hoc sit præcipuum Provisionis hujus intentum in ejus titulo indicatum. Advertendum vero est Christi Domini nostri usum (suoque modo etiam Electorum ejus) multiplicem nobis esse posse, sicuti etiam multa, imò omnia nobis est Christus Deus noster. Possumus enim uti illo tanquam Deo creaturæ, tanquam Domino servi, tanquam Patre, Filii; tanquam Principe subditi, tanquam medico ægri, tanquam Pastore oviculæ, tanquam Doctore discipuli, tanquam Imperatore, milites, tanquam Duce errantes; tanquam capite membra, tanquam vite palmites, tanquam mediatore reconciliandi, tanquam Advocato debitores, tanquam Fidejussore obligati, tanquam Sacerdote & Sacrificio plebes, tanquam Fratre fratres, tanquam Amico amici, tanquam sponso sponsæ, tanquam iudice rei; tanquam misericorde miseri; tanquam vitâ mortui, & aliis infinitis pænè modis Christum Dominum usurpare, in rem nostram possumus: quoniam omnia nobis est Christus; sed hoc in præsentem non agimus. Tantum enim, strictly thesaurorum ejus substantiam nobis hauriendam destinamus, & modos id præstandi quærimus; quos varios esse posse, certum est.

Primus, isque fundamentalis est, esse implantatum in Christum insitumque in eo, sicut palmitem in vite, indutum Christo, sepultum in ipso, renatum in ipso, renovatum, manentem, reformatum in eodem, quod fit in Baptismo Christi suscepto, & per Fidem, Spem, Charitatem atque Gratiâ ejus. quibus omnibus, moritur in nobis vetus homo, destruiturque corpus peccati, renascitur autem in nobis Christus, nosque in Christo,

accipientes ab eo & ex eo, potestatem filios Dei fieri, sicut & ipse est Filius Dei, etsi ille per naturam, nos per adoptionis gratiam.

*Eph. 4. 13.
Ibid. 15.*

Hoc fundamento regenerationis & infusionis Nostri in Christo supposito: incumbit nobis crescere in Christo, usque in virum perfectum, neque vero qualitercunque perfectum, sed usque ad mensuram etatis plenitudinis Christi, veritate facientes in charitate, crescentesque in illo per omnia, qui est caput Christus. Istud autem crescere ad mensuram plenitudinis Christi, hoc sine dubio est quod in presenti indagamus, asserimusque; neque ad quam maximam Christi similitudinem consistendere, per morum ejus imitationem, doctrinæque ac voluntatis ejus executionem, & per meritum ejus, quàm copiosissimam in animarum nostrarum bonum derivationem.

Primus ergo modus in Christo crescere, & Christo ditari (& idem cum proportione de Sanctis atque ex Sanctis Dei dicendum est: quoniam non nisi ex Christo, & in Christo, & per Christum illi nobis proficui sunt) primus inquam modus est Fide in Christum perpetuò vivere, perpetuò opera fidei, & opera fide imbuta facere, Fidem in Christum in sese radicare, firmare, stabilire, vitam sanguini, bonis omnibus præferre. Fidem Christi & in Christum, sibi familiarissimam, sapientissimam, pretiosissimam, admirabilem, saluberrimam, vivacissimam vitalissimamque reddere, idemque de ea in aliis proximis curare. Sic enim Christi

Matt. 12. 15. mus non tantum servi, aut amici, aut filii; sed etiam Matres atque Patres, prout tam ipse, quem Paulus attestatur.

Pari ratione, secundus ditescendi ex Christo

Sanctorumque ejus meritis modus est, per spei
 fiduciæque in Christum, & propter eum in ejus
 Sanctos exercitium, & usum assiduum; omnia
 nostra faciendo & patiando, quæcunque accide-
 rint, propter spem in Christum, & ex spe, atque
 cum spe in Christum. Scientes omne bonum,
 omne auxilium, omne pretium, omne præmium,
 omne solatium, omne gaudium nostrum, in
 Christo, à Christo, & per Christum, & propter
 Christum esse.

At verò maximè proficuus, necessarius inde-
 que & frequentandus frequentissimè est tertius
 modus, crescendi ex Christi Sanctorumque illius
 meritis, per charitatem; per hanc enim fides, per
 hanc spes, per hanc omnis virtus, omnisque gra-
 tia, operari debet omnia, ut nobis proficua sint o-
 mnia. Rotundè siquidem dixit Apostolus. *Sine*

1. Cor. 13. 1.

*charitate nihil sum, si charitatem non habuero, nihil
 mihi prodest.* Quocirca charitatem Christi sic
 habere, sic exercere, sic in ea radicati & fundati, sic
 assidui, sic eâ instructi esse debemus, *ut charitate
 vivamus, charitatem spiremus, charitatem operemur,
 in charitate, ex charitate, propter charitatem, cha-
 ritati agamus, quidquid agimus, patiamur quidquid
 patimur, speremus quidquid speramus, credamus
 quidquid credimus, timeamus quidquid timemus,
 simus quidquid sumus, utque adeò ipsamet quan-
 tum prævalemus charitas efficiamur & simus.*

Eph. 3. 17.

Col. 2. 2.

Si enim *Deus charitas est, & qui manet in charitate,
 in Deo manet, & qui adheret Deo, unus spiritus est
 cum ipso, quid ni etiam ipse per charitatem Dei
 atque Christi, efficiatur charitas ipsa Dei atque
 Christi? Quocirca maximum & præcipuum me-
 dium ex Christo, & in Christo ditescendi, thesau-*

1. Joan. 4. 8.

16.

1. Cor. 6. 17.

rorumque ejus immensam congeriem aggregandi, est exercitium assiduum charitatis Christi, & charitatis erga Christum & propter Christum. Omnia enim reliqua nostra, imò & Divina bona in tantum nobis de Christo derivant, in quantum charitati in Christum unita, charitateque formata sunt. propter quod charitas & gratia, & Beatitude æterna, aut omninò unum idemque sunt, in substantia sua; tantumque secundum esse perfectius, vel imperfectius, vel secundum statûs differentiam, aut ita sibi connexa sunt ut nullatenus separari queant. Itaque etsi omnes prorsus fideles, præcipuè tamen senectutem ingressi vel ingredienti, illud curare debent Apostoli monitum an præceptum? *Omnia vestra in charitate fiant.* & illud *1. Thes. 5. Simus induti lorica[m] fidei & charitatis, & galeam spei & salutis.* Quia verò ista sunt generaliora media derivandi merita Christi & Sanctorum etiam ejus, descendendum est ad pressiora & expressiora, magisque vicina.

1. Cor. 16.

1. Thes. 5.

Sit igitur quartus modus coacervandi merita Christi Domini, per frequentem, diligentem devotumque usum Sanctissimorum Sacramentorum; Cum enim Sacramenta Christi omnia sint veluti reconditoria quædam meritorum, & sanguinis, & gratiæ Christi: quisquis ea ritè, devotè, frequenter usurpat, merita Christi, is tantumquam de gazophylaciis suis haurit, divitiasque gratiæ & æternæ vitæ sibi congerit. Hoc verò potissimum fit in duobus Sacramentis, Pænitentia nimirum & Sacratissimæ Eucharistiæ, quorum usus & maximè necessarius, & ideò frequentandus, quod hoc loco suadendum non est pluribus: sed satis sit dicere, eos qui appropinquant

ad metas vitæ, Pœnitentiæ Sacramento uti debere, si commodè possint etiam quotidie, & quidem ita, ut non tantum quotidianas expient maculas, sed ita etiam, ut totius vitæ labes tam efficaci lavacro emaculent, possintque si non perpetuò (id enim hæc vita non patitur) saltem creberrimè vivere absque ulla coram Deo tam culpæ, quàm pœnæ, etiam purgatorii, etiamque spiritualis, obligatione. Quantum autem ad Sacrosanctam Eucharistiam: cum eà sit cibus & impinguatio animarum sanctarum, in eaque ipsemet fons omnis ac potissimum sanctificantis gratiæ, compendioso, sed immenso haustu exhauritur, manifestum est, consultissimum esse; corpore senescentibus, ut Eucharistiam nullo non die sumant, quantum fieri potest, quod Sacerdotibus valde promptum est, ad eam porro sumendam, sese quàm accuratissimè disponant, eandem quàm devotissimè sumant, eà verò sumptâ, tandiu in devotionis & virtutum actibus affectibusque crescant, quamdiu species Sacramentales intra sese durare opinari possunt.

§. Quia verò non facilè cuivis Communio Sacramentalis quotidie extra sacerdotium sacrificiumque convenire poreit; Istorum industria erit, Sacramentalem communionem Spirituali, non tantum quotidianâ, verum etiam horariâ, & si placet perque vires licet, etiam frequentiore, cum devotione, & fame compensare, adjuncto etiam ad id usu Indulgentiæ illis verbis: *Sit laudatum Sacratissimum Sacramentum.* seu. *Laudetur Sanctissimum Sacramentum.* attributæ, adjuncta insuper intentione, per omnes actiones & passionibus, meritis Christi Domini Sanctorumque

conjunctas, sese disponendi ad omnes fructus Sanctissimi Sacramenti, tam Eucharistiæ, quàm Poenitentia, quàm etiam Sacrosancti Sacrificii, cujus rei formula & praxis forsitan esse posset hujusmodi.

Toto me, semper, & ubique sit Laudatum Sanctissimum Sacramentum, quod ego semper & ubique laetiticè adoro, desidero, recipio, toto me, deque ejus dignitate & dignatione exulto toto me; atque ad ejus consecrationem & assumptionem, disponi per omnes actiones, & passiones meas, meritis Christi & Sanctorum unitas, desidero, peto, propono, Toto me. Atque hic fit quintus modus coacervandi meritorum Christi Domini divitias per Spirituales communionem quàm devotissime frequentatas.

Sit autem modus sextus. Libenter, frequenter, devotè reverenterque Sacratissimum Missæ Sacrificium partim peragere, partim audire, partim meditari, eique sic assistere, ac si interesset primæ illi in canaculo incruentæ, & item primæ in crucis altari cruentæ Missæ: affectu Apostolico, affectu Parentis Pretiosissimæ, affectu ipsius Christi. A Sacerdotibus enim legis novæ in Sacrificio quod peragunt, utrumque illud ab ipso Christo olim peractum, in ejusdem Christi Personæ, ejusdemque virtute & potentia repræsentatur, peragitur, repetitur, secundum per primum, seu cruentum per incruentum. Ut verò in Sacerdotem sacrificantem, tanto copiosius fructus meritorumque thesaurus redundet, & Sacrificio Missæ, tam ex opere operato, quàm ex opere operante, ad cæteras preparationes suas, remotas proximasque, hanc etiam adhibe-

bebit, ut secundum suam intentionem firmam, crebrâque repetitione ac ratihabitione stabilitam, per omnes actiones, passiones ac molestias seu mutationes suas, totius vitæ suæ, disponat se, (quod idem est ac disponere intendat) ad condigniore[m] Missæ celebrationem uberio- remque fructuum ex ea perceptionem, majoremque meritorum Christi efficaciam in sese derivandam. Quâ etiam ratione, seu intentione, & gratiæ post Sacrum agi, & defectus circa Sacrum admissi expiari possunt, prout in hac subjectâ formulâ patet.

Quater-Sancte Quaternio, Toto te, toto me, Tibi omnes actiones & passiones seu mutationes totius vitæ substantiæque meæ, (inò & omnium quantum in me est creaturarum) unitas actionibus & passionibus, & meritis totius vitæ Domini mei JESU Christi, in realem, verbalem, cordialem, præteritam, præsentem & futuram, omnimodam, possibilem, infinitam, incessabilem, offero, consecro, dono, trado, sacrifico, Gratiarum actionem, laudem, adorationem, amorem, venerationem, exaltationemque Tui. Itemque in præparationem ad futuras Missas & Communiones, & confessiones Sacramentales. Item in dispositionem ad gratias omnis sacrificii, Sacramenti, beneplaciti, actuales, habituales, opportunas, efficaces, perseverantes, finales. Item in satisfactionem pro defectibus omnibus quidem, at in specie Missarum & Communionum & Confessionum mearum, pro omnibus meis tam culpæ, quam pœnæ obligationibus, potissimumque omnibus pœnis spiritualibus. Item pro gratia fervoris in vita & morte, proque Sancta

morte & pro finali in bonitate, sanctitate, perfectione, & Religioso statu, & Societate JESU perseverantiâ.

Hujus formulæ usus esse potest, & aliàs quidem semper, & potissimum, ante vel post, omne Sacrum. Potest autem esse, apud omnes quidem divitiarum spiritualium amatores, Sacrosimorumque Sacrificiorum & Sacramentorum cultores, & maximè apud eos, quibus brevis vitæ cursus restat, & ad cumulanda merita dies abbreviati, tempusque reliquum modicum superest.

Sit tandem septimus modus, Merita Christi Domini & usurpandi, & accumulandi, similiterque aliorum Beatorum Dei, per quandam imaginationis, intellectusque & voluntatis, seu intentionis appetitusque rationalis, meritorum ipsorum, seu Sanguinis Christi apprehensionem, & per hanc animæ nostræ ejusdem applicationem. Docuit nos hunc modum, ipsemet Spiritus Sanctus in Scripturis suis, tum alias quidem sæpè, sed maximè ad propositum nostrum præfens congruè apud Isaiam. Ubi canit Propheta.

Isa. 13. 2. Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Et
Zach. 13. 1. apud Zachariam, ubi dicitur. In die illa erit fons patens domui David & habitantibus Jerusalem in abluionem peccatoris & menstruatæ. Qui enim sunt isti fontes Salvatoris, patentes ad abluionem nisi vulnera, & Sanguis, & merita JESU Christi, quæ in Sacramentis ejus deposita, inde hauriuntur ab animabus nostris, partim ministerio Ecclesiæ, partim devotione cujusque fidelis, sive is sit peccator pœnitens, sive justus proficiens atque perfectus in via Domini. Hanc ipsam de

Sangu
 usurp
 tim c
 magna
 in sang
 stolas
 ligno
 vocat
 ait en
 seu E
 candia
 rum.
 ramer
 cens.
 de ora
 um, q
 est C
 oratio
 dema
 stolu
 nostra
 sangu
 trus A
 ptibili
 vestra
 so sang
 Hac c
 Sangu
 Sanct
 inque
 rum n
 que c
 I
 stum

Sanguine seu meritis Christi imaginationem
 usurpat Beatus Joannes in sua Apocalypsi : par-
 tim cum ait. *Hi sunt qui venerunt de tribulatione* *Apoc. 7. 14.*
magna & laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas
in sanguine Agni. partim cum dicit, *Beati qui lavant* *Apoc. 22. 14.*
stolas suas in sanguine Agni, ut sit potestas eorum in
ligno vite, &c. Qui idem Apostolus alio loco
 vocat vestimenti nomine Merita Sanctorum Dei :
 ait enim. *Datum est illi (sponsæ Agni, Animæ,* *Apoc. 19. 8.*
seu Ecclesiæ) ut cooperiat se byssino splendenti &
candido. Byssinum enim justificationes sunt Sancto-
rum. Eadem nomine Incensi, Aromatum, Odo-
 ramentorumque idem Apostolus appellat, di-
 cens. *Data sunt (Angelo) incensa multa, ut daret* *Apoc. 8. 3.*
de orationibus Sanctorum omnium super altare aure-
um, quod est ante thronum Dei. Altare autem hoc,
 est Christus. Et ascendit fumus incensorum de
 orationibus (& meritis similiter) Sanctorum,
 de manu Angeli, sub simili Allegoria, idem Apo-
 stolus Sanguinem Christi vocat *Redemptionis* *Apoc. 5. 9.*
nostræ pretium, quando ait. *Redemisti nos Deo in*
sanguine tuo. Consentitque in eadem phrasi Pe-
 trus Apostolus dicens. *Scientes, quod non corru-* *1. Pet. 1. 18.*
ptilibus auro vel argento redempti estis, de vana
vestra conversatione paternæ traditionis, sed pretio-
so sanguine, quasi Agni immaculati & incontaminati.
 Hæc cum ita sint, licebit consimili ratione nobis,
 Sanguinem, meritaque Christi Domini, quin &
 Sanctorum ejus, & apprehendere & usurpare,
 inque profectum nostrum spiritualem & Anima-
 rum nostrarum coram Deo ditationem ornatum-
 que convertere. v. g.

i. Cogitans & animo meo statuens Chri-
 stum cum suis & Electorum suorum meritis,

H 5

esse

esse fontem limpidissimum & largi fluentissimum instar Paradisiaci manantis aquas salutis & Sanctitatis, & beatæ vitæ, & omnis gratiæ, virtutis, atque perfectionis: Impersonabo me toti universo, imò universis atomis universi universalitatis, & sic, Toto me, totque faucibus, quot creaturarum atomis, totque etiam vicibus, quot in tempore & æternitate sunt instantia, bibam, hauriam, derivabo, & deducam aquas meritorum in Christo contentorum, in cor, mentem, voluntatem, animam, substantiam meam, iisque replebo, non solum entitativam capacitatem meam quocunque modo realem, sed etiam vel ipsam Immensitatem Nihilitatis meæ, atque mendicitatis, quæ ex memetipso est in me, seu, quæ ipse, ex me ipso, sum prorsus infinita.

2. Cogitans Christum esse vitem speciosissimam, fecundissimam, faciam me, totum, quantum quantus sum, in atomis meis, & in actionibus passionibusque seu mutationibus meis omnibus & singulis, veluti multiplicem palmitem, atque etiam botris quarumlibet actionum mearum obsitum, sicque ex Christo, & ejus, nec non ex Sanctorum ejus, meritis; humorem omnimodum traham, & botros operum tum producam, tum fecundos, turgidos, pretioso Christi & Sanctorum ejus vino, faciam; gustuique mensæ, cellariis Sanctissimæ Trinitatis, & ipsius Christi, & totius curiæ cælestis adferam, & inferam, offeram & propinabo, recondam, & in omnem æternitatem reservabo.

3. Cogitans Christum esse Balneum animarum nostrarum, quo & abluimur à sordibus, & omni puritate ac decore ornatur, & omnia

opera

opera nostra, tum purificantur, tum sublimantur, quotidie, sæpiùsque in die, & in singulis (quoad fas erit) spirationibus, commotionibus, ac momentis, Totum me, totamque substantiam & entitatem meam actionumque mearum injiciam in balneum hoc Sacratissimum, & in eo me, omniaque mea abluam, purificabo, dealbabo, ornabo, sublimabo. Nunquam penitùs ex hoc pretioso Christi meritorum balneo egrediens, nunquam me ab eo desiccans, sed semper in eo ad instar pisciculi natans.

4. Cogitans Christum ejusque, & Sanctorum ejus merita, esse ingentem, vastissimam, immensam & inexhaustam Auristodinam, vero & incorruptibili auro refertissimam, & sicut omnibus volentibus, ita etiam mihi pauperculo expositam, atque ad eruendum omnimodas auri celestis opes, liberaliter concessam; ponam ædificiolum meum in hac forma & omnia scriniola, omnes sarcinas meæ substantiæ, mearum virium, potentiarum, articulorum, actionum, & passionum, volitionum & desideriorum, necessitatum, capacitatum & possibilitatum perpetuò implebo, infarciam, cumulabo, iterum iterumque &c. &c.

Hac & simili ratione possum Dominum meum Jesum Christum, ejusque ac Sanctorum ejus merita cogitare, velut omnifarium quoddam Arsenalis continens omnigenas officinas rebus usui necessariis refertissimas. Hic Armamentarium, hic apotheca, hic vestiarius, hic omnis artifex, hic bibliotheca, hic cellæ vinariæ promptuariæque plena, & eructantia ex hoc in illud, hic (uno verbo) omne bonorum genus coacervatum repositi-

positumque ac simul uti, capereque volentibus rem suam expositum. Solus ergo restat hauriendi & in usum derivandi utentique labor, qui ipse labor, sine labore est, cum in sola voluntate libera, in solo desiderio, in sola intentione atque cupiditate nostra propemodum, principaliter, certe consistat. Adeò ut quantum desideras, quantum desideria, intentiones, cupiditates, vota que tuas dilatas & distendis: tantum capias, & adhuc infinities infinita supersunt, quæ si velis, si velle velis, eo ipso capias. Itaque hic mihi tantum licet, quantum libet. Hic non duplicibus, sed millecuplicibus quotidie mutatoriis vestiri induique possum, desumendo, & induendo mihi præter Christi vestimenta, nunc Angelorum, nunc Archangelorum, nunc Cherubinorum, nunc Seraphinorum, nunc Apostolorum, nunc Martyrum, &c. &c. nunc hujus N. nunc illius N. nunc illorum N. N. nunc istorum N. N. Sancti Sanctorumque. Idem dico de armatura fortium, quæ hic omnis est. de medicinali apotheca, quæ hic ad omnes morbos sanandos, ad omnes sanitates tuendas assiduò patet. Sed quia horum finis in enarrando nullus esset, & præstat illius usus, & fructuum finem nullum facere, & præfens caput sive provisio multum in longum processit, oportet ut ejus explicandæ (at non practicandæ) tandem finem faciamus.

PROVISIO VI.

Per Intentionum multiplicationem ad unum etiam opus.

A Pud homines proverbium est, qui uno cane duos simul lepores captat, neutrum capit.

Nimi-

Nimirum pluribus intentus minor est, ac tandem neque sufficit, ad singula sensus. Unde etiam vulgò ridiculum est, unâ fideiâ duos parietes dealbare; aut unâ pecuniâ, plures simul merces emere, aut uno oculo sursum simul deorsumque aspicere. Quamvis autem hoc ita sit apud homines in curis negotiisque hominum, sive humanis: paulò tamen aliter est, in negotiis ac negotiationibus Spiritualibus & Divinis, quas scilicet homines cum Deo, & cum Animabus exercent. Possunt enim Spirituales negotiatores, unico cane plures simul lepores persequi & capere, possunt unicâ pecuniâ, plures simul merces emere, possunt, inquam, uno aliquo opere suo, debite perfecto, plures simul fructus a Deo consequi, meriti, impetrationis, satisfactionis, possunt plures virtutes exercere, possunt plura bona postulare & impetrare, possunt pro pluribus debitis obligationibusque simul satisfacere. Ad quod consequendum, sufficit sola intentionum multiplicatio, hæc enim quanta fuerit, quocunque se porrexerit imperio & usu voluntatis humanæ, tanta erit capacitas feracitasque operis ad plures intentiones à voluntate directi.

Hæc igitur sit una etiam Senectutis, declinantisque ad occasum ætatis ac vitæ provisio: ut siquidem desideret multas uno labore ac tempore conatuque, spirituales opes meritorum, tam gratiæ quàm gloriæ conquirere, plurimum simul virtutum actus exercere, plura simul poscere & obtinere, plures obligationes exsolvere, plures simul perfectiones operi suo etiam unico adhibere: det operam, ut per voluntatem suam, plura
& plura

& plura simul intendat; plurium virtutum motiva, operi suo præfigit: plura promerenda Deo dona designet, plura postulanda sive naturalia & temporalia, sive supernaturalia & spiritualia proponat, plures obligationes explere statuatur, pluribus personis religionis honorem, juxta cupisque gradum exhibere desideret, plures perfectiones perfectionumvè sublimitates operi suo coannectat: totumque hoc solius voluntatis sue efficaciam faciat: & quod desiderat, totum per latitudinem, simulque fervore & conatu voluntatis (quod devotionem Spirituales vocant) consequetur.

Pluribus hæc doctrina aliàs exposita, quæ etiam hic aliquatenus in superioribus enarrata est, & repetere nihil attinet, sufficiet aliquod specimen ejusmodi intentionis multiplicata compendiosum affere hoc loco. Sit ergo hujusmodi.

Sanctissima Trinitas unus Dignissime Deus, volo ab hoc tempore omnia & singula facere tibi, tibi pati, motivo, atque modo, & fine, quo Tu vis, & quia Tu vis, illa & à Te, & à me fieri, & que pati, propter omnium & singulorum meorum, datorum, consiliorum, beneplacitorumque Tuorum perfectam adimpletionem: propter virtutum omnium Theologicarum, & Moralium Supernaturalium, naturalium quoque, sed supernaturam elevatarum, Donorum etiam, Fructuumque Spiritus Sancti in omni congruo modo, gradu assuetudinem, exercitationem, incrementum, postulationem; propter gratiæ sanctificantis gloriæque beatificæ in me apud Te, propter Te, promeritionem, confirmationem, & continuationem.

tionem: propter instituti, officii, debitique
 omnis mei adæquatam executionem; propter
 totius mundi in genere, specie, individuoque
 auxilium; propter omnis pœnæ meæ (nec non
 & omnis quoad licet alterius creaturæ) tempo-
 ralis, spiritualis ac æternæ expiationem; propter
 mei ad omne auxilium tuum supernaturale, con-
 gruum, & efficax, & finale, capaciorem dis-
 positionem: propter quater-sanctæ Quaternita-
 tis, hoc est, propter omnium Electorum Homi-
 num & Angelorum, Pretiosissimæ Parentis,
 JESU Christi, Tuum honorem & imitationem.
 Super omnia verò, propter omnimodam tuæ
 Dignitatis exaltationem: tui gustus recreatio-
 nem. Tuæ adorandæ voluntatis executionem:
 Summæ bonitatis dilectionem: mei denique in
 omnibus, & per omnia, universalem annihila-
 tionem & vilificationem; Amen.

Huic praxi atque formulæ, licebit interse-
 tere per otium, & fervorem, specificas virtu-
 tes, perfectiones, postulationes, gratias, pæ-
 nas, debita, personas, negotia, difficultates,
 pericula, cæterasque intentiones: pro quarum
 expressione & latitudine, simul ac mentis fervo-
 re, crescet tam efficacia, quam copia conse-
 quendi.

Aliud paradigma intentionis multiplicis paulò
 explicatius affero, ut habeatur praxis Intentionis
 perfectæ, & ut desumi possit, ars veluti quæ-
 dam spiritualium tum intentionum, tum varie-
 tatis earum, tum reflexionum ad perfectiones,
 sublimitates, purificationesque mentis & cordis
 nostri in operando. Sit ergo

Sanctissima Trinitas, unus Deus, Dominus
 meus:

meus: Ego N. servus tuus, me totum, & totam substantiam meam, ac vitam & omnes actiones, & passionesque meas, totius vitæ meæ: in specie autem omnes hujus diei, tam ordinarias, quam extra ordinem improvise incidentes, omnes quoque earum circumstantias: omnibus & singulis specialiter intersertas, adjunctasque atomos item earum, & momenta, mutationesque singulas: creaturæ quoque Tuæ cujuslibet substantiam, actionem, passionem, mutationem, momentum, atomum, circumstantiam quamlibet, Tibi, pro me, proque omnibus creaturis mihi imperfonatis, offero semel pro semper ad hoc quidem.

Principaliter. Ut intentiones, voluntates, gustusque Tuos Divinos tam internos, quam externos, etiam quantum ex me, approbem, impleam, honorem, imiter.

2. Ut etiam intentiones JESU Christi omnes, erga Te Patrem suum æternum, erga ipsum Se, erga nos habitas, honorem, æmuler, impleam.

3. Tum verò secundariò ad hoc; Ut Tibi Deo Domino meo, pro omnibus, cum omnibus, & per omnes, amorem, laudem, adorationem, exaltationem, obedientiam, timorem, fiduciam, reverentiam, omnemque debitam religionem ac devotionem exhibeam, non exhibitam verò aliquandocunque suppleam.

4. Ut gratiam actualem habitualemque gloriam item substantialem & accidentalem omnem; majorem ac majorem apud Te in cælo promerear: ad eamque me, omni, & in omni meo, & cujuslibet creaturæ actu, quomodo-

cunqu

cunq̄ue bono, & à me nunc mihi assumpto, specialiter autem, in Ecclesiæ, ac meo Sacrificio, in omni quoque Sacramento à me recepto ac recipiendo, promerendam, recipiendamque, amplius & amplius disponam: eamque finaliter, sicut Tu potes, scis, & vis obtineam.

5. Ut juvem animas tam in peccato, quam in purgatorio positas.

6. Ut impetrem omnia omnibus, quæ Tu Domine potes, scis, & vis, nobis congrua.

7. Ut exaltem imiterque Jesum Christum, & ejus Pretiosissimam Parentem, Sanctosque omnes.

8. Ut vilificem, mortificem, abnegem, humiliem, perdam me Christi-formiter.

9. Ut faciam exhibeamque propter Te, charitatem, justitiam, misericordiam, liberalitatem, exemplum, omni meo proximo, etiam ignoto, inimico, & ingrato.

10. Ut retractem, expiem, suppleam omniamala, omnes neglectûs, omnia damna nostra, Tibi Sanctissimo perfectissimoque Deo nostro, quovis modo, in quovis modo, in quocunq̄ue ex nobis displicita.

11. Ut gratias agam pro omnibus & singulis beneficiis, gloriæ, gratiæ, naturæ, super nos omnes, & singulas creaturas tuas, à Te profusis.

12. Ut adorandam voluntatem tuam omnem, bonam, beneplacentem & perfectam, expleam; eique me perfectè conformem, semper, omnimode, per omnia, sponsaliter, transformativè. Et hoc quidem ad saginandum gustum Tuum Divinum, millies, millies infinitesque

tiesque majori proportionaliter glorificatione, cum millies, millies majori proportionaliter fervore, ac ferventiori exercitatione, cujuslibet atomi ac momenti super aliud, cujuslibet actionis atque passionis super aliam, cujuslibet circumstantiæ ac mutationis, super aliam. In unione ac balneo Pretiosissimi Sanguinis meritorumque JESU CHRISTI. Pretiosissimæque ejus Parentis, Sanctorumque omnium triumphantium ac militantium, quia Tu ita vis, & dignus es Deus meus: & quia ita ego debeo velle, voloque debere Tibi Uni Trino Deo meo. Propter nullum bonum meum, quatenus meum, sed propter omne bonum Tuum, quatenus Tuum, ad exaltandum Te, juxta mensuram indignitatis meæ: in æternum & ultra: quamdiu Tu DEUS eris DEUS. Amen.

Occurrit adhuc tertia, multiplicis ac facundæ intentionis praxis, quam afferre hoc loco, superfluum non erit, partim ut seligere cuique liceat, partim ut quod in una minus explicitum appositumque sit, apponere ex altera fas sit, partim ut iidem, qui supra ex secunda praxi fructus promissi sunt, ex hac etiam tertia desumi possint. Sit igitur hæc.

Per omnes & singulas actiones & passiones meas, universaliter & incessabiliter, & irretractabiliter Toto me.

I. Intendo unam, solam, semper, ubique, per omnia momenta majorem Sanctissimæ Trinitatis Dei nostri gloriam, gustumque voluntatis & exaltationem Dignitatis ejus, propter illum ipsum, per JESUM CHRISTUM: juxta intentiones

iones Dei atque Christi erga se & erga nos, ad
intra & ad extra.

2. Intendo exaltationem Domini nostri Jesu
Christi, Pretiosissimæ Parentis, omniumque Ele-
ctorum, propter Deum per eundem JESUM
Christum.

3. Intendo animarum in purgatorio auxi-
um, quantum ego possum, & illæ capaces sunt;
juxta, & propter voluntatem, voluptatemque
Dei & Christi, & Pretiosissimæ Parentis Electro-
rumque omnium, juxta Donum meum.

4. Intendo dispositionem mei omnimodè
perfectam ad gratiam & charitatem & Dona Spi-
ritus Sancti ejusque fructus, & ad omnem vir-
tutem in omni gradu congruo.

5. Intendo dispositionem mei ad gratias
reales omnes, opportunas, copiosas, effica-
ces, finales, tam in Sacrificio, quàm in Sacra-
mento, quàm extra illud in omni actione & pas-
sione.

6. Intendo emundationem mei coram Deo,
ab omni tam culpæ, quàm pœnæ, præsertim
spiritualis obligatione, in Sanguine Jesu Christi
Domini nostri.

7. Intendo auxilium agonizantium, & in
peccato mortali, & in gravi calamitate ejusque
periculo existentium.

8. Intendo auxilium totius Sanctæ Ecclesiæ
militantis, Religionis, Domûs, & omnium meo-
rum, quos Deus scit, & vult, Amicorum & Be-
nefactorum, inimicorum quoque ac malefacto-
rum.

9. Intendo præparationem mei ad sanctam
mortem, ad pœnitentiæ unctionisque extremæ

Sacramentum, & ad finalem in bono perseverantiam.

10. Intendo denique omnem effectum Adoratorium, Laudatorium, Gratiarum actorum, Impetratorium, Satisfactorium, Meritorium, Imitatorium, Suppletorium, Indulgentiarum.

11. Non tamen propter ullum bonum meum, quatenus privatum meum, sed purè, nude, totaliter, propter suavissimum gustum Dei.

13. Et omnia, toto me, toto universo, totisque atomis universi universalifatis, Toto denique super omnia Deo meo, ut sit id quod est, & quia est, id quod est.

14. In clibano ignis Seraphici, Marianæ Theandrici, in Jesu Christi sanguine. Quare, & Quare, & quomodo vult Quaternitas quater-sancta.

15. Et volo intendoque, ut omnis motus meus sit Renovatio & ratificatio, hujus totius intentionis atque approbatio illius æterna. Christum Dominum nostrorum. Amen. Alleluja.

Harum intentionum (vel alicujus ex eis) usus & exercitatio, non potest non esse supra modum utilis, & plurimorum in spiritu, & in omni gratia cœlesti profectuum ferax, modò & frequens, & constans, & cum intellectu, & cum penetratione atque ponderatione sensus & devotione dilatationeque per desideria vastissima, placere & ditescere quàm maximè Deo, cupientis voluntatis. Cùm verò hoc ita sit respectu omnium hominum, certè vel maximè considerandum erit, ut ita sit, iis, & aliis, quorum tempus breve est, quibus dies supersunt paucissimi.

mali, de quibus plerumque dicant, quia non mihi placent. Talibus enim per vias compendii currendum omninò est, ut in brevi, & in parvo, lucentur quàm maxima, quàm plurima, eademque æterna.

PROVISIO VII.

Per Intentionis simplicitatem unitatemque.

Proximè diximus Provisionem Senescenti, aut aliter quovis modo ad finem appropinquanti vitæ sive animæ faciendam esse, per cumulationem quàm maximam Spiritualium divitiarum: adhibendo ad eam veluti singulariter secundum medium, Intentionis nostræ varietatem, multiplicatam, conglobationem. Hoc loco contrarium asserere velle videmur: volumus enim ad eam ipsam cumulationem spiritualium opum, adhiberi intentionis simplicitatem, atque unitatem. Quod quomodo se habeat? quomodo cum proximè dictis cohæreat? jam ex dicendis apparebit.

Non est difficile homines divitiarum valdè cupidos, eosdem earum perstudiosos reperire. Magna tamen est varietas studiorum & mediocrium, quibus ad ditescendi finem tendunt. Volunt enim quidam, uno aliquo genere abundare, & in eo divites fieri contenti sunt. Volunt alii plura bona coacervare. Volunt alii plurima, & si fieri posset, volunt quantum in ipsis est omnia cumulare, volunt alii unum aliquod opum genus conquirere & aggregare, sed illud tale esse volunt, quod absque varietate & multiplici congerie rerum minus pretiosarum, in se uno ac

solo contineat multa, plurima, omnia. Tales sunt v. g. qui sola auro argentovè coacervando, & in immensum congregando totis viribus inhiant; ducti nimirum auri argentique pretio, non tantum majore quam inest bonis, opibusvè aliis, sed etiam quia auri argentivè licet non maxima massa, in se tamen contineat pretium aliarum rerum, esto quàm maximè multarum, in unumque collectarum. Unde unius soliusque auri studio, videntur sibi æquare, imò excedere studia plurimarum ab auro rerum: & unius auri maxima congregatione, credunt se eo ipso in divitiis, omnes alios auro minus, alii verò licet rebus valde divites excedere. Nimirum aurum tale quiddam est (aut magis ab hominibus putatur esse) quo curato omnia curantur, cumulado cumulantur omnia: habito possessoque habentur & possidentur omnia bona, omniaque divitiarum genera.

Tale quid invenire est in Spiritualibus hominibus atque studiis, omnes ditescere spiritualibus bonis volunt, & student: sed studia eorum alia atque alia sunt. Contenti sunt alii conscientiam à peccatis grandibus mundam habere, alii passionum dominium, vitiorum carentiam appetunt. Curant alii contemptum rerum caducarum solo affectu, alii etiam re ipsa, imò & voto adjecto, eundemque plenè exequuntur. Alii student & sciunt custodire vas seu corpus suum in honestate, alii unam, aut aliquot supra unam, virtutes seligunt, in quibus proficere insigniùs satis habent, alii proficere in plurimis aliquantum cupiunt; alii intentionem bonam: alii meliorem, optimam alii, alii multas

Tales multas simul in operibus suis habere consue-
vando scunt; alii denique aliter & aliter salutem suam
operantur, & per bona opera eandem certam
ibibus in facere satagunt. Sed nihilominus, præter, &
pretio, supra hos, similesque his, omnes sunt, qui ab
ppibus, Apostolo moniti, æmulantur charismata melio-
cet non ra: sunt, quibus ab eodem Excellentior via de-
pretium monstratur; sunt qui audiunt ab Apostolo dici sibi.
tarum, Qui diligit, legem implevit. Charitas nunquam ex-
folius, cidit. Charitas Deus est, & qui manet in charita-
nò ex- te in Deo manet, & Deus in eo. Sine charitate
um: & nihil mihi prodest, Nihil sum, esto habeam fi-
dunt lo- dem ita, ut per eam montes transferam, esto
s, alii loquar linguis hominum & Angelorum, esto no-
Nimi- verim Myſteria omnia, esto liberalissimâ in cibos
agis ab pauperum substantiæ meæ dispersione, evaserim
nia cu- nudissimus, ac pauperrimus, esto tradiderim
habito corpus meum etiam in ignem consummando
nia bo- Martyrio, esto Dominum meum de substantia
mea non solum honoraverim, sed etiam in carne
homi- manentem inter nos paverim, & circa frequens
rituali- ministerium ipsi in persona Dei Filio exhiben-
eorum dum, sollicitus fuerim.

Ita nimirum etiam in his ipsis distinctiones
& ascensiones cordium sunt: etiam in his; semi-
ta justorum quasi lux splendens procedit & cres-
& voto, citusque ad perfectum diem, etiam in his sunt,
alii qui faciunt voluntatem Dei bonam tantum: alii
suum qui etiam bene placentem exequuntur, alii qui
supra completis prioribus evadunt insuper ad perfici-
profici- endam perfectam, & super eminentem cha-
ere in- riteritatem, comprehendunt in latum, longum,
entio- altum & profundum, progressi de virtute in vir-
i, alii- tutem, usque eo pertingunt, ubi videatur Deus

Deorum in Sion. Totum hoc quod dicimus, sed dicere magis volumus, explicavit & comprehendit Dominus noster paucis illis verbis, quæ de duabus sororibus suis amatricibus protulit. Una eadem Martha nomine, satagebat circa frequens ministerium, quin & studio vehementiori urgente, turbabatur erga plurima obsequia & desideria, insuper sociam sororem, in partem laborum vocare conata, ipsum Dominum rogare non dubitavit, eam ut apud pedes Domini otiosè sedentem, & de juvanda sorore nihil minus cogitantem, surgere, & sibi auxilio esse juberet. Alia verò soror ejus Maria, velut ignara, aut parum studiosa Hospitis sui, qui intraverat in domum castellumque suum, de nullo penitus ministerio, præsentis & Hospiti suo Domino exhibendo laboravit, ac ne cogitavit quidem, sed sedens secus pedes Domini sui confabulatur, securæ & otiosa cum ipso, audiebatque verbum illius. Quis hæc, vel audiens, vel intuens, duarum istarum sororum circa Dominum Jesum officia & studia, non præferat Martham Mariæ, non plus laudet atque æstimet labores circa plurima in gratiam Domini susceptos in Martha, quàm otiosam solam sessionem ad pedes Dominicos in Maria! quis non ampliorem spondeat benedictionem & commendationem à Domino obventuram Marthæ, quàm Mariæ! Sic utrique nostris calculis res & lis ista determinaretur, hoc & ipsa Maria, sororem suam interpellantem, contra se Domini judicium audiens, contra se decerni metuebat.

Sed enim aliter sapientia & veritas æterna sententiam de ambabus tulit. dixit enim. *Martha,*

Mar-

Martha sollicita es & turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit: quæ non auferetur ab ea. bonum erat Marthæ ministerium & sollicitudo, turbatioque *circa plurima*, at unum melius erat, quod quia elegit Maria, optimam partem se elegisse audiit, & insuper nunquam à se tollendam, in promisso accepit.

Hoc ergo unum: hanc optimam partem: hanc nunquam auferendam ab Electore sui, dicimus & vocamus & ostendimus esse intentionem, seu intentionis simplicitatem, & unitatem, & nuditatem, & celsitudinem: quæ quia charitas est, & charitas perfecta, quatenus etiam in hac vita esse, haberique potest, & charitas perfectissimo modo exercita: ideò illa *Unum* hoc Dominicum est, ideò illa optima pars est, ideò illa sola quærenda & exercenda est, ideò illam solam & unam exquirere, unam solam petere, unam solam exercere, unam solam cumulare, unam solam possidere: est possidere aurum quoddam, omni auro magis aureum, magis obrizum, magis pretiosum; quo auro Spiritus ditescit solo, æquat, excedit, prævalet, explet & superexplet, omnium reliquorum bonorum spiritualium possessionem, & ejus sola quæsitio, melior est possessione auri & argenti.

Hanc igitur charitatem intentionis, seu intentionem charitatis unius, solius, simplicis & nudæ, & puræ: exercent, quin & assidue frequentet, quisquis id spiritu ditescere, magno quidem & unico compendio, sed summo, & omnibus æquiparando divitiis internis augmento desiderat. Desiderare autem hoc ille omnis

quàm maximè debet, quisquis videt sibi appropinquantem finem, & cui jam re ipsâ dicitur, Operamini dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant. *Venit nox, in qua nemo operari potest*: nox utique mortis, postquam non est operari, ac multo minus est invenire cibum: nisi quis hac in vita operatus fuerit cibum, non tamen qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. Æternam dico, imò Dominus dicit: ut quilibet apud se concludat, tantum sibi operandum esse hac in vita, quantum sufficiat pro æterna vita. Cùm verò temporis ad æternitatem nulla sit comparatio: propterea quantumcumque multos quis se vel cibos operatum esse, vel thesauros opum coacervasse putarit, aut etiam viderit: certus sit, totum illud & parum & nihil prorsus esse si cum æterna vita, in qua cibus in tempore partis erit vivendum, in comparationem venerit. Non cesset ergo manus nostra, non cesset pes noster, non cesset labor noster, non cesset industria, avaritia, fames, sitis, orexis, cupiditasque nostra: vel ob hoc solum, quia hoc quidem tempus nostrum, quod provisioni faciendæ datum est, finem in proximo habet, æternitas autem pro qua nobis providendum est, Æterna, & ipsa Æternitas est.

Sed jam in quo consistat hæc intentionis adeò nobilis simplicitas atque unitas, omnibus æquivalens, multis etiam prævalens, delineandum est. Compendiosius id dicere, pleniusque simul non possum, quàm verbis ipsius Christi, nos ita & orare & operari, & pati omnia & singula, & semper docentis, ut in omnibus & ab omnibus, & per omnia nostra, sanctificetur nomen

men Dei ac Patris nostri, qui est in Cælis. Ad-
veniat regnum ejus in omnes creaturas, & pro-
pagetur magis ac magis semper inter eas, & fiat
voluntas ejus sicut in cælo, ita & in terra, sicut
in corde Dei, ita & in corde omnis creaturæ: id-
que totum, ob aliud nihil, nisi ut sanctificetur
nomine ejusdem Dei Patris, & adveniat floreat-
que Regnum & gloria Majestatis ejus, & fiat
voluntas ejus sicut in cælo & in terra: quia hæc
est Dignitas voluntatis ejus, & voluntas Dignita-
tis illius. Hoc si indiget explicatione, ita expli-
cari potest. Intentio simplex, & una, & nuda,
& sublimis, & pura, & defæcata est, operari aut
pati ad unius soliusque Dei, Optimi, Maximi,
Dignissimi mentem seu voluntatem, ad exalta-
tionem ejusdem seu gloriam, ad contentatio-
nem expletionemque, seu gustum & volupta-
tem ejusdem puram, solam, quatenus ejus, &
quia ejus, & quomodo ejus est. Absque ullo ad
creaturæ placitum intuitu, absque ullo ad tuum
(qui operaris seu pateris & intendis) proprium
gustum commodumvè respectu, absque ulla ad
te ipsum conversione, absque ulla tuimet in
operando, & operatione spe, quæsitio, con-
solatione. Ut exaltetur ubique amplius & am-
plius semper solus Deus, ut glorificetur & reg-
net in omnibus plenius & plenius semper solus
Deus, ut impleatur & fiat ab omnibus in omni-
bus perfectius & perfectius semper sola voluntas
Dei, & non ob aliud quidquam, nisi quia ille
Deus: quia ille dignus Deus; quia hæc est vo-
luntas ejus, tam imperans, quàm dirigens, quàm
informans seu transformans.

Sic

Sic effici, sic perfici, sic informari, transformari, est exui & exire quidem à seipso, perire ac mori sibi, omnique simul creaturæ & affectioni creatæ, vivere autem Deo, transire in Deum & Deificari est. Sic constitui, est Optimam partem elegisse, & assecutum esse, est unum necessarium possedisse & obtinuisse, est omnibus & sibi disperiisse; solum autem & unum Deum prævalentem omnibus bonis & donis invenisse, introiisse, immigrasse, inhabitasse, in eum se beatissimo commercio immutasse, eumque pro se accepisse, & se in eum indivinasse. non quidem entitate, sed voluntate, non substantia, sed affectione: non essentiâ, sed charitate, nondum gloriâ, sed solâ adhuc gratiâ, olim autem in futuro etiam Gloriâ. Sic se habere, est se non habere, sed Deum pro se possidere. sive, est se, non in se, sed in Deo melius habere, est nihil habere, & omnia possidere, est omnia in uno, unum pro omnibus habere, sive illud sit, quod purgat animam, sive illud quod exornat cor: sive illud quod unit & identificat Deo: auferens omne, quoad fas huius vitæ, non tantum aliud, non tantum disparatum, non tantum adjacens, sed etiam medium, etiam unitivum, retinens solum, quod faciat unum, faciat idem, faciat nihil sui, faciat totum quod est unus & solus Deus, una, pura, & simplex Divinitas. Atque hoc præstat unica, simplex, pura, defæcata Deiformis intentio: cujus exercitium, usus, praxis, habitus, omnia alia obtinet, supplet, inducit, evincit, exsuperat, accumulatur cum immenso fanore, omnia alia Spiritûs & virtutis, & perfectionis exercitia. De quo hæc dixisse sufficiat. Nam paradigma ex paulò ante dictis facile

confi-

confici potest, & confecit tum in hac, quam nos docuit, tum in sua quam ipse in corde, & ore, & opere, semper habuit formula Christus. Ut cum orans dixit: *Non quod ego volo Pater, sed fiat voluntas tua*, Et iterum. *Ita Pater: quoniam sic placitum est ante te*. Et rursus. *Ego quæ placita sunt Patri, facio semper*. Sicut *mandatum dedit mihi Pater, sic facio*; Denique verbum ejus est illud. *In capite libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam*. Itemque illud. *Meus cibus est, ut faciam voluntatem Patris mei*. Et omnis qui fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse meus frater & soror & Mater est, in quibus omnibus Domini nostri sententiis, & sensus, & medulla, & praxis hujus, de qua locuti usque huc sumus, Intentionis est, quam in Christi sensu præsertim, usurpare, satis erit, & vota usurpantis excedet.

Luc. 22. 42.

Matt. 1. 26.

Joan. 8. 29.

Psal. 39. 8.

Matt. 12. 50.

PROVISIO VIII.

Per tuarum omnium actionum, passionum, intentionum, rerum, cum omnibus creaturis communicationem.

Notum est, omnes nos quicumque in hoc universo creato, tam visibili sublunari, quàm invisibili, superque cælesti continemur, ab uno Deo tanquam authore & factore opera, tanquam à Patre filii, tanquam à fonte rivuli, tanquam à radice rami, procedunt, sic procedere, ob quod meritò jubemur dicere Deo nostro, *Pater noster qui es in caelis*. nimirum quia tanquam filii unius Patris Dei, factoris nostri sumus omnes nos. Ob quod etiam mutuo quodam nectimur viaculo, inter nos, ut alii aliis præstemus obse-

obse-

obsequia, alii ab aliis accipiamus beneficia, aliorum supportemus onera; Ob hoc etiam nemo sibi soli vivit, sed aliis pluribus, imò suo modo omnibus; ob hoc quæ solum sua propria sunt quarere debet, sed quæ multorum, atque adeo quæ omnium. Ob hoc nemo soli sibi placere debet, sed omnibus, faciendo omnibus ea pro posse, quæ secundum Deum iis conducibilia sunt. Ob hoc denique nemo Deum laudare, gloriam ejus procurare, voluntatemque facere debet, pro seipso ac uno solo, sed etiam pro aliis, imò pro omnibus & singulis concreatorum suis, pro quibus, eorum omnium debitor est Deo obsequiorum, quorum est debitor pro seipso, imò fortè tanto plus debet pro aliis omnibus, quàm pro uno seipso, quanto omnes simul præstantiores sunt solo ipso, licet nemo aliorum tantum curam gerere debeat, neglecto seipso.

Luc. 9. 23.

Nam dicitur illi. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, se autem ipsum perdat.*

Ex his ergo fundamentis quæ perstricta sunt, consurgit hæc Provisio præsens, per quam fructuosè, quoad meritum gratiæ & gloriæ, aliarumque virtutum profectum, opera sunt coram Deo factitanda ab omnibus, qui ejusmodi fructuum perstudiosi sunt. Esse autem debent omnes quidem homines, at ex speciali causa ii, quibus tempus suæ resolutionis instat, & jam ad metas vitæ accedere se sentiunt & aspiciunt. Id verò est quod dicimus: ut, quisquis talis est, & per hoc quod adhuc superest temporis, copiosè coram Deo ditescere percipit: omnem suam quantam illi est corporis animæ, personæ, substantiam, omnes partes, potentias & vires, omnes

aptitudines, habitus, dispositiones, omnes operationes, passionēs, alterationes, omnes appetitiones, desideria, curas, omnes circumstantias, capacitates, conditiones, omnia loca, tempora, adjuncta: omnes atomos, omnia instantia, omnes omnes possibilitates, omnia denique à se quovis modo provenientia, nec non ad se quomodocunque pertinentia, pertingentia, atque uno verbo qualitercunque sua: non velit esse tantum sua, nec velit tantum sibi soli esse, durare, servire, agere, prodesse, sed intentione voluntatis suæ velit & faciat ea esse omnium omninò rerum aliarum, velit omnibus prodesse, omnibus servire, omnibus existere, & inexistere: nominatim velit & intendat, omnibus & pro omnibus Deum nosse, credere, prædicare, amare, adorare, audire, laudare, venerari: pro omnibus velit Deo servire, subesse, obedire, voluntatem exequi, conformari, adherere, vivere, operari, pati, mori. Debet ipse humilitatem Deo, debet fidem, debet spem, debet timorem, debet charitatem, debet religionem, debet orationem, debet justitiam, debet misericordiam, debet patientiam, mansuetudinem, proximorum amorem &c. hæc eadem omnia debent Deo pro suo statu omnes reliquæ creaturæ præterita, præsentēs, futuræ, possibiles. Hæc ergo sua debita, dum solvit Deo pro se, solvat simul tanquam pro omnibus singulisque creaturis; ita ut ex intentionis applicationisque ipsius vi, efficaciam, latitudine, extensioneque, omnis ejus actio, sit quasi omnium creaturarum actio: omnis ejus humiliatio coram Deo, sit quoque omnium creaturarum coram Deo humiliatio: omnis ejus oratio

tio

tio ad Deum, sit omnium, sit pro omnibus oratio
& sic de aliis,

Esse hanc coram Deo fecundissimam Provisionem & valdè aptam ad coacervationem spiritualium opum & divitiarum, nemo, ut opinor, non videt. Superest ergo, ut hæc Provisio in praxi sit, & apud omnes quidem; sed speciali ut dixi ratione, apud omnes eos, quibus vitæ hora novissima fluit. Quibus author sum, ut hujus Provisionis materiam, hoc est, ut istam communicationem suarum rerum cum omnibus creaturis, non tantum ad præsentem creaturam, omnes futuras, omnes possibles, omnesque obligationes earum ad DEUM &c. faciendo sua omnia non tantum suo, nec tantum nomine creaturarum præsentium, sed etiam præteritarum futurarumque possibiliumque nomine, quandoquidem cum his omnibus habet homo aliquam in Deo & ex Deo fraternitatem, habet etiam in se magnam cum præteritis, habiturusque cum futuris connexionem, vel ob suam ab aliis, vel ob earum à se dependentiam in essendo, vivendo, operando &c. possibilibus etiam hoc debet, quia ipse existendo occupavit locum aliarum possibilium, quæ ideò non existunt: quia ita expedire, visum placitumvè est apud inscrutabilem Dei sapientiam, rerumque, nulli nisi Deo soli cognitam combinationem,

PRO

PROVISIO IX.

Per Communicationem omnium creaturarum tecum.

Opposita priori, sed ex iisdem deducta fontibus Provisionis faciendæ ratio. Sumus omnes unius Patris filii, unius fontis rivi, unius Hæredis possessio, unius Patrisfamilias familia, ergo omnium nostrum communis debet esse in rem nostri Patrisfamilias labor, in rem Possessoris & Hæredis redditus seu fructus, in honorem Patris, veneratio, ergo quod facit unus, tanquam omnes facere debet, & omnes facere debent, quod faciunt omnes tanquam etiam unus facere, & unus quoque facere tenetur. Nimirum respectu Dei, creaturarum omnium omnia sunt communia, sicut creaturæ omnes in Deo sunt unum, & Dei sunt omnes, & Deo sunt omnes.

Hoc supposito, jam Provisionis præsentis substantia in hoc consistet, ut homo divitiarum spiritualium cumulandarum perstudiosus, partim sciat, partim faciat (voluntatis intentione) se unum eundemque cum omnibus creaturis & rebus: unum autem per & propter Naturæ communionem & conditionem, majorem quidem cum aliis, minorem verò cum aliis, cum omnibus tamen aliquam, & certè non exiguam neque unam. Etenim cum omnibus habet commune Originale suum Nihil & non esse, ex quo est, cum omnibus etiam habet communem creatorem, à quo ex non esse ad esse traductus est, cum omnibus habet communem fontem essendi, scilicet Dei essentiam, cujus participatione aliquid

V. P. Druz. Op. VII.

K

omnia

omnia sunt, & cujus similitudinem bonitatem, potentiam, omnia aliquo modo imitantur: communem habet etiam, cum omnibus aliquem, saltem unum, gradum Naturæ. Est enim sicut omnia sunt, vivit sicut omnia viventia, sentit sicut sentientia omnia, intelligit sicut rationalia omnia, spiritus est ex parte, sicut omnia spiritualia: communem etiam finem cum omnibus, Dei scilicet gloriam & servitum, cum plerisque etiam, vitam gratiæ & gloriæ, fidei quoque, spei, charitatis, Sacramentorum etiam & Sacrificiorum, legum, rituum aliorumque mediolorum, fini seu naturali, seu supernaturali subservientium. His potest addi communio Nationis, sanguinis seu generationis, cohabitationis in una domo, urbe, Regione, & alia his similia.

Sic unum cum omnibus se partim sciens partim faciens homo, omnia etiam omnium rerum sua partim sciat, partim faciat (sive sint ea Naturæ & Entitates & personæ & supposita, sive partes & potentia, sive operationes passionesque, sive effectus & circumstantiæ & conditiones & possibilitates, & atomi & denique omnia ad omnes attentionia) omnia sibi usurpet, omnia se quoque cum omnibus, in omnibus, per omnes operari & pati sciat, faciatque intendendo: omnia hæc in Deum, in ejus gloriam, obsequium, venerationem, dilectionemque dilectionisque affectum dirigat, omnia virtutibus & conditionibus supernaturalibus, & ad meritum gratiæ gloriæque apud Deum idoneis imbuat, Fine atque scopo, quo potest & vult sublimissimo, Divinoque gustui placitissimo afficiat, Sanguini & meritis Jesu Christi, omniumque Electorum uniat, ornet oppretiet: perinde

perinde ac si omnia ejus essent, sicuti revera sunt ejus, cum sint eorum, qui sunt aliquid ejus, & unum quiddam cum ipso, & intentione, applicatione, usurpatione, directione ejus, propria facta sint, & fiant ejus.

Licebit ergo homini, omnes res inanimatas, summo cœlo ad usque terræ centrum contentas, omnes, inquam, & singulas, omnesque earum partes, vires, effectus, alterationes, atomos, quæ fuerunt, sunt, erunt, esse possunt, in se quasi unum, vel se unum in omnes, transferre & imperfonare: & pro omnibus, cum omnibus, in omnibus, denique omnibus illis, Deum agnoscere, amare, laudare, exaltare, venerari, voluntatem ejus exequi, se humiliare, se in ejus manus dare, donare, resignare. Deum prædicare, voluntatem ejus annuntiare, modo illo quo *cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum ejus annuntiat firmamentum*, illo modo, quo *domus diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam*, ad eò quidem luculenter & sonore, ut *in omnem terram exiverit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum*. Si enim *cæli enarrant Dei gloriam*, etiam faciunt Dei voluntatem, etiam possunt se humiliare coram Deo, etiam possunt se subdere Deo, etiam possunt agere gratias Deo, etiam possunt justitiam, misericordiam, dilectionem exhibere aliis propter Deum, eo modo, quo per innumeratam capacitatem jubentur à Deo. Et quod faciunt cæli, facit sol, luna, planetæ, stellæ, faciunt virtutes siderum, & lumen & motus; facit ignis, aer, aqua, terra, cum omnibus quæ in eis sunt. His si accedat hominis alicujusvè creaturæ rationalis

nalis intentio applicatioque devota, melius & nobilius & gratius Deo, & utiliùs homini, id ipsum facient.

Licebit consimili ratione homini, omnes res viventes, vitam vegetativam habentes, cum suis omnibus accidentibus, conditionibus, circumstantiis, suas facere, se omnibus inserere, unire, impersonare, & quidquid illæ sunt, agunt, patiuntur, his omnibus in Deum ferri & affici, hæcque omnia morali bonitate supernaturali, virtutibusque quibuslibet Deo gratiosis imbueri, Deoque offerre, Deum omnibus, & pro omnibus laudare, colere, amare, Deo obedientiam, justitiam, charitatem sui & proximi, misericordiam, modestiam, mansuetudinem, humilitatem, patientiam, castitatem, devotionem, & quidquid demum Deo placitum est, his, & pro his omnibus, jam suis, & à se perfectis exhibere, atque præsentare. Moveatur folium in arbore, eum motum faciat hominis voluntas suam, faciat eum humilitatis, obedientiæ, timoris, fiducia, amoris actum, toties humiliabitur voluntas hominis coram Deo, toties obediet, amabit Deum, quoties movebitur folium. Par de aliis ratio.

Licebit hoc ipsum homini facere cum omnibus animantibus brutis, volatilibus, Natalibus, gradientibus, serpentibus atque reptilibus; omne quidquid illa sunt, possunt, agunt, patiuntur, in totis se aut suis partibus exterius interiusque, per omnes sensus suos exteriores interioresve faciat homo suum, faciat se, faciat tanquam factum, per se, & per se (per hoc enim factum, & fit, cum quo habet commune esse) im-

imbuat hoc intentione directa in Deum, & oblatâ offerenteque hæc omnia eidem Deo; imbuat supernaturalitate, finis aut medii, imbuat virtute seu Theologica, seu morali quacunque, imbuat actu cujuscunque virtutis, perfectionis, sublimitatis, imbuat unione meritorum Christi & Electorum ejus. Quidquid omnia & singula fecerunt, faciunt, facient, facere possent, si essent, quidquid etiam patientur, quavis alteratione, in se totis, in suis partibus, in suis atomis; totum id meritorium erit homini per intentionem hæc sublimanti, & suum facienti, Divinæque voluntati & gustui probanti, erit inquam meritorium gratiæ & gloriæ, erit augmentativum omnis virtutis, perfectionis, habitusque boni.

Licebit hoc ipsum homini facere cum omnibus Rationalibus creaturis, sive sint homines reliqui, sive sint Angeli & Spiritus puri. Totum hoc quod homines præteriti, præsentis, futuri, possibiles, item quod Angeli existentes, aut possibiles, sunt, agunt, patiuntur, in totis se, in potentiis, viribus, partibus, atomis, momentis, æternitatibus suis, faciat homo suum, faciat à se factum seu perpeffum, in corpore, in anima, in persona, in externis, attingentibusque rebus, circumstantiis, conditionibus: Deo hæc omnia singula, tanquam sua appropriata sibi offerat, his singulis omnibusque DEUM credat, speret, amet, laudet &c. tanquam bonum suum omne, supremum, ultimum, supernaturale. Imbuat hæc omnia sine supernaturali, virtute supernaturali, una & pluribus, imbuat perfectione variâ, sublimi, Deo gratiosâ, uniat meritis Christi & Electorum ejus. Totum hoc erit homini sic im-

buenti & operanti meritorium gratiæ & gloriæ æternæ. Sive creaturarum rationalium actiones, passionisque fuerint puræ, naturales sive supernaturales, sive fuerint bonæ moraliter, sive tantum entitativè, sive fuerint sanctæ & iustæ, ac meritoria, sive fuerint etiam malæ ac peccaminosæ, sed quatenus (exclusâ malitiâ morali) habent entitativam bonitatem, ad quam Deus ipse per se concurrat, tanquam causa prima, eumque concursum & actum ut talem ad suam gloriam, ad aliosque sibi volitos fines refert. Quo fiet, ut actiones malæ, quæ operantibus erunt damnabiles: homini modo dicto, eas intendenti, & in Deum referenti, erunt salutares, & ad gratiam gloriamque cæteraque bona Spiritualia proficua: Perinde quomodo dictum est, easdem actiones à Deo fieri, ad se referri, & ad gloriam nominis sui augendam, voluntatemque suam perficiendam converti. Itaque hunc in modum operanti, in suumque usum & fructum spirituales convertenti omnia Homini, nulla erunt opera otiosa, nulla malitiosa, nulla perditione digna, sed omnia & singula, etiam damnatorum in inferno, erunt illi sancta, pia, iusta, meritoria, gratiosa Deo, & digna Beatitudinis æternæ præmio.

Et quid potest hac industriâ esse feracius, quid hac provisione ditius, simulque optabilius; modò ne Operantium hominum, divitiasque Spiritus cupientium cesset langueatque industria. Neque est quod quis hæc reputet ardua, difficilia, & laboriosa. Nam in primis solius est hoc liberæ piæ voluntatis opus, quod internum tantummodo esse sufficit; sufficit etiam interdum solum

solum, identitemque reassumptum, repetitum, ratificatum esse, quod penè momentaneo voluntatis actu peragi potest: usu moderatè frequenti habitus contractus in animo, totum negotium faciliat, & in naturalem actionem convertit. Postremò in hoc peragendo, nihil omnino plus est laboris, quàm est in simplici vulgarique nostra operatione, nostrorumque priorum operum supernaturali & meritoriâ transactione. Probet qui volet, & advertet oculis suis tantundem esse in hoc atque in illo operandi modo laboris, temporis, fatigationis, conatus, reflexionis, memoriæ & similibus requiritorum.

Quare difficultas neminem deterrere debet ab hujus Provisionis exercitatione: quæ difficultas ut aliqua sit, satis, superque, & valdè excessivè compensatur Immensa fructuositate atque fecunditate, quæ propemodum major & omni humana opinione, & spe, & cupiditate. Quod si in avaritia temporalium rerum videmus non minui cupiditatem avarorum hominum, sed potius augescere amplius ampliusque etiam extrema senectute gravescentium: quos difficultas augendi non deterret, neque ætate fractos licet, frangit; quid convenit facere? quomodo affici? quomodo invalescere & inardescere ampliori cupiditate divitiarum spiritualium æternarum Divinarumque, homines ad earum studium, & curam, & cumulationem factos, natos, ordinatos, quantumlibet corporeis viribus & annis debiles atque fractos! Si in perditè avaris crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit: ita ut qui conquistavit decem millia nummorum, non

cupiat acquirere insuper unum nummum, vel duos, vel decem, vel etiam mille solum, sed exardescat in cupiditatem studiumque conquirendi vel alia decem millia, vel etiam viginti millia; in Sancta & salutari avaritia cælestium divitiarum, quarum usus sit per omnem æternitatem, & quarum demum sit & cumulus & merces & finis Deus, quo nihil majus; nonne addecet homines Divinos, ut in eis crescat amor, crescat conatus acquirendi thesauri cælestis, tantum quantum ipse thesaurus crescit? ita ut nulla se offerat industria ditescendi, quam non sitienti & insatiabili animo, apprehendant, exercent, continuant, & in omni labore, conatuque non tantum perseverent indeficienter, sed progrediantur ad alia aliaque, ad ampliora & ampliora inexplebiliter.

PROVISIO X.

Per Communicationem cum Deo & ejus divitiis atque Operibus ad Extra.

A Perit (an operit melius dicam?) adhuc seculo nobis Provisio quædam, quâ, si nobis aditus patefiat, etsi ad usum exercitiumque ejus, ex Dei quidem parte liceat, ex nostro autem studio libeat, absque ulla & comparatione, & dubitatione, in immensum immensius ditescere ex divitiis thesaurisque spiritualibus liceat. DEUS namque est, & DEUS quantus quantus est, qui venit nobis, exhibetque se, ut ex eo, ex omnibusque bonis ejus Provisionem nobis faciamus, quâ in æternum, & fruamur, & glorificemur. Utinam ejus explicationi nec intellectus succum-

cumbat, & desiderio voluntas sufficiat, & executioni vires non deficiant. Sed speramus adfuturum cum sua virtute gratiâque auxiliante illum, in quo & ex quo est omnis sufficientia & Provisio nostra.

Certum est, esseque debet, Deum esse super omnia creata, & ita quidem super omnia, ut omnes creaturæ tam possibiles quam existentes, ejus solius comparatione, magis non sint, quam sint, & absolutè nihil sint. Attestatur hoc Sapi-
Sap. 11. 23.
 entia Dei cum ait. *Tanquam momentum statera, sic est ante te orbis terrarum (Domine) & tanquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram.* Expressius autem per Davidem loquitur sic. *Sub-*
Psal. 38. 6.
stantia mea tanquam nihilum ante te. quæ verba non tantum ex Persona Davidis dicta sunt: sed etiam ex persona omnis absolute creaturæ, quoniam eadem omninò est, omnis atque unius creaturæ ratio & conditio coram Deo. Cui etiam perinde congruit illud, quod idem David, tam
Psal. 15. 2.
 ex suo, quàm ex omnium nomine dixit. *Dixi Domino, Deus meus es tu: quoniam bonorum meorum non eges.* Mira quidem sed vera ratiocinatio: ut dicatur, sitque Deus ideo Deus creaturarum omnium, quia nullius earum bonorum eget: sed omnibus ille dat omnia affluenter, & non impropere: propter solius creaturæ bonum, propter nullum verò suum usum. Id ipsum legere est apud Isaiam luculenter omnibus prædicantem. *Ecce gentes (omnes) quasi stilla situla, & quasi momentum statera, reputatæ sunt. Ecce insulæ quasi pulvis exiguus: & libanus non sufficiet ad succendendum, & animalia illius non sufficient ad holocaustum. Omnes gentes, quasi non sint, sic sunt coram*
Isaiæ 40. 15.

eo, & quasi nihilum reputatæ sunt ei. Ut jam non debeat esse in admiratione clausula illa Davidica,

Pf. 38. 6. Verumtamen universa vanitas omnis homo vivens,

Eccl. 1. 2.

& illa Salomonis altera. Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Nec non & illa Pauli assertio de

Rom. 4. 17.

Deo. Qui vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt. sive quia tam coram illo sunt nondum creata, quàm sunt jam creata: in ejus enim potestate est creare illa, sicut fuit creare ista: sive quia coram Deo tam nihil sunt quæ creata sunt, quàm illa sunt nihil, quæ creata adhuc non sunt. Ergo ut supra dicebam, in tantum est Deus noster super omnia alia, ut ejus comparatione. Nihilum, Inane, vanitas & non existentia sunt omnia.

Idem Deus noster est complectens & continens in se omnia. Quidquid enim creavit, quæ omnia creavit, utique hoc esse, hoc in se habere debuit; & hoc de seipso, deque sua ipsius omnipotentia creavit, & omnibus apud se invenit principium. Hæc est argumentatio ipsiusmet Dei nostri apud Prophetam cum ait.

Isa. 66. 9.

Qui alios parere facio, ipse non pariam? dicit Dominus. Si ego qui generationem cæteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus Deus tuus? Hoc ipsum asseritur de Deo nostro illis verbis.

Sap. 1. 7.

Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis: Et rursus. Verbo Domini firmati sunt

Pf. 32. 6.

Joan. 1. 3.

cæli, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum. Derivata sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat. Nemo siquidem dat alteri, quod non habet, quare cum Deus omnibus omnia, ipsa enim sibi det creando, omniumque inveniat originem ea formando: necesse est, ut eadem omnia,

in se se contineat : & omnia in eo contineantur,
 in ipsoque omnia vivant, moveantur & sint. Igi-
 tur in seipso Deus habet, atque continet cælos, &
 quæ in eis. Terras, & quæ in eis, omnia & singu-
 la, sive spiritualia & intelligibilia, sive materialia,
 & bruta, & inanimata. Non continet tamen ista,
 Deus in se, tanquam sylva arbores, aut feras, aut
 tanquam mare pisces, aut tanquam navis vecto-
 res, aut tanquam arbor fructus, aut tanquam cau-
 la greges; brutæ essent enim istiusmodi cogita-
 tiones de Deo, sed continet hæc tanquam imper-
 fecta perfectissimus, tanquam artifex arte facta,
 tanquam architectus donum idealem, tanquam
 causa effectus, tanquam mare fluvios & fontes
 continet (ut scholasticè loquar) eminenter, æ-
 quivalenter, & perfectiori modo, quàm res ipsæ
 sunt in se. Proinde perfectius est in Deo cælum,
 quàm est in seipso; perfectior est sol in DEO,
 quàm in seipso; perfectior terra in Deo, quàm
 in seipsa; perfectiora denique omnia sunt, qua-
 tenus in Deo sunt, quàm quatenus in seipsis sunt,
 perfectiusque ibi operantur in Deo, quàm in se-
 ipsis. Nunquam ibi aberrant aut deficiunt à fine
 in operando, ut hic in se existentes sæpè deficiunt.
 Nunquam ibi cessant earum operationes, & effi-
 cacitates, & fructus, & actus, quæ hic perpetuò
 transeunt, deficiunt, cessant, mutantur, & ab esse
 ad non esse, ab operari ad non operari desinunt.
 Michael Angelus est in Deo, cum sua entitate,
 perfectione, activitate, operatione actuque omni,
 quem ab origine creationis egit, & quemcunque
 per omnem durationis suæ æternitatem peraget,
 eritque sic in æternum. quemadmodum & fuit
 eodem modo totus ab æterno : licet ipse in se-
 metipso

2. Mach. 7.

23.

Act. 17. 28.

metipso non exstiterit ab æterno. Idem de omnibus singulis creaturis cogitandum & censendum. Ex hoc fonte existentium rerum omnium, omniumque actionum nostrarum in Deo, five antequam in se fuerunt, five dum sunt & fuêrunt, five dum erunt, ita David philosophatur, tam in sua, quàm in omnium creaturarum, omnium nostrum

Pf. 138. 8.

inprimis persona. *Domine probasti me & cognovisti me, tu cognovisti sessionem meam & resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe, semita mea & funiculum meum investigasti. Et omnes vias meas prævdisti: quia non est sermo in lingua mea, quem tu non audieris etiam antequam locutus eum essem. Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima & antiqua: tu formasti me: & posuisti super me manum tuam: Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est & non potero ad eam. Et quis possit? quando tenebræ ipsæ Nihil mei, non obscurabuntur à te; & nox meæ*

Ibid. v. 12.

non existentia, sicut dies illuminabitur: quoniam sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Hanc ipsam Sapientiam philosophatus est Sanctus Job, derivans eam ex hac omnium rerum in Deo præsentia & scientia: ex eaque Judicii Divini rigorem simul ac formidinem discit & docet, ait enim:

Job. 13. 27.

Posuisti in nervo pedem meum: & observasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti.

Job. 14. 16.

Tu quidem gressus meos dinumerasti. Signasti quasi in sacculo delicta mea. Hæc ille, sed hæc propositi præsentis non sunt: idè ad nostra nobis redeundum est.

Deus non solum omnes creaturas in se continet eminenter, cum omnibus perfectionibus, viribus, actionibus, effectibus, circumstantiis, condi-

conditionibus earum: sed continet præter has, quæ existunt in aliqua temporis moderni differentia, aut etiam æternitate, continet, inquam, in se alias atque alias omnes genere, specie, numero infinitas, & continet cum omnibus conditionibus earum possibilibus: quæ in cognitionem nullius creati intellectûs cadere possunt, alioqui comprehendenda esset Dei tum essentia, tum bonitas, tum utriusque communicabilitas, tum sapientia, tum potentia. Solus Divinus intellectus, solus ejus spiritus, qui scrutatur etiam profunda Dei, capit & intelligit illa, quæ in Deo continentur omnia. Ibi sunt mundi alii atque alii, partim huic similes, partim ab hoc per omnia diversi: ibi sunt series & ordines gubernationis mundorum illorum aliæ atque aliæ, & omnium & singulorum numero & specie innumerabiles ac infinitæ. Ibi sunt infiniti Angelici spiritus, numero, specie, choris, Hierarchiis distincti. Ibi sunt infiniti cæli, infiniti soles, infinitæ lunæ, infiniti planetæ, infinitæ stellæ. Ibi infinita numero Maria, ibi innumerabiles terræ globi, ibi gentes & nationes hominum infinitorum infinitæ, ibi species, & varietates infinitæ animalium, quadrupedum, reptilium, natantium, volantium. Ibi species infinitæ plantarum; herbarum, florum, seminum, radicum, virtutum. Ibi infinita metalla auri, argenti, gemmarum omniumque similium numero & specie diversorum. Ibi infinita rerum omnium opera permanentia, atque transeuntia, permanenter tamen in Deo præsentia. Ibi infinitæ urbes, palatia, templa, horti, vivaria, æraria, gazophylacia, castra, classes, regiones, insulæ, sylvæ, campi, agri, prata, fluvii, fontes, lacus. Ibi infinitæ species rerum,

rerum, honestatum, jucunditatum, utilitatum, necessitatum. Quibus non tantum comprehenderit, sed neque cogitandis quidem creatura nulla mens sufficit, enumerandis sola par aeternitas, continendis verò sola idonea & sufficiens Divinitas: seu Divina essentia, sapientia, omnipotentia, bonitas. quia hæc sola omnia est, omnia cognoscit, omnia potest, omnibus se communicare sufficiens & abundans est, & illi soli omnia sunt nuda & aperta & præsentia, cum totis se, cum totis suis conditionibus possibilibus, obedientialibus.

His ita (prout nobis fas erat) de Deo nostro non exactè quidem explicatis, quod fatemur impossibile, sed aliquantulum delineatis; addendum est illud, quod in eodem Deo nostro, sit actu & creatio, & conservatio, & gubernatio, & cooperatio, Naturalis ordinis ac supernaturalis: quæ omnia continent in se, aut potius æquivalenter sunt innumerabiles actiones Divinæ circa creaturas, quas omnes & singulas creat, perducitque ad esse, omnes & singulas omnibus momentis conservat in eodem esse, omnes gubernat & dirigit in fines sibi notos: omnibus velut causa prima cooperatur, in omnibus earum commotionibus & actionibus. Quod sit creatura una, in totâ se sumptâ, habet actiones, alterationes, circumstantiasque specie plurimas, numero autem innumeras, ad quas omnes singulasque Deus effectiva cooperatione & finali directione concurrat: cogitet qui potest, quàm infinita multitudo est in Deo actualium istarum cooperationum, cum omnibus singulisque actionibus, omnium singularumque creaturarum? Quanta erit multitudo actionum creantium, conservantium, gubernantium

tium spectatarum in omni ordine & serie & fine naturali, supernaturali, justitiæ, misericordiæ, gratiæ & gloriæ, mediorem & etiam finium subordinatorum ad ultimum, permissivæ insuper Dei voluntatis erroribus & defectibus & malitiis creaturarum, incomprehensibiliter ad bonum & placitum suum utentis, & ex pessimis optima eruentis, ex inobedientia obedientiam, ex superbia modestiam, ex rebellione subjectionem, ex morte vitam, ex perditione salutem, ex delicto veniam, ex malitia bonitatem, ex confusione gloriam, ex miseria beatitudinem emedullantis. Atque hoc non solum in creaturis actu existentibus in aliqua differentia temporis præsentis (quarum ipsarum alia atque alia esse potuit, par atque apud Dei Sapientiam fuit gubernatio & coordinatio in infinitum variabilis) sed etiam in creaturis purè possibilibus, & nunquam in actu extra causas existentibus, quarum infinities infinitè est variabilior & multiplicabilior (sed in Deo jam actu præexistens, & decreta, sub conditionibus & combinationibus, numerum finemque nullum habentibus) varietas & multiplicitas.

Hæc universâ infinitarum actualitatum sive actionum (modum quidem nostro Divina concipiendi maxime supposito, aliàs enim in Deo multiplicitas, neque est, neque esse potest ulla actu, sed solum per æquivalentiam & eminentiam) varietate ac multiplicitate, quæ jam utcumque indicata est, uti potest, si sciat & velit. Diligens, ac amore pius spiritualis homo: ex eisque sibi infinitorum thesaurorum Divinorum gratiæ, gloriæ, cæterorumque Provisionem conferre omni æternitati suffecturam. Utendo jure suo

suo

suo quod habet ex fraternitate, unitate atque adeo identitate cum omnibus creaturis actualibus atque possibilibus, maximè quatenus in Deo existentibus & ex Deo emanantibus, totumque suum esse (actuale vel possibile) totum posse, totum operari, in omni possibili vel actuali conditione ac circumstantia ab eodem Deo desumentibus, & intra Deum habentibus. Accedente præsertim piâ, fidelique ac devotâ, deliberatâ, voluntariâ, supernaturali intentione, applicatione, ordinatione in ipsummet Deum, in ejus essentia, bonitatis, Sapientia, potentia, justitia, misericordia, charitatis, rectitudinis, majestatis, dignitatis, infinitudinis, immensitatis, & omnis Divinae perfectionis agnitionem, confessionem, venerationem, laudationem, subjectionem, amorem, & quidquid Religio atque devotio cum charitate atque gratia excogitare, audere & agere potest, circa Deum, propter Deum, cum Deo, ex Deo, in Deo, per Deum.

Utinam, utinam repeto, milliesque utinam, hæc in hominum mentes & corda possint ascendere! sed nimirum abscondita hæc sunt ab oculis etiam oculatorum; quorum miseriam hac in parte, deplorare potius, quàm sugillare velim. Velim etiam potius exemplo præire, quam verbis laudare. Velim ipso facto conatuque meo factibile demonstrare, quod conitor verbis faciendum suadere. Quidquid autem de hoc interim sit: hoc certum esto, ad quod semper nostra præsens tractatio respicit hominibus jam de propè æternitatem salutantibus, & quasi subintrantibus, si copiosam Provisionem æternaturæ suæ vitæ facere, in hac, quæ superest, mortalitate

ate percipiunt, eam non aliunde copiosam, con-
fertam, coagitatam supereffluentemque unquam
facturos, quàm ex ista cum Deo suo, cumque
Divinis actionibus communicatione. Hanc igitur
faciamus, si qui copiosè ditescere cœlo, &
eternitatem illam quàm ditissimi ingredi volu-
mus. Sicut enim Deo nihil est ditius, ita quoque
ad ditescendum Deo, nihil est ipso illo Deo di-
tius, sive accommodatius.

PROVISIO XI.

*Per Communicationem cum DEO, ejusque
Operibus ad Intra.*

Occurrit animo, aliquid huic Provisionum
faciendarum de Spiritualibus divitiis, the-
saurisque negotio, & maximè proprium, & ma-
xime idoneum quod ebalbutire (nam enarrare
vel modicè, arduitas atque immensitas argumen-
ti, nec meum, neque ullum intellectum crea-
turæ sinet unquam) animus est, & ni fallor, ope-
re pretium erit. Est autem hoc, ut Provisio-
nem cœlestium opum, dum in hujus vitæ cursu,
& specialiter dum in decursu sumus, nobis ex
ipso Deo, quantus quantis & qualis qualis ille
in ipso se, totâque tum essentia, tum Oecono-
mia sua interiore reperitur, faciamus & coacer-
vemus.

Arduum opus & sine dissimulatione per
quam difficile; & quis aspirabit, nedum attin-
get ad illud? Sed firma spes est, quod adjuvabit
ille, qui nos fecit, quanquam de limo & nihilo,
attamen ad similitudinem & imaginem suam, &
nobis præceptum dedit. *Estote ergo perfecti, si-* *Matt. 5. 48.*
V.P. Druzb. Op. VII. L cut

cut & Pater vester celestis perfectus est. Præsertim quando, quod conabimur, conabimur verecunde simul & amanter, non quasi scrutatores, sed quasi speculatores, quod si scrutabimur ut exaltemus, non ut exaltemur, scrutabimur, non ut vanitate inflamur, sed ut veritate humiliemur ac solidemur. Scrutabimur non ut rapinam arbitremur, & exerceamus; sed ut divitias salutis, spem, & panem vitæ æternæ metamus, transformati de claritate in claritatem, tanquam à Domini gloria.

Deus noster, est, qui est, merus, purusque per omnia Actus, simplicissimus, omnis compositionis, omnis multiplici- tatis, omnis potentialitatis, omnis pluralitatis expers, & incapax in sua entitate atque essentia. In eo non sunt aliqua, non sunt quædam, non sunt omnia; sed ipse est, qui est, est idem & unus in essentia: Trinus autem in Personis. Quando tamen nos pusilli homines de Deo Divina cogitamus, necesse habemus attemperare illa nobis, & de illis loqui ad modum nostri limitati & ex pluribus coagmentati esse: in quo aliud quidem est Essentia, aliud potentia essentiæ, aliud operationes potentiarum, aliud perfectiones & quasi dotes Essentiæ atque Naturæ. v.g. In nobis aliud est homo, aliud humanitas, aliud corpus, aliud anima, aliud compositum ex his, resultansque persona, aliud memoria, intellectus, voluntas, aliud actiones harum potentiarum, memoratio, intellectio, volitio, aliud sapientia, justitia, bonitas, charitas, veritas &c. In Deo secus se habent ista: omnia sunt unum, & idem penitus ista. In solis Tribus Personis, quia est processio, est etiam oppositio, est distinctio, est numerus: ita tamen,

ut et si alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, nequaquam sint aliud, & aliud: quia unitas, identitas consubstantialitasque Essentiæ ac naturæ, aliud aliudque esse prohibet: quamvis alios esse aliosque, incomprehensâ veritate requirit. Itaque in Deo nostro, personæ quidem inter se sunt plures, id est, tres, inter se distinctæ & ab invicem aliæ: in sua tamen essentia, singulæ sunt unum & idem, unitate atque identitate absoluta; sicut & essentia ipsa earum, est prorsus eadem, prorsus unica, prorsus illa ipsa. In eadem essentia Divina simplicissima, eademque ac plus quàm una & unica: inveniuntur perfectiones (attributa aliàs dici, usus est) Deo & ejus Essentiâ dignæ: quæ in semetipsis, non sunt revera perfectiones essentiæ, quasi quidpiam aliud ab essentia, & perficientes essentiam: sed sunt re ipsâ, & revera ipsamet Essentia; ita ut sicut Deus est per essentiam Deus, ita quoque per essentiam sapiens, per essentiam omnipotens, per essentiam bonus, justus, clemens, verus, vivens, immensus, &c. Et sicut essentia ejus, est Divinitas ejus, sive sicut Divinitas ejus, est essentia ejus, sic etiam sapientia ejus, sit Divinitas & essentia ejus, omnipotentia ejus, sit Divinitas & essentia ejus. Bonitas ejus, sit Divinitas & Essentia ejus: sicque de aliis. Insuper verò (& sequitur ex prædictis) Sapientia ejus, est omnipotentia ejus, est justitia, est bonitas, est veritas ejus. Insuper etiam Sapientia ejus, est actus Sapientiæ ejus, omnipotentia, est actus omnipotentia ejus, justitia & misericordia, est ipsæ actus justitiæ ac misericordiæ ejus. Insuper adhuc actus sapientiæ ejus, est adhuc justitiæ ejus,

Actus justitiæ ejus, est actus misericordiæ ejus, actus sapientiæ, justitiæ, misericordiæ ejus, est actus omnipotentia, veritatis, bonitatis ejus; quia omnia quæ in eo sunt, nec omnia sunt, id est plura, nec in eo sunt quasi ab eo & ejus essentiã alia, sed sunt idem & unum realiter & essentialiter; & ille unus ac idem, est ista omnia, quæ scilicet nos concipimus ut plura, & quæ dicimus omnia cum in eo sint absolutè una, eademque essentia & Divinitas, illa omnia.

Noster ergo modus concipiendi, cogitandi, contemplandi, explicandi Deum & essentiam naturamque ejus, & contenta in Essentia ejus, hunc in modum partitur.

1. Concipit essentiam & Naturam, quæ est una, unica, unitasque, Deitas, Divinitas, DEUS.

2. Concipit personas tres. Patris & Filii & Sancti Spiritûs. Pater à nullo originem nisi ex seipso habet. Filius est Patris Filius, natura nascens, unigenitus: idemque Verbum. Idem & Imago. Coæternus, consubstantialis Patri, ex ejus essentia per intellectum nascens ab æterno, & semper, & in æternum. Spiritus Sanctus, est Patris & Filii Spiritus, non natus ut Filius, non factus ut creatura, non à se ut Pater, sed procedens & spiratus à Patre & Filio, ex Patre, & ex Filio, non tamen quasi à duobus distinctis principiis, sed quasi ab uno.

3. Concipit attributa, seu perfectiones Naturæ essentiæque inexistentes, eique quasi accedentes, & eam veluti perficientes, complementesque (licet revera sint ipsamet identicè essentia) & concipit eas quasi alias, tum ab essentia, tum ab

ab semetipsis invicem, quasi Sapientia sit alia à bonitate, hæc à potentia, ista à justitia, hæc rursus à misericordia, sicque de aliis: cum tamen omnes istæ perfectiones sint una eademque perfectio, una eademque entitas, una eademque ipsamet Deitas ac Essentia.

4. Concipit earum perfectionum quosdam veluti gradus, ac latitudines extensionis & intentionis. Ita concipit Sapientiam seu scientiam existentium, aliam futurorum, aliam possibilium, aliam conditionatorum, aliam necessariorum, aliam liberorum seu contingentium, aliam visionis, aliam intelligentiæ simplicis. Sic etiam concipit voluntatem aliam bonam, aliam beneplacentem, aliam perfectam, aliam absolutam, aliam permissivam, aliam externam, aliam internam, aliam essentialem. Sic etiam concipit justitiam, aliam distributivam, aliam vindicativam, aliam legalem. Sic concipit potentiam, aliam creativam ex nihilo, aliam productivam ex præjacente subjecto, aliam naturalis ordinis opera, aliam supernaturalis operantem, &c.

5. Concipit in Deo prædictarum perfectionum Divinarum veluti exercitationes atque effectus, tum ad extra in creaturarum bonum emanantes à Deo, de quibus in præcedenti provisione dictum est: tum ad intra in ipsomet Deo veluti operantes, Deumque id quod est, Deum scilicet facientes, omnibono explentes, glorificantes, beatificantes, fatiantes, & omne, quod nullus mens capit præter Divinam, eidem bonum absolutum omnimodumque conferentes. Sic e. g.

Sapientia Dei eminentissimè facit Deum sapientem, comprehendentem, adæquantem scibilitatem omnium scibilium, dans quasi se Deo in lucem intelligentiæ per se subsistentem, parem omnibus cognoscendis & cognoscibilibus: ipsa verò cognoscibilia omnia eidem Deo, ex eodem Deo, inesse reperiens & ostendens: quo fit ut neque lucem intelligentiæ, neque ipsam intelligentionem, neque objecta intelligibilia aliunde habeat, sed à semetipso hauriat, vel potius implet sibi omnia ista sit, substantialiter, & per se subsistenter sit; simul denique & uno eodemque indivisibiliter & essentialiter actu sit; quamvis noster intellectus, in hoc actu essentialiter tam uno quàm immenso, & æterno, & simultaneo, propter inadæquatam & mancam concipiendi suam facultatem, ordinet priora cognita, prioresque cognitiones, deinde posteriores &c. alias aliis quasi succedentes.

Hoc modo dicimus nos, Deum per suam sapientiam infinitam, seu infinita claritate pellucentem & penetrantem omnia cognoscibilia, in quavis conditione, cognoscere primum (in primo signo rationis loquuntur Theologi) atque comprehendere comprehensione absolute plenâ, propriam essentiam, processiones personarum, procedentesque ipsas personas Divinas Patris quidem à nullo, filii verò à Patre tantum, Spiritus autem Sancti ab utroque.

2. Dicimus Deum cognoscere in alio seu secundo signo rationis, per eandem sapientiam suam ab omni æternitate, & in omnem æternitatem omnia possibilium omnium omnimoda cognitio, promanat Deo, ex vi prioris

ris cognitionis, Essentiæ nimirum suæ, in qua eminenter latent, continentur, repræsentantur, que omnia jam dicta possibilia.

3. Dicimus Deum sua sapientia cognoscere & comprehendere perfectissimè omnia illa, quæcunque sive creabilis potentia, sive jam creata quælibet vis, facultasque efficere potest.

4. Dicimus Deum per suam sapientiam cognoscere & scire ea omnia, quæcunque fierent, posita quacunque conditione, atque combinatione, præsertim ex parte liberi arbitrii, rerumque illi subjectarum; in quo est infinities infinita varietas, perinde ut infinitis motivis atque modis & excitari potest arbitrium liberum, & conditiones circumstantiæque variari & combinationes fieri.

5. Dicimus Deum per suam sapientiam cognoscere, omnia absolutè futura, cum suis & in suis omnibus circumstantiis, per omnem æternitatem: quâ cognitione gubernat Deus mundum hunc universum in hoc tempore, & gubernabit post finem horum sæculorum, postque iudicium mundi universale peractum, per omnem æternitatem. *Cùm Christus tradiderit regnum DEO Patri, & cùm evacuaverit omnem principatum & potestatem & virtutem.* Ecce quomodo Sapientia Dei, unica licet in se, idemque quod Deus est in se, multiformis est tamen, secundùm quod à nobis cognoscitur: quia nullatenus potest cognosci sic, quomodo est in se. Possset autem hunc ipsum in modum disputari de aliis Divinis perfectionibus, quæ in Deo idem penitus sunt, tam secum, quàm cum Deo, sed à nostra inadæquata cognoscendi (præsertim verò res Divinas)

ratione, aliter cognosci nequeunt, nisi diminutè, nisi afficta multiplicitate, nisi apposita distinctione.

His ita ebalbutitis à nostra infantia de Deo, deque illius essentia & personis & perfectionibus atque proprietatibus, & de earum seu distinctionibus, seu quasi operationibus multiplicibus, licebit cuivis studiosæ spiritualium thesaurorum animæ, mediante intentione voluntatis suæ, inferre se, cum omni observantia & dilectione in Deum, in Dei personas, proprietates, operationes, tam nobis ex sacra doctrina notas, quàm etiam nunquam manifestatas revelatasque nobis, quarum in immensæ infinitæque perfectionis Deo, innumerabilis restat numerus necessariò, quandoquidem earum, quas revelatas habemus restricta satis est copia. Licebit inquam, in eas sese inferre, inter eas domicilium statuere, in iis demorari, intra illas disperire, ab eis absorberi, atque transformari; perinde ut transformatur absorbeturque atomus aquæ in mari vini, atomus arenæ in mari auri, atomus aëris in mari solis, atomus rei, in mari universi, atomus temporis, in mari aternitatis; atomus nihili in mari Essentiæ. Licebit etiam tota Dei, & jam aliquomodo suâ Essentiâ, totis & omnibus Divinis processionibus atque communicationibus internis, totis processionum terminis seu personis Divinis, totis omnibusque proprietatibus & attributis, totis attributorum sive perfectionum perfectionibus, gradibus, extensivisque ac intensivis capacitatibus, totis & omnibus singulisque perfectionum communicationibus & actuationibus, & tam in Deum,

Deum, quàm extra Deum ebullitionibus, & quasi influxibus effluxibusque, licebit dico, hunc in modum Toto, quantus quantus est à parte rei, & essentialiter in se, quantusque ex parte nostra moduloque nostro, Deo magnificare Deum, amare Deum, exaltare Deum. Licebit Toto Deo, Deum velle, non tantum sibi, non tantum creatis omnibus, etiam possibilibus, sed etiam ipsimet Deo, imò maxime ipsimet Deo, agnoscendo & confitendo Deum Deo, laudando Deum Deo, appetendo Deum totum, toti, & toto Deo, dignificando Deum totum, toto Deo, totaque dignitate & dignificatione Dei, zelando Deum totum, toto Deo, & toti Deo, ambiendo & amplexando Deum totum, toto Deo, offerendo Deum totum, toti & toto Deo, elargiendo toti Deo, Deum totum, toto Deo, tota ejus in seipsum largitate, profusione, propensione, prodigalitate. Beatificando Deum tota beatitudine & beatificatione Dei quàm seipsum beatum facit, quàm ipse in seipso, ex seipso, seipso beatus est. Possidendo Deum totum, toto Deo, fruendo Deo, toto ipso Deo, totaque fruitione Dei. Congratulando & congaudendo totum Deum toti Deo, toto Deo, totis bonis ejus, totis gaudiis ejus, totis gratulationibus ejus, quibus ille gaudet & congaudet, gratulatur & congratulatur seipsum Totum sibi, nempe Pater & Filius & Spiritus Sanctus: qui est unus super omnia benedictus Deus in sæcula.

O admirandam occupationem creaturæ in Deo! ô stupendam conjunctionem! ô ineffabilem communicationem! ô piè præsumptuosam usurpationem! ô incogitabilem Dei ad suam

L 5

crea-

creaturam dignationem & inclinationem! δ excessivam creaturæ sublimationem! Quis capiat, quis eloquatur, quis attentare præsumat, usque eo, usque aded creaturam subintrare suum creatorem, usque aded illam se Deum ipsum facere, se in Deo deperdere, seu in Deum transmutare, ut jam quasi omni perfectione Dei perfecta fit, omni bonitate Dei bona fit, omni Charitate Dei amet, aut etiam amor fit. Omni Sapientia Dei sapiat, omni voluntate Dei velit, omni potentia Dei potens fit. Omni justitiâ Dei justa fit, omni misericordiâ Dei misericors fit. omni Divinitate Dei Divina fit & Deus quodam modo fit, & quidem ipsi Deo fit. Quid aliud faciunt, quid aliud habent, quid aliud sunt beati, quando sunt Beati? Quid aliud est Deus, quando est Deus, & quo est Deus, nisi quia ipsi sibi omnia sua totus est Deus. At Deus est sibi essentialiter & naturaliter & necessariè Deus. Animæ autem & creaturæ, anima quoque & creatura, est Deo, est in Deo, est ex Deo, est propter Deum, dilectione, voluntate, intentione, charitatis ardore, est Deus, voluntariè est Deus, convertibiliter est Deus, cum formidine amissionis, cum horrore abjectionis, cum metu expulsionis & directionis est DEUS. Talis est enim de lege absoluta, imò & ordinariâ hujus vitæ status: ut nunquam liceat esse absque metu & timore, ut semper opus sit salutem æternam operari nos cum tremore. Verumtamen non derelinquit Deus, nisi derelinquentes se.

Psal. 70. 14. Ego autem semper sperabo in te Domine & adjiciam super omnem laudem tuam, Os meum annuntiabit justitiam tuam, tota die salutare tuum. Introibo

troibo in potentias Domini. Domine memorabor justitiam tuam solius. Deus docuisti me à juventute mea & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua. Et usque in senectam & senium Deus ne derelinquas me: Donec annuntiem brachium tuum generationi omni quæ ventura est. Potentiam tuam & Justitiam tuam Deus usque in altissima quæ fecisti magnalia. Deus quis similis tibi? Nemo Domine nemo, neque in Cælo sursum, neque in terra deorsum, sed tamen qui diligit Dominum, ejus anima cognoscet nimis, & pascetur de divitiis omnibus Domini Dei sui, & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet; quia Dominus humiles spiritu salvabit, & propè est omnibus in toto corde requirentibus eum. Et ponet os juxta se, qui autem adhæret Deo, unus spiritus est cum eo. Et tunc exaltabitur sicut unicornis cornu meum, & senectus mea in misericordia uberi. *Psal. 91. 11.* Neque hoc solum verum qui plantati sunt in domo Domini, in atriis domus Dei nostri florebut, & adhuc multiplicabuntur in senectâ uberi. Non enim potest senectus uber non esse, cui datur in misericordia uberi esse.

Non ergo gravetur virtus omnis, neque animus succumbat corpori, sed quantumvis domus nostra hujus temporis dissolvi incipiat, & minetur ruinam, ob hoc ipsum anima solutior, & quasi mox educenda sit de custodia ad confitendum nomini Domini, respiret in misericordias Domini: & levans se super se, jam nunc incipiat consuescere apud Dominum esse, cum Domino esse, in Domino esse. Sit ei diversorium in templo, sit colloquium in prece, sit vita in jejunio: & dierum noctiumque temporibus indefesso

fesso

fesso devotionis obsequio, quamvis corporis agnoscat sentietque senectutem, pietatis tamen nesciat ætatem. Imò tanto solutiori & solertiori in Deum festinet appetitu, in Deo maneat sedulitate, ex Deo ditescat cupiditate, hauriat totum Deum studio: sibi pereat, Deo sit, & vivat plenitudine: ut jam nunc assuescat ad ea officia in terris, quibus non ita multo post distinebitur, & beatificabitur per totam æternitatem in cælis: jam hic ditescat Deo, saginetur, pinguescat Deo tota, fiatque totus ac solus Deus, qui in proximo tam illi, quam electis omnibus, futurus est omnia in omnibus, atque per omnia & super omnia Deus.

Quæris. Quomodo fiet istud? Ad quod dico, & compendiosissimè dico, sed scienti amanter, & amanti scienter Deum dico. Dic ergo.

Sanctissima Trinitas unus Deus & Pater noster, qui es in cælis Tote te, (toto me) sanctificetur nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terra. Vel ita brevius. Deus meus Toto te, amo te. Vel ita. Deus, Toto Te, volo, gaudeo, gratulor, elargior. Tibi omnia tua. omnia digna te, dignè te. Toto Te Domine, Te volo Tibi, & mihi, & omnibus propter Te.

Hæc similiave in sensu suo supra jam explicato, dic millies in horas, ad singulas spirationes spira in vita, & Totus Deus, erit toties, erit tantus, erit totus, erit Deus, erit tantum à Te (quasi tamen non à Te, sed à Deo ipso se) erit inquam volitus, laudatus, amatus, exaltatus, glorificatus, donatus, dotatus, totalifatus, essentiatu, gratulatus, & existentiatu? quantum est, & quan-

quantus est, ipse ex seipso realiter sibi, & quotquot habet in se, ex se, eminenter, formaliter, essentialiter, identicè, æquivalentia omni multitudini, ab ipso se cogitabili.

Et est ne aliqua possibilis cupiditas, aut avaritia, aut fames sitisve tanta, quam non expleat Deus totalitate sua? Et potestne vel in aliquo, vel in ipso etiam Divino corde enasci desiderium, desideriique simul implemendi majus Dei, quam hoc, per quod, ipsi Deo, ipso Deo, & desideratur, & desideratus donatur, totus DEUS. Potestne glorificatio & exaltatio Dei, vel ab aliquo, vel ab ipsius etiam Dei affectu & studio fieri major, uberior, expletior, quam hæc, per quam totus ipse Deus ipso toto Deo glorificatur & exaltatur? Nunquid nam videtis ô Animæ: quia *omnis locus*, (etiam ipsa essentia Dei abyssus *Deut. 11. 42.* ipseque quantus est Deus) quemcunque voluntatis & intentionis vestrae: Amoris, desiderii, studii, conatusque vestri, *pes calcaverit, vester erit*, vestra possessio erit, vester thesaurus erit, vester thesaurorum cœlestium oceanus imò abyssus erit. *Ponite ergo corda*, & desideria vestra, *in virtute*, & liberalitate immensa Domini Dei vestri: *Psal. 47. 14. Psal. 32. 7.* & ne deficiatis. *Congregate sicut in utre* (nam quid est aliud cor hominis & creaturae cujusvis, ad divitias & liberalitatem Domini) *aquas maris*, & haurite de abyssis Domini thesauros, quoniam Dominus est ponens in thesauris abyssos, qui exhauriri non poterunt in æternum.

PRO-

PROVISIONUM SENECTUTIS PARS TERTIA.

EXpeditis duabus partibus Provisionum Senectutis restat tertia expedienda, in qua Stimuli admovendi sunt Mentibus nostris, ad procurandas omni cum diligentia, infatigabilique cum assiduitate & fervore, eas omnes, quas jam adduximus, proposuimus, laudavimusque Provisiones. Adspiret utinam Deus conatibus nostris, tam in exponendis quæ agenda sunt: quam in exequendis, quæ exponenda sunt. Tres in classes Stimulos istos partimur, secundum trium justitiæ Christianæ partium rationem, ita ut sint stimuli desumpti, alii à via purgante, alii à proficiente, alii denique à perficiente. Esto itaque

CLASSIS PRIMÆ

Stimulus I.

Conscientia Obligationis.

Naturaliter, & magis etiam supernaturaliter nobis inditæ impositæque. Ad hoc enim à Deo factore nostro conditi, & ipsa conditione ordinati sumus, omnes ut obligemur ipsi eidem Deo ad servitutem, & obedientiam, & voluntatis ejus sanctissimæ accuratissimam adimpletionem.

nem. *Hæc est autem voluntas Dei Sanctificatio ve-* 1. Thef. 4. 3.
stra, ait Apostolus. Sancti estote : quoniam & Levit. 11. 44.
ego Sanctus sum. loquitur Dominus. Attenden-
 da sunt verba & signanda præcepta. Apostolus
 voluntatem Domini, Dominus verò ipse Exem-
 plum suum proponit. Ibi obedientia, hic imi-
 ratio exigitur; Sed Sanctitas nostra, est affectio
 sancta ad Deum scilicet & ad Divina omnia, nem-
 pe voluntatem, gloriam, imitationem vitamque
 æternam, in qua est ultima & perfecta consum-
 matio obligationis nostræ. Quisquis ergo se
 facturam Dei agnoscit, sentiat obligationem, ex-
 hibeat voluntatis executionem, præstet exempli
 imitationem, tendat & in tendendo ne torpeat,
 sed potius in dies horasque amplius ferveat ad vi-
 tam æternam. *Odit enim Deus noster rapinam in* Isa. 61. 8.
holocausto, torporem in suo obsequio, tardita-
 tem in cursu, procrastinationem in bravio, obli-
 vionem in debito, aberrationem ab Archetypo.
 Quid multa? Obligavit te Deus: amplius ne ali-
 quid requiris? adhuc ne quasi onager liberum
 te natum puras? Ecce insuper deficit te tempus,
 imò illud jam jam accipit Deus; jam lampas tua
 extinguatur, jam ingruit nox longa: tu adhuc
 dormitas? adhuc nectis moras? adhuc in annos
 fervorem laboris differs? cui dies una non satis
 certa est?

Stimulus II.

Conscientia Peccatorum.

Admissorum à prima pueritia, eorumque gra-
 vium & multorum, & scienter, volenter,
 malitiosè, ex animo repetitè admissorum. Pa-
 rum

rum

rum tibi erant ad onus, debita naturæ: adjunxisti etiam malitiæ seu voluntatis malignæ. Ecce omnia ista signata sunt, quasi in sacco apud Deum. Unicum peccatum detraxit in profundum inferni Apostatam Angelum: quid facient de te tua innumera, eaque, naturâ suâ partim uni illi paria, partim etiam longè graviora. Remedium à pœnitendo est, pœnitendi tempus multum multa peccata graviæque requirunt, tuum autem tempus jam breve est. Ergo ut in brevi tempore pœnitendo expientur peccata gravia & multa, explenda sunt tibi in brevi tempora multa. Hoc autem segnities, hoc procrastinatio, hoc mollis pœnitentia, hoc vana spes & præsumptio non faciet. Paratus est Deus semper dare veniam, sed si tu semper à commissis delictis agas pœnitentiam. Nam qui in cras differt pœnitere, probat se hodie adhuc velle peccare: quod iram Dei provocat, & in crastinum dilatam enervat, imò impedit pœnitentiam. Nam qui cras pœnitentibus veniam promisit: diem crastinum ad pœnitentiam non promisit. Porrò ille benè pœnitentiam agit, qui tempus in quo adhuc peccare potuit, in peragenda pœnitentia transigit.

Stimulus III.

Conscientia exigua Pœnitentiæ.

Peractæ pro peccatis grandibus & mole, & numero, & malitiâ. Unum hoc, quòd in Deo *Matt. 5. 22.* um peccaveris, omnis naturæ judicio in expiabile est; sint licet cætera leviora: Iracundior sono in fratrem crepuisse, fatuum appellasse, judicio & gehennali supplicio dignum judicavit

ipsa

ipsa Æquitas! in Deum si peccasti, nihil grandis
 supplicii promeruisti? poteris hoc, oculo manus
 tuæ expiare? Satis delicate decrevit, qui dixit.
Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum Apoc. 18. 7.
dante illi tormentum & luctum. Terreat hoc in col-
 latione voluptatis peccati, cum gravitate suppli-
 cii: at in comparatione peccantis hominis (qui
 est putredo, & vermis, & caput canis mortui)
 cum Deo, cujus majestatis & magnitudinis non
 est finis, numquid ulla satis erit, non dico æqua-
 litas, sed vel proportio? Metire igitur te qui pec-
 casti, & eum in quem peccasti, & tunc finem
 condignæ pœnitentiæ, mensuramque inveni. At
 Deus ipse, tantum rigorem non requirit. Id qui-
 dem bonitatis ejus est. Nunquid autem te Boni-
 tas ejus ad audaciam peccandi, & ad ignaviam
 pœnitendi adducere debuit? Si pecuniam cre-
 ditori deberes, & ille multum tibi ex summa
 debita condonaret, nihil tibi condonatio ad de-
 bitum pecuniæ, multum verò ad gratitudinis
 officium adderet. Sed quando illatæ injuriæ con-
 temptusque facti enormiter reus es, quantò mi-
 nora exigit qui læsus est, tantò te constituit ma-
 joris injuriæ contemptusque reum; quia te
 ostendit immaniùs peccasse in adeò mansuetum
 atque placabilem, minusque & minus fuisse læ-
 dendum, diligentius autem & studiosius placan-
 dum. Ergo augenda tibi sunt pœnitendi studia
 & opera, tum quia peccatum est plurimum, tum
 quia in Deum tantum, abs te tantillo peccatum,
 cui ut vel pro minimo delicto satis fiat: totius æ-
 ternitatis pœnitentia non sufficiat.

Stimulus IV.

Conscientia Dubia remissionis.

- Isa. 1. 15.* **S**criptum est monitum quibusdam, pœnitentibus licet: *Cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Narrat quoque Sacra Historia de quodam pœnitente & dicente.
- 2. Mach. 9. 10.* *Justum est, subditum esse Deo, & Mortalem non pariter Deo sentire.* quid ad pœnitentiam defuisse huc putes? audi tamen quod sequitur. *Orabat autem scelestus hic Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Vide Judam traditorem. Nonne pœnitentiâ ductus, retulit argenteos, & projecit in templo, & confessus est. *Peccavi tradens sanguinem justum?* Nihilominus laqueo se suspendit. Denique pronius est invenire tales, qui innocentiam conservaverunt, quàm qui post peccatum condignam pœnitentiam egerunt. Unum Davidem invenies, qui postquam dixit *Peccavi*, audivit.
- 2. Reg. 12. 13.* *Dominus transtulit peccatum tuum à te.* At Caimos, Saulos, Antiochos, Judas quàm plurimos, quorum pœnitenda & impœnitens fuit. *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum celorum,* neque omnis qui dicit mihi, *peccavi,* assequitur remissionem peccatorum. *Est enim non unus, qui se nequiter humiliat: interiora autem ejus plena sunt dolo.* Vel quia non peccare metuit, sed ardere; vel quia pœnitentiam agit, non quia peccavit, sed quia peccare jam nequit, vel quia licet pœniteat, tamen affectu ad peccatum adhæret, atque in procinctu est, ut canis ad vomitum redeat: vel quia pœnitendo plus damnâ sua, quàm injurias Dei deplorat. Non

quælibet ergo pœnitentia, est pœnitentia, sed *Prov. 16. 11.*
 multæ sunt pœnitentiæ, pœnitendæ. Quare cau-
 tē ambula, & vide, ne aliquando, ne sæpè te
 pœnitentiam agente, fuerit in spiritu tuo dolus.
 Saltem nunc charitas te pœnitere invitet, chari-
 tas pœnitere doceat, charitas tecum pœniteat,
 charitas peccata expendat, charitas exhorreat,
 charitas defleat, charitas erubescat, charitas de-
 testetur, charitas exurat, charitas operiat, chari-
 tas expiet, charitas ab animo, ab effectu, in æ-
 ternum proscribat, charitas ex nunc absque di-
 latione mortem peccatis indicat & inferat. Pro-
 crastinantem enim pœnitentiam charitas vera
 non novit, sicut lux tenebras, aut vita mortem;
 sed sicut ad exortum lucis nox fugit, ita ad præ-
 sentiam charitatis, peccata de corde præcipitan-
 tur & eliminantur.

Stimulus V.

Conscientia timenda remissionis.

DAVIDI pœnitenti dictum est, quod Dominus
 transtulisset peccatum suum ab eo: nihil
 Dominus additum est illi. *Verum tamen quia fecisti 2. Reg. 12. 13.*
blasphemare inimicos Domini propter verbum (pec-
catum) hoc, filius qui natus est tibi, morte morietur.
 En peccatum dimissum, & tamen quasi non di-
 missum esset, castigatum est; & causa addita,
quia fecisti blasphemare inimicos Domini. Grandis
 causa, formidanda causa, paucis, & rarò nota,
 paucioribus æstimata causa. Nota erat Davidi
 remissio, & tamen timenda fuit remissio. Quid
 sanctius Moyse, Aarone, & Samuele? priorum
 duorum defectum coram Domino novimus,
 postremi nullum omnino legimus, & tamen de

Ps. 98. 8.

omnibus his dicit David laudans justitias & misericordias Domini super eos: *Deus, Tu propitius fuisti eis & ulciscens in omnes adinventiones eorum.* Tantis suis amicis, Deus & propitiabatur, & tamen in omnes, eorum defectulos ulciscabatur. Jam vero veniat in considerationem illud quod

Eccl. 6. 7.

Sapiens monet. *De propitiato peccato, (alias de propitiatu peccatorum) noli esse sine metu.* Est enim Dona Dei sunt apud Deum absque poenitentia, neque Deus retractat verbum suum: attamen saepe numero apud se restringit verbum suum: & conditionem apponit, quam non semper exponit: sed non nisi per residuum inflictæ poenæ, manifestam facit.

Accedit quod Deus paulò severiùs peccata nostra ponderat, quàm nos vulgò solemus; ad majoresque & plures, & diversi generis poenas ea taxat, quàm nos credimus. Neque verò semper quoties poenitentibus nobis peccata relaxat Deus, toties totas omnesque poenas relaxat: sed æternam quidem temporali commutat, temporalem autem non unam assignat, quandoque autem ex eis neque unam condonat, quandoque condonans unam vel alteram, alias tamen reservat. Neque semper est (imò rarò est) nostra talis poenitentia coram Deo, ut adæquet justitiam taxamque justitiæ Dei: quocirca partem, & saepe modicam, nostra satisfactio abolet poenæ, reliquum remanet à Divina vindicta exigendum. Quibus poenis à Deo taxatis, annumerandæ sunt ac simul præ omnibus metuendæ, atque ut expientur per nos, curandæ poenæ spirituales: dicta ita ideo, quia per eas spiritus noster, id est, Homo spiritualis & interior, à Deo flagellatur. flagellatur

latur verò subtractione, ex toto, vel ex parte oportuna gratiæ, occasionum tentationumvè permissio, in iis derelictione, lapsuum permissio, obduratione cordis, excæcatione mentis &c.

Hæ pænæ spirituales infliguntur à Deo sæpe, & non pro mortalibus tantum noxis, nec etiam pro venialibus culpis solum, sæpè inferuntur etiam pro non culpis, etiam pro omissis inculpabiliter dispositionibus ad auxilia & adventum gratiæ, sæpè pro tardato solum aditu ad Deum, pro dilata tantum apertione cordis pulsanti Deo.

Habet ergo conscientia unde timeat vel ipsam remissionem peccatorum suorum. Habet unde timeat seipsam levissime peccantem, accuratè poenitentem, atque etiam ne quidem peccantem, vix certè delinquentem. Quod cum ita sit, semper quidem & omnes quidem stimulare conscientia sua debet, ut non sint sine metu, at revera illis maximè hic stimulus opus est: quos vicina vivendi meta percellit metu. Decet enim hos, ut quàm maximè urgeant exsolutionem, quando se vident urgeri ad resolutionem. Qui enim adhuc vegeti sunt, malè quidem, attamen quasi rationabiliter peccant in spe, dum procrastinant, ut quibus jam tempus resolutionis suæ instat, non nisi irrationabiliter, ac proinde inexcusabiliter æque & damnabiliter vocem Corvi Cras, Cras, occinunt.

Stimulus VI.

Conscientia peccatorum omnium.

Dicit forte tibi (ô Homo) conscientia tua. Gratias Deo: non mihi mortalium conscientis sum. Venialia quæ sola sentio, non me damnabunt

M 3

bunt

*Psal. 4. 1.
Ezech. 2. 5.*

bunt in perpetuum. Quia enim venialia sunt, facilem habent apud veniæ Dominum & condonationem & expiationem. Hæc qui dicit atque sentit ignorantia & tepiditatis filius est, de gente exaspirante, de populo gravi corde processit. Veniale peccatum non tam est parvi faciendum, quia veniale; quàm potius formidandum est, quia peccatum est. Mittamus hoc (quod tamen præcipue in oculis haberi debet à veris Dei servis) quòd peccatum etsi veniale in Deum tamen sit, & ei displiceat, & Spiritum Sanctum contristet, & gratiæ spiritum, seu spiritûs gratiam extinguat, & multam animæ labem scabiemque inducat, & auxilium Dei speciale efficacique repellat, & sternat complanetq; viam facillimam ad mortales lapsus, & mentem excæcet, & cor obduret, & spirituales sensus hebetet atq; obtundat; mittamus hoc totum: illud expendas (mi homo) per velim. Cares peccatis mortalibus, & sola venialia in te agnoscis, dic quæso, estne hoc multæ & magnæ gratiæ Divinæ auxiliantis protegentisque ac vigilantis circa te, & super te? negare non potes, nisi impiissimus æquè ac ingrattissimus. Est ergo gratiæ copiosæ, amplæ, singularis: carere mortalibus. Jam te judicem ipsummet volo. Estne hoc boni ac veri filii Dei abundare Divinis auxiliis copiosis & præstantibus, & nihilominus scatere peccatis venialibus? An putas Deum, qui te à mortalibus protegit, velle à te per venialia offendi, irritari, conspurcari, contemni? Audistine aliquando Patrem, qui dicat Fili mi, liberum tibi esto, cædere, vulnerare, lapidare, irridere, despuere, luto, cæno, sordibus me oblinire, contemptim habere,

In oculis meis omne genus ingratiarum agere: solum parricidium, vide, ne commiseris, cave ne me vitâ spoliaveris. Homo, qui peccata venialia sicut aquam bibis, qui solis te illis scatere penè gloriaris, penè gratias agis, tu videris talem tibi Deum tuum Patremque tuum effinxisse: cui tantum parricidium mortalis culpæ displiceat, culpas autem tuas veniales ultrò abs te exposcat. Domine: eo ne usque insipientiæ & improbitatis, amici tui, filii tui, sponsæ tuæ devenient: ut iis peccare in te venialiter pro magna tua in eos gratiâ favoreque sit? O monstrum ignorantiae simul & tepiditatis & ingratitude! Sine peccatis quidem esse non possumus, sicut neque sine morbis, atqui non ideò morbos ultrò quærimus, immò repellimus, fugimus & fugamus. Non ergo etiam ideò peccata venialia admittenda vel dissimulanda sunt, sed potius, & fuigenda, & effuganda, & perfananda, & expianda omniratione sunt, omnibus quidem: at certè omnifobrio iudicio iudice, iis vel maximè, quos cum annis etiam tempus vivendi, simul ac venialibus delinquendi deserit. Ne à Deo inveniantur tunc primum desuisse venialiter peccare, quando defecit eos tempus, quo possunt peccare. Potius hoc agant, ut spatia peccandi, occupent actione & labore pro peccatis suis venialibus accuratè pœnitendi, & quam plenissimè Deo satisfaciendi.

Stimulus VII.

Conscientia Mortis advenientis.

Navigatio est vita hominis super terram, tam diu in mari navigatur, quàm diu ad portum non pervenitur. Invecta est in portum na-

vis, cessat navigatio, exitur de navi, exportantur quæ in navi vehebantur. Et in mari quidem navigantes, non rarò declinant in portum ingredi, sed in vita hac qui navigant, velint nolint ad portum mortis accedunt, eumque intrant mercesque exportant. Portus maris non ubique est, portus vitæ ubique est, ubique enim ad mortem perveniri potest. O quanti putarunt, se adhuc in medio Oceani spatium, & ecce invenerunt se in portu: an potius naufragio mortis? Et tamen cum hoc omni momento pænè homines oculis manibusque usurpent, cordibus suis ne capillo extremo hoc tenent: cum in omni puncto vitæ, mori se posse certò sciant; vivunt tamen adeò securi, curas & studia & cupiditates, in adeò longas destinant moras, quasi aut nunquam morituri sint, aut pactum cum morte quoddam in annos perennes inierint. Et hoc faciunt non florentes tantum juvenum, aut robustæ virorum ætates, sed etiam senescentium, etiam senum, etiam senecionum tremuli caligantesque dies. Audire mentionem mortis horror est illis, & ira materia, qui sunt mortuis quàm vivis pænè similiores, propè viciniore. Hæc verè stulta senectus est, esse in fine vivendi, nec tamen videre finem vivendi, velle longam vitam, cujus nec spem habere possunt longam. Illa est præclara senectutis Sapiencia: providere non tam futuris, quam instantibus: amandare curas & cogitationes longæ vitæ proprias, assumere eas, quas faciundo, æternitati prospiciant, extendere vitam magnis & multis factis atque meritis, & brevitatem dierum sæculis admetiri: Hoc igitur agamus, quotquot morti senectute appropinquamus.

Stimulus

Stimulus VIII.

Conscientia reddenda Deo rationis.

OMnibus quidem incumbit lex ista: *Redderationem villicationis tuæ. & illa. Statutum* Luc. 16. 1. Hebr. 9. 77. *est omnibus hominibus semel mori, post hoc autem iudicium. Ut recipiat unusquisque prout gessit in corpore.* Attamen senibus ea lex incurrit in os, & incumbit supra scapulas humerosque, gravans eos ad terram usque ut velint, nolint, sepulchri locum quærant assiduò. Istis enim propriè servit quod addidit Dominus villico iniquitatis. *Jam enim non poteris amplius villicare. Non poteris amplius villicare:* quia te jam incipiunt anni gravare, & non tantum villæ, sed etiam vitæ gerendæ ineptum reddere. Age ergo quisquis jam forte senectutis vivis. Delibera tecum dum adhuc tempus est. *Quid faciam?* Dies mortis instat, diem mortis comitatur Judicii particularis passus timendus & angustus, post hoc reservatur dies judicii: dies illa, dies iræ; dies, amara valdè, ibi tribulabitur fortis, ibi devorabitur astutia sapientis, ibi divitiæ & gloriæ proderunt nullæ, ibi preces & lachrymæ steriles, ibi minæ terrebunt Judicem nullæ, gratiæ lenient ultorem nullæ. In illa *justus vix salvabitur, & impius peccatorque ubi parebunt?* Intret ergo homo quotidie, quavis hora, quavis vitæ portione, in Judicium cum seipso, & suo Judicio sui, præveniat judicium Divinum de se. Qui enim se judicat, Dei se judicio subtrahit: qui autem non judicat se, judicio Dei reservat se. *Si nos ipsos judicaremus, non utique judicaremur* ait Apostolus. 1. Cor. 11. 31.

Ex quo ulterius sequitur, quòd quali nos ju-

M 5

dicio

dicio judicamus, à tali nos iudicio subducimus. Si rigidè judicamus nos, rigidè non judicabimur à Domino, sed placidè, tale enim iudicium reservavimus, qui rigidum præoccupavimus. Contra si nobis in iudicio de nobis blandimur, blandè non judicabimur à Deo, sed rigidè, tale enim iudicium relinquimus Deo. Unde hic etiam servit illud Domini nostri. *Qui amat animam suam perdet eam: & qui odit animam suam, in vitam æternam custodiet eam.* Amat animam blandus iudex sui, sed hoc ipso perdit eam, quia rigido iudicio Dei reservat & exponit eam. Odit verò & perdit animam suam, qui rigoroso sui iudicio examinat, dijudicat, accusat, damnat eam; sed hoc ipso eam servat, quia placido Dei iudicio eam reservat. Nemo ergo præposterè amet se, nemo parcat sibi. Nemo metuat assumere in se personam Iudicis Christi, dum vivit; ut dum morietur non subeat personam Christi Iudicis, quàm meritò metuit. Statuat se & accuset & erubescat apud Iudicium suum, ut evadat accusationem confusionemque apud Tribunal Divinum. Nonne satius est coram uno se confundi, & tamen absolvi, quàm coram iudice Deo, spectatore toto mundo, & patescere, & palefcere, & tamen in æternum perire? Timet stultus homo oculos unius, nempe etiam sui ipsius, & non attendit, quia quondam manifestandus est oculis Christi & simul mundi totius. Sed hic metus minor, utpotè remotior, sit apud juvenes: cur verò apud senes, aliterque morti vicinos neglectui esse debeat, nemo facile causam inveniet idoneam: præter inolitam vulgo ad talia hominum socordiam. Judicemur à nobis, ut non iudicemur

Joan. 12. 25.

mur à Deo, damnemur à nobis, ut absolvamur à Deo. Inveniat nos Deus occupatos in iudicio nostri, ut nos in iudicatos abire faciat in vitam æternam ab iudicio suo.

Stimulus IX.

Conscientia promeritarum pœnarum.

Stipendia peccati mors; & quidem cum omnibus *Rom. 6. 23.* mortis tum anteaambulonibus, tum comitibus, tum pedissequacibus. Quasi enim quidam belli (contra Deum) ductor est Peccatum: cui militat omnis peccator. *Qui enim facit peccatum, Joan. 8. 32. servus est peccati,* & iste militibus, sive servis suis solvit stipendia, Mortem. Mortem temporalem cinctam omnibus miseris hujus vitæ, quæ omnes veluti addititiæ, mortem principem principalemque consecantur, comitanturque. Mortem deinde Animæ Spiritualem: quoniam peccatum est mors animæ, privatio gratiæ, & Amicitæ Divinæ, venenum charitatis & omnis virtutis, Traditio in servitutem diaboli, & possessionem pabulumque inferni, Hæreditatio damnationis æternæ, eradicatio omnis meriti, & juris ad vitam æternam, æternum exilium à Deo, irreconciliabilis averfio & rebellio à Deo: Malitia omni peior malo, cujus pœnæ & vindictæ, nullus infernus, nulla damnatio sit satis; propter quod æterna illi assignatur punitio ab iustissima æquitate Dei: ut quæ castigari satis nunquam possit, semper castigationi subsit.

Atque hoc est tertium stipendium Peccati Mors scilicet, atque damnatio æterna, habens amissionem Dei æternam, habens ardores & combustionem æternam, habens vermem, qui non

non moritur in æternum, habens desperationem, furorem, rabiem æternam, habens mortem immortalem, immortalitatemque mortuam, habens cibum & pastorem mortem æternam, habens maledictionem æternam, habens societatem supplicii, cum diabolo, & angelis ejus æternam, habens salitionem ignis æternam. Age jam homo: pecasti? ecce hæc sunt stipendia tua: quæ tibi numerat Dominus tuus. Non te delectant ista stipendia? non etiam ergo delectent te peccata tua. Non vis *ut ascendat fumus tormentorum tuorum peccatorum in secula sæculorum?* hoc age nunc, ut nunquam non ascendat coram Deo deploratio, & detestatio & expiatio, & digna per omnes gradus pœnitentia peccatorum tuorum. En justitia Dei, æternitas tormentorum inferni ad scelera tua vindicanda non sufficit: tibi ad eadem in hac vita deploranda, tantillus pœnitentiæ (utinam non & ipsius pœnitentiæ) luctus propè momentaneo tempore decursus sufficiet? Pro Superi! Peccator reservat pœnitentiam suam in extremum vitæ halitum: & in eo se abundè credit persoluturum, tam omnem in Deum, & coram Deo reatum, quàm totius æternitatis supplicium. Quis credat veram huic inesse pœnitendi voluntatem, qui ad eò perfuntoriam credit sibi suffecturam pœnitentiam? Non est quidem impossibile apud Deum omne verbum, nec est abbreviata manus Domini ad miserendum: non est tamen voluntaria procrastinatione abbrevianda coram Deo pœnitentia. Brevis enim pœnitentia, ut plurimum levis est, & quæ sera est, raro vera est. Denique hostis hominis est diabolus, qui seram brevemque laudat

Apoc. 14. 11.

dat & suadet pœnitentiam. Deus est autem, qui & citam, & longam, & seriam severamque desiderat, requirit & probat acceptatque pœnitentiam. Ad causam utriusque pœnitentiæ decidendam, satis præjudicii adferunt sui Authores. Nemo sanus, dubia, securis præposuit.

Stimulus X.

Conscientia damnorum Spiritualium.

AD pœnas spirituales peccatorum nostrorum rursus revolvor, ut earum metu, imò conscientia, animam segnescentem ad expianda fugiendaque mala, ad procurandum fervescendumque in nobis exstimulem. Ad pœnas peccatorum non tantum mortalium, sed etiam venialium, ac ne talium quidem, etiam occasionum & causarum, Justus Deus, pertinere debere arbitratus est, pœnas spirituales: quæ maximè consistunt in subtractione auxiliorum Dei efficacium singulariumque & animæ necessariorum ad evitanda peccata graviora, ad cavendas vel vincendas tentationes & occasiones periculosas, ad pervincendas difficultates, tam à diabolo, quàm ab aliis creaturis, quàm ab ipsius animæ habitibus affectibusve con surgentes, ad videnda & declinanda pericula lapsuum, ad aggrediendum perficiendumque feliciter præclara Divini obsequii opera, ad promptè, commodè, flexibiliter obsequendum voluntatibus Divinis, ad continuandum bona, ad progrediendum ad optima, ad perseverandum in perfectis & arduis, ad obtinendam victricem congruamque suavitatem voluntatis, ad excludendam duritiam cordis, & stuporem cæcitatemque mentis, & derelictionem Divinæ specialis protectionis.

nis.

nis. Sitne aliquid his pœnis & damnis animæ periculosius & perniciosius: puto, quod ut explicetur fufius, nemo desiderabit.

Irrogat Deus hujusmodi pœnas, occulto sed justo nimis iudicio suo. Vel ob peccata non tam in se, quam in voluntaria deliberataque voluntate gravia. Vel ob scandalosè in plures propagata durantia, duraturavè per imitationem. Vel ob deductus deterritosvè multos, aliquosve ab obsequio Domini, perfectionis studio &c. Vel ob pluries (contractu habitu, audaciore animo, oppresso remorsu oblatratuque conscientia, dissimulatis vel spretis Divinis motibus) eadem commissa, omiffave cum profectus damno, cum laudis gustusque Divini imminutione. Vel ob minus integrè minusve diligenter ac minus severe retractata, iudicata, castigata, suppleta, delicta, & neglecta. Vel ob tardatam aut etiam negatam Deo in suis gratiis, pellationibus, suasionibusque obedientiam. Vel ob periculo alicui expositam animam conscientiamque, ac mentis puritatem, ex inconsideratione, ex præfidentia sui viriumque suarum, ex studio placendi, seu non displicendi creaturæ. Vel ob admissas inconsultè, bonas licet in specie, vel etiam re, curas importunas, superfluas, à Dei congressu & consortio mentem præpedientes, Deumque excludentes. Vel ob vehementiorem amplioremque iusto, effusionem, adhesionem, zelotypiam, spiritus & affectûs, in rem, causam, personam, alioqui obligatoriam de se. Vel ob tardam Divinæ opis invocationem. Vel ob majusculam in se, in aliavè creaturâ depositam fiduciam. Vel ob seram perfunctoriamvè gratitudinem & gratiarum actionem

nem Deo. Vel ob præpostere (esto specietenus
 necessario) præposita Divinis humana creatavè.
 Vel ob immisericordem aliorum censuram in la-
 psu, aut tentatione earum. Vel ob nimiam sui-
 met, ac super alios elevati donis naturæ vel gratiæ
 reputationem; ut dicat sibi de se: *Non sum sicut
 ceteri hominum.* Vel ob minus humilem reve-
 rentemque in tractando Divina, aut cum DEO
 familiaritatem. *Deus enim noster ignis consumens* Heb. 12. 29.
est: si nimium appropinques, adureris. Propter
 hos aliosque similes occultissimos cordis nostri
 anfractus & pravitates, oculatissimus Deus atque
 sponsus, amicus licet sibi animas deserit, & subtra-
 ctione sui castigat; genere pænæ admodum tristi,
 incognito; ideoque maximè periculoso. Quan-
 doque enim talis pœna desinit usque in mortalem,
 usque in finalem ruinam, ac perniciem, quod, quis
 ambigit horrendum esse maxime? *Et quis vestigia* Job. 11. 7.
Dei comprehendet & usque ad perfectum omnipo-
otentem reperiet? In turbine enim conteret me, &
multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. *Qui et-* Job. 9. 17.
iam si habuero quidpiam justum, uon respondebo, sed Ibid. 15.
judicem meum deprecabor.

Et hæc est una, ne dicam sola ratio evadendi
 spiritualia Dei flagella. Humillima scilicet de-
 precatio, devota operatio, cauta, oculata, Divina
 Divinorum tractatio, rigida in femetipsum etiam
 pro minimis, etiam pro antiquis, etiam pro con-
 donatis, etiam pro occultis, etiam pro inter justis
 reputatis, etiam pro alienis, etiam pro negle-
 ctis animadversio, quàm differre non minùs est,
 quàm planè negligere periculosum.

Stimu-

Stimulus XI.

Conscientia Purgatorii.

Quia Deus æterna peccatis debita supplicia, in pœnas temporales Purgatorii præsertim ignis commutat; ideò homines contenti evitasse æterna supplicia, purgatorium usque adeò non metuunt, ut etiam exoptent, & inter felicitates misericordiasque Domini reputent, ad eas devenisse. Est quidem misericordiæ Dei deputandum, pro æterno supplicio, pœnâ puniri temporaneâ: at etiam est justitiæ Divinæ, pœnas temporales & purgatorias ita exacuere, ut quantum ad substantiam (demptâ æternitate) exæquent acerbitate sempiternas. Irridet ergo, aut ignorat Divinam justitiam, quisquis levem reputat purgatorii pœnam: quæ acerbitate sui, par est per omnia infernali. Si autem infernalis cruciatus, vel ad horam toleratus, ridiculus esse creditur, restat, ut neque Deus justus reputetur. In summa: graviores sunt pœnæ purgatorii, quàm vulgò reputantur; quibus nullæ hujus vitæ, neque simul plures, neque simul omnes comparari possunt. Proinde quisquis se pœnis purgatorii reservat, quisquis eas hac in vita expiare mediis congruis non curat, hic vel inter mente captos, vel inter suimet ipsius hostes computandus est. Tu si sapias, ante mortem tibi purgatorium facito, nihil in re inexpiatum negligito, quantum potes ut coram Deo assiduè absque obligatione culpæ & pœnæ vivas, satagito, quotidiano cordis balneo, ex justitiis miserationibusque Dei, ex sanguinibus Meritisque Christi, ex doloribus & affectibus in Deum tuis confecto, cor tuum à quotidianis macu-

maculis debitisque eluito: quin etiam supererogatoriis operibus, arbitrariisque pœnis, Animæque tuæ sacrificiis, debitorum tuorum mensuram supergredi conditio. Talis in morte, *ab auditione mala non timebis*: & asperum verbum non audies: etsi transieris per ignem: odor ignis non erit in te: & flamma non nocebit tibi. Alioqui adversarius tuus (conscientia) tradet te Judici, iudex autem tortori, qui te in carcerem mittet, *ibi erit fletus & stridor dentium. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas ad novissimum quadrantem, universum debitum.*

Psal. III. 7.

Psal. 90. 3.

Eccl. 51. 6.

Matt. 5. 25.

Stimulus XII.

Conscientia paucorum bonorum Operum ac Meritorum.

Dicebat quidam in corde suo: *dives sum & locupletatus, & nullius egeo*, audivit autem à veritate iudice. *Nescis, quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* En quam diversa iudicia, Hominis & Dei de uno eodemque homine: quem oportebat utrique esse notissimum, *Nam nemo novit quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso est.* Et Deus quoque est *is, qui novit quid sit in homine, & scrutatur corda & renes.* Attamen mendaces filii hominum in stateris *Judicia autem Domini vera, justificata in semetipsa.* Non ergo homo facile vel sibi met ipsi de seipso attestanti credat, non facile cum Phariseo bona sua gloriabundus recogitet. Sit potius vir *videns paupertatem suam, sit potius inspiciens scrinia sua, & videat admodum pauca reposita esse ibi bona opera atque bona merita sua.* Rara est etiam inter electos Dei, Apostolica illa vox. *Bonum certavi, cursum consummavi, fidem servavi,*

Apoc. 3. 17.

1. Cor. 2. 11.

Rom. 8. 27.

Psal. 7. 10.

Psal. 18. 10.

Thren. 3. 1.

2. Tim. 4. 7.

V P. Druzb. Op. VII.

N

in

in reliquo reposita est mihi corona justitiæ. Nostrium cuinam licet eâ confidentiâ uti? Pauca merita habere me, dicitur mihi conscientia mea: quia serò nimis ea operari cœpi, quia pauca, & rara feci: quia comparatione malorum quæ patravi, bona admodum pauca sunt: quia comparatione auxiliorum & mediorum, quæ infinita ad manum obvia habui, prorsus pauca sunt; ita ut vix respondeat unum opus bonum, auxiliis, & mediis, & commoditatibus mille: quia comparatione aliorum, tam ante me, quàm mecum operantium in Dei vinea, ego prorsus inopiâ bonorum operum laboro, cùm cæteri opulentissimi ab eis sint. quia denique comparatione mercedis mihi à Deo promissæ, merita mea bona, vix unam unciam mercedis gloriæque mihi in æternum destinata adæquant. Cùm ergo ad eò inops meritorum sim, cumque etiam breves dies vitæ meæ jam sint: nunquid parva mihi incumbit necessitas, sanctè & perfectè vivendi, strenuè atque heroicè laborandi, avare ac insatiabiliter cælestia bona coacervandi? Nunquid excusabilis ero vel ipsimet mihi, si segnis fuero? Nunquid aliud tempus merendi mihi superest, si hoc præsens infructuosum perdidero? *Egestatem operata est manus remissa; velox autem in opere suo affluet bonis. Manus enim fortium divitias parat.*

Prov. 10. 4.
Ibid.

Stimulus XIII.

Conscientia bonorum imperfectorum.

Sint mihi bona opera, multa, pauca; sint modò; esse aliquantum satis poterit, ad solatium, ad fiduciam, ad mercedem. Sed ecce conscientia nescio quid immurmurat dicens.

Apoc. 3. 2. *Non invenio opera tua plena coram Deo meo. Quid est*

est non invenire opera plena coram Deo? Est utique habere bona quidem opera sed imperfecta, sed imperfectè peracta, sed scatenia nævis, sed infecta circumstantiis ingratis, sed polluta inquinamentis mentis. Ecce in illo opere præcellit operationem ignavia, aut tergiversatio, aut excusatio, aut humanus pudor metusvè: aut spes humanæ laudis, aut sponsio mercedis. Nunquid purum est? Jam illud opus aliud, factum est oscitanter, tepide, cum cessatione, ad oculum. Aliud imperavit minus recta & pura intentio, peractioni ejus accessit, finem ejus conclusit, inquinatus proprietate finis. Nunquid bonum perfectum est? Illud opus infecit complacentia, illud jactantia, illud super alios elatio, illud imprudentia in fine, mediis, modo, loco, tempore. Illud inchoatum studiosè, sed defecit constantia, illud jam mercedem suam recepit, æternam à Deo amisit.

Nunquid & hoc placere, nunquid cælum intrare potest? Argumentatio Domini hæc est, neque potest solvi scriptura. *Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? Et si offeratis claudum & languidum, nonne malum est? Offer illud Duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam?* Pergit autem urgere Dominus. *Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat altare gratuito? Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus, & munus non suscipiam de manu vestra.* Et putat quis quia remunerabitur talia munera, quæ nec dignatur accipere? Illud verò apud Ilaiam nonne idem sonat? *Ecce in jejuniis vestris invenitur voluntas vestra.* Videsne ô homo, bona non esse bona, si eis adhæserit quæpiam conditio non bona? Ergo jam interroga conscientiam tuam, immò atten-

Mal. 1. 8.

Ibid. 10.

Isa. 58. 3.

de attestantem illam: quia non invenit opera tua
Psal. 72. 10. plena coram Deo: quia *dies pleni non inveniuntur*
in te. Habe ergo in mente qualiter acceperis, & au-
Apoc. 3. 3. *dieris, & serva & age penitentiam. Si non vigi-*
laveris, veniet (Dominus) ad te tanquam fur, &
Isa. 1. 17. *nescies quâ horâ veniet ad te. Quiesce agere per-*
versè, agere tepidè, agere cum nausea Domini:
Disce bene agere: diligenter, ferventer, accurate,
juxta Dei cor & gustum agere.

Stimulus XIV.

Conscientia elapsi temporis.

NEc elapsi tantum, verùm etiam perdit: quid
 verò si etiam perdit elapsi? Parùm est enim
 plerisque nostrum, si perdamus tempus, nisi et-
 iam perdamus nos ipsos cum tempore. Et tem-
 pus quidem perit, perditio autem manet, & cum
 perditio sit, tamen perditionem non subit. O
 tempus quàm es vile! quam tibi pretium nemo
 ponit! quàm multi gaudent etiam te sibi periisse!
 quàm nemo est, qui damna temporis non fece-
 rit! quàm nemo qui illa etiam ultrò non accer-
 fierit! quàm multi implent præposterè illud A-
Eph. 5. 16. postoli monitum: *Redimentes tempus!* Redimunt
 enim multi perditionem ejus, quia solvunt pre-
 tium pro perditione ejus, sumptibusque non
 parcunt, ut perdent illud; & agunt tam sumptuo-
 sè quàm & studiosè ea, per quæ plurima est per-
 ditio illius. O Sapiens secundùm Deum: in hoc
 sapias ut redimas tempus: Etenim magna portio
 sapientiæ, magnum artificium est, scire uti, & re
 ipsa uti recte tempore.

Durissimum Deus exercet judicium cum ho-
 minibus, de transacto sibi dato tempore; Sicut
 de vita nostra, ita & de tempore nostro ratio
 red-

reddenda est: commixta enim est tempori nostro nostra vita, adeò ut tempus nostrum, sit pænè ipsa nostra vita. Certè neque lucrum, neque damnum patimur temporis nisi simul & subeamus vitæ, cum enim effluit tempus, eripit nobis simul & vitam. Et nos stulti, per jacturas temporis, arbitramur nos lucrari vitam. Sed Deus, eodem calculo computat nostrum tempus, & nostram vitam. perditum tempus & perditam vitam. Quidni, ergo si sapio, immò, quidni sapio tandem, & æstimo, & redimo, & lucror tempus, ut simul lucrer etiam vitam, antequam Deus accipiat & vocet adversum me tempus: & Psal. 74. 3. Thren. 1. 15. statuatur illud contra me, audireque faciat querimonias ejus de me, exposcentisque vindictam ex me: quia non in eo pretio, non in eo usu, non in ea observatione, non in ea dispensatione fuit apud me: qualem fuisse, & ipsa vita, & professio vitæ, & obligatio status, & propositus finis, & commoditas: obtinendi finis, & elapsio velocissima, simul ac incompenfabilis ipsius temporis, exigebat à me. Ecce jam ipsi anni mei, ipsa conditio corporis, valetudinisque meæ, in horas atque momenta inclamant auribus meis. *Tempus breve est. Tempus non erit ultra. Breves dies hominis. Nunquid non paucitas dierum meorum finitur brevi? Ergo dum tempus habemus operemur bonum, operemur bonum benè, operemur studiosè, copiosè, assidue, infatigabiliter, infatiabiliter, incessanter, per hoc redimentes, per hoc multiplicantes, per hoc fenestre, lucrosam, pretiosam, superabundans facientes nobis tempus.*

1. Cor. 7. 29.

Apoc. 19. 9.

Job. 10. 20.

Gal. 6. 10.

Stimulus XV.

Conscientia Confusionis & Insultationis.

Confusionem ipsa faciet, ipsa sentiet, ipsa etiam menti animæque ingeret conscientia. Accusabit enim ipsa se, atque convincet negligentia, insipientia, inobedientia ad Deum, ad rationem, ad fidem, ad seipsam, in negotio salutis, in negotio æternæ Beatitudinis, in negotio Divinæ gloriæ ac voluntatis, in negotio seu potius periculo sempiternæ damnationis, de quibus omnibus veluti ludens, aut somnians, aut aliud nescio quid agens, curam habuisse arguetur. Hæc confusio est quidem totius vitæ labor, at præcipuè infestare consuevit moribundos morientesque, & jam jam ante tribunal Christi sistendos: quando jam nihil curarum præsentium obstrepet, nihil obtundet aciem mentis & conscientia, sed omnia in luce, omnia in facie proposita & in oculis, patebunt Christo, patebunt & Angelis Sanctisque ejus; patebunt dæmonibus, ipsi conscientia denique patebunt. Tunc verò undique proclamabitur. Ecce homo & opera ejus.

Isa. 5. 2. En vineam Domini vitemque electam, quæ expectabatur ut faceret uvas: fecit autem labruscas. En ficum, quæ in optimo Ecclesiæ Dei agro consita, plantata, adulta, nec per biennium, neque per tricennium protulit fructum bonum Agricola, nec quidem proprio sanguini ad rigandum, ad stercoreandum illam parcenti. Venient etiam tot industria & gratia Divinæ, per Angelos, per homines, per alias Creaturas, per Sacramenta, per documenta, per exempla, cæteraque media calitûs provisa, quæ omnia suum laborem exponent, fructum exigent, sterilitatem invenient, securim

ad

Luc. 13. 8.

ad excindendum exacuent. Putasne ô anima, putasne ô conscientia, capiesne, & comprehendes, quæ tibi tunc confusio, quæ angustia, quis pudor superveniet?

Quid autem erit, si ad hæc accedet (accedet verò indubitè) tot inimicorum tuorum juratorum, conglobatorum, insultatio? quando omnibus in unum adductis, hinc quidem sanctè & perfectè vivendi subsidiis, debitis, commoditatibus: illinc verò tepore in summo atque inveteratâ ignaviâ, probrosâ inconstantia, putidissimâ procrastinatione, abominabili lentitudine, omnibus exactis vitæ diebus simul ac operibus: amaritudine omni amarioribus vocibus, diabolica phalanx, audiente & assentiente Judice Christo, totoque cælesti ejus comitatu, approbante magis, quàm miserante, exprobrans insultabit, insultans exprobrabit: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania?* *Quid debuit ultra facere vineæ isti Dominus, & non fecit ei?* Et ecce quomodo conversa est illi in prævum vinea aliena? Ecce quomodo in terra Sanctorum iniqua gessit? Ecce quomodo in loco pinguedinis, in sterilitate defecit. in schola charitatis didicit tepiditatem & acediam. In schola humilitatis, didicit superbiam, in schola paupertatis, acquisivit abundantiam, in schola mortificationis & crucis, mollis facta est & delicata. In schola silentii, garrula, murmuratrix, oblocutrix facta est. In schola obedientiæ, propriæ servivit voluntati, in schola mansuetudinis iracundiam exercuit. In schola devotionis & fervoris, in negligentia & socordia consenuit. Hæc dicent: & sic insultabunt, *aperientes super te os suum; omnes inimici tui, sibilabunt, fremunt dentibus, & dicent.*

Matt. 13. 25.

Isa. 5. 4.

Thr. 2. 16.

Devorabimus. En ista est dies, quam expectavimus, invenimus, vidimus. Et quid ad hæc conscientia?

- Deut. 32. 24.* quid ad hæc anima? quid ad hæc ô homo, si quando insultatione insultabunt tibi, & confundent te, & devorabunt te dracones inferni morfu amarissimo. Nunc ergo audi consilium Domini: tepiditates tuas fervoribus redime: negligentias tuas, dilationes tuas diligentis & festinatione. Non cesset manus tua, non cesset pes tuus: fac quod dico, & temetipsum libera: quia incidisti in manum proximi tui: *discurre, festina, suscita amicum tuum ne dederis somnium oculis tuis, ne dormitent palpebræ tuæ. Erue quasi damula de manu, & quasi avis de manu aucupis.* Nunc igitur, dum superat tempus, libera te, ô conscientia mea, à tua propria confusione: libera etiam te, à diabolica insultatione, *ut avertantur statim erubescences, qui volunt tibi mala, qui dicunt tibi Euge, euge. Exultent autem & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant semper. Magnificetur Dominus: qui diligunt salutare tuum.*
- Prov. 6. 3.*
- Psal. 69. 4.*

CLASSIS SECUNDÆ

Stimulus I.

Ipsa ingruens vel urgens Senectus.

EA quidem est Senectutis prærogativa, ut hominem quem afficit, à plerisque humanæ vitæ officiis, operibus quoque bonis æquè ac malis absolvat. Prudentia tamen, ut plurimum, præ omnibus ætatibus in senibus viget, una ex virtutibus: sicuti Philargyria seu avaritia una ex vitiis invalescit. Utrumque horum, si ad spiritualia studia conferat senilis voluntas: vix ulla erit ætatum, virtuti & perfectioni parandæ, divitiisque

que spiritualibus ac Divinis conquirendis, magis idonea. Nihil enim optabilius in negotiatione Spirituali avaritiâ & infatiabilitate in conquirendo. Nihil quoque necessarium magis, prudentiâ, consilio, discretione, in studio studioque ad vitæ æternæ bravium, per viam virtutum absque offensa decurrendo. Optima ergo & securissima, studiis cælestibus, divitiisque ac negotiis Divinis pertractandis & comparandis senectus est. Cui si addideris devotionem mentis, unctiorem Spiritus, & abundantiam præsentis gratiæ, cum cæteris auxiliis, ab ipso statu copiosè & connaturaliter suggeri solitis, itemque cum melioribus habitibus in antegressa vita conquisitis, facillima, feracissima, suavissima est Senectutis in decurrendo perfectionis tramite, vita.

Accedit spes confirmans, simul roborans & extimulans, appropinquantis metæ, & cum metâ, bravii æterni sese de proximo jam jam ostentantis, & veluti ultrò in manus protensas deferentis. Quæ spes senectuti est valde connaturalis & propria, cum aliis ætatibus sit naturâ suâ remotior. Etsi enim etiam juniores citò mori possint: senes tamen diu vivere, proinde mercedem expectare laborum diu non possunt. Sicut autem spes quæ differtur affligit animam, & facit languescere operantem, sic è contra, spes vicinæ mercedis exhilarat desiderium, confirmatque manum etiam defessi operarii. Quisquis ergo senescere te persentiscis, exere & exerce prudentiam, exacue, & exaspera famem sitimque avaritiæ, ad concupiscendum justitiam, collabora gratiæ, & spe vicinæ retributionis hilarisce.

Prov. 13. 12.

Stimulus II,

Damna Præterita.

Joël. 1.2.

Aldite hoc senes, & auribus percipite omnes habitatores terræ: super hoc narrate filiis vestris, & filii vestri filiis suis, & filii eorum generationi alteri. Residuum erucæ comedit locustæ, & residuum locustæ comedit bruchus, & residuum bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrii & flete & ululate omnes. Ecce ista cantilena indicitur senibus: quia præcedens ætas eorum omnis, quæ in messem multam nimis excrefcere agricolæ cælesti sperabatur & debuit: delasit spem omnem ejus: & *confusum* est gaudium ejus à filiis hominum, abierunt omnia in populationem & vastitatem, & in partum erucæ, locustæ, bruchus, rubigini. Audire ergo jubentur auribusque percipere, ut salutem in decliviori ætate sapere incipiant, & præteritorum annorum suorum negligentias, omissiones, perfunctoria & ad oculum peracta obsequia, fraudulenter facta Divina opera, elusas cælestis Patrisfamilias spes, & vota; non adimpletas promissiones, ædificii spiritualis posita sed minimè perfecta fundamenta, consummare adlaborent, damna sarcire, fructus cum fanore reddere, pecuniam Domini & talenta negotiationi impendere, & vel unicâ Domini mnâ, decem mnas Domino acquirere & exhibere conitantur. Oportet meminisse sermonum Domini JESU, quibus ille crebrò & graphicè nimis, suam in exigendis damnis, sibi per nos, ipsa sterilitate & infructuositate bonorum, illatis, sterilitatem austeritatemque deprædicat; aded ut non diffiteatur, se ibi etiam metere cupere, ac solere: ubi non seminavit. Nonne immanem incutit horro-

Matt. 25.24.

rem,

rem,
illa di
carpe
que
esset

Q
super
ætern
rata in
nisi T
Grati
habet
cit ad
præse
ut qu
tioni
neati
tix D
coran
super
mun
tus:
etiam
tio &
toqu
nali a
mun
pus v
& aq
medi

rem,

rem, & metum, & solitudinem, maledictio illa directa in ficulneam, non habentem ficus, quas carperet esuriens Dominus: non obstante, neque excusante apud illum, quod tunc nec dum esset tempus ficorum? Mar. II. 13.

Stimulus III.

Pretium bonorum salutarium.

Quatuor sunt pretiosissima hominum bona: duo horum Naturalia, Tempus & Vita: duo supernaturalia; Sanctificans gratia & Beatitudo æterna. Priora duo, posterioribus sunt deputata in obsequium & acquisitionem: ita ut non nisi Tempore & vitâ præsentis, conquiri possint Gratia Divina, & Gloria æterna. Quidquid aliud habet mundus in divitiis suis, nihil eorum proficit ad Gratiam & Gloriam, solum Tempus & vita præsens eam habet à Deo inditam conditionem, ut quantumcunque ex his impenditur acquisitioni illorum, tantum ex illis acquiratur & obtineatur. Et quia pretium Sanctificantis nos gratiæ Dei, tantum habet pretii inæstimabilitatisque coram ipso Deo, ut minimum gratiæ granum, superet in suo pretio totius mundi pretium, esto mundus esset totus gemmeus gemmisque repletus: pretium autem gratiæ affectatur exceditque etiam pretium æternæ gloriæ, cujus & consecutio & auctio ad mensuratur possessioni augmentoque gratiæ, & quidem cum excessu proportionali ad minimum in proportione dupla (ut communiter sensus est Doctorum) inde fit; ut Tempus vitæque præsens, suppar pretium mereatur & aquirat ex eo, quia his, & in his solis duobus mediis acquiri, & exerceri, & augeri potest gratia.

tia.

tia, huicque secundum proportionem memoratam etiam cœlestis gloria.

Videant ergo Mortales, quàm parci, quamque sobrii esse debeant dispensatores temporis & vitæ suæ præsentis, & rursus quàm avari & intractabiles conquisitores gratiæ & gloriæ Divinæ, in tempore vitæque præsentis: quibus solis durantibus & impensis, illæ acquiri possunt & augeri, quibus solis elapsis & finitis acquiri nihil amplius & augeri potest per omnem æternitatem. Quare nec vitæ, nec temporis particulam, quantumlibet minutam, parvi quisquam æstimet, aut otiosè (id est sine merito & augmento Gratiaæ atque Gloriæ) elabi sibi permittat: sed totum quidquid ei de utroque superest, in mercatum Gratiaæ Gloriæque, & lucrum convertat.

Stimulus IV.

Occasionum & Mediorum plurima Oportunitas.

Non sunt tot occasiones lucente sole oculis ad videndum, quot sunt bonæ opportunitates menti nostræ, ad benè, sanctè, meritoriè, fructiferè operandum. Etsi enim oculus illuminatarum rerum plurimas videat, tantum tamen illuminatarum consortio seu conspectu potitur, quæ autem luce non perfunduntur, hæ oculis non subjacent. Similiter quæ ad alios sensus pertinent, hæc sub aspectum oculorum non cadunt: at verò sub meritoriam sanctamque operationem voluntati cordique nostro, omnia Divina, omnia humana, omnia creata subjacent: modò velit pia voluntas libertate officioque suo fungi, & fungendo non languere, auxiliaque Divina sibi ultrò semper parata, quin & semper illam excitantia sollicitantiaque ad benè agendum, & æter-

& æterna promerendum, otiosa, & cassa sibi elabi non finire. Nisi enim hoc ita esset: nunquam Apostolus præciperet: *Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini JESU Christi facite, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.* Non etiam idem ipse repeteret monitum suum. *Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Non item Propheta Rex ad laudandum Deum provocaret, hoc est laudandi Dei, sibi que cælestes opes emerendi, materiam & occasionem faceret, Angelos, Cælos, solem, lunam & stellas, & volucres cæli, & nubes, & pluvias, & rores, & æstus, & frigus, & diem, & noctem, & maria, & fontes, & flumina, & pisces maris, & grandinam, & nivem, & glaciem, & spiritum procellarum, & ventos, & terram, & gramina germinaque campi, & bestias terræ, & denique totum orbem terrarum, cum omnibus quæ in eo sunt, vivunt, moventur, sentiunt, intelligunt.

Jam verò interroget quisque statum suum, & conditiones statûs sui, si rectè & sobriè judicat omnia (quantùm ex ordinatione Dei) in salutem, in meritum & vitam gratiæ gloriæque æternæ destinata & provisa inveniet, neque ullum alium præter suam propriam inscitiam ignaviamque, si illi secus accidat, culpandam esse cognoscat. Stat enim & stabit semper vox veritatis per Apostolum enuntiata. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum salutis, & vitæ æternæ, gloriæque Divinæ.* Hoc enim solum est coram oculis DEI nostri Bonum. I nunc, mi homo, & ini numerum occasionum, oportunitatumque ordinarum & servientium tibi, quan-

Col. 3. 17.

1. Cor. 10. 31.

Rom. 8. 28.

(quantum ex Deo) ad salutis profectusque tui bonum, ac simul etiam ini pariter numerum neglectuum, omissionum, abusuum contemptio- numque tuarum, & simul, quod ad ista con- sequens est, damnorum tuorum spiritualium, ca- lestium, nunquam recompensandorum. Tan- dem ergo, tandem incipe sapere, tandem igna- viam ceteraque impedimenta tua excute, & da operam, ut tibi omnia cooperentur in bonum, & omnia in gloriam Dei, in salutis tuæ faciastu- rum.

Stimulus V.

Perfectio virtutis bonum desiderabile.

Tanta est pulchritudo virtutis, ut si oculis cor- poreis cerni posset, omnium oculis ad sui aspectum, omnium animos ad sui amorem raptu- ra sit. Elogium est hoc virtutis ordinem natura non transgressæ; datum ob eo sapiente, qui pari- ter supra naturam, nihil sensit. Sed si hoc Ethnica virtus ab Ethnico pariter iudice promeruit iudi- cium, quale par est ut referat Encomium, virtus omni naturæ ordine præcellior, virtus perfectio- que Christiana, ab homine Christiano, ab homine virtutis Christianæ perfectionem professo? Non desiderat Christianus homo virtutem Christianam oculis carpeis subjici, ut eam amare ac desiderare possit; quin potius ob id ipsum ei contemnenda esset, quia carnis oculis pateret sua pulchritudo. Habet oculos fidei, habet lucem gratiæ, habet pu- pillam charitatis, cujus acie penetrat usque ad in- teriora virtutis, cujus doctrinam de cælo nobis attulit Incarnata veritas, cujus magisterium verbo, magis autem exemplo exercuit inter nos manens Deus homo. Iste nobis thesaurum absconditum,

iste

iste pretiosam margaritam perfectionis Christianæ exposuit, ejusque latibulum in ipso usque agro Divinitatis se abscondentis, eam ostendit, ibique eam quærendam, & inde hauriendam derivandamque edocuit dicens. *Perfecti estote, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Et rursus. *Exemplum dedi vobis: ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Et quid possumus addere vel ad pretium, vel ad invitamentum: quando Deus & Christus ejus, in partem venit utriusque? Solum superest desiderium, solum studium, sola insatiabilis avaritia charitatis, totam se impendens in amorem, in laborem, in acquisitionem, in multiplicationem, in possessionem, in fruitionem ejus boni: pro quo si dederit, sive divendiderit homo, *omnem substantiam domus sue, dederitque pauperibus, & nudum Jesum affectatus fuerit, quasi nihilum despiciet omnia: dummodo tandem esto per scalam vel ipsius Crucis Christi ascendat, & apprehendat dulces fructus ejus.* Ibi Christiane, ibi desige cursus profectusque tui metam, ubi prior & propter te Christus crucifixus posuit suam, atque per hoc simul etiam tuam. Meta profectus tui profectus Deus, exemplar cursus ad hanc metam tui, ipse Dei Filius, cursus tuus, desiderium cordis tui. Expende & dilata cordis sinum ut capias perfectionis fructum.

Stimulus VI.

Exemplum Cælestium Omnium.

Habemus primum exemplum Dei, qui cum per suammet essentiam ab omni æternitate universam perfectionis suæ perfectionem complexus sit: eâ ad plenum usque, juxta immensam infinitamque Essentiæ suæ capacitatem inundatus sit,

Matt. 5. 48.

Joan. 13. 15.

Cant. 8. 7.

Pf. 9.

fit, adhuc tamen inundari eadem gaudet & gau-
debit per omnem Æternitatem.

Est aliud huic suppar Dei - Hominis Christi
exemplum & exemplar, qui & ipse. Exultavit ad
currendam viam perfectionis in carne, à summo
cœlo Idealium suarum virtutum egressio ejus: &
occursus ejus usque ad summum pariter ejus. nec
est qui se abscondat à calore perfectionis, sive à
perfectione caloris ejus.

Non aliam formam expressam habemus in
pretiosa nimis, nimisque perfectionis bonis su-
perabundante Dei Matre Virgineque Mariâ, quæ
à primo instanti vitæ suæ, ad usque ultimum in-
stans vitæ in via Dei, & virtutis & perfectionis, nec
ad unicum momentum sterit aut quievit, sed con-
tentissimo atque humano intellectui non asse-
quendo conatu, cursu atque progressu viam suam
percurrit, & in divitiis, omnes Divinæ creationis
gratiæque filias supergressa est, omnesque colles
Beatorum transcendit, & in vertice montium San-
ctorum fundamenta sua prima composuit.

Ad Divinum, ad Christi Domini, ad Matris
Dei exemplum, tota se multitudo Electorum con-
format. Angeli Sancti unico instanti, hoc est
conatu per unicum instans durante, consumma-
runt cursum perfectionis suæ, quantus quæso fuit
ardor, quanta contentio, conatûs illius licet in-
stantanei, qui omnibus dedit gloriam, dedit ma-
ximam & celsissimam, juxta gradus suos gloriam,
dedit æternum duraturam gloriam?

De sanguinis autem nostri Sanctis, quid dicam?
Philipp. 3. 8. Unus pro omnibus dicat. *Verumtamen existimo
omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam
Jesu Christi Domini nostri, propter quem, omnia de-
trimentum feci: & arbitror ut sterora, ut Christum
lucri-*

lucrifaciam, & inveniar in illo, non habens meam
 justitiam quæ ex lege est, sed illam quæ ex fide est Chri-
 sti Jesu, quæ ex Deo est justitia in fide ad agnoscen-
 dum illum, & virtutem resurrectionis ejus, & socie-
 tatem passionum illius, configuratus morti ejus: si
 quomodo occurram ad resurrectionem, quæ est ex
 mortuis. Non quod jam acceperim, aut jam perfectus
 sim. sequor autem si quomodo comprehendam, in quo
 & comprehensus sum à Christo Jesu. Fratres ego me
 non arbitror comprehendisse. Unum autem: quæ qui-
 dem retrò sunt obliviscens, ad ea verò quæ sunt priora
 extendens meipsum, ad destinatum persequor brevi-
 um supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. Hæc
 Apostolus de seipso, deque vita, omnibus San-
 ctis Dei etiamnum in hac, ac demum concludit,
 eam regulam quæ omnibus servit, in seipso o-
 mnibus se expressisse ostendens, ac dicens. Qui-
 cunque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus. Sentias
 & tu, valde, curre, persequere similiter, ad bra-
 vium supernæ vocationis, quæ jam retrò sunt obli-
 scens, quæ verò priora ad ea teipsum extendens, ut
 fiat senectus tua in misericordia uberi, utque ingre-
 diaris in abundantia sepulchrum.

Ibid. 8. 15.

Psal. 91. 11.
Job.

Stimulus VII.

Desiderium Sanctorum.

NON tantum exemplis provocant nos Sancti
 nostri, Sanctusque Sanctorum ipse, ut in
 via Dei eurramus alacriter, velociter, sublimiter,
 & constanter: sed etiam cursunt nostrum, ad se,
 suamque societatem, incessantibus votis deside-
 rant. Hæc est voluntas Domini Dei nostri, San-
 ctificatio nimirum nostra: Nec aliud desiderare
 possunt Sancti ipsius, quam quod maxime pla-
 cere agnoscunt cordi ipsius: Votis ergo Sancto-
 rum

V. P. Drüz. Op. VII.

rum

Ps. 50. 10.

rum non cupiet, non ardescet, satis superque satisfacere homo, qui scilicet cupit & ardet ad numerari cætibus Sanctorum? Numera Sanctos si potes & complectere numerum eorum, qui clamant pro te ad Dominum: desiderantes pacem servi ejus: & ut benignè faciat Dominus animæ tuæ, ut ædificentur muri Jerusalem suæ, etiam per te. Et potesne frustrari vota eorum, tarditate, tepiditate, morâ, dilatione tuâ, negligentia tuâ, molitie tua, sensualitate, concupiscentiâ, amore proprio tui? Quomodo comparebis inter Sanctos illos totos igneos, totos ardentes, totos flammam ignis, tu tepiditate & languore, negligentia desideriaque solâ, inter eos insignis incedens? Memoria & conscientia languoris tui præsentis diluetti bi gloriam & dulcedinem beatitudinis: & quamvis ibi non sit locus pœnitentis, pœnitebit te tamen, non consummatiùs fervore virtutis obsequiique Divini ad cœlum inter Sanctos venisse divitem, comparuisse instructum, degere insignem.

Stimulus VIII.

Tempus præsens supplicationi indultum.

Luc. 13. 8.

COgita mi homo te esse arborem illam cui cum Dominus ob inutilem fertilis terræ occupationem, excisionem decrevisset, agricola pro ea impetravit indulgentiæ annum unum, dicens Domino. *Dimitte eam etiam hoc anno, usque dum fodiam circa illam & mittam stercora; & si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.* Videsne non ablatam sed dilatam succisionem? Reliquum vitæ tuæ, annus ille unus est, per indulgentiam indultus, utique non ut continues sterilem desideriam, sed ut commutes in fructuosam

Et uosam fecunditatem. *Ut jam non desideris (ne- 1. Petr. 4. 2.*
que defidiis) hominum, sed voluntati Dei, quod re-
liquum est vivas temporis. Sufficit enim prateritum
tempus ad voluntatem Gentium (negligentium)
consummandam: nunc autem tempus est accepta-
bile & dies salutis, in quo desinendum est, à vete-
ris negligentia & inconstantia delictis: viven-
dum verò justitiae & voluntati Dei, in eo quod re-
liquum est temporis in carne.

Neque verò gravari te putes ejusmodi doctri-
 nis. Audi enim Apostolum qui ait. *Humanum Rom. 6. 19.*
dico: & condescendo vobis, propter infirmitatem
carnis vestrae: Sicut enim exhibuistis membra vestra
servire immunditiae (negligentiae) & iniquitati ad
iniquitatem (tepiditati usque ad divinam nauseam
& vomitum) ita nunc exhibete membra vestra ser-
vire justitiae & sanctificationi. Ergo humanum est
& per indulgentiam dictum Apostoli, cui tamen
vix audet satisfacere vulgaris nostra in servitio
Dei diligentia. Alioqui impleri deberet in nobis
à nobis illud Prophetæ. Sicut enim fuit sensus vester, Bar. 4. 28.
ut erraretis à Deo, decies tantum iterum convertentes
requiretis eum. Et Propheta quidem decuplum
tantum requirit, adhuc etiam humanum dicens,
propter veteris legis conditionem, at Dominus Luc. 8. 8.
Jesus, qui venit ignem mittere in terram, eumque
voluit vehementer accendi, non decuplum sed
centuplum, & optat, & laudat, verbi sui, in ser-
vis suis fructum. Quod si tu attenderis ad omnes
conditiones tuas, ad locum quem occupas, ad
auxilia de cælo quibus abundas, ad media statûs
quibus circumfluis, ad incitamenta, quibus non
tantum provocaris, verum etiam planè traheris:
reperies parùm & planè humanum adhuc esse, si
centesimum afferes: sed omninò sit opus, & valdè

Luc. 6. 38.

conveniens, imo & necessarium ut offeras offerasque fructum Deo tuo millesimum, & super superque millesimum, sic enim decet impleri omnem justitiam ab eo, cui mensuram bonam, confertam & coagitatam & supereffluentem dabunt in sinum suum.

Stimulus I X.

In fine proficiendum ad meliora.

Ps. 74. 1.

In fine, ne corrumpas, ait & monet Divina Scriptura. Finis enim omnia vel corrumpit vel perficit. Finis coronat opus. Curre optimè, velocissimè, rectissimè; si vel deflectas, vel substas in fine, neque ad finem decurras, quid proderit cucurrisse? *Qui perseveraverit usque in finem in bono, hic salvus erit*, qui perseveraverit usque in finem in malo, hic peribit, quia ex fine omnia reputantur. *In finem ne corrumpas.* Multi enim bona aggrediuntur, quæ deinde non coronant fine bono, sed ab eo deveniunt in malum. Alii mala amplectuntur ab initio, deinde respiciunt & convertuntur in finem bonum. Optima portio eorum, quorum initia, media & fines bonum possident: post istos meliores reliquis, qui in finem non corrumpunt, neque corrumpuntur. Sive ergo hætenus malè tepidèque Deo servivisti, sive bene & strenue, in finem ne corrumpas. Imò fine corona, fine perfice omnia tua. In fine motus felocior: attestante naturâ, si hoc facit natura in lapide, cur non facit in te gratiâ? Omnia etiam gravissima ad suum finem festinant, sola virtus in fine torpescet & tardabit? Lapis festinat ad terram, ut quiescat; virtus ad beatitudinis æternæ requiem, non evolabit? Et fluvii quidem è fontibus suis parvo initio egressi, multis cum aquarum fluctibus in mare sese evolvunt. Cur non

non sic etiam humana industria, multis cum virtutum meritorumque agminibus & fluminibus, in mare suum Deum ejusque Beatitudinem ingrediatur? Nunquid naturalius tendit lapis deorsum, vel ignis sursum, quàm anima in Deum? aut melius est flammæ sursum lapidive deorsum, quàm Homini apud Deum suum, apud summum Bonum ultimumque finem suum? Qui in fine torpescit ad salutem, quando ferveret? Nam qui initio, adhuc in finem spem habet; sed qui in fine, ubi remanet spes ejus? Paupertatem delegit & putrescet in ea, cui finis adveniens non adtert diligentiam ac fervorem in negotio salutis æternæ, qui autem in fine tendit velocius, ditabitur. Sapientis est vox ista, qui dicit, *Laboravit dives in congregatione substantiæ & in requie sua replebitur bonis suis. Laboravit pauper in diminutione victus: & in fine inops fit.* Quantò ergo vides magis tibi appropinquantem diem seu finem, tantò *in omnibus operibus tuis esto velox, & omnis infirmitas atque egestas non occurret tibi in novissimo.*

*Eccl. 31. 3.**Eccl. 31. 27.*

Stimulus X.

Sancti, ad finem vitæ fervere quasi de novo soliti.

Quemadmodum equi de via licet fessi, vicinitatem tamen hospitii sui sentientes, velocius decurrunt; ita comprobatum est illustres Dei servos atque Sanctos, accedente vitæ fine novos fervores in via Domini, novos labores in vinea Christi excolenda quasivisse. Jam erat David grandior natu, & capit moliri ædificationem Domus Domini, quàm cum ad ejus filium Deo rejicere placuisset: preparavit ille nihilominus

2. Reg. 73. 12. minus impensas Domus Domini, ex quibus filius Salomon Domum Domino ædificaret. quin & 1. Paral. 22. formam domus illius filio eidem reliquit, ut omni quâ posset ratione particeps esset tam domus Domini, quàm totius Religionis & cultus à fidei populo inibi DEO exhibendi usque in sempiternum. Ejusdem Sancti vox est illa, quàm omnes ab eo discunt, quotquot Deo placere fatagunt. *Ego dixi. Nunc cepi. Hæc mutatio dextera excelsi.* Certè ab adolescentia sua David timebat Dominum & placebat ei, grandis tamen natu dicit: *Nunc cepi.* & novam illam vivendi rationem Divinæ super se dextera commutationi attribuit. Nempe agnoscit proprium hoc Dei donum & magnis servis ejus communicari solitum; ut post decursum penè obsequii Divini stadium, quasi denuò ad primordia regrediantur, de novoque incipiant, & dicant. *Nunc cepi,* servitium Dei & fervorem novum primumque in eo.

- Dignum est admiratione sed & imitatione, quod Abraham à Deo suo audiit jam centenarius, jam Dei veteranus & servus, & amicus. *Abraham ambula coram me: & esto perfectus.* Nonne antea, & coram, & cum Deo ambulaverat? Attamen grandescenti licet hoc ei præcipitur, ut veluti à principiis inchoaret, quo ad perfectionem tenderet. Quid Elias ille igneus, ille ignis? *Eccl. 48. 1.* audit tamen Angelum monentem: *Surge, comede,* grandis enim tibi restat via, scilicet usque ad videndum in monte Horeb Dominum Deum suum. Sed Apostoli Pauli exemplum magis est nostrum, hunc igitur audiamus, intueamur, æmulemur. *1. Cor. 4. 16.* *Non desicimus, ait, sed licet is, qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est, renovatur de die in diem, & rationem addit* sane

sane dignam sensu Apostolico: & quæ omnem fervorem exacuat amplius & amplius. *Id enim* (inquit) *quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostræ, supra modum, in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.* Ita quidem Paulus: qui omnes etiam hortatur dicens. *Renovamini Spiritu mentis vestræ.* S. Bonaventura locuples testis narrat Sanctum Franciscum suum, jam licet Stigmatibus Domini insignem & in Seraphicum Spiritum penè commutatum: nihilominus biennio ante mortem suam, novos ac omninò novitios labores resumpsisse, & tunc primum servitium Divinum inchoasse. Præclarum Sidus gloriosissimi Prædicatorum Ordinis Beatum Henricum Susonem: illum titulo ministri Æternæ Sapientiæ insignem, constat statis temporibus, vetera sua pietatis studia tanquam obsoleta exportare atque sepelire solitum, novum verò hominem, novitate Spiritûs indutum, innovatis exercitiis spiritûs, ipsoque inprimis spiritu, assumere, & omnia quæ Divini obsequii essent, perficere. Nostri Ordinis historiæ nar- rant, Bartholomæum Bustamantium: magnis & multis laboribus in Societate nostra perfunctum, iisdemque ac simul annis fractum, novos nihilominus labores, novo Spiritûs ardore susceptasse, & exhausisse. Id aliquibus in eo jam sene & morbido admirantibus; memorabili responso, egregiò satis fecit, dicens. *Tempus breve est* (vix- ta nimirum seni) *cælum autem adhuc procul, duplicandus ergo est cursus.* Hæc scilicet est Sancto- rum prudentia, ex senectute, non otii & quietis, sed laborum & fervoris anfas desumere. More lampadum, quæ fortius ardent atque lucent amplius, dum deficiunt. Et ad normam moniti

Eph. 4. 23.

Ser. in vita

Hist. Soc. 3. L. 9.

Apoc. 2. 5. Angelo Ephesino dati. *Prima opera fac.* Est enim
Apoc. 2. 4. res periculi plena. *Charitatem primam reliquisse.*

Stimulus XI.

Vocatio Religiosa.

VOcatio Religiosa, si quem ea tenet, eadem ad cursum perpetuum, indefessum, contentissimumque premit. Nam quid est aliud Vocatio Religiosa? nisi status atque professio cursus ad virtutum perfectionem incitati atque perpetui? Hæc est enim Essentia Religiosi, semper proficere, semper tendere ad perfectionem Christianam, adeo, ut negligere hanc tendentiam, atque non curare ex proposito, criminale & damnabile si in hoc statu. Neque opus est, ut quis ultrò regrediatur à perfectioribus ad imperfectiora, sufficit ad malum, nolle proficere, nolle meliorem esse aut fieri. In statu personaque Religiosa, ipsa intermissio proficiendi, est regressus & defectio. Sicut qui est in fluvio, per hoc solum descendit retrò deorsum, quia non nititur ascendere sursum: etiam si navim non agat in descensum. Videat ergo quisquis statu Religiosus est, ut etiam simul perpetuò proficiens sit: quia hæc est spes vocationis suæ, quâ vocatus est, & quâ carere sine noxa non potest, nisi essentia suâ carere velit. Quale monstrum est, velle Hominem se esse absque Rationalitate, tale est, velle se esse Religiosum, absque proficiendi alacritate. Attendant hoc senes Religiosi, & videant, velintne in morte aut iudicio Christi inveniri ita monstrosi?

Stimu-

Stimulus XII.

Status Sacerdotalis.

Status & vocatio Sacerdotalis amplius aliquid importat obligationis Homini in Sacerdotio posito, quàm Religiosa Vocatio. Hæc enim solum proficere & ad profectum conari jubet, at illa perfectum in virtute hominem, ejusque actualem possessorem esse requirit. Atqui perfectus esse nemo solet, nisi proficiendo; ergo ut Sacerdos perfectus sit, proficiens esse, & profectui vocare debet. Quis enim ad terminum pervenit ad quem non cucurrit? Quid quod Sacerdos, non sibi debet vel proficere, vel perfectus esse, sed etiam plurimis alijs? Sicut enim Sacerdos non sibi, neque propter se est. *Omnis* *Hebr. 8. 10.*
namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ita etiam, non sibi solum proficere aut perfectus esse debet, sed etiam alijs, quos verbo & exemplo suo, sui similes, Deo dignos placitosque tenetur efficere, alioqui audiet à Domino. *O Pastor! O* *Zach. 11. 17.*
Idolum! Pastor quidem vocatione & nomine, idolum usu & ipsa re. Sed enim nihil ita vel suaviter, vel efficaciter tenaciterque obligat Sacerdotem ad proficiendi insigne studium, insignemque actu ipso perfectionem, quàm Sacrosancti sive Sacramenti, sive Sacrificii altaris, adeò libera, adeoque familiaris, adeò intima usurpatio atque tractatio. Potestne homo, scatenens negligentis & desidiosis teporibus, potestne non evolans Seraphicis (dicam Divinis) alis atque volatibus accedere ad Deum? adglutinari, commisceri, conviscerari, concorporari, indivinarique Deo? Hæc quidem propter stuporem men-

O s tium

tium nostrarum sub intelligentiam nostram, quasi non cadunt: attamen fides nostra, non est possibile, ut intellectum nostrum non convincat.

Metiatur ergo Sacerdos quantum chaos discriminis firmatum sit inter Deum & Sacerdotem offerentem, aut communicantem, & intelliget quanto sit opus sibi conatu in cursu, ad superandum decurrendumque discrimen illud abyssalis distantiae, per condignam, seu sumptionem, seu oblationem Domini Dei sui in Eucharistico Sacramento atque Sacrificio. Ad unicum tantum Communione vel oblationis Eucharisticae actum, totius vitae cursus sanctissimus vix satis esset: ad sapè, ad quotidie communicandum ac offerendum condignè, quanta putamus, quanta putare debemus opus esse contentione in sanctitatis studio, & in perfectionis omnimodae apparatu conquirendo? Deus noster in Eucharistia, absconditus cibus grandium est, faciens grandescere manducantes: & tamen nos, neque grandescimus, neque gigantescimus, sed vix pigmæos & navos exæquamus, post multos quamvis Sacrificii annos. Quis se exhibebit Deo Sacerdotem, qui ita vivere curet, ita in studio sanctitatis perfectionisque currat, ut meritò quotidie communicare atque celebrare possit? Sed noverit Dominus, qui sunt secundum cor ejus. Certum est, quod si non omnis Sacerdos communione & sacificatione quotidiana grandescit, tota nihilominus grandescit Sancta omnium nostrum Mater Ecclesia.

Stimulus XIII.

Vocatio Societatis JESU.

Stimulus hic non ad omnes pertinet; pertinet tantum

tantum ad Filios Societ. JESU, quos Benedi-
 ctus DEUS vocavit in Societatem Filii sui. Ho-
 rum antesignamus Dei Filius Deus Homo, ipse
 testatur de seipso: quia *Ego veni, ut oves mee vi-*
tam habeant & abundantius habeant. Joan. 10. 10. Non ergo
 potest alia esse indoles Filiorum Societatis JESU,
 quàm quod & ipsi ubi ubi sunt, quocunque ve-
 niunt, veniunt ut oves Christi *vitam habeant &*
abundantiùs habeant, quomodo autem hoc fa-
 cient, nisi & ipsi in se (non tamen ex se, sed ex
 Christo) vitam habuerint, & abundantius habue-
 rint? Finis hujus Societatis est cum omni diligen-
 tia in Domino, incumbere tam in propriam quàm
 in proximorum salutem atque perfectionem. In
 moralibus, finis, est Natura & Substantia, sive
 essentia eorum. Filius itaque Societatis JESU,
 sine diligentia omni tam in se, quàm in proximo
 quovis promovendo ad salutem & perfectio-
 nem, est absque suâ essentiâ, substantiâ, & na-
 turâ. Quidlibet aliud esse potest, verus & ger-
 manus Societatis JESU Filius esse non potest.

Ejusdem Societatis & Filiorum ejus omni-
 um eminentior, adhuc est finis, semper promo-
 vere & omnia facere ad Majorem Dei gloriam,
 ad majus Dei obsequium. Quomodo possunt
 hæc præstari, nisi omnes & singuli Societatis JESU
 Filii semper crescant, semper proficiant, cresce-
 reque & proficere semper proximis suos faciant
 cum omni diligentia, in Deo, in omni virtute,
 atque perfectione? Quæ enim aut quomodo
 major & major semper quæri, semperque exhi-
 beri Deo potest gloria, si in ipsis quærentibus at-
 que exhibentibus, non emineat amplior amplior-
 que virtutum perfectio, & profectus in perfe-
 ctione? Ipse hominum seculique author, ipse
 primus

primus Dux & Princeps Sociorum omnium JESU Dominus JESUS, quamdiu inter homines conversatus est, nunquid aliquando stetit in via sua, in executione omnis voluntatis paternæ, aut in manifestatione hominibus Divinæ gloriæ? Et quidem pertransiit benefaciendo, & sanando omnem languorem, & omnes oppressos à diabolo. Cucurrit ergo Dominus JESUS velut Gigas, porrò currentem quis apprehendet, qui & ipse pariter non curret? Et quid prodest Christum sequi, si non contingat consequi? quid prodest vocari Socium JESU, & esse interim nimium quantum se junctum ab JESU, nimium quantum dissimilem JESU? Sic ergo currite Filii Soc. JESU, sic currite, ut comprehendatis.

Quod si hæc indoles ad omnes Societatis JESU homines pertinet; nonne amplius ea veteranorum esse debet? eorum scilicet, qui exercitatos habent sensus, eorum, quorum & omnis vita & quælibet vitæ actio, magisterium esse debet atque norma virtutis, norma profectus, norma perfectionis, norma promovendæ inter alios salutis, atque perfectionis: norma exequendæ omnis Divinæ voluntatis, & exaltandæ semper semperque amplius Divini nominis? Turpe certè est & valde confusibile, eos qui esse debuerant (fortè & fuerant) magistris aliorum propter ætatem & tempus, inveniri egentes ut doceantur, quæ sint exordia & elementa sermonum Dei facti tales, quibus lacte opus sit, non solido cibo. Vitandus est ille Apostoli sarcasmus. Si tu Judæus (JESU Socius) cognominaris, & requiescis in lege (Societatis) & gloriaris in Deo (nomineque JESU) & nosti voluntatem ejus, & probas utiliora instrumentis per legem, confidis te ipsum esse ducem cæcorum,

Hebr. 5. 15.

Rom. 2. 17.

lumen

lumen eorum qui in tenebris sunt, eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis in lege: qui ergo alium doces, teipsum non doces; qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras.

CLASSIS TERTIÆ

Stimulus 1.

Dei Sanctissima Voluntas.

Pondus æquum voluntas Domini. *Hæc est autem voluntas Dei sanctificatio vestra, quæ est autem sanctificatio nostra?* *Hæc utique quam idem* Prov. 11. 1.
1. Thes. 4. 3.
1. Thes. 5. 9. *Apostolus exponit sic dicens. Quoniam non posuit nos in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, qui mortuus est pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus.* pergit verò addere & enucleatius exponere hunc in modum Dei voluntatem nostramque sanctificationem. *Patientes estote ad omnes, videte, ne quis malum pro malo alicui reddat, sed semper quod bonum est sectamini in invicem, & in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis. Quapropter superest, ut fiat voluntas Dei sicut in cælo & in terra, superest ut regnet in nobis per omnia, & in omnibus, & semper voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta.* Ibid. v. 14. *Superest, ut in beneplacito voluntatis Dei nostri abundemus semper magis ac magis in omne opus bonum. Nam quid est aliud sive super terram, sive super cælum, in quo oporteat nos aut vivere, aut ambulare, aut proficere, aut sanctificari, aut gloriari, præter quam in Domini Dei nostri voluntate beata?* Rom. 12. 2. *Hic est Spiritus Dei. Scriptum*

1. Thes. 5. 19. ptum est autem, Spiritum nolite extinguere. Ex-
tinguit illum, qui in Sanctificatione non proficit,

Stimulus II.

Eminentissima Dei Dignitas.

ITa quidem est excelsus & elevatus super omnia
& creata & possibilea Deus noster in Majestate
atque Dignitate sua, ut in nullius creaturæ men-
tem ascendere possit mensura ejus. Quidquid
vuleris comparare Deo, non illa erit compara-
tio, sed contumelia atque injuratio, & quidem
utriusque. Nam perinde est injuria creaturæ, si
Deo comparetur; atque est injuria Dei, si crea-
turæ conferatur. Deus est & unus atque solus, &

1. Tim. 6. 15.

non apponetur alius ad eum. *Beatus & solus po-
tens, Rex Regum, & Dominus Dominantium, qui
solus habet immortalitatem; & lucem habitat inac-
cessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre
potest, cui honor & imperium sempiternum. Amen.*

Hic ergo Deus adeò magnus, adeò excelsus, adeò
immensæ majestatis & dignitatis delectatur pro-
fectibus nostris, & gaudet honorari devotis ob-
sequiis, atque honoribus nostris. Et quantò al-
tiùs conniti videt creaturam suam ad exaltationem
Dignitatis suæ: tanto munificentius condescen-
dit studio ejus, tantò pleniùs se infundit desideriis
ejus. Nescit enim, atque etiam nequit, Deus
vinci munificentiae affectu à creatura sua: sed
quantò illam magis videt & habet profusam & in-
fatigabilem argumentosamq; in exaltatione & di-
gnificatione Dignitatis suæ: tantò illi facit vicif-
sim obligatiores & indulgentiores Misericordias

1. Reg. 2. 30.

& Dignationes suas. *Quicumque glorificaverit me,
glorificabo eum: protestatio Domini est, neque
evacuari potest.*

Nunc

Nunc itaque si Dignus est Deus, imò quia Dignus, & omni dignitate dignior, neque unquam satis dignè dignificabilis est Deus, nemo fatigetur, nemo deficiat, nemo tepescat in ascensu & progressu de virtute in virtutem, in exaltatione Dei per quotidianam perfectionem, in glorificatione Dignitatis ejus per excellentiam Sanctitatis & justitiæ coram ipso, propter ipsum. O homo, dicit tibi Deus tuus; Labora & contende ad profectum tuum, oblecta me progressibus tuis, cupio faginari fervore & ardore devotionis in obsequiis meis. Dignus enim sum, ut talem te servum habeam, consecratum Majestati, devotumque Dignitati meæ. Sufficitne tibi mi homo, ista à Deo tuo allegata causa? an potes requirere aliam? an invenis aliquid majus digniusvè Dignitate Dei? Itaque sufficiat ad Seraphicum, ad Marianum, ad Theandricum fervorem, unicum hoc: Dignus est Deus, quem vel per unicum instans exaltare possim: amplior est omni reliqua dignitate creata, ad quam creatura elevari possit, si absque dignificatione Dei eleveretur, aut elevari possit. Denique sufficiat illud ad stimulum; *Glorificantes Eccl. 43. 32. Dominum quantumcunque potueritis, supervalebit enim adhuc, & admirabilis magnificentia ejus. Benedicentes Dominum, exaltate illum, quantum potestis: major enim est omni laude &c.*

Stimulus III.

Dei nostri super omnia Boni dilectio.

SI diligitis me, mandata mea servate. Qui enim Joan. 14. 15. habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me. Ibid. v. 46. Argumentatio Æternæ Sapientiæ est. Non denuntiat indignationem suam, neque supplicia

- placia: non ostentat promissiones & mercedēs suas, satis est illi ad evincendum propositum allegasse dilectionem sui. *Si diligitis me, inquit, mandata mea servate. Probatio dilectionis, exhibitio est operis, ille enim solus veraciter Deum diligit, qui exercet opere, quod Deo placere novit, alias frustra quis ingeminat Domine Domine, si non facit ea omnia quæ vult Dominus. Nervosa est ergo argumentatio Christi. Si diligitis me, mandata mea servate, facite quæ dico, diligite non verbo neque lingua, sed opere & veritate. Sed quærit quis, quanam sint hæc mandata Dei? At notum satis est, quod præcepta Domini & multa sunt, & varia sunt. Multa in diversitate operationis, unum in*
- Greg. Hom. 27. in Evan.* radice dilectionis. Sicut enim multi arboris rami, ex una radice procedunt; sic multæ virtutes virtutumque operationes, ex una charitate descendunt. Et quia charitas est diligere Deum propter Deum: & proximum sicut seipsum, nihilominus in Deo & propter Deum; ideo cum Christo dicit: *Si diligitis me, mandata mea servate*, hoc utique dicit. *Si diligitis me*, hanc ipsam mei dilectionem, operatione dilectionis, exercitatione charitatis probare. Nihil enim habet viriditatis ramus cuiuscunque boni operis, si non manat & dependet à radice charitatis, propter quod & Apostolus
- 1. Cor. 16. 14.* Christi hortatur, *Omnia vestra in charitate fiant*, quasi dicat: Omnes rami, à radice virorem sumant. Sed etiam charitatis præstantissimum opus est, Magna facere & nunquam deficere, propter
- 1. Cor. 13. 13.* hoc enim *major est virtutum omnium charitas: quia nunquam excidit charitas. Evacuabitur fides, & vacuabitur & spes, Charitas nunquam excidit, nunquam deficit. Imò verò ubi aliæ virtutes operando deficiunt, & veluti officio suo functæ;*
- ante

ante januam cæli subsistunt; ubi charitas præcipuè fungitur, præcipuè regnat, præcipuè consummatur, & coronatur. Dicentis ergo Domini. *Si diligitis me, mandata mea servate*, sensus & voluntas hæc est: Per hoc mihi dilectionis vestræ perfectionem monstrabitis: si nunquam à charitatis meæ operationibus cessabitis, si semper in studiis charitatis permanebitis, si semper in charitatis exercitiis & proficietis & perseverabitis. Sicut enim ignis in nulla lignorum congerie dicit, sufficit: ita charitas neque inter hujus sæculi irruentia flumina, neque inter futuræ beatitudinis maria excidit.

Stimulus IV.

Dei nostri erga nos dilectio.

Quanta sit Dei nostri erga nos dilectio: primum omnium nobis id prodat & probet canticum dilectionis: ait ergo. *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus emulatio. Lampades ejus, lampades ignis atque flammarum. Aqua multæ non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.*

Cant. 8. 6.

Exposuit hæc omnia Divinæ super nos dilectionis encomia Christus Deus noster: magnificis exemplis ea illustrans atque confirmans: quale est unum illud. *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam. Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim Deus misit Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.*

Joan. 3. 14.

K. P. Druzb. Op. VII.

P

quo-

quomodo Salomonem, hic plus quam Salomon, ad unguem interpretatus est, facit verò alibi aliam quoque ejusdem argumenti interpretationem

Joan. 10. v. 10. hujusmodi. *Ego sum Ostium: per me si quis introierit: salvabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet. Ego veni ut oves meae vitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus, & agnosco meas, & cognoscunt me meae. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem & animam meam pono pro ovibus meis. Majorem hac dilectionem habet nemo, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Hæc Dominus Jesus.*

Apostolus autem ipse Paulus. Majorem assignat charitatem in ipso Christo: quippe qui non pro amicis, sed pro impiis, pro peccatoribus, pro inimicis mortuus sit. Probare enim volens

Rom. 5. 5. Apostolus, quia *charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis.* utitur hoc argumento. *Ut quid enim Christus, cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est? Vix enim pro justo quis moritur, nam pro bono forsitan quis audeat mori. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est. Multò igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus: multo magis reconciliati, salvaverimus in vita ipsius. Hucusque Paulus satis Apostolicè de Divina in nos etiam inimicos dilectione. Nec verò minùs dulce est & grande ad charitatem Dei in nos laudandam ab eodem dictum illud. Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, & essemus mortui peccatis, convivificavit nos in*

Eph. 2. 4. *Christo*

Christo (cujus gratia salvati estis) & conresuscitavit, & confedere fecit in caelestibus in Christo Jesu, ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae, in Bonitate super nos in Christo Jesu. Supervenientia ista saecula, aspectantia redundantes hasce divitias Gratiae Dei in bonitate super nos in Christo Jesu, & quænam putamus esse, nisi nostra hæc, in quos fines saeculorum devenerunt: & qui in fines saeculorum devenimus?

Sed enim ecce adhuc charitatem Dei Joannes Apostolus commendat nobis, ex ipsis, seu in ipsis nobis, ait enim. *In principio erat Verbum & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum, omnia per ipsum facta sunt. Et Verbum caro factum est & habitavit in nobis.* Quid Majestuosius: quàm in principio esse Verbum, & Verbum esse Deum? quid amorosius, quam Verbum illud, carnem esse factum, & in nobis habitasse? An verò possit luculentius, simul ac nervosius explicari mentibus nostris, hoc totum Dilectionis Dei super nos negotium, quàm explicatum legimus apud Lucam Evangelistam: omnia animæ fideli relinquo in medio ad judicandum. *Ecce duo viri loquebantur cum Christo in monte Thabor, erant autem Moyses & Elias, visi in Majestate, & dicebant Excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.* quod Salomon vocavit omnem substantiam, hoc plus quam Salomon Exaltationem & Majorem charitatem: quod Paulus nimiam charitatem, & abundantes divitias, quod Joannes verbum carnem. Hoc Lucas, sive cum Moysse Elias dixerunt Excessum ejus. Nimirum brevi, sed totum Dilectionis Divinæ in nos profluvium diluviumque comprehendente verbo usus est, & eo demum processit, ut quo amplius

Joan. 1. 1.
v. 14.

Luc. 9. 30.

pergat nihil supersit. Hic igitur subsistamus: & jam quid à nobis vicissim exigat ista Dei charitas erga nos, iste Excessus dilectionis ejus super nos, quid nos facere jubeat, advertamus, decernamus, exequamur. Neque antea desinamus, quàm vel omnem substantiam domus nostræ exhibeamus pro dilectione: vel nimiâ charitate diligamus, vel excessum charitatis compleamus, quod si nunquam fiet, nunquam ergo dilectio nostra in Deum cesset, nunquam charitas nostra excidat, sed semper crescat, sed semper proficiat, semper & in singula momenta amplius & amplius invalescat, seraphinescat, fecundescat, in omne bonum opus, in omnem charitatis fructum, in omnem Dei voluntatem bonam, beneplacentem, & perfectam. Et his omnibus completis dicent nihilominus omnes animæ nostræ Deo. Amat charitas, amat immensitas Deus. Nos autem vicem rependimus in mensura, in gutta, in stilla.

Stimulus V.

Divini Cordis gustus & expletio.

ABsque injuria Divinæ Majestatis simulque Bonitatis, nequit dubitari, de ejusdem tum desiderio, quo fertur in dilectarum desponsarumque sibi Animarum perfectionem, perfectionisque assequendæ infatigabilem conatum, tum gaudio & gustu cordis ex ejus affectatione atque affecutione. Hæc est enim unica & sola merces, quam Divina Majestas & intendit & exigit, & expectat, & acceptat, à sua rationali creatura, pro suis beneficiis omnibus, quibuscunque earum quamlibet dignatur, ut nempe pro omnibus collatis in se muneribus, sive naturæ sive gratiæ, afferant & offerant ei fructum sanctitatis & perfectio-

fectionis suæ, in eoque quàm copiosissimo conquirendo & apportando, quàm copiosissime defudent. Quæcunque alia offerat creatura Deo suo, si hoc, quod prædictum est, mercedis fructusque genus non adjunget, contemptum, ingratum, exosum est Deo. *Ut quid mihi thus de Saba affertis, & calamum suaveolentem de terra longinqua? holocaustomata vestra non sunt accepta, & victimæ vestræ non placuerunt mihi. quid igitur desiderat Dominus? Hæc dicit Dominus. State super vias & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea.* Michæas Propheta inducit hanc disquisitionem. *Quid dignum offeram Domino? curvabo genu Deo excelso? Nunquid offeram ei holocaustomata & vitulos anniculos? Nunquid placari potest Dominus in millibus arietum, aut in multis millibus hircorum pinguium? Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo: fructum ventris mei, pro peccato animæ meæ? Demum concludit hunc in modum. Indicabo tibi ô homo, quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te. Utique facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum Deo tuo.*

Jerem. 6. 20.

Ibid. v. 16.

Mich. 6. 5.

Ibid. v. 8.

Cùm itaque hoc fit unicum, quod Dominus requirit à te ô homo, ut facias iudicium tecum, misericordiam diligens in proximum, & perquam sollicitè ambules cum Deo tuo: ut quid ergo non te totum, non te semper, non te profusissimè impendis in hæc, quæ Deo tuo placita, in hæc quæcunque Deo tuo expetita, in hæc quæ Deo tuo gratissima, atque in odorem, in gustum, in oblectamentum, in gaudium suavissimum esse agnoscis? Quæ tibi quæstio crebrior in mente esse debet, quam hæc, quid faciam, ut Dei gustum oblectem & expleam? quid operabor ejusmodi,

P 3

quo

quo quàm maximè recreetur & exsatietur Cor
 Dei mei? quid offeram Deo meo, quo saginem
 voluptatem voluntatemque Dei mei? Quis mi-
 hi det ut reperiam aliquid, quod gaudeat susci-
 pere de manu mea Dominus meus? Et audies di-
 centem tibi: quia *gaudium Domini est, fortitudo*
 2. Esdr. 8. 10. *nostra, & quia vocaberis. Voluntas Domini in eo,*
 Isa. 52. 4. *& vocabuntur in te Fortes justitiæ plantatio Domini*
 ad glorificandum, tantummodo noli timere, & non
 Isa. 61. 3. *dissolvantur manus tuæ. Dominus in medio tui gau-*
 debit super te in letitia, silebit in dilectione sua, exul-
 Soph. 3. 15. *tabit super te in laude. Noli ergo languescere in viis*
Domini, noli tepescere in obsequiis ejus. Noli negli-
 Ezech. 24. 25. *genter facere opera ejus, ut in te nunquam dimi-*
nuatur, ut per se semper accrescat gaudium Digni-
tatis ejus.

Stimulus VI.

Dei gloria atque gloriatio.

Solemne est Deo, quòd gloriatur in servis suis
 fidelibus: qui fideles inveniuntur in testa-
 mento ejus. Estque hoc unum ex gaudiis Do-
 mini super nos: quia in nobis gloriatur. *Servus*
 Isa. 49. 3. *meus est tu Israël: quia in te gloriabor.* Gloriatuſ est
 Job. 1. Dominus in servo suo Job, & gloriatus usque ad
 triumphum, in eo reportatum de Sathan; Sed &
 in Paulo Apostolo Dominus & gloriatus, &
 Act. 9. 15. *glorificatus est. quem sibi vas electionis fecit, ad*
portandum nomen suum coram gentibus, & regibus,
 & *filiis Israël.* Quin imò, quotquot sunt electi
 ejus, qui faciunt voluntatem ejus, & ponunt
 cor suum ad custodienda mandata ejus: omnes
 hi sunt gloria ejus, omnes sunt gloriatio ejus, in
 omnibus his gloriatur Majestas Dignitatis ejus.
 Omnes hi sunt currus gloriæ & exaltationis ejus.

Ea

Ea propter quisquis amator, & zelator esse desiderat gloriæ Domini Dei sui: nullo non die, nullâ non horâ, nullo non momento magnificet nomen ejus. *Det in omni opere suo confessionem Eccl. 47. 9.*
Sancto & Excelso in verbo gloriæ. De omni corde suo laudet Dominum, & diligat Deum, qui fecit illum. Ornet tempora (sua) usque ad consummationem vitæ (suæ) & laudet nomen Sanctum Domini & amplificet mane (juxta & vespere) Dei Sanctitatem.
 Et tunc gloriabitur in te Deus tuus: exaltabitur ex te Sanctus tuus: & eris sedes gloriæ Domini Dei tui in æternum.

Stimulus VII.

Christi Meritorum præmium.

GLoria & beatitudo Sanctorum, est justissimum præmium Christi meritorum: attestante Propheta. *Pro eo quod laboravit anima ejus videbit & saturabitur: in scientia sua justificabit ipse servus meus multos, & iniquitates eorum ipse portabit. Ideò dispertiam ei plurimos, & fortium dividet spolia, pro eo quod tradidit in mortem animam suam.* *Isa. 58. II.*
 Non verò ipsa sola gloria beatitudoque nostra præmium est Christi, sed etiam ipsa nostra merita bona, quibus vitam gloriamque æternam acquirimus, ad præmium eorundem Christi meritorum pertinent. Ex his enim habent universam dignitatem suam, & omnem valorem atque proportionem, tam ad gratiam, in qua & per quam fiunt, quàm ad gloriam, ad quam & propter quam fiunt, & per quam præmiantur. Inde verò sequitur, quòd quantò quispiam justorum ardentior est, studiosiorque in bonis & meritoriis operibus perficiendis, amplioremque tam gratia in hac vita, quàm gloria in futura comparanda,

tanto is ad ampliorem Christi Domini & meritorum ejus remunerationem operetur, adaugeatque præmium redemptionis suæ, ipsi Redemptori suo. Quæ res, quàm fit per omnem modum grata eidem Redemptori, cujus meritis infinita debetur præmiatio, non est quod explanetur, cum etiam non sit quod ambigatur. Cæterum sicut qui sunt *spiritu ferventes* & in omni diligentia *Domino servientes*, meritaque gratiæ & vitæ æternæ sibi magis ac magis cumulantes, præclare valdè de Domino suo, deque ejus meritorum copiosa præmiatione merentur. ita per contrarium omnes illi, qui sunt remissi & languentes in operibus suis, quorum opera nequaquam plena inveniuntur coram Domino, & coram Christo ejus: necesse est ut maledicti sint & evomantur ex ore Domini, & inter servos inutiles atque pigros computentur, ligatisque manibus & pedibus projecti in tenebras exteriores, habeant partem suam cum hypocritis, perfidis, & injuriosis Christo Redemptori suo, ac ideo etiam odibilibus Deo suo. *Si quis habet aures audiendi, audiat.* Non potest in ejus vel gratiam vel gloriam liberalis esse Christus, qui se non exhibet quantum prævalet liberalem in glorificandum Christum. E contra, quanto se quis liberaliorem in eum præstiterit, tanto eundem in se liberaliorem habebit.

Stimulus VIII.

Sanctorum Angelorum merces.

Psal. 90. 11. **D**EUS noster mandavit Angelis suis de nobis, ut custodiant nos in omnibus viis nostris. Custodiunt ergo nos, tanta sedulitate, tanta fide, tanta constantia, tanta morositatis nostræ supportatione, ut evincant charitate sua erga nos, omnem
aliam

aliam quamcunque familiarium nostrorum benevolentiam diligentiamque. Nam quæ Mater aut Nutrix tam obstinata viscerositate curat infantem suum diebus infantiaë ejus, quàm invincibili propensione atque profusione curant nos Angeli nostri omnibus diebus omnibusq; momentis, in omnibus viis vitæ nostræ: Et hoc agunt mercede à nobis alia nulla, præter quam, ut conculcato leone & dracone, ut inoffenso pede nostro pergamus atq; omninò pertingamus ad usq; portas vitæ æternæ, quas introgressi efficiamur *domestici Dei, Civesque Sanctorum*, adscripti ad Societatem multorum millium Angelorum. In quo cursu salutis, ô quantum illi & inserviunt nobis, & congaudent laboribus nostris, & applaudunt progressibus nostris, & pascuntur perfectione nostra, & recreantur fervore nostro, & annuntiant Domino Majestatis bona de nobis, & offerunt conatus nostros, & referunt benedictiones studiis nostris. O quanto cum gaudio, quanta cum hilaritate, quanta cum gratulatione occurrunt nobis, excipiunt nos & porrigunt dexteras, & ruunt in amplexus, & adstringunt brachiis, egredientes de navigatione vitæ, deque navigio corpusculi hujus, & subintrantes portum salutis, & terram viventium capeffentes, atque beatæ æternitatis primordia delibantes. Tunc nos illi, tunc in manibus portant, universasque meritorum sarcinulas, tunc nos Divino præsentant conspectui, atque præparatis à Divina dextera coronis submittunt capita nostra tunc nos destinatis inserunt ordinibus, & in promeritis collocant sedibus, adgratulantes sibi felicem, optatum, finalem, suorum circa nos finem & exitum laborum. O quæ tunc consolatio & congratulatio

Eph. 2. 19.

Angelorum atque Animarum vicissim. quando illi quidem suas exponent in curandis animabus industrias, illæ contra recensebunt suam in obediendo sanctissimis saluberrimisque Angelorum monitis & consiliis facilitatem, fidelitatem atque perseverantiam! Tunc omnium momentorum vitæ hic actæ erit gratissima rememoratio, tunc profusio erit mutua mentium in Divinas laudes & gratias.

Ad istius ergo inenarrabilis gaudii congratulationisque metux complementum: ad auctorem Mercedis Angelicæ, Angelis adeo debitæ simul & gratæ: nonne per quàm dignum est, ut omnis anima, quibus maximè studiis, conatibus, vigiliisque potest (dum per hanc vitam adhuc potest) tota cooperetur, tota se impendat: & superimpendat, agendo ferventer, operando naviter, sitiendo justitiam infatigabiliter, progrediendo & proficiendo infatigabiliter: semper amplius & amplius Divinum beneplacitum & voluntatem, Divinam gloriam & exaltationem, Divinam possessionem atque fruitionem, Denique DEUM super omnia gloriosum concupiscendo inexplebiliter? Esto talis & tu, Angelosque, custodes ac Benefactores, & Amicos tuos, quotidianis ad meliora profectibus ad Divina desideria, ad perfectissima & heroica conatibus, in omnibus vitæ tuæ reliquæ momenti recrea, & satia, & remunerare. Grata siquidem est omni *Mercenario dies ejus.*

Job. 14. 6.

Stimulus IX.

Sanctorum in Cælo Consolatio.

REgnat etiam in cælis consortium sanguinis. Ideò Deus-Homo factus est, ut connaturaliùs Hominum misereri posset, ut benefaciendo nobis,

nobis, sibi etiam ipsi quodammodo faceret bene, eo quod esset caro de carne nostra & os ex ossibus nostris. *Et quidem (ait Paulus) cum esset Filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: & consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ.* Quod si hoc in Deo nostro habemus, qui *Verbum Caro factum est & habitavit in nobis*, cur non etiam id ipsum cogitamus & sentimus de Sanctis nostris, qui nos præcesserunt in carne, & prævenerunt in illam patriam; ad quam & nos peregrinamur per fidem, & per spem ambulamus, in dilectione operantes salutem nostram, donec occurramus & *comprehendamus in quo & comprehensi sumus.* Expectant nos Sancti & servi sui, sollicitudinem gerunt pro nobis, de Patriæ æternæ portu beato, prospectantes pericula nostra, quoniam ex his, quæ ipsi in semetipsis experti sunt, didicerunt super nos, & compassionem & sollicitudinem, & consolationem atque gaudium. Gaudere & exultare fecimus illos, dum ad Deum nostrum & ad ipsius obsequium Sanctum conversi sumus à vana nostra seculi nequam conversatione, perficiamus gaudium illorum atque solatium omnimoda contentione diligentiaque nostra in facienda & consummanda omni voluntate Dei. Venerunt jam nuptiæ Agni, sed uxor & sponsa ejus necdum ex toto parata est occurrere illi. Ecce adhuc expectantur de quibus nuptiæ impleantur, necdum enim plena est domus discumbentium, sed neque byssinum sponsæ candidum & splendens ex toto perfectum est, quia desunt adhuc multa ad consummationem ejus. Hæc est ergo consolatio Sanctorum in cælo de nobis, consummari quàm maximè omnem sanctitatis

*Hebr. 5. 8.**Joan. 1. 14.**Phil. 3. 12.*

vir-

virtutumque perfectionem in nobis. Tot sunt Beatorum gaudia, quot nostri profectus; tot eorum solatia, quot nostri fervores, tot illorum aureolæ, quot nostra merita. Qui si diligimus Sanctos nostros, in hoc diligamus eos: quia quotidiana innovatione cursus nostri, quotidiana instauratione fervoris nostri, quotidianis desiderii profectus nostri solamur & pascimus eos. Etsi enim jam satiati sunt beatitudinibus suis ab ubertate Domus Dei; adhuc tamen famescunt profectus nostros, quibus per nos, conatusque & fervores nostros satiari concupiscunt & expectant. Beati qui in hac vita cum justo, cumque semper novo Sanctorum vivunt solatio: quoniam & ipsi, & Deus eorum, erunt solatium ipsorum æternum in altera vita.

Stimulus X.

Edificatio Conviventium.

HAbent Justorum merita fructum hunc, quod in exemplum proveniunt aliorum: quia commune est bonum justitia & communis virtus. Propterea monet Apostolus, ut omnes cooperemur in *edificationem Corporis Christi*, quod est Ecclesia: utque nemo quæ sua tantum sunt quærat, sed etiam quæ multorum: quin etiam *ut omnibus omnia fiat*, quomodo omnes Christo lucrifaciat. Et quemadmodum *væ homini illi, per quem scandalum venit*: ita è diverso beatus ille, qui non soli sibi vivit, sed tum ei qui *pro omnibus mortuus est*, tum istis pro quibus unus ille mortuus est. Unde etiam Dominus servos suos sali comparat, eo quod ipsorum & vita & morum exempla, & oratio atque prædicatio condimentum esse debeat atque conservatio cæterorum. Ac

Eph. 4. 12.

1. Cor. 10. 24. 33.

1. Cor. 9. 23.
Matt. 18. 7.

2. Cor. 5. 15.
Matt. 5. 13.

si unicuique Deus mandavit de proximo suo: ita ut *Eccl. 17.12.*
 unusquisque teneatur diligere proximum sicut
 seipsum, dando imprimis operam pro modulo
 suo, ut sic salvare cupiat proximum suum, sicut
 desiderat salvare semetipsum; id utique magis in-
 cumbet his, quos Dominus statuit vocationis
 & gratiarum singularitate in salutem aliorum:
 quibus nimirum conferens duos præceptorum
 charitatis denarios, atque semivivos, faucios,
 spoliatosque ostendens dicit. *Curam illorum ha-* *Luc. 10.35.*
be, & quodcunque supererogaveris, ego cum re-
diero, reddam tibi. Vides, quoniam usque ad
 supererogationem curam te habere velit Domi-
 nus fauciorum!

Sed ista forsitan alterius sint considerationis,
 pressius hic agimus & dicimus, Justorum opera
 servire ædificationi communi; ut ergo quàm ma-
 xima & solidissima perfectissimeque sit ædificatio
 multorum ex te: necesse est te *abundare quàm ma-* *2. Cor. 9. 8.*
xime in operibus bonis, in studiis perfectionis, in
 exemplis virtutum excelsarum. Et omnis qui-
 dem Justitiæ fructus proficit in ædificationem
 aliorum: nescio tamen quomodo operationes
 fervoresque Seniorum, amplius ad exemplum
 faciunt plurimorum. An quia inexcusabiles fi-
 unt juvenes, quo minus faciant eadem, quæ vi-
 dent facere in oculis suis senes? An quia ipsamet
 Senectus commendat opus aliis, in quo fervet
 ipsa? An quia factibile, & facile esse factu de-
 monstrat, & persuadet aliis id, quod ipsa facit
 ætas minus ex se factitando idonea? Quidquid
 sit, certum est illud: quòd quemadmodum *co-*
rona dignitatis est Senectus, ita quoque corona Se- *Prov. 16.31.*
nectutis est ardor fervoris, in operibus perfe-
 ctionis, virtutum & disciplinæ. Nihil enim
 tiam Senectutem Justorum commendat, quàm
 vege-

vegeta & indeficiens pietas & avida iustitiæ fa-
mes, propter quod addidit Sapiens. *Corona di-*
gnitatis Senectus: quæ in viis iustitiæ reperietur.
Quid est enim Senectutem in viis iustitiæ reperiri
aliud: nisi in via studioque perfectionis occu-
pari & fervere?

Stimulus XI.

Senectutis ipsius profectus.

PRÆTER proximè dicta, refert Senectus alias
præclaras utilitates ex fervore spiritûs sui &
ex genoroso ad profectum ulteriorem perfe-
ctionisque opera perpetranda conatu. Nam
quod in aliis usu venit: ut carnis senectus hebe-
tet etiam vires animi: hujus per omnia opposi-
tum sit in senectute iustorum ferventium: nam
& animus in eis fervet, vegetusque ad labores
invenitur, & ipsimet corpori vigorem alacrita-
temque adspersit, ut animo conanti subservire
non gravetur, robore animi sui & ipsum robo-
ratum. Fuit Sanctus Simeon Hierosolymorum
Episcopus, Salvatori etiam secundum carnem
propinquus, hic licet centum viginti annorum
esset, martirium tamen crucis pro Christo for-
titer sustinuit & superavit, mirantibus cunctis
tantum in aded sene robur: ignaris, illud à
ferventis animi invicto robore provenire. Ubi
enim est robustum velle, ibi etiam adest vali-
dum posse.

Accedit senectuti ex fervore interni spiritûs & illa gra-
tia, quod non sinat a tentationibus concuti, neque in tenta-
tionibus concidere senes, alioqui casui ex suamet conditione
obnoxios. Exemplo sit Eleazarus: quem cum malè amici
quidem indignâ viri commiseratione moti hortarentur, ut
pro carne suilla, aliis carnibus licitis vesceretur & simularet
manducasse sicut Rex Antiochus præceperat. *At ille cogi-
tare cepit, etatis ac senectutis suæ eminentiam dignam, & in-
gentia nobilitatis canitiem, atque à puero optima conversa-
tionis actus, & secundum sanctæ & à Deo conditæ legis consti-
tuta, respondit citò dicens. præmitti se velle in infernum.* Non
enim

2. Mach. 6.
18.

enim nostra aetate dignum est, inquit, fingere, ut multi adolescentiam arbitantes Eleazarum nonaginta annorum, transisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam simulationem & propter modicum corruptibilis vite tempus decipiantur, & per hoc maculam atque execrationem mea senectutis conquiram. Nam etsi in presenti tempore suppliciiis hominum eripiar, sed manus Omnipotentis, nec vivus, nec defunctus effugiam. Quamobrem fortiter vitam excedendo, senectute quidem dignus apparebo, Adolescentibus autem exemplum fortè relinquam, si prompto animo, ac fortiter pro gravissimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfungar. Dignissima nonagenario sene oratio: dignissimum veterani senis, omnium senum iutorum imitatione exemplum. Ecce virtus non gravatur annis: quin potius annos ipse sublevar, & facit vegetos atque robustos atque vegetorum & robustorum Juvenum imitatione dignos. Currat ergo senectus, currat, etsi non corporis, sed tamen animi pedibus, faciatque magnos, quin & semper majores ad virtutum perfectionem passus, seu progressus; currat dilatato corde viam mandatorum Domini, nec quidquam prætermittat eorum, per quæ intelliget Divino se placito gratiorem effici posse: priusque illam Spiritus mortalis vitæ, quam fames & sitis justitiæ voluntatisque Divinæ deficiat. Inter præcipuas laudes Patriarchæ Caleb positam legimus hanc. *Usque in senectute tempermansit illi virtus: ut ascenderit in excelsum terræ locum.* Eccl. 46. 11.

Stimulus XII.

Confusio Adversantis Inimici.

Esse omnibus nobis adversarium, & per omnia capitalem implacabilemque inimicum, in via & opere salutis æternæ, & experimento scimus, & Scripturarum testimoniis docemur. Paulus Apostolus cum hortatus esset omnes confortari in Domino & in potentia virtutis ejus, induique armaturam Dei: subdit mox hortamenti sui causam luculentam hujuscemodi. *ut possitis stare adversus insidias diaboli, quoniam nobis non est colluctatio adversus carnem & sanguinem: sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harnm, contra spiritualia nequitie in celestibus.* Cum ergo omnibus singulisque nobis incumbat hæc indeclinabilis colluctatio, & ab igneis nequissimi telis infestatio: sine dubio & eadem, & gravior periculosiorque incumbit illis justis, Deique famulis, quos citò manu mittendos, & ab ista militia exautorandos propter instantem finem apparet. Quemadmodum enim pyratae, non vacuum na-

Eph. 6. 10.

Ibid. v. 16.

yem

vem, & tum primum merces alicunde petituram invadunt: sed potius jam onustam mercibus pretiosis, & ad portum properantem aggrediuntur, expugnant, & diripiunt: sic etiam infernales isti prædones, non usque adeò impotenter, primordia, vel cursum conversionis nostræ ad Deum infestant: sed cum nos advertunt jam portum cælestem cum pretiosis virtutum & perfectionum meritumque & donorum Gratix mercibus, meditari, eique ob vicinam mortem propinquos esse, tum verò illi totis viribus, totis fraudibus, totis malitiæ invidiæque conatibus, in nos invadunt, & de nobis prædas agere conituntur. Idque eo etiam agunt virtulentiùs, quòd bene sagaciterque advertunt, ex unius alicujus justis senis deprædatione, patefieri sibi ostium & viam, ad multorum aliorum despoliationem, atque perniciem. Unius enim veterani lapsus, trahit post se exemplo suo ruinam plurimorum, quod solet quam maxime dæmonum rabiem in perniciem seniorum procurandam exacuerè.

Quamobrem etsi omnibus, ut supra dixi, incumbit monitum Apostoli, de induenda *armaturâ Dei, ut possint stare adversus insidias diaboli*: præcipuâ tamen ratione, ea cura afficere debet veteranos, ac multorum stipendiorum milites Christi, *ut possint resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare*. Et non tantum non venire in prædam gaudiumve inimicis suis, verum etiam potius ipsos debellare & conculcare, ducereque ex eis prædam, & eruere de manibus laqueis que illorum eos, qui ducuntur ad mortem, in gladio spiritus (quod est Verbum Dei) & per exemplum atque instructionem, & per omnem orationem & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes, in omni instantia & obsecratione pro omnibus. Ita, ut non solum non confundantur ipsi cum loquentur inimicis suis in porta, sed etiam inimicos eorum operiat confusio, & opprobrium sempiternum veniat super illos, videntes & tabescentes, &

Eph. 6. 13.

Exod. 15. 10.

Jud. 5. 31.

Psal. 69. 3.

Jud. 5. 31.

Sap. 10. 10.

cum desideriiis suis dissipereutes in æternum, *submersi quasi plumbum in aquis vehementibus damnationis sue*. Sic pereant omnes inimici tui & nostri simul Domine, sic pereant, confundantur & reveantur. qui querunt animas nostras, avertantur retrorsum & erubescant, qui volunt nobis mala, avertantur statim (& semper) erubescant, qui dicunt nobis Engage. Qui autem diligunt te Domine, sicut sol in ortu suo splendet; ita rutilent in Occasu suo: colligant spolia impiorum, & decantent Nomen Sanctum tuum Domine, & victricem manum tuam laudent in æternum & ultra.

ant:
tum
sic
ten-
cum
tem
e &
nam
cotis
ive-
e eo
ver-
fieri
tem,
st se
maxi-
clam

mo-
stare
cura
lites
fecti
e ini-
care,
sque
ritus
Ethio-
ntes
i in-
non
sed
rium
es, &
quasi
eani
fun-
tan-
tan-
age,
den-
a, &
m

ORDINAR

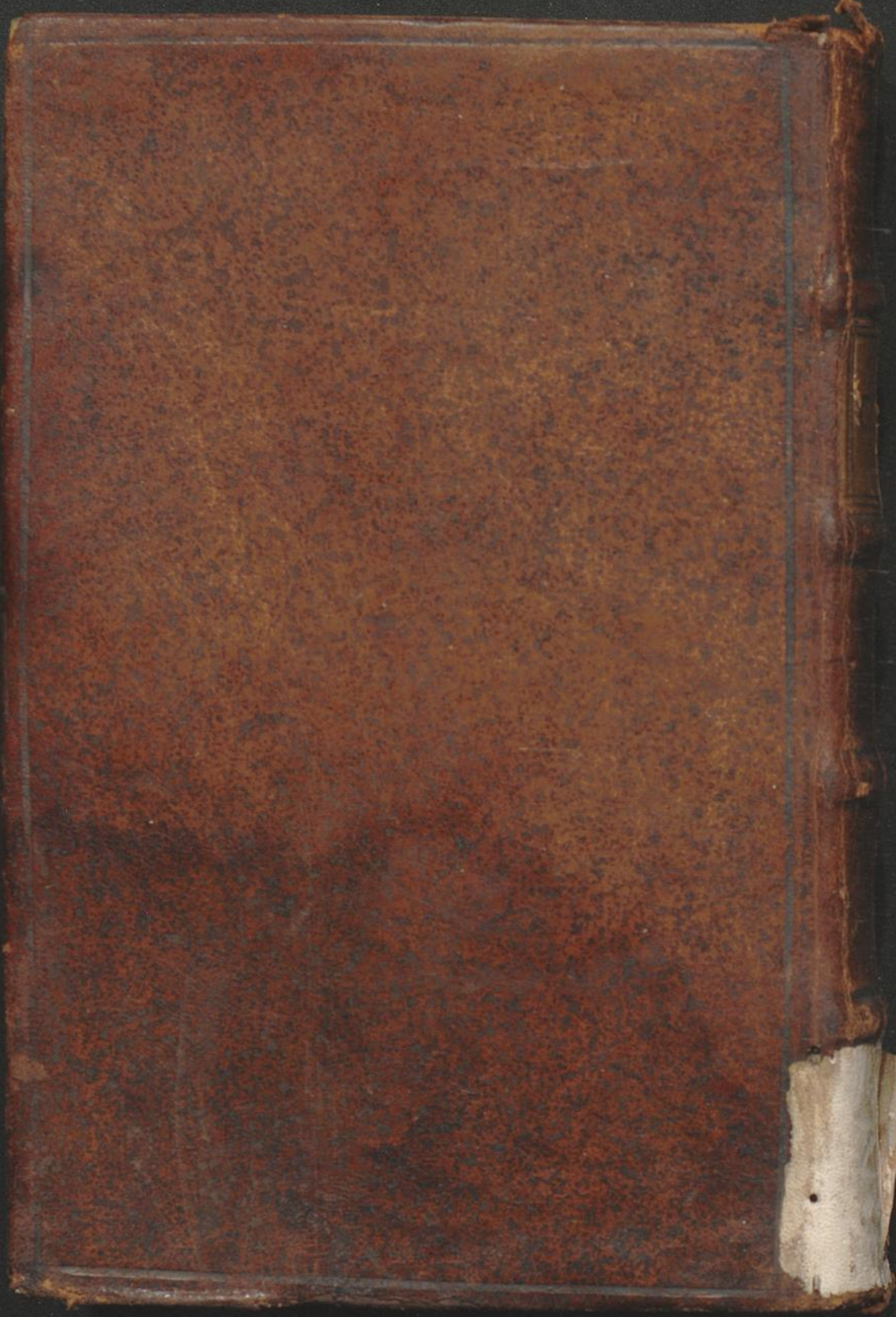
BUCKE

ORD. ASCET

II

V

37

V. E.
C. DRUZEICKI.
TOM III.

Th

2573

G: DRUF.
Bicki
oper: ascet
Tom II
N: V
57